

การวิจัยและพัฒนาคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก
การศึกษาปฐมวัย

RESEARCH AND DEVELOPMENT ON COMPETENCY
EVALUATION MANUAL OF EXTERNAL ASSESSORS
FOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร)
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2564
KMITL-2021-ED-D-228-034

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

RESEARCH AND DEVELOPMENT ON COMPETENCY
EVALUATION MANUAL OF EXTERNAL ASSESSORS
FOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF DOCTOR OF
INDUSTRIAL EDUCATION IN INDUSTRIAL EDUCATION
(RESEARCH AND CURRICULUM DEVELOPMENT)
SCHOOL OF INDUSTRIAL EDUCATION AND TECHNOLOGY
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2021

KMITL-2021-ED-D-228-034

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2021

SCHOOL OF INDUSTRIAL EDUCATION AND TECHNOLOGY

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การวิจัยและพัฒนาคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมิน ภายนอกการศึกษาปฐมวัย
นักศึกษา	นางสาวชนิษฐา ตั้งวรสิทธิชัย
รหัสประจำตัว	59603008
ปริญญา	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์ (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร)
ปี พ.ศ.	2564
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.พรณี ลีกิจวัฒน์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ พิมพ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย 2) เพื่อพัฒนาเครื่องมือการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย และ 3) เพื่อพัฒนาคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และผู้ประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัย จำนวน 400 คนโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าสหสัมพันธ์และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาเครื่องมือการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัย จำนวน 30 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยง ขั้นตอนที่ 3 การคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ คู่มือและแบบประเมินคู่มือ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 17 ตัวบ่งชี้ และมีความตรงเชิงโครงสร้าง โดยมีค่า Chi-Square = 92.87, df = 80,

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Chi-Square/df = 1.16, p-value = 0.15, RMSEA = 0.000, RMR = 0.049, GIF = 0.98, AGIF = 0.98

2. คุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย มีดังนี้ 1) ด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยค่าดัชนีความสอดคล้องทุกองค์ประกอบมีค่าความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป 2) แบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย (ด้านความรู้) มีค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.35 - 0.78 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.23 - 0.68 และค่าความเที่ยง (α) 0.92 แบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย (ด้านทักษะ) มีค่าอำนาจจำแนก (t) เท่ากับ 7.98 และค่าความเที่ยง (α) เท่ากับ 0.97 และแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย (ด้านคุณลักษณะ) มีค่าอำนาจจำแนก (t) เท่ากับ 6.77 และค่าความเที่ยง (α) เท่ากับ 0.95

3. คู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีความถูกต้อง เหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีประโยชน์โดยภาพรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คู่มือมีความสะดวกในการนำไปใช้ มีส่วนประกอบสำคัญครบถ้วน และอ่านเข้าใจง่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis Title	Research and Development on competency evaluation manual of external assessors for early childhood education
Student	Miss Khanidtha Tangwarasittichai
Student ID.	59603008
Degree	Doctor of Industrial Education
Program	Industrial Education (Research and Curriculum Development)
Year	2021
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Punnee Leekitchwatana
Thesis Co-Advisor	Associate Professor Dr. Paitoon Pimdee

ABSTRACT

The purposes of this study were: 1) to develop factors and indicator on competency of external assessors for early childhood education, 2) to develop competency of external assessors evaluation form for early childhood education, 3) to develop on competency evaluation manual of external assessors for early childhood education. The study included 3 steps: Step 1 develop factors and indicator on competency of external assessors for early childhood education. Research target groups 9 experts by purposive sampling and the 400 samples external assessors by multistage random sampling. The research instruments were the interview form and questionnaires. The qualitative data analysis was content analysis and the quantitative data analysis was by frequency, percentage, mean, standard deviation, coefficient of variation pearson's correlation and second order confirmatory factor analysis. Step 2 develop competency of external assessors evaluation form for early childhood education. The 30 samples external assessors by sample random sampling. The research instruments were the evaluation form. The data analysis was conducted by using Index of Item Objective Congruence: IOC the difficulty, discriminating powers and reliability. Step 3 develop on competency evaluation manual of external evaluators for early childhood education. Research target groups 5 experts by purposive sampling.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

The research instruments were the manual and evaluation manual form. The data analysis was conducted by using the mean and standard deviation

The findings revealed that

1. The factors and indicators on competency of external assessors for early childhood education consist of three factors and seventeen indicators. Construct validity by confirmatory factor analysis (CFA), structure model was fit with empirical data. There were Chi-Square = 92.87, df = 80, p = 0.15, Chi-Square / df = 1.16, RMSEA = 0.01, RMR = 0.01, GIF = 0.98, AGIF = 0.98

2. The quality of competency evaluation of external assessors for early childhood education was as follows: 1) Content validity by item objective congruence index (IOC) was above 0.50. 2) Measurement of of external assessors for early childhood education (Knowledge) had a difficulty value between 0.35 - 0.78, discriminating powers had 0.23 – 0.68 and reliability was 0.92, competency evaluation of external assessors for early childhood education (Skill) had discriminating powers (t) was 7.98 and reliability was 0.97 and competency evaluation of external assessors for early childhood education (Characteristics) had discriminating powers (t) was 6.77

3. The competency evaluation manual of external assessors for early childhood education was accurate, propriety, feasibility and Utility was generally in highest level. to use, also easy to read and completely had the essential constitutive.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณี ลีกิจวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ พิมดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้ คำปรึกษา คำแนะนำและข้อเสนอแนะ ตรวจสอบรวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำวิจัยและสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่เสมอมา ตลอดจนถึงคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ประสบการณ์ ในช่วงระยะเวลาของการศึกษาเรียนรู้ และการทำวิทยานิพนธ์ จนทำให้งานวิทยานิพนธ์ มีความถูกต้องสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกท่าน ดร.รังสรรค์ มณีเล็ก นายแพทย์ธีระชัย บุญยะสิทธิ์พรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิยาพร กันตารณวัฒน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณก ฐูปประสม ดร.กัญจนา ศิลปะกิจยาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชรนันท์ เกิดคง และรองศาสตราจารย์ ดร.สังวรณ์ ังตกระโทก ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องที่ใช้ในการวิจัยและขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุพัตร์ พิบูลย์ ดร.รังสรรค์ มณีเล็ก และรองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนา ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจคู่มือแบบประเมิน พร้อมทั้งให้ คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย จนทำให้การวิจัยสมบูรณ์ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ น้อง นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมดุสิต สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม แขนงวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำและเป็นกำลังใจในการทำวิจัย สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสมาชิกในครอบครัว และเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่เป็นกำลังใจที่สำคัญในการเรียนและการทำวิจัย ครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์อันมีค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย ความสำเร็จและคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพยิ่ง หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ชนิษฐา ตั้งวรสิทธิชัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	
ภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	V
สารบัญตาราง.....	VI
สารบัญภาพ.....	VII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	6
1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	6
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	8
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
2.1 การจัดการศึกษาปฐมวัย.....	13
2.2 มโนทัศน์เกี่ยวกับผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย.....	24
2.3 สมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก.....	33
2.4 การพัฒนาตัวบ่งชี้.....	41
2.5 แนวคิดการประเมินสมรรถนะ.....	47
2.6 การพัฒนาเครื่องมือแบบประเมินสมรรถนะ.....	53
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	56
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	68
3.1 การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย.....	70
3.2 การพัฒนาเครื่องมือการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย.....	76
3.3 การพัฒนาคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย.....	83

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
4.1 สัญลักษณ์ และอักษรย่อที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
4.2 ผลการพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย	86
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน.....	92
4.4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย	94
4.5 ผลการพัฒนาเครื่องมือการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษา ปฐมวัย.....	99
4.6 ผลการประเมินคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย.....	100
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	105
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	108
5.2 อภิปรายผล.....	109
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	112
บรรณานุกรม.....	114
ภาคผนวก.....	122
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	123
ภาคผนวก ข คุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษา ปฐมวัย.....	127
ภาคผนวก ค ตารางแสดงการกำหนดน้ำหนักตามความสำคัญของเนื้อหา กับจำนวนข้อสอบ ที่ต้องการวัดสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย (ด้านความรู้).....	139
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	142
ภาคผนวก จ คู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย.....	155
ประวัติผู้เขียน.....	200

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
3.1	ค่าความเที่ยงแบบสอบถามความเหมาะสมขององค์ประกอบสมรรถนะ ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย.....	74
3.2	เกณฑ์ในการตรวจสอบความสอดคล้อง.....	76
4.1	จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย.....	93
4.2	ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมิน ภายนอกการศึกษาปฐมวัย.....	94
4.3	ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอก การศึกษาปฐมวัย.....	96
4.4	ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย.....	98
4.5	ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก การศึกษาปฐมวัย.....	101
4.6	ผลการตรวจสอบคุณภาพรายข้อด้านค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่า ความเที่ยงของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย.....	101
4.7	ผลการประเมินคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย.....	102

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2.1	สมรรถนะหลักพื้นฐาน.....	35
3.1	ขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย.....	69 -71
4.1	ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	99

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 (ราชกิจจานุเบกษา.2560:14) มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้ สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมใน การดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และ สนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วย การศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และ การดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วยการศึกษาทั้ง ปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับ การดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการ ให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาในประเทศไทยเห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพเด็ก ตั้งแต่แรกเกิด เพื่อพัฒนาเด็กตั้งแต่วัยแรก เป็นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมในวัยเด็กให้มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ครบทั้ง 4 ด้าน คือร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ทุกหน่วยงานที่จัดการศึกษาปฐมวัยต่างมุ่งหวังที่จะพัฒนาคุณภาพเด็ก โดยการพัฒนามาตรฐาน การศึกษาที่จะใช้ในการควบคุมและติดตามให้ได้คุณภาพ การพัฒนาการศึกษาไทยในระยะที่ผ่านมา ประสบผลสำเร็จอย่างสูงในด้านปริมาณ แต่ในด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา รัฐบาลยังไม่ สามารถสร้างคนให้มีคุณภาพและมีศักยภาพเพียงพอ ที่จะไปสู่การแข่งขันระดับนานาชาติได้ จึงพยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านการศึกษาปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาของชาติ ด้วยการปฏิรูป การศึกษาโดยประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 7) เป็นเครื่องมือในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องซึ่งกันและกัน

ทั้งระบบ ทั้งการปฏิรูปการเรียนรู้ การปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษา การปฏิรูปครู

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาและการปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาแตกต่างไปจากแนวทางการจัดการศึกษาที่รัฐดำเนินมาก่อน จึงมีบทบัญญัติให้มีการปฏิรูปการศึกษาขึ้นเพื่อปรับเปลี่ยนองค์กรการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดขึ้น เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษบังเกิดผลและทำให้การศึกษาไทยมีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องมีหน่วยงานทำหน้าที่ในการประเมินคุณภาพการศึกษาที่เป็นหน่วยงานภายนอกและไม่มีส่วนได้เสีย โดยมีปัจจัยด้านมาตรฐานและระบบประกันคุณภาพเพื่อเป็นหลักประกันว่าการศึกษาไทยในอนาคตจะต้องมีคุณภาพ จึงมีการจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอกและทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

การพัฒนาการศึกษาไทยในระยะที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จอย่างสูงในด้านปริมาณแต่ในด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา รัฐบาลยังไม่สามารถสร้างคนให้มีคุณภาพและมีศักยภาพเพียงพอ ที่จะไปสู่การแข่งขันระดับนานาชาติได้ จึงพยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านการศึกษา ปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาของชาติ ด้วยการประกาศมาตรฐานการศึกษาในแต่ละระดับ การศึกษาปฐมวัยมีการประกาศใช้ 2 ฉบับ ฉบับแรกเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (ราชกิจจานุเบกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2561 : 5) เรื่องมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยและประกาศโดยมติคณะรัฐมนตรีที่ดำเนินการภายใต้ 4 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข เรื่องมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2562 : 16-151) โดยทุกหน่วยงานรับแนวทางการขับเคลื่อนมาตรฐานชาติจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มาใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องซึ่งกันและกันทั้งระบบ เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษบังเกิดผลและทำให้การศึกษาไทยมีคุณภาพ

การประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกที่ผ่านกระบวนการฝึกอบรมและได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งต้องเริ่มจากการที่สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพ และประเมินตนเองก่อน จากนั้นจะต้องรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. 2542:14) หมวด 6 มาตรา 49 สำหรับกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย หลักการ และแนวจัดการศึกษาตามที่เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเน้นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือเป็นคนดี มีความสามารถ (คนเก่ง) และมีความสุข เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2561:5-7) ที่กำหนดเป้าหมายให้มีผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ 1. ผู้เรียนรู้ (Learner Person) เพื่อสร้างงานและคุณภาพชีวิตที่ดี 2. ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Co-Creator) เพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนและ 3. พลเมืองที่เข้มแข็ง (Active Citizen) เพื่อสันติสุข โดยมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีการบริหารจัดการ รวมทั้งการทำงานที่เน้นคุณภาพ เป็นการทำงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้เป็นระบบครบวงจร ซึ่งใช้ระบบวงจรคุณภาพ PDCA เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการคุณภาพและกำหนดให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารและการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด แล้วรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบทุกปี ซึ่งการประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการประเมินเพื่อให้ข้อเสนอแนะ บอจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาให้สถานศึกษานำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการพัฒนาเด็กให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาจะต้องพัฒนาตั้งแต่การศึกษาปฐมวัย เพราะถือเป็นช่วงวัยแห่งการเจริญเติบโตที่สำคัญที่สุดของชีวิตเพราะพัฒนาการทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ภาษา จริยธรรม และความคิดสร้างสรรค์จะสามารถเจริญเติบโตและพัฒนาได้มากที่สุดในช่วงดังกล่าว อันจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาในช่วงวัยอื่น ๆ ของชีวิตต่อไป ซึ่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าว สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาจึงได้กำหนดมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 4 การศึกษาปฐมวัย 3 มาตรฐาน ดังนี้ มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพของเด็ก มาตรฐานที่ 2 ด้านกระบวนการบริหารจัดการ และมาตรฐานที่ 3 การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ดังนั้นในฐานะที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นองค์การมหาชนที่มีทำหน้าที่ตรวจสอบ และสะท้อนผลการจัดการศึกษาทำให้มีความเป็นกลางและเป็นธรรมปราศจากแรงกดดันที่จะทำให้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกเบี่ยงเบนไปจากความจริงอันก่อให้เกิดความถ่วงดุล (Check & Balance) อย่างแท้จริงจะต้องกระตุ้นให้สถานศึกษาทุกระดับพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดเป็นรูปธรรมและเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีการพิจารณาจุดเด่น จุดด้อย เพื่อที่จะแก้ไข และสามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนการยกระดับมาตรฐานการศึกษาของชาติ อันจะนำไปสู่ความมีมาตรฐานทางการศึกษาและเป็นที่ยอมรับในระดับสากลต่อไป

การประเมินคุณภาพภายนอก 3 รอบที่ผ่านมา สมศ. มีผู้ประเมินภายนอกจำนวนมากกว่าสองพันคน ซึ่งมีความหลากหลายทั้งช่วงอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ด้านการศึกษา ประสบการณ์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก จากการสังเคราะห์ข้อมูลผลการติดตามการปฏิบัติงานของผู้ประเมินภายนอกตั้งแต่รอบแรกถึงรอบสาม (ปี พ.ศ. 2544-2558:5-28) พบว่า ประเด็นที่สถานศึกษาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะให้ สมศ. เร่งปรับปรุงพัฒนามากที่สุด คือ คุณภาพเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ประเมินภายนอก อาทิ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอกตามบริบทของ แต่ละสถานศึกษา การสื่อสารด้วยวาจา ความเป็นกัลยาณมิตร และการให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ ต่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ซึ่งประเด็นดังกล่าวส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอก และการ นำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้ข้อมูลอีกส่วนหนึ่ง ที่สะท้อนให้เห็นว่า สมศ. ต้องเร่งดำเนินการแก้ไขคุณภาพ ผู้ประเมินภายนอก คือ คุณภาพของ รายงานผลการประเมิน เนื่องจาก ผลการประเมินยังไม่สะท้อนคุณภาพผลการจัดการศึกษาในเชิงลึก และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาอย่างไม่ชี้ชัดถึงแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน รวมถึงมีเสียงสะท้อนที่ สำคัญจากสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพ ภายนอกของ 3 รอบที่ผ่านมา คือ ผลการประเมินคุณภาพภายนอกยังไม่สะท้อนคุณภาพตามสภาพจริง ของสถานศึกษา และเสนอให้มีการพัฒนาสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกเพื่อที่จะเพิ่มประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพในการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน (นภาพร ส่งแสง. 2561:291)

จากการศึกษารายงานการวิจัยของอรนิตา เจริญรวาย (2544 : 50-53) ได้ศึกษาคุณลักษณะ และวิธีการกำหนดผู้ประเมินภายนอกที่พึงประสงค์สำหรับตรวจสอบสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน ผลที่ได้จากการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะของผู้ประเมินภายนอกได้แก่ คุณสมบัติทั่วไป คือ ควรมีอายุ 30 ปีขึ้นไป สำเร็จการศึกษาขั้นต่าระดับปริญญาตรี ไม่มีประวัติเสื่อมเสียและมีสุขภาพ ร่างกายแข็งแรง คุณสมบัตินเฉพาะ คือ ควรผ่านการอบรมเฉพาะด้านการประเมินสถานศึกษามี บุคลิกภาพที่เหมาะสม มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณของผู้ประเมิน มีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ การประเมินสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการบริหารองค์กร มีทักษะที่จำเป็นในการประเมิน เช่น มี ภาวะผู้นำ การสร้างความสัมพันธ์ มีทักษะการทำงานเป็นทีม และมีความมุ่งมั่นในการพัฒนา สถานศึกษา 2) ผู้ประเมินภายนอกที่ได้รับใบอนุญาต ควรมีลักษณะตามที่กำหนดและผ่านการทดสอบ ความรู้ด้านการประเมินด้วยข้อสอบข้อเขียน จำนวนผู้ประเมินในทีมควรอยู่ในช่วง 3 -10 คน และ จำนวนวันที่ทำการประเมินอยู่ในช่วง 2 - 8 วัน โดยสามารถยืดหยุ่นตามขนาดของโรงเรียน สำหรับการ จัดการโรงเรียนที่มีการศึกษาเฉพาะทาง ควรจัดผู้ประเมินที่มีความชำนาญเฉพาะด้านสำหรับ ประเมินโรงเรียนนั้นอยู่ในทีมด้วย King, J. A. et al (2003: 229-247) ระบุสมรรถภาพที่สำคัญของ ผู้ประเมิน 7 ด้าน ได้แก่ 1) การประยุกต์ใช้กระบวนการสืบสอบอย่างเป็นระบบ 2) การจัดการ โปรแกรมที่ประเมิน 3) การวิเคราะห์สถานการณ์ 4) การประเมินอย่างมืออาชีพ 5) การไตร่ตรองการ ประเมินของตนเอง 6) การใช้ทักษะที่หลากหลายในการมีปฏิสัมพันธ์ และ 7) การเกาะติด ความก้าวหน้าของศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง และศิริเดช สุชีวะ ใจทิพย์ ณ สงขลา และทิพวัลย์ ปัญจมะวัต (2560 : 98-101) ได้ศึกษาการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบและวิธีการพัฒนาสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาของผู้ประเมินภายนอกระหว่างอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการผู้ประเมิน ภายนอกรอบที่สี่ของ สมศ. ยังควรได้รับการพัฒนาสมรรถนะที่สำคัญในการจะออกไปปฏิบัติการ ประเมินทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย พบว่า ด้านความรู้ ผู้ประเมินภายนอกบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของการจัดการศึกษา ด้านทักษะ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ประเมินภายนอกบางส่วนยังขาดทักษะการใช้อุปกรณ์ IT ในการเก็บบันทึกข้อมูลภาคสนามและทักษะการให้ข้อเสนอแนะ ด้านคุณลักษณะ ขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินภายนอก และผู้ประเมินภายนอกบางส่วนยังส่งรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด จากสภาพปัญหาและผลวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยยังควรได้รับการพัฒนาสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายนอกให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่ทราบอย่างแน่ชัดว่าสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย มีองค์ประกอบที่สำคัญอะไรบ้าง และยังไม่ทราบผลการวิจัยที่ศึกษาสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ และนำผลการพัฒนาองค์ประกอบสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยไปใช้เป็นกรอบแนวคิดสำหรับการพัฒนาแบบประเมินและคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ย่อย ดังนี้

1.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

1.2 เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. เพื่อพัฒนาเครื่องมือการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

2.1 เพื่อสร้างเครื่องมือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

2.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

3. เพื่อพัฒนาคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

3.1 เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

3.2 เพื่อประเมินคุณภาพคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 สมมติฐานการวิจัย

โมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความตรงเชิงโครงสร้างสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์บทบาทผู้ประเมินภายนอก คุณสมบัติของผู้ประเมินภายนอก และสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ตามแนวคิดของ Boruch and Cordray. (1980); Cronbach et al.(1980); Guba and Lincoln. (1981) ; Stufflebeam et al. (1971) and McShane and Glinow (2000) ทำให้ได้องค์ประกอบสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยจำนวน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) และด้านคุณลักษณะ (Characteristics) ซึ่งจะแสดงออกมาเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมในการทำงานที่จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้เกิดความสำเร็จตามมาตรฐานหรือสูงกว่ามาตรฐาน ที่องค์กรได้กำหนดเอาไว้

การประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือในการประเมินและ ตามแนวคิดการพัฒนาเครื่องมือประเมินของสุวิมล ว่องวานิช (2546) และ Springer et al. (1998) ประกอบด้วย 1) วิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะ 2) เลือกรูปแบบเครื่องมือและมาตรวัดที่เหมาะสม 3) สร้างข้อรายการพฤติกรรมที่ต้องการวัด 4) ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินและกำหนดเกณฑ์ตัดสินผลการประเมิน 5) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเกณฑ์การประเมินและคู่มือการประเมิน

จากนั้นผู้วิจัยได้ประเมินคุณภาพของคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย มาตรฐาน คือ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ จากแนวคิดข้างต้น สามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อการวิจัยและพัฒนาคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ดังภาพที่ 1.1

- นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ของ สมศ. ในรอบที่ 4 (พ.ศ. 2559-2563)
 - ผลการปฏิบัติงานของผู้ประเมินภายนอกในรอบที่ 3 ที่ผ่านมา
 - การจัดการศึกษาปฐมวัย (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.2559)

- สมรรถนะในการปฏิบัติงานของผู้ประเมินภายนอก ได้แก่
 1. ความรู้ (Knowledge)
 2. ด้านทักษะ (Skills)
 3. ด้านคุณลักษณะ (Characteristics)
 (ศิริเดช สุชีวะ ใจทิพย์ ณ สงขลา และทิพวัลย์ ปัญจมะวัต. 2560.)

- การพัฒนาเครื่องมือประเมิน ได้แก่
 1. วิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะ
 2. เลือกรูปแบบเครื่องมือ
 3. สร้างข้อรายการพฤติกรรม
 4. ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมิน
 5. กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเกณฑ์การประเมินและคู่มือการประเมิน (จงจิตร รัมย์ธูรพงษ์. 2559)

สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

1. ความรู้ (Knowledge)

- 1.1 ความรู้ด้านการศึกษาปฐมวัย
- 1.2 ความรู้ด้านบริบทของสถานศึกษา
- 1.3 ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

2. ด้านทักษะ (Skills)

- 2.1 ทักษะการวางแผน
- 2.2 ทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2.3 ทักษะการสรุปผลการประเมิน
- 2.4 ทักษะการให้ข้อเสนอแนะ
- 2.5 ทักษะการเขียนรายงาน
- 2.6 ทักษะการทำงานเป็นทีม
- 2.7 ทักษะการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- 2.8 ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

3. ด้านคุณลักษณะ (Characteristics)

- 3.1 ความเป็นกัลยาณมิตร
- 3.2 เจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพ
- 3.3 ความตรงต่อเวลา
- 3.4 ความยุติธรรมเป็นกลาง
- 3.5 ความซื่อสัตย์สุจริต
- 3.6 ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

ผลการพัฒนาเครื่องมือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

- แบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ คือ ความตรงเชิงเนื้อหา ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยง
 - คู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย 4 มาตรฐาน ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

ขั้นที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพภายนอก จำนวน 4 คน ด้านการศึกษาปฐมวัยจำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 9 คน

ตัวแปรที่ศึกษา คือ องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย เป็นตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของโมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย และความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง ซึ่งเป็นการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ประชากร คือ ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ปีงบประมาณ 2562 จำนวน 630 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย จำนวน 400 คน โดยพิจารณาจากเกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Hair และคณะ (2006) ที่ต้องใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 10 หน่วยต่อ 1 ตัวแปร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จำนวนตัวแปรสังเกตได้ 17 ตัวแปร ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างจึงไม่น้อยกว่า 170 คน แต่เพื่อให้การวิจัยมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

องค์ประกอบสมรรถนะ ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ และแต่ละองค์ประกอบย่อยวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ คือ ความรู้ด้านการศึกษาปฐมวัย ความรู้ด้านบริบทของสถานศึกษา ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ทักษะการวางแผน ทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล ทักษะการสรุปผลการประเมิน ทักษะการให้ข้อเสนอแนะ ทักษะการเขียนรายงาน ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ความเป็นกัลยาณมิตร เจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพ ความตรงต่อเวลา ความยุติธรรมเป็นกลาง ความซื่อสัตย์สุจริต และความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาเครื่องมือการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

ประชากร คือ ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ปีงบประมาณ 2562 จำนวน 630 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จำนวน 3 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนความเข้าใจของแบบประเมิน ความชัดเจนของภาษา และเวลาในการทำ เป็นต้น

2. ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จำนวน 30 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) เป็นกลุ่มทดลองใช้ (Try out) แบบประเมิน เพื่อนำข้อมูล มาวิเคราะห์คุณภาพของแบบประเมินโดยหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเที่ยง เพื่อคัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพไปใช้เป็นแบบประเมิน ฉบับสมบูรณ์

ตัวแปรที่ศึกษา คือ คุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ กรรมการการพัฒนาระบบการประเมินการศึกษา ขั้นพื้นฐานและกรรมการพัฒนาหลักสูตร สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา คือ คุณภาพของคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย หมายถึง บุคคลที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาให้ทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย

2. สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะทางวิชาชีพการประเมินที่มีในตัวผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ที่ผู้ประเมินจำเป็นต้องมีเพื่อให้สามารถปฏิบัติการประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. องค์ประกอบสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งส่งผลต่อสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ซึ่งวัดได้จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ตามแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยวัดตัวแปรด้านต่างๆ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1 ด้านความรู้ หมายถึง ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีความรู้เรื่องการพัฒนาเด็กอย่างลึกซึ้ง ความรู้ในเรื่องปรัชญา แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยทุกรูปแบบ และสามารถเข้าถึงความไว้วางใจจากเด็กเล็ก ครู และผู้ปกครอง

3.2 ด้านทักษะ หมายถึง ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ ความสามารถในการสืบสอบและวิเคราะห์ข้อมูล ความสามารถในการสะท้อนคิดและให้ข้อเสนอแนะ และความสามารถในการสื่อสารเจรจาต่อรอง

3.3 ด้านคุณลักษณะ หมายถึง ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีความยึดมั่นในจรรยาบรรณ เคารพให้เกียรติผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต มีกิริยามารยาทที่ดีงาม มีเจตคติต่อการประเมินเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา ประารถนาดีต่อผู้รับการประเมิน และเป็นกัลยาณมิตรในการประเมิน

4. ตัวบ่งชี้ หมายถึง สารสนเทศที่บ่งบอกถึงคุณภาพในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายนอกของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยในแต่ละด้าน

5. ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลสมรรถนะ คือ เนื้อหาสมรรถนะมีความตรงตามโครงสร้างเนื้อหาที่กำหนดไว้ ตรวจสอบโดยการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง ซึ่งเป็นการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

6. แบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก คือ ชุดเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้น 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) แบบประเมินด้านความรู้ มีลักษณะแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 2) แบบประเมินด้านทักษะ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และ 3) แบบประเมินด้านคุณลักษณะ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับแบบ Likert ซึ่งประกอบด้วยข้อความทั้งทางบวก (+) และทางลบ (-)

7. คุณภาพของแบบประเมิน คือ คุณลักษณะที่ดีของแบบประเมิน โดยพิจารณาจากความตรงเชิงเนื้อหา ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยง

7.1 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบประเมินที่ประกอบ ด้วยข้อคำถามที่สามารถวัดได้ตรงกับนิยามของสมรรถนะการประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัยใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ

7.2 ค่าความยากง่าย (Item Difficulty) หมายถึง สัดส่วนของจำนวนผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยที่ตอบข้อคำถามถูกต้องกับจำนวนผู้ประเมินภายนอกที่ตอบข้อคำถามข้อนั้นทั้งหมด โดยข้อคำถามที่มีคุณภาพคือข้อคำถามที่มีค่าความยากระหว่าง 0.20-0.80

7.3 ค่าอำนาจจำแนก (Item Discrimination) หมายถึง คุณสมบัติของข้อคำถามที่สามารถแยกผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยที่มีสมรรถนะการประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัยสูงและต่ำออกจากกัน โดยข้อคำถามที่มีคุณภาพคือข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

7.4 ความเที่ยง (Reliability) หมายถึง ดัชนีที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกพันธ์ของ ข้อคำถามในแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ

8. คู่มือประเมินสมรรถนะ หมายถึง เอกสารที่อธิบายขั้นตอนและรายละเอียดของ กระบวนการ นำแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยไปใช้ในการประเมินได้ อย่างชัดเจนตามวัตถุประสงค์

9. การศึกษาปฐมวัย หมายถึง การศึกษาก่อนการศึกษาระดับประถมศึกษา สำหรับเด็กช่วง อายุ 3- 6 ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนาคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย
ผู้วิจัยขอเสนอสาระและสรุปแนวคิดเบื้องต้น ดังนี้

2.1 การจัดการศึกษาปฐมวัย

- 2.1.1 พระราชบัญญัติการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2562
- 2.1.2 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2560
- 2.1.3 มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562

2.2 มโนทัศน์เกี่ยวกับผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

- 2.2.1 คุณสมบัติของผู้ประเมินภายนอก
- 2.2.2 บทบาทผู้ประเมินภายนอก
- 2.2.3 การพิจารณาให้รับรองผู้ประเมินภายนอก
- 2.2.4 การรับรองผู้ประเมินภายนอก การศึกษาปฐมวัย

2.3 สมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก

- 2.3.1 ความเป็นมาและความสำคัญของสมรรถนะ
- 2.3.2 ความหมายและองค์ประกอบของสมรรถนะ
- 2.3.3 ความหมายของสมรรถนะผู้ประเมิน
- 2.3.4 การกำหนดสมรรถนะผู้ประเมิน
- 2.3.5 การกำหนดสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก

2.4 การพัฒนาตัวบ่งชี้

- 2.4.1 ความหมายของตัวบ่งชี้
- 2.4.2 ลักษณะของตัวบ่งชี้
- 2.4.3 การพัฒนาตัวบ่งชี้
- 2.4.4 ประโยชน์ของตัวบ่งชี้

2.5 แนวคิดการประเมินสมรรถนะ

- 2.5.1 ความหมายของการประเมินสมรรถนะ
- 2.5.2 แนวคิดการออกแบบแบบประเมิน
- 2.5.3 วิธีและขั้นตอนการประเมินสมรรถนะ

2.6 การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะ

- 2.6.1 แนวคิดและขั้นตอนการพัฒนาแบบประเมิน
- 2.6.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 2.7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ประเมินภายนอก
- 2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวบ่งชี้
- 2.7.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะ

2.1 การจัดการศึกษาปฐมวัย

2.1.1 พระราชบัญญัติการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2562

ในพระราชบัญญัติการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2562 ได้กล่าวถึงความหมาย “เด็กปฐมวัย” หมายความว่า เด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่าหกปีบริบูรณ์ และให้หมายความรวมถึง เด็กซึ่งต้องได้รับการพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษา “การพัฒนาเด็กปฐมวัย” หมายความว่า การดูแล การพัฒนา และการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย หญิงตั้งครรภ์ หรือผู้ดูแลเด็กปฐมวัย “ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย” หมายความว่า บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ซึ่งเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย และในมาตรา 5 กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

- 1 ให้มารดาได้รับการดูแลในระหว่างตั้งครรภ์เพื่อให้บุตรที่อยู่ในครรภ์มีสุขภาพและ พัฒนาการที่ดี
 - 2 ให้เด็กปฐมวัยอยู่รอดปลอดภัยและได้รับความคุ้มครองให้พ้นจากการล่วงละเมิดไม่ว่า ในทางใด
 - 3 ให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ดีรอบด้านทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และ สติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ อย่างสอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลและความต้องการจำเป็นพิเศษ
 - 4 สร้างคุณลักษณะให้เด็กปฐมวัยมีอุปนิสัยใฝ่ดี มีคุณธรรม มีวินัย ใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถซึมซับสุนทรียะและวัฒนธรรมที่หลากหลายได้
 - 5 บ่มเพาะเจตคติของเด็กปฐมวัยให้เคารพคุณค่าของบุคคลอื่น มีจิตวิญญาณของการอยู่ ร่วมกันในสังคมอย่างเสมอภาค และมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก
 - 6 ให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- มาตรา 8 การจัดการเรียนรู้ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องเป็นไปเพื่อเตรียมความพร้อมของเด็ก ปฐมวัย แต่ต้องไม่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการสอบแข่งขันระหว่างเด็กปฐมวัย
- มาตรา 9 ให้มีคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

1. นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ
2. กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง

ของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระทรวงสาธารณสุข ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกษมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย นายกษมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย และนายกษมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย

3. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนแปดคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านการศึกษา ด้านการศึกษาพิเศษ ด้านการสาธารณสุข ด้านสังคมสงเคราะห์ และด้านสื่อสารมวลชน ด้านละหนึ่งคน และด้านการบริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจำนวนสองคน ซึ่งมาจากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยภาครัฐหนึ่งคนและภาคเอกชนหนึ่งคน ให้เลขาธิการสภาการศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้แต่งตั้งข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา 14 คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

1. จัดทำนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งต้องสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ และให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อให้หน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยได้นำไปปฏิบัติ
2. อนุมัติแผนงบประมาณและแผนการดำเนินงานประจำปีแบบบูรณาการของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย
3. เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีในการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาให้เชื่อมโยงกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย
4. เสนอให้มีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่จำเป็นเพื่อดำเนินการตามนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย
5. บูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัยของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ให้เป็นไปตามนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย
6. กำหนดมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย
7. กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรับเด็กปฐมวัยเข้าศึกษาในระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษา เพื่อมิให้มีผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย
8. กำหนดสมรรถนะและตัวชี้วัดการพัฒนาเด็กปฐมวัย
9. ติดตามและส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศของเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ
10. ส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยและการสร้างนวัตกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย
11. ส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยและครูอาจารย์สามารถดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างมีคุณภาพตามหลักการและปรัชญาของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12. ประสานงานและให้ข้อมูลแก่กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือเด็กปฐมวัย ซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย

13. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่หรืออำนาจของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา 23 ในการผลิตครูหรือพัฒนาครูด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้สถาบันอุดมศึกษา จัดให้มีการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างจิตวิญญาณของความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ทักษะและความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเพื่อดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยตามหลักการและปรัชญาของการพัฒนาเด็กปฐมวัยในการพัฒนาผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนาผู้ดูแลเด็กปฐมวัยจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างจิตวิญญาณของความเป็นผู้ดูแลเด็ก มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการดูแลเด็กปฐมวัยตามหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรา 24 สถานพยาบาลของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคเอกชน ที่มีหน้าที่ให้บริการสาธารณสุขแก่หญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย ต้องจัดให้มีการให้บริการสุขภาพแก่มารดาและบุตรอย่างทั่วถึง โดยให้บริการวางแผนครอบครัว การอนามัยเจริญพันธุ์ การฝากครรภ์ การเตรียมความพร้อมการเป็นบิดามารดา ตลอดจนให้บริการการสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน การส่งเสริมโภชนาการ การส่งเสริมพัฒนาการ และการส่งเสริมการให้นมมารดาแก่บุตรตั้งแต่แรกเกิดอย่างน้อยหกเดือน

มาตรา 27 นอกจากการดำเนินการตามมาตรา 24 มาตรา 25 และมาตรา 26 หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ที่มีหน้าที่ให้บริการสาธารณสุขจัดการศึกษา และจัดสวัสดิการ และให้บริการด้านการคุ้มครองสิทธิแก่เด็กปฐมวัย ต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ให้ความรู้ ส่งเสริมทักษะ และสร้างเสริมเจตคติที่ดีแก่ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยและบุคคลอื่น ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึง

2. จัดให้มีการคัดกรองที่เป็นระบบและได้มาตรฐานเพื่อค้นหาเด็กปฐมวัยที่พิการหรือมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม หรือสติปัญญา หรือเด็กปฐมวัยที่ไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส หรือเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการการพัฒนาเป็นพิเศษอย่างทันทั่วถึง และจัดให้เด็กปฐมวัยเหล่านี้เข้าถึงสิทธิและได้รับโอกาสในการพัฒนาที่มีคุณภาพเป็นพิเศษ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และบริการ รวมทั้งความช่วยเหลืออื่นใดทางการพัฒนาและการศึกษาที่สอดคล้องเหมาะสมกับความจำเป็น ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

2.1.2 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2560

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

วิสัยทัศน์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุข และเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิต และปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข
5. สร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็ก ระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

จัดขึ้นสำหรับพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก เพื่อใช้เป็นแนวทางการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จุดมุ่งหมาย

การพัฒนาเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี มุ่งส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขภาพดี
2. สุขภาพจิตดีและมีความสุข
3. มีทักษะชีวิตและสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
4. มีทักษะในการใช้ภาษาสื่อสาร และสนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย
 1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขภาพดี
 2. ใช้วัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน
2. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ
 3. มีความสุขและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย
3. พัฒนาการด้านสังคม
 4. รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว
 5. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
4. พัฒนาการด้านสติปัญญา
 6. สื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย
 7. สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

ช่วงอายุแรกเกิดถึงสองปี

แนวปฏิบัติการอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวันโดยพ่อแม่และผู้เลี้ยงดู เน้นการอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวัน และส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ร่างกายตามความสามารถ ด้านอารมณ์จิตใจ ส่งเสริมการตอบสนองความต้องการของเด็กอย่างเหมาะสมภายใต้สภาพแวดล้อมที่อบอุ่นและปลอดภัย ด้านสังคม ส่งเสริมให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลใกล้ชิด และด้านสติปัญญา ส่งเสริมให้เด็กได้สังเกตสิ่งต่างๆรอบตัว เพื่อสร้างความเข้าใจและใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ส่งเสริมการคิด และการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับวัย

การอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวันสำหรับเด็กอายุแรกเกิดถึงสองปี มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางรากฐานชีวิตของเด็ก ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดกิจกรรมในแต่ละวัน ควรจัดให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และความสามารถตามวัยของเด็ก โดยผ่านการอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวันและการเล่นตามธรรมชาติของเด็ก โดยมีแนวปฏิบัติการอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวัน ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. การฝึกสุขนิสัยและลักษณะนิสัยที่ดี เป็นการสร้างเสริมสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร การนอน การทำความสะอาดร่างกาย การขับถ่าย ตลอดจนปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพอนามัย ความปลอดภัย และการแสดงมารยาทที่สุภาพ นุ่มนวลแบบไทย
2. การเคลื่อนไหวและการทรงตัว เป็นการส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อแขนขา มือกับนิ้วมือ และส่วนต่างๆ ของร่างกายในการเคลื่อนไหวหรือออกกำลังกายทุกส่วน โดยการจัดให้เด็กได้เคลื่อนไหว ทั้งกล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และตามความสามารถของวัย เช่น คืบ เดิน เล่นนิ้วมือ เคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายตามเสียงดนตรี ปีนป่ายเครื่องเล่นสนามเด็กเล็ก เล่นม้าโยก ลากจูงของเล่นมีล้อ ขี่จักรยานทรงตัวของเด็กเล็กโดยใช้เท้าช่วยไถ เป็นต้น
3. การฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือ-ตา เป็นการฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ ให้พร้อมที่จะหยิบจับ ฝึกการทำงานอย่างสัมพันธ์กันระหว่างมือและตา รวมทั้งฝึกให้เด็กรู้จักคาดคะเนหรือกะระยะทางของสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเทียบกับตัวเองในลักษณะใกล้กับไกล เช่น มองตามเครื่องแขวนหรือโมบายที่มีเสียงและสี (สำหรับขวบปีแรกควรเป็นโมบายสีขาวดำ) ร้อยลูกปัดขนาดใหญ่ เล่นหยอดบล็อกรูปทรงลงกล่อง ตอกหมุด โยนรับลูกบอล เล่นน้ำ เล่นปั้นแป้ง ใช้สีเทียนแท่งใหญ่วาดเขียนขีดเขียน เป็นต้น
4. การส่งเสริมด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นการส่งเสริมการเลี้ยงดูในการตอบสนองความต้องการของเด็กด้านจิตใจ โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่นและมีความสุข เช่น สบตา อุ้ม โอบกอด สัมผัส การเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการแสดงออกทางอารมณ์ตอบสนองต่อความรู้สึกที่เด็กแสดงออกอย่างนุ่มนวล และอ่อนโยน ปลูกฝังการชื่นชมธรรมชาติรอบตัว เป็นต้น
5. การส่งเสริมทักษะทางสังคม เป็นการส่งเสริมด้านความสัมพันธ์กับพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู และบุคคลใกล้ชิด โดยการพูดคุยหยอกล้อหรือเล่นกับเด็ก เช่น เล่นจ๊ะเอ๋ เล่นจ้ำจี้ เล่นโยกเยก เล่นประกอบคำร้อง เช่น จันทรเอยจันทรเจ้า แมงมุม ตั้งไข่ล้ม หรือพาเด็กไปเดินเล่นนอกบ้าน พบปะเด็กอื่นหรือผู้ใหญ่ภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิด เช่น พาไปบ้านญาติ พาไปร่วมกิจกรรมที่ศาสนสถาน เป็นต้น
6. การใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า เป็นการกระตุ้นการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าในการมองเห็น การได้ยินเสียง การลิ้มรส การได้กลิ่น และการสัมผัสจับต้องสิ่งต่างๆ ที่แตกต่างกันในด้านขนาด รูปร่าง สี น้ำหนัก และผิวสัมผัส เช่น การเล่นมองตนเองกับกระจกเงา การเล่นของเล่นที่มีพื้นผิวแตกต่างกัน เป็นต้น
7. การส่งเสริมการสำรวจสิ่งต่างๆรอบตัว เป็นการฝึกให้เด็กเรียนรู้ สิ่งรอบตัวผ่านเหตุการณ์และสื่อหลากหลายในโอกาสต่างๆ รู้จักสำรวจ และทดลองสิ่งที่ไม่คุ้นเคย เช่น มองตามสิ่งของหันหาที่มาของเสียง ค้นหาสิ่งของที่ปิดซ่อนจากสายตา กิจกรรมการทดลองง่ายๆ เป็นต้น
8. การส่งเสริมทักษะทางภาษา เป็นการฝึกให้เด็กได้เปล่งเสียง เลียนเสียงพูดของผู้คน เสียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สัตว์ต่างๆ รู้จักชื่อเรียกของตนเอง ชื่ออวัยวะต่างๆของร่างกาย ชื่อพ่อแม่หรือผู้คนที่ใกล้ชิดและชื่อสิ่งต่างๆรอบตัว ตลอดจนฝึกให้เด็กรู้จักสื่อความหมายด้วยคำพูดและท่าทางชี้ชวนและสอนให้รู้จักชื่อเรียกสิ่งต่างๆจากของจริง อ่านหนังสือนิทานภาพหรือร้องเพลงง่ายๆให้เด็กฟัง เป็นต้น

9. การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นการฝึกให้เด็กได้แสดงออกทางความคิดตามจินตนาการของตนเอง เช่น ชีตเขียนวาดรูปอย่างอิสระ การเล่นเกมขนาดใหญ่ เล่นของเล่นสร้างสรรค์ พูดเล่าเรื่องตามจินตนาการ เล่นสมมติ เป็นต้น

ช่วงอายุ 2-3 ปี

แนวปฏิบัติการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ สำหรับเด็กช่วงอายุ 2-3 ปี เน้นการจัดประสบการณ์ผ่านการเล่นตามธรรมชาติที่เหมาะสมกับวัยอย่างเป็นองค์รวม ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และความสามารถตามวัยของเด็ก ทั้งนี้ เด็กในช่วงวัยนี้จะมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นมากกว่าในช่วงแรก เด็กมีการพึ่งพาตนเอง แสดงความเป็นตัวของตัวเอง จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงสาระการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ตลอดจนส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมเพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กช่วงอายุ 2-3 ปี เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยอาจจัดในรูปแบบหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ หรือเลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ดังนี้

1. **ประสบการณ์สำคัญ** เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้เด็กได้ลงมือทำด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยเฉพาะในระยะแรกเริ่มชีวิตและช่วงระยะปฐมวัยมีความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นรากฐานของพัฒนาการก้าวต่อไปของชีวิตเด็กแต่ละคน ตลอดจนเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดความสามารถ แรงจูงใจ ใฝ่เรียนรู้ และความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองของเด็ก ที่จะส่งผลต่อเนื่องจากช่วงวัยเด็กไปสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ ประสบการณ์สำคัญจะเกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมทุกด้านที่กระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆรอบตัวในวิถีชีวิตของเด็กและในสังคมภายนอก อันจะส่งผลเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และสามารถพัฒนาต่อเนื่องไปสู่ระดับที่สูงขึ้น

ประสบการณ์สำคัญที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็กนั้น พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูจำเป็นต้องสนับสนุนให้เด็กได้มีประสบการณ์ตรงด้วยการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย การสร้างความรักความผูกพันกับคนใกล้ชิด การปฏิสัมพันธ์กับผู้คนและสิ่งต่างๆรอบตัว และการรู้จักใช้ภาษาสื่อความหมาย ดังนั้น การฝึกทักษะต่างๆ

ต้องให้เด็กมีประสบการณ์สำคัญผ่านการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และการเล่นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการเลียนแบบ ลองผิดลองถูก สำรวจ ทดลอง และลงมือกระทำจริง การปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของ บุคคล และธรรมชาติรอบตัวเด็กตามบริบทของสภาพแวดล้อม จำเป็นต้องมีการจัดประสบการณ์ สำคัญแบบองค์รวมที่ยึดเด็กเป็นสำคัญ ดังต่อไปนี้

1.1 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาส พัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาทในการ ทำกิจวัตรประจำวันหรือกิจกรรมต่างๆ การนอนหลับพักผ่อน การดูแลสุขภาพอนามัย และความปลอดภัย ของตนเอง

ประสบการณ์สำคัญที่ควรส่งเสริม ประกอบด้วย การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายตามจังหวะ ดนตรี การเล่นออกกำลังกายอย่างอิสระ การเคลื่อนไหวและการทรงตัว การประสานสัมพันธ์ของ กล้ามเนื้อและระบบประสาท การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส การวาด การเขียนขีดเขียน การปั้น การฉีก การตัดปะ การดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย ของใช้ส่วนตัว และการรักษาความปลอดภัย เป็นต้น

1.2 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นการสนับสนุน ให้เด็กได้ แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกที่เหมาะสมกับวัย มีความสุข ร่าเริง แจ่มใส ได้พัฒนาความรู้สึกที่ดีต่อ ตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเอง จากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวัน พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเป็น บุคคลที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้เด็กรู้สึกเป็นที่รัก อบอุ่น มั่นคง เกิดความรู้สึกปลอดภัยไว้วางใจ ซึ่ง จะส่งผลให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและเรียนรู้ที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

ประสบการณ์สำคัญที่ควรส่งเสริม ประกอบด้วย การรับรู้อารมณ์หรือความรู้สึกของตนเอง การ แสดงอารมณ์ที่เป็นสุข การควบคุมอารมณ์และการแสดงออก การเล่นอิสระ การเล่นบทบาทสมมติ การชื่นชม ธรรมชาติ การเพาะปลูกอย่างง่าย การเลี้ยงสัตว์ การฟังนิทาน การร้องเพลง การท่องคำคล้องจอง การทำ กิจกรรมศิลปะต่าง ๆ ตามความสนใจ เป็นต้น

1.3 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาส ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆรอบตัวในชีวิตประจำวัน ได้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆและปรับตัวอยู่ใน สังคม เด็กควรมีโอกาสได้เล่น และทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่ เด็กวัยเดียวกันหรือต่างวัย เพศ เดียวกันหรือต่างเพศอย่างสม่ำเสมอ

ประสบการณ์สำคัญที่ควรส่งเสริม ประกอบด้วย การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันตามวัย การเล่นอย่างอิสระ การเล่นรวมกลุ่มกับผู้อื่น การแบ่งปันหรือการให้ การอดทนรอคอยตามวัย การใช้ภาษา บอกความต้องการ การออกไปเล่นนอกบ้าน การไปสวนสาธารณะ การออกไปร่วมกิจกรรมในศาสนสถาน เป็นต้น

1.4 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้รับรู้และ เรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวในชีวิตประจำวันผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า และการเคลื่อนไหว ได้พัฒนาการใช้ภาษา สื่อความหมายและความคิด รู้จักสังเกตคุณลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสี ขนาด รูปร่าง รูปทรง ผิวสัมผัส จดจำ ชื่อเรียกสิ่งต่างๆรอบตัว

ประสบการณ์สำคัญที่ควรส่งเสริม ประกอบด้วย การตอบคำถามจากการคิด การเชื่อมโยงจากประสบการณ์เดิม การเรียงลำดับเหตุการณ์ การยืดหยุ่นความคิดตามวัย การจดจ่อใส่ใจ การสังเกตวัตถุหรือสิ่งของที่มีสีสันทันและรูปทรงที่แตกต่างกัน การฟังเสียงต่างๆรอบตัว การฟังนิทานหรือเรื่องราวสั้นๆ การพูดบอกความต้องการ เล่าเรื่องราว การสำรวจ และการทดลองอย่างง่ายๆ การคิดวางแผนที่ไม่ซับซ้อน การคิดตัดสินใจหรือคิดแก้ปัญหาในเรื่องที่ง่ายๆด้วยตนเอง การแสดงความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ เป็นต้น

2. สาระที่ควรเรียนรู้ สาระที่จะให้เด็ก 2-3 ปี เรียนรู้ควรเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับตนเองเป็นลำดับแรก แล้วจึงขยายไปสู่เรื่องที่อยู่ใกล้ตัวเด็กเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เด็กควรได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัย ดังนี้

2.1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อและเพศของตนเอง การเรียกชื่อส่วนต่างๆของใบหน้าและร่างกาย การดูแลตนเองเบื้องต้นโดยมีผู้ใหญ่ให้การช่วยเหลือ การล้างมือ การขับถ่าย การรับประทานอาหาร การถอดและใส่เสื้อผ้า การรักษาความปลอดภัย และการนอนหลับพักผ่อน

2.2 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับบุคคลภายในครอบครัวและบุคคลภายนอกครอบครัว การรู้จักชื่อเรียกหรือสรรพนามแทนตัวของญาติหรือผู้เลี้ยงดู วัฏปฏิบัติกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม การทักทายด้วยการไหว้ การเล่นกับพี่น้องในบ้าน การไปเที่ยวตลาดและสถานที่ต่างๆในชุมชน การเล่นที่สนามเด็กเล่น การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี

2.3 ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับการสำรวจสิ่งต่างๆ ในธรรมชาติรอบตัว เช่น สัตว์ พืช ดอกไม้ ใบไม้ ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า การเล่นน้ำ เล่นทราย การเลี้ยงสัตว์ต่างๆ ที่ไม่เป็นอันตราย การเดินเล่นในสวน การเพาะปลูกอย่างง่าย

2.4 สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อของเล่นของใช้ที่อยู่รอบตัว การเชื่อมโยงลักษณะหรือคุณสมบัติอย่างง่าย ๆ ของสิ่งต่างๆ ที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก เช่น รูปร่าง รูปทรง ขนาด ผิวสัมผัส

2.1.3 มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562

ความสำคัญของเด็กปฐมวัย

ปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและพัฒนาการในทุกด้าน เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการทางด้านต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดและเป็นฐานรากที่สำคัญสำหรับพัฒนาการในช่วงวัยต่อไป เด็กในวัยนี้จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของประเทศ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัยจะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพและจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคต ดังคำกล่าวของ ศ.ดร.เจมส์ เจ เอคแมน นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล ปีพ.ศ. 2542 ที่ว่า “การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าให้ผลตอบแทนแก่สังคมที่ดีที่สุดในระยะยาว” ดังนั้น การพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงเป็นรากฐานที่มีผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของคนตลอดชีวิตและเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด กล่าวคือ เด็ก เยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดีมีความสามารถเรียนรู้ ทำงานได้เก่ง และเป็นพลเมืองดีที่จะนำสู่ความสำเร็จในสังคมที่ท้าทายในศตวรรษที่ 21 ต้องได้รับโอกาสการพัฒนาอย่างรอบด้านในช่วงปฐมวัย แต่คุณภาพของเด็กปฐมวัยยังเป็นจุดอ่อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่เข้าขั้นวิกฤตของประเทศไทย ที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน รัฐและทุกภาคส่วน พ่อแม่ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน สังคม บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ครู/ผู้ดูแลเด็ก โรงเรียน องค์กร ท้องถิ่นทุกระดับ บุคลากรพัฒนาสังคมทั้งภาครัฐ เอกชน ภาควิชาการและภาคธุรกิจ จึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจในความสำคัญของช่วงปฐมวัย ตระหนักในพันธกิจและลงมือช่วยกันทำให้เด็กปฐมวัย มีโอกาสพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในภาวะแวดล้อมที่ปลอดภัย

“เด็กปฐมวัย” ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2551 ได้ให้ความหมายของเด็กปฐมวัยว่า หมายถึง เด็กซึ่งมีอายุยังไม่ครบหกปีบริบูรณ์และให้หมายความรวมถึง ทารกในครรภ์มารดาด้วย

(ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2561-2564 ได้กำหนดนโยบาย ด้านเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้

1. เด็กปฐมวัยทุกคนต้องได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน อย่างมีคุณภาพ ตามศักยภาพตามวัย และต่อเนื่อง

2. การพัฒนาเด็กตามข้อ 1 ต้องจัดให้เป็นระบบและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยบูรณาการ ชัดเจนระหว่างหน่วยงานราชการ และที่ไม่ใช่ราชการ ระหว่างวิชาชีพที่สัมพันธ์กับการพัฒนาเด็กปฐมวัย และระหว่างระดับต่างๆ ของการบริหารราชการแผ่นดินจากระดับชาติ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

3. รัฐและทุกภาคส่วนต้องร่วมกันระดมทรัพยากรให้เพียงพอแก่การพัฒนาเด็กปฐมวัยตามนโยบายข้อ 1 นอกจากนี้ ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย โดยกำหนดไว้ใน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการให้บริการที่พัฒนาเด็กปฐมวัย เป้าประสงค์ที่ 1 สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่งได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แห่งชาติ และเป้าประสงค์ที่ 2 คุณภาพของระบบบริการและระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้รับการปรับปรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

เหตุผลที่ต้องมีมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

ในปัจจุบันประเทศไทยมีเด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 6 ปี ที่มีพัฒนาการไม่สมวัย เป็นจำนวนมาก นับเป็นวิกฤตร้ายแรงต่อการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ในการสร้างประเทศให้เจริญรุ่งเรือง มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในสภาพสังคมที่บิดา มารดา และ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความจำเป็น ต้องพาเด็กปฐมวัยไปรับบริการการดูแลและพัฒนาในรูปแบบต่างๆ ที่มีคุณภาพแตกต่างกันมาก ระหว่างกลุ่มมีโอกาสกับกลุ่มด้อยโอกาส ระหว่างการจัดการศึกษาเร่งเรียนจนเครียดกับแบบละเอียดความเอาใจใส่ ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพของ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนทั้งจากมุมมอง ของการพัฒนาคุณภาพมนุษย์และการปฏิรูปการศึกษา

ที่ผ่านมาประเทศไทยมีหน่วยงานภาครัฐหลายแห่ง องค์กรท้องถิ่น เอกชนจัดบริการดูแล พัฒนา และจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยหลากหลายรูปแบบ โดยแต่ละหน่วยงานมีมาตรฐานและเกณฑ์ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การประเมินแตกต่างกันตามภารกิจของหน่วยงาน แม้จะมีการจัดทำมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ พ.ศ. 2554 ในทางปฏิบัติมีมาตรฐานหลากหลายจากหน่วยงานต่างๆ ที่เน้นการประเมินตามภารกิจของหน่วยงาน และข้อจำกัดของการใช้มาตรฐานเดิม ที่ครอบคลุมเฉพาะเด็กอายุ 2-5 ปี เท่านั้น ไม่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษา สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ยังต้องใช้หลายมาตรฐานทำให้ผู้ปฏิบัติสับสนและต้องทำงานซ้ำซ้อน และยังไม่ได้นำผลการประเมินไปพัฒนาเท่าที่ควร

ความก้าวหน้าในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของภาคส่วนต่างๆ ได้มีหน่วยงานร่วมกันดำเนินงานอย่างหลากหลาย เช่น การเพิ่มโอกาสให้ครู ผู้ดูแลเด็กได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาปฐมวัย การมีโครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสฉลองพระชนมายุ 5 รอบ ครอบคลุมทั่วประเทศ การมีมาตรฐานความปลอดภัย การบูรณาการงานภายในกระทรวง และการบูรณาการงานของ 4 กระทรวงหลักตลอดจนรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและให้การศึกษาที่เหมาะสมแก่เด็กปฐมวัย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการจัดทำมาตรฐานกลางที่ทุกภาคส่วนจะเข้าร่วมกันได้

คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป.) จึงเห็นชอบให้คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย จัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติขึ้นเป็นมาตรฐานกลางให้ทุกหน่วยงานใช้ร่วมกันในการประเมิน เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการดูแลพัฒนา และจัดการศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษา เป็นการปรับกระบวนการที่ผู้ดูแลเด็กเป็นที่ยึดถือของการกำหนดมาตรฐาน คำนึงถึงการตอบสนองต่อสิทธิพื้นฐานที่เด็กทุกคนพึงได้รับซึ่งถือเป็นการวางรากฐานการพัฒนามนุษย์แทนการใช้บริบทหรือหน่วยงานต้นสังกัดเป็นที่ตั้งการมีมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติฉบับเดียวเป็นมาตรฐานกลาง ให้ทุกหน่วยงานร่วมจัดทำ ร่วมใช้เป็นหลักประเมินการดำเนินงานให้เป็นแนวทางเดียวกันและประสานงาน เพื่อมุ่งเป้าหมายเดียวกันคือการพัฒนาคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องและตอบสนองต่อการบูรณาการงานพัฒนาเด็กปฐมวัยของ 4 กระทรวงหลักและอีกหลายหน่วยงาน ตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ การบูรณาการความร่วมมือการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต (กลุ่มเด็กปฐมวัยและผู้สูงอายุ) เมื่อวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2560 นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัย สร้างรากฐานที่แข็งแกร่งของพลเมืองคุณภาพต่อไป

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ถือเป็นมาตรฐานขั้นต้นที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาเด็กของประเทศ และเป็นมาตรฐานเชิงคุณภาพเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานและจัดบริการให้เด็กปฐมวัยได้มีโอกาสเริ่มต้นชีวิตอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียมกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ เป็นการเพิ่มคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดในการนำประเทศไทยสู่ความเจริญก้าวหน้า มั่นคง ยั่งยืน ท่ามกลางความท้าทายของโลกในศตวรรษที่ 21

นอกจากนี้ มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เป็นเครื่องมือในการประเมินคุณภาพของการดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด ที่ดูแลเด็กในเวลากลางวัน ช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 6 ปีบริบูรณ์ หรือก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งใช้ได้กับทุกบริบทโดยได้มีเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเทียบเคียงกับมาตรฐานของทุกหน่วยงานที่มีอยู่แล้วร่วมกับมาตรฐานคุณภาพของภูมิภาคอาเซียน ทั้งนี้ หากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีศักยภาพการให้บริการพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพสูงกว่า มาตรฐานนี้ สามารถพิจารณาเพิ่มเติมเกณฑ์ดังกล่าวได้ตามบริบท เช่น สถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็ก เอกชน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลทั้งรัฐและเอกชน โรงเรียนอนุบาลนานาชาติ ฯลฯ

2.2 มโนทัศน์เกี่ยวกับผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

2.2.1 คุณสมบัติของผู้ประเมินภายนอก

มีนักศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณสมบัติ/สมรรถภาพที่จำเป็นสำหรับผู้ประเมินภายนอก ไว้หลายท่านพอสรุปได้ดังนี้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2541:48-59) ได้เสนอกลุ่มของสมรรถภาพที่จำเป็นสำหรับนักวิจัยและประเมินการศึกษา ผลการสังเคราะห์ปรากฏเป็นงานของนักวิจัยและประเมินการศึกษา 25 ประการ พร้อมทั้งได้ระบุสมรรถภาพนักวิจัยและประเมินการศึกษาที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานวิจัยและประเมินการศึกษาในแต่ละงานด้วย

สำหรับรายละเอียดของรายการสมรรถภาพของนักวิจัย และประเมินการศึกษา ดังนี้

1. สามารถแสวงหาสารสนเทศเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการวิจัยหรือประเมินได้
 - 1.1 มีความรู้ในวิธีการอย่างทางการ เช่น การใช้ดัชนีวารสารในการแสวงหาสารสนเทศ
 - 1.2 มีความสามารถในการใช้เทคนิคการวิจัยเอกสาร
 - 1.3 มีความสามารถในการใช้ระบบสารสนเทศ เช่น ERIC
 - 1.4 มีความสามารถในการใช้ระบบสารสนเทศ เช่น การติดต่อกับนักวิจัยที่กำลังวิจัยในสาขาเดียวกัน เป็นต้น ในการแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการ
2. สามารถระบุนัยแฝง (implication) จากผลวิจัยหรือการปฏิบัติที่มีมาก่อนได้
 - 2.1 มีความสามารถในการทบทวนและประเมินรายงานการวิจัยหรืองานอื่นที่เกี่ยวข้อง
 - 2.2 มีความสามารถในการทบทวนและประเมินปรากฏการณ์เชิงปฏิบัติทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถในการสรุปเชิงพาดพิง การลงข้อสรุป และการสรุปความทั่วไปหรือนัยทั่วไปได้อย่างถูกต้อง
 - 2.3 มีความสามารถในการสังเคราะห์หรือย่อสรุปความที่มีอยู่
3. สามารถเข้าถึงแก่นของปัญหาที่มุ่งวิจัยหรือกำหนดสิ่งที่มุ่งประเมินได้
 - 3.1 มีความสามารถในการระบุและจัดระเบียบปัญหาการวิจัย
 - 3.2 มีความสามารถในการกำหนดมิติที่มุ่งประเมินอย่างชัดเจน
4. สามารถเลือกวิธีนำเสนอปัญหาที่มุ่งวิจัยหรือประเมินได้อย่างเหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1 มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการร่วม ในการสืบหาความรู้ทางการศึกษา เช่น สหสัมพันธ์ วิธีทดลอง เป็นต้น

4.2 มีความรู้เกี่ยวกับการหาความรู้ในศาสตร์อื่นๆ เช่น วิธีการวิเคราะห์ทางปรัชญา เป็นต้น

5. สามารถกำหนดสมมติฐานในการวิจัย หรือ คำถามที่มุ่งแสวงหาคำตอบจากการศึกษาได้

5.1 มีความสามารถในการกำหนดสมมติฐานในการวิจัยที่สามารถทดสอบได้ หรือ กำหนดคำถาม ที่สามารถแสวงหาคำตอบได้โดยการวิจัยหรือการประเมิน

5.2 มีความสามารถในการสรุปคำถามเชิงประเมินจากลูกค้าที่สำคัญทั้งหมดของการประเมิน (evaluation audiences)

6. สามารถระบุข้อมูลหรือหลักฐานที่จำเป็นในการทดสอบสมมติฐานหรือการตอบคำถามที่มุ่งวิจัยหรือประเมินอย่างชัดเจน

7. สามารถเลือกแบบวิจัยหรือแบบประเมินในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานหรือตอบคำถามเชิงประเมินได้อย่างเหมาะสม

7.1 มีความรู้ในแบบวิจัยประเภทต่างๆ เช่น แบบวิจัยเชิงธรรมชาติ เป็นต้น

7.2 มีความรู้ในคำถามทั้งหมดที่แบบวิจัยแต่ละแบบสามารถและไม่สามารถให้คำตอบได้

7.3 มีความรู้ในความเป็นไปได้ (Feasibility) ของแบบวิจัยแต่ละแบบโดยพิจารณาถึงข้อจำกัดต่างๆ เช่น เวลา เงินงบประมาณ การควบคุมตัวแปร การหากลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ เป็นต้น

8. สามารถระบุประชากรในการวิจัยและสุ่มหรือเลือกกลุ่มตัวอย่าง ประชากรได้อย่างเหมาะสม

8.1 มีความสามารถในการกำหนดประชากรในการวิจัยได้อย่างเหมาะสม

8.2 มีความสามารถในการกำหนดความแตกต่างระหว่างประชากรทฤษฎี (Theoretical populations) กับประชากรที่สามารถติดต่อได้ถึง (accessible population)

8.3 มีความรู้ในทฤษฎีและเทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) และเทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ผันแปรไปจากกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (cluster random sampling) และการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling)

9. สามารถประยุกต์ใช้แบบวิจัยหรือแบบประเมินตลอดจนตระหนักในความสำเร็จของการควบคุม ตัวการที่ทำให้การวิจัยหรือการประเมินขาดความตรง

9.1 ความสามารถในการควบคุมตัวการที่ทำให้การวิจัยหรือการประเมินขาดความตรง

9.2 มีความรู้ในรายละเอียดของแบบวิจัยทดลอง และแบบวิจัยกึ่งทดลอง

9.3 มีความรู้ในองค์ประกอบที่ทำให้วิจัยขาดความตรงภายในและความตรงภายนอก

9.4 มีความสามารถในการออกแบบการวิจัยและประเมิน เพื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรเกินหรือตัวแปรแทรกซ้อน (extraneous variables) ทั้งหมด

9.5 มีความรู้ในกระบวนการสุ่ม ซึ่งเป็นวิธีการควบคุมการทดลองและความสัมพันธ์ระหว่าง

การสุ่มกับสถิติเชิงสรุปพาดพิง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9.6 มีความรู้ในแบบสถิติประเภทแบบองค์ประกอบกำหนด (Fixed-effects design) แบบองค์ประกอบสุ่ม (random-effects design) แบบองค์ประกอบผสม (mixed-effects design) การวิเคราะห์แบบข้ามองค์ประกอบ (crossed analysis) การวิเคราะห์แบบแฝงในองค์ประกอบ (nested analysis) ธรรมชาติของปฏิกริยาร่วมหรือสัมพันธ์ (interactions) แผนภาพและการแปลความหมายของปฏิสัมพันธ์

9.7 มีความรู้ในธรรมชาติและปัญหาในการแบบวิเคราะห์ชนิดวัดซ้ำ

9.8 มีความรู้ในการจัดการตัวแปรร่วมกันจัดตัวแปรให้อยู่กันในบล็อก หรือ ตัวแปรให้อยู่เป็นประเภทอันเป็นเทคนิคที่จะเพิ่มความถูกต้อง ในการคาดคะเนจากตัวแปรทดลอง

9.9 มีความรู้ในผลของความคลาดเคลื่อนในการวัด ที่มีความถูกต้องของผลการทดลอง

9.10 มีความรู้ในวัตถุประสงค์ของการใช้แบบสถิติประเภทต่างๆ เช่น แบบสถิติสุ่มเป็นบล็อก (randomized block design) แบบสถิติบล็อกไม่สมบูรณ์ (incomplete block design) แบบสถิติจัตุรัสลาติน (Latin square design) เป็นต้น

10. สามารถระบุเป้าหมายของโปรแกรมหรือโครงการที่มุ่งประเมินให้มีความเป็นทั่วไปอยู่ในระดับที่เหมาะสม

10.1 มีความสามารถในการระบุลูกค้าหรือผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินทั้งหมดในอันที่ช่วยชี้บ่งบอกเป้าหมายของโปรแกรม

10.2 มีความสามารถในการช่วยเหลือผู้อื่นในการกำหนดเป้าหมายของการประเมิน

10.3 มีความสามารถในการช่วยเหลือผู้อื่นในการจัดลำดับเป้าหมายตามความสำคัญ

11. สามารถประเมินคุณค่าและความเป็นไปได้ของเป้าหมายของโปรแกรมหรือโครงการได้เป้าหมายของโครงการหรือโปรแกรมได้

11.1 มีความสามารถในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสมเพื่อใช้ในคุณค่าของเป้าหมายของโครงการหรือโปรแกรมได้

11.2 มีความสามารถในการใช้เกณฑ์มาตรฐานเพื่อตัดสินในคุณค่าของเป้าหมายของโปรแกรมหรือโครงการได้

11.3 มีความสามารถในการบ่งชี้ความเป็นไปได้ของเป้าหมายโครงการหรือโปรแกรม โดยพิจารณาจากทรัพยากรที่มีอยู่ว่าสามารถเอื้ออำนวยให้บรรลุเป้าหมายของโปรแกรมหรือโครงการได้เพียงใด

11.4 มีความสามารถในการชี้บ่งถึงผลลัพธ์ที่เป็นจริงกับผลลัพธ์ที่คาดจากระบบเพื่อระบุความสอดคล้อง (discrepancies) หรือความต้องการที่มีอยู่ในระบบนั้น

12. สามารถระบุมาตรฐาน (standards) หรือปกติวิสัย (norm) ที่จะใช้ในการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ต้องการประเมินได้

13. สามารถแปลงวัตถุประสงค์ทั่วไปให้เป็นวัตถุประสงค์เฉพาะที่สามารถวัดได้

13.1 มีความสามารถในการเขียนวัตถุประสงค์ทั่วไปให้เป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

13.2 มีความสามารถในการนำข้อความเห็นบุคคลากรในโครงการหรือโปรแกรมผสมผสานลงในวัตถุประสงค์เฉพาะ

14. สามารถระบุตัวแปรที่สำคัญได้

15. สามารถพัฒนาหรือเลือกเทคนิคและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างเหมาะสม

15.1 มีความรู้ในคุณสมบัติของข้อมูลหรือตัวแปรในมาตราระดับต่างๆ คือ มาตรฐานนามบัญญัติ (nominal scale) มาตราอันดับ (ordinal scale) มาตราช่วง (interval scale) และมาตราอัตราส่วน (ratio scale)

15.2 มีความรู้ในทฤษฎีบทขั้นมูลฐาน เกี่ยวกับการถ่วงน้ำหนักข้อสอบที่ต่างกัน

15.3 มีความรู้ในการหลักการทั่วไปในการสร้างเครื่องมือวิจัย

15.4 มีความรู้ในรูปแบบของแบบสอบที่ใช้ประเมินความรู้ทักษะทางสมอง เช่น แบบสอบชนิดเลือกตอบ แบบสอบชนิดเติมคำ แบบสอบชนิดตอบสั้นๆ แบบสอบชนิดจับคู่ แบบสอบชนิดเรียงความ แบบสอบชนิดให้จัดอันดับ เป็นต้น

15.5 มีความรู้ในวิธีการหลักที่ใช้วัดเจตคติ (attitudes) และตัวแปรเชิงความรู้สึกนึกคิดทั้งหลาย วิธีการหลักเหล่านี้ เช่น วิธีของลิเคอร์ท วิธีของเธอร์สตัน วิธีความหมายจำแนกของ ออสกู๊ด วิธีสังคมนิติ

15.6 มีความรู้ในการสร้างมาตราประมาณค่า (rating scale) แบบสำรวจรายการ (checklists) แบบสอบถาม (questionnaires) แบบสัมภาษณ์ (interview schedules) และระบบการสังเกตพร้อมแบบสังเกต

15.7 มีความสามารถในการเขียนข้อสอบหรือข้อความที่ปราศจากความคลุมเครือโดยใช้ศัพท์ที่เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างประชากร

15.8 มีความสามารถในการเลือกตอบแบบสอบถาม หรือเครื่องมือมาตรฐานได้อย่างเหมาะสม

15.9 มีความรู้ในการใช้แบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์และอิงวัตถุประสงค์

16. สามารถประเมินความตรงของเครื่องมือวิจัยได้

16.1 มีความรู้ในสัจพจน์มูลฐานและทฤษฎีของทฤษฎีคะแนนแท้จริงแบบคลาสสิก

16.2 มีความรู้ความสามารถในการชี้บ่ง ความเที่ยงของเครื่องมือวิจัยรวมถึงความรู้ความสามารถในความเที่ยงประเภทต่างๆด้วย

16.3 มีความรู้ความสามารถในการชี้บ่ง ความตรงของเครื่องมือวิจัยรวมถึงความรู้ความสามารถในแนวทางการบ่งชี้ความตรงด้วยวิธีต่างๆ ด้วย

16.4 มีความรู้ในการสร้างเกณฑ์ปกติ

16.5 มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อสอบ โดยเฉพาะการคำนวณหาดัชนีความง่าย และดัชนีอำนาจจำแนกของข้อสอบ

17. สามารถใช้วิธีการที่เหมาะสมในการเก็บข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 17.1 มีความสามารถในการบริหารการเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือชนิดต่างๆ
- 17.2 มีความสามารถในการเก็บข้อมูลด้วยเทคนิควิธีอื่นๆ ที่ไม่ได้ใช้เครื่องมือโดยตรง เช่น การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)
18. สามารถติดตามและประเมินโปรแกรม โดยสืบสวนถึงการปฏิบัติที่เบี่ยงเบนออกจากแบบหรือวิธีการที่ระบุไว้
19. สามารถเลือกและใช้เทคนิคการวิเคราะห์ทางสถิติได้อย่างเหมาะสม
- 19.1 มีความรู้ในบทบาทของสถิติ เช่น บทบาทของการใช้สถิติเชิงบรรยาย บทบาทของการใช้สถิติเชิงพาดพิง เป็นต้น
- 19.2 มีความรู้ในความแตกต่างระหว่างชั้นของเทคนิคทางสถิติ เช่น ระหว่างการสรุปพาดพิงแบบเบย์เซียนกับฟิชเชอร์ (Bayesian VS Fisher inferences) ระหว่างที่ใช้กับการแจกแจงที่จำเป็นต้องรู้ลักษณะของประชากร (parametric statistic) กับสถิติที่ใช้การแจกแจงที่ไม่จำเป็นต้องรู้ลักษณะของประชากร (non statistics) เป็นต้น รวมถึงความรู้ในโมโนทัศน์ที่สำคัญของสถิติในแต่ละชั้นด้วย
- 19.3 มีความรู้ในแบบจำลองหรือทฤษฎีที่เป็นฐานรองรับเทคนิคสถิติ เช่น แบบจำลองเส้นตรงทั่วไป (general linear model) เป็นต้น
- 19.4 มีความรู้ในโมโนทัศน์สำคัญและการใช้เทคนิคทางสถิติหลักๆ เช่น สหสัมพันธ์บางส่วน (partial correlation) การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance) เป็นต้น
- 19.5 มีความรู้ในข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติที่สำคัญรวมถึงผลกระทบที่ตามมาถ้ามีการฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นเหล่านั้น
- 19.6 มีความสามารถในการเลือกหรือออกแบบเทคนิคสถิติเพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูลชุดหนึ่งได้อย่างเหมาะสม
- 19.7 มีความสามารถใช้เทคนิคทางสถิติได้อย่างถูกต้อง
20. สามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการใช้คอมพิวเตอร์ได้
- 20.1 มีความสามารถในการใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ เช่น เครื่องเจาะบัตร เครื่องเลือกบัตร เครื่องตรวจให้คะแนน เป็นต้น
- 20.2 มีความสามารถในการจัดบัตรข้อมูลให้สามารถวิเคราะห์ได้ ภายใต้ขีดจำกัดของเครื่องคอมพิวเตอร์และสามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์มาตรฐานได้
- 20.3 มีความสามารถในการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาตรฐานได้
- 20.4 มีความสามารถในการใช้รหัสคอมพิวเตอร์ได้
- 20.5 มีความรู้ในขีดความสามารถของคอมพิวเตอร์ได้
- 20.6 มีความสามารถในการอ่านและแปลความหมายผลการวิเคราะห์จากคอมพิวเตอร์
21. สามารถแปรความหมายและลงข้อสรุปจากการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างเหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

22. สามารถรายงานผลการวิจัยหรือผลการประเมินตลอดจนข้อเสนอแนะแฝงได้อย่างเหมาะสม

22.1 มีความรู้ในภูมิหลังเชิงวิชาการและประสบการณ์ของผู้เกี่ยวข้องกับการวิจัยหรือการประเมินซึ่งจะเป็นผู้อ่านรายงานการวิจัย หรือรายงานการประเมิน

22.2 มีความสามารถในการเสนอเขียนตัวเลขเชิงปริมาณ โดยการใช้ภาษาหรือการเขียนบอกเล่า

22.3 มีความรู้ในวิธีการนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ เช่น นำเสนอด้วยแผนภูมิ แผนภาพ ตาราง เป็นต้น

22.4 มีความรู้ในการเผยแพร่งานในรูปของรายงานการวิจัย บทความหรือหนังสือ

22.5 มีความสามารถในการเตรียมและรายงานปากเปล่าถึงผลวิจัย หรือผลประเมิน

23. สามารถจัดทำข้อเสนอซึ่งเป็นผลจากการประเมินหรือการวิจัย

23.1 มีความสามารถในการแปลงผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปยังข้อเสนอ เพื่อการปฏิบัติอย่างเหมาะสม

24. ความสามารถใช้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับโปรแกรมประการ (program performance) ได้ทันที เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจปรับขยายโปรแกรม

24.1 มีความสามารถในการพัฒนาเทคนิคการจัดหาข้อมูลย้อนกลับเชิงประเมินให้กับผู้รับผิดชอบในโปรแกรมหรือโครงการได้อย่างทันเวลา เพื่อจักได้มีการปรับปรุงโปรแกรมได้ทันท่วงที ในขณะที่โปรแกรมนั้นกำลังดำเนินการอยู่

25. สามารถจัดหาข้อมูลทรัพยากรทั้งกำลังคนและวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการดำเนินการวิจัยหรือประเมิน

25.1 มีความรู้ในเทคนิคการเขียนโครงการวิจัยและเสนอขอทุนสนับสนุนการวิจัยจากหน่วยงานและองค์กรทางการเงินต่างๆ

25.2 มีความสามารถในการชี้แจงกำลังคนและปริมาณงบประมาณที่จำเป็นในการดำเนินโครงการ พร้อมทั้งจัดทำบัญชีงบประมาณของโครงการด้วย

25.3 มีความสามารถในการคาดคะเนระยะเวลาที่เป็นจริงสำหรับดำเนินการวิจัยหรือการประเมิน

25.4 มีความรู้ความสามารถในการใช้กระบวนการวางแผนและจัดการระบบต่างๆ PERT, PPBS หรือ CPA เป็นต้น

คุณสมบัติของนักประเมินที่สำคัญมีดังนี้ (Boruch and Cordray, 1980: Cronbach et al. 1980 ; Guba and Lincoln, 1981 ; Stufflebeam et al. 1971 อ้างใน ฉัตรนภา พรหมมา, 2558) ได้แก่

1. มีความสามารถในด้านเทคนิควิธีวิจัยและวัด

2. เข้าใจสภาพแวดล้อมทางสังคมและรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่จะเป็นได้อย่างดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. มีทักษะในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น
4. มีความซื่อสัตย์
5. ความเป็นปรนัย
6. ความเป็นอิสระจากองค์การหรือสิ่งที่ประเมิน
7. มีความรับผิดชอบ

นอกจากนั้นยังกล่าวไว้ว่าการที่จะเป็นนักประเมินเพียงคนเดียวมีคุณสมบัติครบถ้วนในทุกด้านเป็นเรื่องยาก ส่วนใหญ่จำเป็นต้องใช้นักประเมินทีมหรือเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่สุดกับงานประเมินเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

David Nevo (1995 : 30) ได้กล่าวว่า ผู้ประเมินจำเป็นต้องพัฒนาความรู้ ทักษะและความชำนาญ ซึ่งต้องมีทักษะที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. มีความเข้าใจองค์กรทางสังคม และบริบทของการประเมิน (Understanding the social organization and personal context of the evaluation)
2. มีความเข้าใจคุณลักษณะของสิ่งที่ประเมิน (Understanding the unique characteristic of the evaluation object)
3. มีทักษะการวิจัย (Technique skills in research methods)
4. มีมนุษยสัมพันธ์ (Human relation skills)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการกำหนดคุณสมบัติของผู้ประเมินมักจะกำหนดในกรอบที่คล้ายๆกัน แต่จะแตกต่างกันในการนำเสนอรายละเอียด โดยสรุปแล้วมักจะกล่าวถึง ความรู้ ซึ่งมีทั้งความรู้ในด้านการประเมิน โดยเฉพาะเรื่องการวัดผล เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวัดมาประกอบการประเมิน ความรู้ความเข้าใจคุณลักษณะของสิ่งที่ประเมิน ตลอดจนความรู้ความเข้าใจในองค์การทางสังคมบริบทการประเมิน นอกจากนี้ยังได้คำนึงถึงบุคลิกภาพ ความซื่อสัตย์ เจตคติ การเคารพบุคคลอื่น ตลอดจนความรับผิดชอบต่อบุคคลและสาธารณชน คุณสมบัติที่จำเป็นอีกประการหนึ่งคือ ทักษะในการประเมิน สามารถปฏิบัติงานประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องมีทักษะหลายอย่าง เช่น ทักษะในการคิดวิเคราะห์ การจัดการกับข้อมูล การสื่อสารโดยวาจา และทักษะส่วนบุคคล เช่น การมีมนุษยสัมพันธ์และการจัดการกับความขัดแย้ง เป็นต้น คุณสมบัติที่จำเป็นอีกอย่างหนึ่งของผู้ประเมิน คือ การเขียนรายงานการประเมิน เพื่อให้ผู้ที่ต้องการใช้สารสนเทศจากการประเมินสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเกิดการพัฒนาลูกที่มุ่งประเมิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2 บทบาทผู้ประเมินภายนอก

จากการศึกษาบทบาทผู้ประเมินภายนอก ได้มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงบทบาทของผู้ประเมินภายนอก ในมุมมองที่มีความคล้ายคลึงและแตกต่างกันดังต่อไปนี้

บองพล อติเรกสาร (2546) กล่าวถึง บทบาทของผู้ประเมินภายนอกว่าผู้ประเมินภายนอกมิใช่ผู้จับผิดแต่เสมือนเป็นหมอโรงเรียนที่จะมาวินิจฉัยช่วยชี้จุดเด่นจุดด้อย เพื่อจะได้นำสิ่งนั้นๆ มาปรับปรุงไปสู่การพัฒนาโรงเรียน

วิรุณ ตั้งเจริญ (2546) กล่าวว่า ผู้ประเมินภายนอกควรต้องพัฒนากระบวนการทัศน์ใหม่ วิธีคิดใหม่ เข้าใจเหตุการณ์รู้ทันกระแสโลกและกระแสไทย เข้าใจแก่นสารของการปฏิรูปการศึกษา รู้เท่าทันการบริหารจัดการองค์กรที่ก้าวหน้า ทันสมัย เพราะการประเมินคุณภาพทางการศึกษาเป็นการประเมินทางด้านการบริหารจัดการระบบ และกลไกในองค์กรด้วย ต้องตระหนักและพัฒนาคุณภาพของตน ผู้ประเมินภายนอกไม่ใช่ผู้พิพากษา ไม่ใช่เพียงผู้ประเมินผลหรือตรวจสอบทางการศึกษาแต่ผู้ประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นผู้สร้างพลัง (Empowerment) ในองค์กร

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2549) ระบุว่าผู้ประเมินภายนอกจะต้องปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ โดยยึดหลักบทบาทในลักษณะเพื่อนร่วมวิชาชีพ และเป็นกัลยาณมิตรกับสถานศึกษาและชุมชนที่ต่างฝ่ายต่างเรียนรู้จากกัน

Knott (1998) กล่าวว่า บทบาทของผู้ประเมินภายนอกจะต้องมีบทบาทสำคัญในการประเมินภายนอก ผู้ประเมินต้องรับผิดชอบต่อสังคม ผู้ประเมินภายในอาจจะขัดแย้งกับผู้ว่าจ้างหรือถูกต้องตามข้อสงสัยได้ หากประเมินผลงานขององค์กรดีกว่าคู่แข่งการประเมินภายใน จึงอาจได้ผลการประเมินที่ไม่ตรงนัก การประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจาก ผู้ประเมินภายนอกจะต้องมีความเป็นอิสระที่จะรายงานในข้อมูลที่พบเห็นและรายงานข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา

จากการศึกษาบทบาทของผู้ประเมินภายนอก ตามมุมมองของนักประเมินแต่ละท่านกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับบทบาทของผู้ประเมินภายนอกได้ว่า ผู้ประเมินภายนอกเป็นผู้วินิจฉัยจุดเด่น จุดด้อยขององค์กรที่ได้รับการประเมิน โดยการประเมินอย่างตรงไปตรงมา มีความเป็นอิสระเป็นที่ยอมรับ และมีความเป็นกัลยาณมิตร มุ่งประเมินเพื่อพัฒนามากกว่าการประเมินเพื่อหาข้อผิดพลาดของสถานศึกษาแต่เพียงอย่างเดียว

2.2.3 การพิจารณาให้การรับรองเป็นผู้ประเมินภายนอก

การให้การรับรองเป็นผู้ประเมินภายนอกโดย สมศ. จะให้การรับรองผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ และผ่านการประเมินผลของ สมศ. เป็นผู้ประเมินภายนอก ซึ่งการรับรองเป็นผู้ประเมินภายนอกมีอายุ 3 ปี นับตั้งแต่การรับรอง

จากการรับรองผู้ประเมินภายนอก การศึกษาปฐมวัย ดังที่กล่าวมาในข้างต้นมีส่วนคล้ายคลึงและแตกต่างจากกระบวนการคัดเลือกผู้ประเมินตามแนวคิดต่างประเทศ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระบวนการคัดเลือกผู้ประเมินตามแนวคิดต่างประเทศ เช่น รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา : กรณีศึกษานิวซีแลนด์ โดย วิจารย์ พานิช และคณะ (2544) ประเทศนิวซีแลนด์ องค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการคัดเลือกผู้ประเมินคือ Education Review office (ERO) จะกำหนดคุณลักษณะของผู้ประเมินภายนอก โดยพิจารณาจากประสบการณ์ ความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะความสามารถเชิงเทคนิค คุณลักษณะและคุณค่าส่วนบุคคล

ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นผู้ประเมินสถานศึกษา จะต้องผ่านการทดสอบทักษะในด้านต่างๆ โดย Education Review office (ERO) จัดจ้างบริษัทเอกชน ทำการทดสอบประกอบด้วย การทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (Critical Reasoning Test) ความสามารถในการคิดคำนวณ (Numerical test) และการเขียนรายงานวิเคราะห์กรณีตัวอย่าง (Work Sample Test) เมื่อผู้สมัครได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ประเมินสถานศึกษาแล้วจะต้องผ่านกระบวนการทดลองปฏิบัติงาน (Induction Process) และจะต้องเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ เพื่อยกระดับความน่าเชื่อถือของงานหรือหน่วยงานให้เป็นที่ยอมรับ ในการฝึกอบรมจะไม่มีหลักสูตรมาตรฐานในการฝึกอบรม (Standard Training Curriculum) แต่เน้นสมรรถนะสำคัญพื้นฐาน (Core Competencies) การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาเฉพาะบุคคล และการฝึกอบรมเพื่อยกระดับมาตรฐานการทำงาน

จะเห็นได้ว่าการรับรองผู้ประเมินภายนอกในบริบทของไทยและนิวซีแลนด์ มีส่วนที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ การดำเนินการรับรองจะควบคุมโดยหน่วยงานในการประเมินคุณภาพสถานศึกษา หน่วยงานดังกล่าวจะต้องมีหน้าที่ในการรับรองคุณภาพของผู้ประเมินคุณภาพสถานศึกษา และจะต้องมีหน้าที่ในการรับรองคุณภาพของผู้ประเมินภายนอก โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ประเมินภายนอกในบริบทของไทยและนิวซีแลนด์จะแตกต่างกันตรงที่ไทยจะมอบหมายให้หน่วยงานฝึกอบรมหรือสถาบันการศึกษาที่ สมศ. ให้การรับรอง เป็นการฝึกอบรมผู้ประเมินภายนอกและทำการทดสอบในขั้นต้น จากนั้นจะต้องเข้ารับการทดสอบโดย สมศ. ในลำดับต่อมาผู้ที่ผ่านการทดสอบดังกล่าว จึงจะต้องรับรองเป็นผู้ประเมินภายนอก ส่วนการทดสอบคุณสมบัติผู้ประเมินในบริบทของประเทศนิวซีแลนด์นั้น ERO จะจัดจ้างบริษัทเอกชนทำการทดสอบ และเมื่อผ่านการทดสอบดังกล่าวแล้ว จึงเข้ารับการทดลองงานและการฝึกอบรมเกี่ยวกับการตรวจเยี่ยมสถานศึกษาโดย ERO เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ จากนั้นจะต้องเข้ารับการทดสอบอีกครั้งหนึ่งหากผ่านการทดสอบในขั้นนี้จึงจะได้รับการรับรองเป็นผู้ประเมินภายนอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.4 การรับรองผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

จากการศึกษาการดำเนินงานและพัฒนาระบบการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สรุปได้ว่าสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้กำหนดประเภทของผู้ประเมินภายนอก จำแนกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 กลุ่มผู้ประเมินที่เข้ารับการฝึกอบรมโดยหน่วยการฝึกอบรมที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ให้การรับรองหรือที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เป็นผู้ฝึกอบรม

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) กำหนดให้มีการพัฒนาและฝึกอบรมเพื่อคัดเลือกผู้ประเมินภายนอกโดยให้สถาบันการศึกษาดำเนินการฝึกอบรม เพื่อคัดเลือกเป็นผู้ประเมินภายนอก เพื่อให้ได้ผู้ประเมินภายนอกที่มีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนด โดยหน่วยฝึกอบรม จะทำหน้าที่ฝึกอบรมและประเมินผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้ประเมินภายนอก ซึ่งครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และมีการประเมินผลผู้เข้ารับการอบรมเป็นระยะ เมื่อจบการอบรมจะต้องได้รับการประเมินผลขั้นสุดท้าย

ประเภทที่ 2 การรับรองผู้ประเมินภายนอก จากผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามหลักสูตรที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) กำหนด

การรับรองผู้ประเมินภายนอก พิจารณาจากผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตที่ศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนในสาขาที่เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพองค์กร และต้องมีวิทยากรที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) กำหนด

2.3 สมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก

2.3.1 ความเป็นมาและความสำคัญของสมรรถนะ

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะเครื่องมือการบริหารสมัยใหม่ที่บริษัทต่างๆ นิยมมาใช้ปรับปรุงการจัดการในประเทศไทย บริษัทข้ามชาติเป็นผู้นำแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะมาใช้เป็นครั้งแรก จากนั้นได้นำมาใช้ในธุรกิจเอกชนชั้นนำของประเทศ ต่อมาจึงได้มีการนำไปใช้หน่วยราชการ โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ได้ว่าจ้างบริษัท เฮย์ กรุ๊ป เป็นที่ปรึกษา เพื่อนำแนวคิดเรื่องสมรรถนะมาใช้ในการปรับปรุงระบบจำแนกตำแหน่ง และเงินเดือนและเป็นต้นแบบของสมรรถนะข้าราชการพลเรือนไทยในอนาคต (พสุ เดชะรินทร์, 2546)

แนวความคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกในช่วงต้นปี ค.ศ. 1970 โดย David C. McClelland นักจิตวิทยาของมหาวิทยาลัย Harvard ได้พัฒนาแบบวัดบุคลิกภาพเพื่อเป็นเครื่องมือ

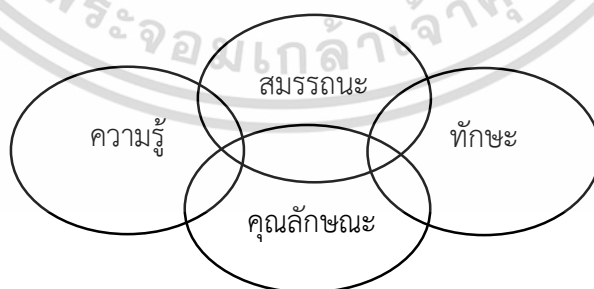
ในการทำนายผลการปฏิบัติงานบุคลากร และนำไปใช้ในการคัดเลือกบุคลากรที่มีประสิทธิภาพให้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยงานของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ใน ค.ศ. 1973 McClelland ได้ตีพิมพ์บทความเรื่อง “Testing for Competence Rather Than for Intelligence” ซึ่งกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานที่ดีเลิศ (excellent performer) กับระดับทักษะความรู้ความสามารถโดยระบุว่า การวัดเชาวน์ปัญญา และการวัดบุคลิกภาพเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสมในการทำนายผลการปฏิบัติงาน แต่องค์การควรว่าจ้างบุคคลที่มีสมรรถนะมากกว่าผลคะแนนการทดสอบ บทความนี้ได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวาง ทั้งจากผู้ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ทำให้มีผู้สนใจศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะต่อเนื่องกันมาจนถึงปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2548) ในปี ค.ศ. 1983 Richard Boyatzis ได้เขียนหนังสือชื่อ “The Competent Manager : A Model of Effective Performance” โดยเน้นว่าสมรรถนะเป็นคุณลักษณะภายในของบุคคล ซึ่งจะนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ (दनัย เทียนพุด, 2546) ต่อมาในปี ค.ศ. 1994 Hamel และ Prahalad ได้นำคำว่า “Competencies” เข้ามาใช้ในแวดวงธุรกิจ โดยกล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง “Competing for the Future” ว่า สมรรถนะหลักของธุรกิจ เป็นสิ่งเดียวที่จะทำธุรกิจชนะในการแข่งขัน และคู่แข่งไม่อาจเลียนแบบได้

สมรรถนะมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การ เนื่องจากสมรรถนะช่วยให้ องค์การสามารถคัดสรรบุคคลที่มีคุณลักษณะที่ดีทั้งทางด้านความรู้ ทักษะและความสามารถ ตลอดจนพฤติกรรมที่เหมาะสมกับงาน เพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จตามความต้องการได้อย่างแท้จริง รวมทั้งช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานทราบถึงระดับความรู้ ทักษะและความสามารถของตนเอง และสิ่งที่จำเป็นต้องพัฒนาซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ฝึกอบรมบุคลากรในองค์การ ช่วยสนับสนุนให้ตัวชี้วัดหลักของผลงาน บรรลุเป้าหมาย เพราะสมรรถนะจะเป็นสิ่งที่บ่งบอก สมรรถนะที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผน รวมทั้งสมรรถนะยังเป็นสิ่งที่ช่วยให้การหล่อหลอมสมรรถนะขององค์การประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น เพราะถ้าบุคลากรสามารถปรับสมรรถนะของตนให้เข้ากับมาตรฐานที่องค์กรกำหนดได้แล้ว จะสามารถส่งผลให้องค์การมีสมรรถนะที่เฉพาะและนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามที่องค์กรได้กำหนดแล้ว

ภาพที่ 2.1 สมรรถนะหลักพื้นฐาน

จากความสำคัญของสมรรถนะที่กล่าวมาในข้างต้น หากพิจารณาในบริบทของสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. จะเห็นได้ว่าสมรรถนะ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร ของ สมศ. ซึ่งก็คือ ผู้ประเมินภายนอกนั่นเอง เนื่องจากสมรรถนะช่วยในการคัดสรรผู้ประเมินที่มีลักษณะตามที่ต้องการทั้งด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถ และพฤติกรรมที่เหมาะสมกับงาน ทำให้งานประเมินคุณภาพสถานศึกษานั้นสำเร็จตามความต้องการของ สมศ. และจะส่งผลให้ สมศ. สามารถบรรลุเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้

2.3.2 ความหมายและองค์ประกอบของสมรรถนะ

สมรรถนะเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการดำเนินการปฏิบัติงานและกระทำสิ่งต่างๆให้ประสบความสำเร็จ มีนักวิชาการหลายท่านกำหนดความหมายของสมรรถนะแตกต่างกันไป รวมทั้งคำที่มีความหมายใกล้เคียงกับสมรรถนะซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ศิริชัย กาญจนวาสี (2540) ได้นิยาม สมรรถนะ (Competency) ว่าเป็นลักษณะของกลุ่มความรู้ ทักษะ และบุคลิกลักษณะที่จำเป็นต่อความพึงพอใจและความสำเร็จของการปฏิบัติงานหรือการดำรงตำแหน่ง

เดชา เดชะวัตตะไพศาล (2543) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง ทักษะ ความรู้ ความสามารถ หรือพฤติกรรมของบุคลากรที่จำเป็นในการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง

ปิยะมาศ หวังช่วยกลาง (2548:5) ได้สรุปความหมายของสมรรถนะไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทักษะคนคิด และพฤติกรรมต่างๆที่จำเป็นต้องมีเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ

Boyatzis (1993) กล่าวว่า สมรรถนะ คือ กลุ่มของความสามารถที่อยู่ในตัวบุคคล ซึ่งกำหนดพฤติกรรมของบุคคลเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการของงานภายในปัจจัยสภาพแวดล้อมขององค์การ และทำให้บุคคลมุ่งมั่นไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ

McClelland (1993) ได้กล่าวว่า สมรรถนะ คือ บุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายใต้ตัวบุคคลซึ่งสามารถผลักดันให้บุคคลนั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในงาน

Parry (1998) กล่าวว่า สมรรถนะ คือ กลุ่มของความรู้ ทักษะ และทัศนคติของบุคคลที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อผลสัมฤทธิ์ในการทำงานของบุคคลนั้นๆ เป็นบทบาทหรือความรับผิดชอบซึ่งสัมพันธ์กับผลงานและสามารถวัดค่าเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานและสามารถพัฒนาได้ โดยการฝึกอบรม

McShane and Glinow (2000) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง ความสามารถที่มีอยู่ในตัวของบุคคล ความรู้ ทักษะที่ได้จากการเรียนรู้รวมถึง ค่านิยม บุคลิกภาพและคุณลักษณะอื่นๆ ที่ทำให้บุคคลแต่ละคนมีผลการปฏิบัติงานสูงกว่าบุคคลอื่นๆ ซึ่งจะเห็นได้จากพฤติกรรมที่แต่ละบุคคลแสดงออก

จากการรวบรวมความหมายของสมรรถนะ และคำที่มีความหมายใกล้เคียงกับสมรรถนะ สรุปได้ว่า คำว่า สมรรถนะ คือ ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม หรือคุณลักษณะทั้งที่มีในตัวบุคคลและที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงออกโดยการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ คำว่า สมรรถภาพ หมายถึง ความสามารถหรือคุณลักษณะของบุคคลที่แสดงออกถึงการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม และเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คำว่า คุณลักษณะ คือ ลักษณะของบุคคลที่บ่งบอกถึงความดีงาม ส่วนคำว่า คุณสมบัติ หมายถึง ความดี หรือลักษณะประจำตัวของบุคคล จากความหมายของแต่ละคำดังกล่าว จะเห็นได้ว่า สมรรถนะในการนำเสนอข้อมูล ที่มีความหมายในบริบทเดียวกัน คำว่า สมรรถภาพ คุณลักษณะและคุณสมบัติ

ในส่วนขององค์ประกอบของสมรรถนะโดยทั่วไปแล้ว ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. รูปแบบสมรรถนะ (Competency Model) เป็นกรอบแนวคิดที่จะแสดงให้เห็นถึง ความเชื่อมโยง และเหตุผลของการจัดทำระบบสมรรถนะของหน่วยงาน ซึ่งจะเริ่มต้นจากการนำวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ วัฒนธรรมองค์กรและปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาเป็นตัวตั้งเพื่อนำไปหลักในการพิจารณาสมรรถนะขององค์กร เพื่อให้สามารถตอบสนองวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และเป้าหมายดังกล่าว เมื่อได้ข้อสรุปสมรรถนะขององค์กรแล้ว จะนำมาซึ่งการกำหนดสมรรถนะของบุคลากรในองค์กร เพื่อที่จะทำให้องค์กรบรรลุผลสำเร็จดังกล่าว

2. ประเภทของสมรรถนะ (Competency Categories) จำแนกได้ 3 ประเภท ได้แก่ สมรรถนะหลัก (Core Competency) คือ สมรรถนะที่บุคลากรในองค์กรจำเป็นต้องมีเหมือนกันทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในสายงานใดหรือระดับตำแหน่งใดก็ตาม สมรรถนะตามสายงาน (Functional Competency) คือ สมรรถนะที่เป็นความรู้ ความสามารถ ทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานตามสายงาน สมรรถนะตามบทบาท (Role Competency) คือ สมรรถนะที่บุคลากรในระดับบริหารจำเป็นต้องมี เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่และบทบาทเป็นผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด องค์กรบางแห่งอาจเรียกสมรรถนะประเภทนี้ว่า สมรรถนะเชิงการจัดการ

3. ชื่อและนิยามของสมรรถนะ (Competency Name and Definition) สมรรถนะแต่ละด้านต้องมีชื่อเรียกว่าและคำนิยามหรือความหมายชัดเจน เพื่อที่จะสื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนมีความเข้าใจตรงกัน

4. ระดับความเชี่ยวชาญ (Proficiency Scale) คือ ระดับของความสามารถ หรือ พฤติกรรมของสมรรถนะในแต่ละด้าน ซึ่งจะนำไปใช้เป็นหลักในการกำหนดความเชี่ยวชาญในสมรรถนะแต่ละด้านของบุคลากรในองค์กร

5. ตัวชี้วัดเชิงพฤติกรรม (Behavioral Indicators) คือ สิ่งที่บ่งบอกระดับความเชี่ยวชาญ หรือระดับพฤติกรรมของบุคลากร ว่าอยู่ในระดับใด ซึ่งเป็นระดับที่ต้องการหรือไม่

2.3.3 ความหมายของสมรรถนะผู้ประเมิน

เกื้อ กระแสโสม (2547) ได้สรุปความหมายของสมรรถนะผู้ประเมิน ว่าเป็นความรู้ ทักษะ คุณลักษณะของผู้ประเมินที่ทำให้ผู้ประเมินสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานการประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศศิ จิระโร (2551) ได้สรุปความหมายของสมรรถนะผู้ประเมินทั่วไปว่าหมายถึง ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม หรือคุณลักษณะในตัวบุคคล และสามารถนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนสมรรถนะของผู้ประเมินในบริบทของการประเมิน สรุปว่า สมรรถนะของผู้ประเมิน หมายถึง ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม หรือคุณลักษณะทางวิชาชีพการประเมิน ที่มีในตัวผู้ประเมิน และทำให้ผู้ประเมินนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติการประเมินเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

Worthen (1999) กล่าวว่า สมรรถนะผู้ประเมิน เป็นทักษะ ความรู้ที่ทำให้ผู้ประเมิน ดำเนินการประเมินอย่างมีประสิทธิภาพ หรือเป็นลักษณะที่ผู้ประเมินจำเป็นต้องมี

King et al. (2001) กล่าวว่า สมรรถนะผู้ประเมิน เป็นความรู้ ทักษะ คุณลักษณะในวิชาชีพ การประเมิน ที่ผู้ประเมินจำเป็นต้องมีเพื่อให้สามารถปฏิบัติการประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายของสมรรถนะผู้ประเมิน ผู้วิจัยสรุปได้ว่า สมรรถนะผู้ประเมินหมายถึง ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม หรือคุณลักษณะทางวิชาชีพการประเมินที่มีในตัวผู้ประเมิน ที่ผู้ประเมินจำเป็นต้องมีเพื่อให้สามารถปฏิบัติการประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.4 การกำหนดสมรรถนะผู้ประเมิน

การกำหนดสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน มีรูปแบบในการดำเนินการ 2 รูปแบบ คือ การใช้บริหารบริษัทที่ปรึกษา และการกำหนดขึ้นเองภายในองค์กร วิธีการกำหนดสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน สามารถกระทำได้หลายวิธี ดังนี้ (อานนท์ ศักดิ์วีระวิชัย, 2547)

1. การกำหนดสมรรถนะโดยการเชื่อมโยงกับกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ เริ่มจากการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กร นำมากำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์กร จากนั้น นำมากำหนดกลยุทธ์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และความเป็นไปได้วัตถุประสงค์และวิสัยทัศน์ ที่วางแผนไว้

2. การกำหนดสมรรถนะโดยใช้วิธีการประเมินสมรรถนะในงาน ประกอบด้วยกำหนดเกณฑ์ที่มีประสิทธิผล สุ่มตัวอย่างของตัวแปรเกณฑ์ที่สามารถจำแนกระหว่างบุคคล ที่ปฏิบัติงานได้ ดีกว่าปกติกับบุคคลที่ปฏิบัติงานได้โดยเฉลี่ย เก็บข้อมูลโดยเทคนิควิธีต่างๆ เช่น การสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมาย หรือการอภิปรายเป็นคณะของผู้เชี่ยวชาญการประเมิน 360 องศา หรือใช้ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญและการสังเกต เป็นต้น จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาระบุนงานที่ต้องปฏิบัติ ตรวจสอบความตรงของประเภทสมรรถนะหรือตัวแบบของสมรรถนะที่กำหนดไปใช้ในด้านต่างๆ เช่น การสรรหา คัดเลือก การฝึกอบรม การประเมินผลการปฏิบัติงานหรือการสืบทอดตำแหน่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การใช้ผู้เชี่ยวชาญ อาจเป็นผู้ที่ทำงานในตำแหน่งนั้น ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การประชุมร่วมกัน การระดมสมอง การวิเคราะห์หน้าที่หลัก การวิเคราะห์งาน การใช้เทคนิคเดลฟาย การวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญ เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถใช้วิธีการอื่นๆ เสริมได้ เช่น การวิจัยเชิงสำรวจ โดยอาศัยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ แบบทดสอบ การสังเกต การประเมินผลโดยตนเองและผู้อื่น การประเมินผลการปฏิบัติงาน การตรวจบันทึก และการสร้างสถานการณ์จำลอง เป็นต้น หลักการที่สำคัญคือ ผู้เชี่ยวชาญต้องมีความเห็นที่ตรงกัน ซึ่งสามารถใช้สถิติเป็นตัวชี้วัดความเห็นที่สอดคล้องดังกล่าวได้

4. การสำรวจข้อมูลทุติยภูมิ อาจได้มาจากหลายตำแหน่ง ได้แก่ สารทางวิชาการ ฐานข้อมูลด้านอาชีพ ข้อมูลในองค์การ เป็นต้น วิธีการนี้ใช้เวลาน้อย บางแหล่งสามารถอธิบายเหตุผลหรือมีทฤษฎีรองรับ ทำให้สามารถตรวจสอบความตรงได้ง่าย มีโอกาสที่จะได้ค่าความตรงที่ดี แต่ต้องมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับตำแหน่งงานที่ต้องการกำหนดสมรรถนะ และต้องใช้วิจารณญาณในการคิด เนื่องจากไม่สามารถยืนยันได้ว่า สมรรถนะที่ใช้จะสามารถจำแนกผู้ปฏิบัติงานดีเด่นออกจากผู้ปฏิบัติงานปกติ นอกจากนี้ ข้อมูลบางอย่างอาจไม่มีความเหมาะสมกับองค์การและตำแหน่งที่ต้องการ

การศึกษาวិธีการกำหนดสมรรถนะตามที่กล่าวมา หากจะเลือกวิธีการในการกำหนดสมรรถนะของผู้ประเมินให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของงานวิจัย ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การกำหนดสมรรถนะในขั้นต้นสำหรับงานวิจัย ควรเลือกวิธีการสำรวจข้อมูลทุติยภูมิ เนื่องจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีงานวิจัยหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกซึ่งผ่านการสำรวจ ตรวจสอบในระดับหนึ่งแล้ว แต่ทั้งนี้ การกำหนดสมรรถนะดังกล่าว ควรที่สอดคล้องและเป็นไปแนวทางเดียวกับเป้าหมายขององค์การ ซึ่งในบริบทของงานวิจัยนี้ก็คือ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. นั่นเอง ดังนั้นในลำดับต่อมา ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินคุณภาพภายนอก ที่สามารถให้ความเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของผู้ประเมินภายนอกได้ ดังกล่าวในรายละเอียดต่อไปในส่วนของวิธีดำเนินการวิจัย

2.3.5 การกำหนดสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก

การกำหนดสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก ตามที่กล่าวมาในขั้นต้นแล้วว่า ผู้วิจัยเลือกที่จะสำรวจข้อมูลทุติยภูมิ ดังนั้นในส่วนนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกในขั้นตอนการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก พบว่า มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายเรื่องที่มีการกำหนดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ซึ่งมีทั้งด้านคล้ายคลึงและแตกต่างกัน ดังรายละเอียด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2550) กล่าวถึง สมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกว่า ผู้ที่จะทำงานเป็นผู้ประเมินในนามของ สมศ. ต้องมีความรู้และประสบการณ์ในระดับการศึกษา และสาขาที่ตนจะเป็นผู้ประเมิน ผู้ประเมินจะต้องมีความสามารถในการประเมินผลประเมินอย่างถูกต้องและเป็นธรรม มีความสามารถรวบรวมและสร้างฐานข้อมูล ตลอดจนวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนวิเคราะห์ข้อมูลและทำการรายงานได้อย่างเที่ยงตรงเป็นที่เชื่อถือได้ เป็นผู้มีความจรรยาบรรณมีความเป็นกลางและดำเนินการด้วยความเป็นกัลยาณมิตรกับสถานศึกษา

อรนิตา เจริญรวาย (2544) ศึกษาคุณลักษณะของการประเมินภายนอกสำหรับการตรวจสอบสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและการสำรวจความคิดเห็นด้วยแบบสอบถาม พบว่า คุณลักษณะของผู้ประเมินภายนอกในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) คุณสมบัติทั่วไป คือ ควรมีอายุ 30 ปี ขึ้นไป สำเร็จการศึกษาขั้นต่ำปริญญาตรี ไม่มีประวัติเสื่อมเสียและสุขภาพแข็งแรง (2) คุณสมบัติเฉพาะ คือ ควรผ่านการฝึกอบรมเฉพาะทางด้านการประเมินสถานศึกษามีบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของนักประเมิน มีความรู้เกี่ยวข้องกับการประเมินสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการบริหารองค์กร มีทักษะจำเป็นสำหรับการประเมิน เช่น มีภาวะผู้นำ การสร้างความสัมพันธ์มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม และมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาสถานศึกษา

เกื้อ กระแสโสม (2547) ศึกษาสมรรถภาพที่จำเป็นของผู้ประเมินภายนอกสำหรับการประเมินสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สมรรถภาพดังกล่าวประกอบด้วย 3 ด้าน คือ สมรรถภาพด้านความรู้ ประกอบด้วย (1) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาซึ่งเกี่ยวกับการประเมินภายนอก (2) ความรู้เกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ของ ผู้ประเมินภายนอก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (3) ความรู้เกี่ยวกับหลักการ วิธีการประเมินคุณภาพสถานศึกษา สมรรถภาพด้านทักษะ ประกอบด้วย (1) ทักษะการวางแผนการประเมินสถานศึกษา (2) ทักษะการดำเนินการสถานศึกษา (3) ทักษะการสรุปผลการประเมินและเขียนรายงานการประเมินสถานศึกษา (4) ทักษะการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์ (5) ทักษะทางการคิดเชิงตรรกะและการคิดวิเคราะห์ (6) ความสามารถในการทำงานเป็นทีม สมรรถภาพด้านคุณลักษณะ ประกอบด้วย (1) ความเป็นกัลยาณมิตรในการประเมิน และ (2) จรรยาบรรณในการประเมิน

กรัณญา อรุณรัตน์ (2547) ศึกษาคุณลักษณะของผู้ประเมินภายนอก ผลการวิจัยสรุปว่าคุณลักษณะของผู้ประเมินภายนอก แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านคุณสมบัติส่วนบุคคล มีอายุในช่วงตั้งแต่ 41-50 ปี เป็นเพศชายหรือหญิง (2) ด้านการศึกษามีการศึกษาอย่างน้อยในระดับปริญญาโท ในสาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือการประเมิน และต้องการผ่านฝึกอบรมในเรื่องเทคนิควิธีการประเมินผลการฝึกอบรม (3) ด้านการทำงานและประสบการณ์ด้านการประเมิน: ผู้ประเมินภายนอกควรมีประสบการณ์ทำงานอย่างน้อยที่สุด 7-9 ปี มีประสบการณ์ในด้านการประเมินด้านการประเมิน อย่างน้อยที่สุด 6-7 ปี ประกอบอาชีพนักฝึกอบรมและมีผลงานด้านการประเมิน

(4) ด้านการฝึกอบรม : ต้องมีความรู้ในการฝึกอบรมและมีประสบการณ์ในการจัดฝึกอบรมอย่างน้อย เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6-7 ปี (5) ด้านคุณธรรม จริยธรรม: ซื่อสัตย์ ยุติธรรม ปราศจากอคติ/ไปรงใส มีความรับผิดชอบ/มีวินัยในตนเอง (6) ด้านความรู้ ความสามารถ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านทักษะการประเมิน/การวัดและการประเมินผล ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ และผู้ที่จะได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ประเมินภายนอกต้องผ่านการทดสอบหรือสอบคัดเลือก

ปิยะมาศ หวังช่วยกลาง (2548) ศึกษาสมรรถนะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สมรรถนะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินภายนอกในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีองค์ประกอบร่วมกัน 7 องค์ประกอบ คือ (1) ความรู้ความสามารถในการประเมิน (2) ความสามารถในการสื่อสารและทำงานอย่างมีส่วนร่วม (3) จรรยาบรรณของผู้ประเมินภายนอก (4) การเป็นนักประชาธิปไตย (5) ความรู้ด้านการบริหารสถานศึกษา (6) ความสามารถในการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่สถานศึกษา และ (7) ความสามารถทางด้านคอมพิวเตอร์

ภูริต วาจาบัณฑิตย์ (2549) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้การเสริมสร้างพลังอำนาจผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรียงลำดับความสำคัญขององค์ประกอบจากมากไปน้อย คือ การกำหนดความรับผิดชอบของหน่วยประเมิน การสร้างทีมการประเมินของหน่วยประเมิน การให้ข้อมูลข่าวสารของหน่วยประเมิน การสร้างแรงจูงใจของหน่วยประเมิน สมรรถนะในการทำงานของหน่วยการประเมินภายนอก การประเมินผลและการปรับปรุงงานของหน่วยประเมิน การให้การสนับสนุนของหน่วยประเมิน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของหน่วยประเมิน ความรับผิดชอบในตนเองของผู้ประเมินภายนอก สถานภาพของผู้ประเมินภายนอก ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้ประเมินภายนอก และเจตคติที่ดีในการทำงานของผู้ประเมินภายนอก

สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2550) พัฒนาแบบจำลองเพื่อรับรองผู้ประเมินภายนอก ระบุว่าคุณสมบัติทั่วไปของผู้ประเมินภายนอก มีจำนวน 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ มีอายุ 30 ปีขึ้นไป วุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรีขึ้นไป สาขาศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ สัญชาติไทย ไม่เคยถูกลงโทษทางวินัย มีประสบการณ์ เป็นที่ยอมรับในการปฏิบัติการด้านการเรียนการสอน การบริหารหรือนิเทศการศึกษา ในระดับที่ทำการประเมินไม่น้อยกว่า 5 ปี และไม่เคยถูกลดอับประกอบวิชาชีพครู ส่วนคุณสมบัติเฉพาะประกอบด้วยคุณสมบัติเฉพาะ ด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ

การกำหนดสมรรถนะของผู้วิจัยโดยส่วนใหญ่ ยังเป็นไปตามองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะ ในส่วนของตัวบ่งชี้ หรือองค์ประกอบย่อยขึ้นอยู่กับแนวคิด และวิธีการที่ผู้วิจัยแต่ละคนต้องการสืบค้นตามวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการดำเนินการวิจัย และช่วงเวลาขณะนั้นในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย

2.4 การพัฒนาตัวบ่งชี้

2.4.1 ความหมายของตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ ซึ่งตรงกับคำในภาษาอังกฤษที่ว่า indicator มีนักวิชาการได้แปลคำศัพท์นี้ไว้ อย่่างหลากหลาย เช่น ดัชนี ดัชนีบ่งชี้ ตัวชี้้นำ ตัวชี้วัด และเครื่องชี้วัด เป็นต้น และมีผู้ให้ความหมายตัวบ่งชี้ไว้ต่างกัน ดังนี้

Johnston (1981) กล่าวไว้ว่า ตัวบ่งชี้ หมายถึง สารสนเทศที่ใช้บ่งบอกสภาวะหรือคุณลักษณะของสิ่งที่มุ่งวัดในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงวิธีที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้นโดยไม่มีควมจำเป็นต้องบ่งบอกสภาวะที่เจาะจงเนื่องจากในอนาคตอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้

ศิริชัย กาญจนวาสี (2550) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ตัวบ่งชี้ หมายถึง ตัวแปรประกอบหรือค่าที่สังเกตได้ซึ่งใช้บ่งชี้ สะท้อนลักษณะ หรือบอกว่าสถานภาพการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงานนั้นๆ

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2551) ได้สรุปว่า ตัวบ่งชี้ หมายถึง ตัวแปรประกอบหรือองค์ประกอบที่แสดงถึงปริมาณหรือลักษณะของสภาพที่ต้องการศึกษาเฉพาะจุดหรือช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ค่าของตัวบ่งชี้ระบุ/บ่งบอกถึงสภาพที่ต้องศึกษาเป็นภาพกว้างแบบองค์รวม เพื่อประเมินสภาพที่ต้องการศึกษาโดยตัวบ่งชี้เหล่านั้นต้องการความชัดเจนเพียงพอที่จะนำมาใช้เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้และตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นต้องสามารถใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างจุดหรือช่วงเวลาที่แตกต่างกันได้เพื่อให้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงของสภาพที่ต้องการศึกษา

วรรณิ แกมเกต และสุเทพ บุญซ้อน (2554) ได้ให้ความหมายไว้ว่าตัวบ่งชี้เป็นสารสนเทศหรือค่าที่สังเกตได้เชิงประมาณหรือเชิงคุณภาพ ใช้เพื่อบ่งบอกหรือสะท้อนสภาวะของสิ่งที่มุ่งวัดสภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานได้อย่างกว้างๆ ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

จากที่กล่าวมานี้สรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้ หมายถึง สารสนเทศในเชิงประมาณหรือเชิงคุณภาพที่บ่งบอกสภาพหรือสภาวะอย่างใดอย่างหนึ่ง ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ในรูปของตัวเลขตัวแปร ตัวประกอบหรือข้อความที่บ่งบอกลักษณะการดำเนินงานหรือสภาวะที่ต้องการศึกษาเมื่อเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่ตั้งไว้ ของสิ่งที่วัดหรือเข้าไปตรวจสอบ

2.4.2 ลักษณะของตัวบ่งชี้

Johnstone (1981 อ้างใน สำนักปฏิรูปการศึกษา, 2545) ได้สรุปลักษณะของตัวบ่งชี้ไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. ตัวบ่งชี้ต้องระบุสารสนเทศเกี่ยวกับสิ่งหรือสภาพที่ศึกษาอย่างกว้างๆ นั่นคือตัวบ่งชี้ต้องให้สารสนเทศที่ถูกต้องแม่นยำไม่มากนักน้อย (more or less exactness) โดยไม่จำเป็นต้องถูกต้องแม่นยำอย่างละเอียดถี่ถ้วน (precise)

2. ตัวบ่งชี้แตกต่างจากตัวแปร ตัวบ่งชี้และตัวแปรจะให้สารสนเทศแสดงคุณลักษณะเกี่ยวกับสิ่งหรือสภาพที่ศึกษาเหมือนกัน แต่ตัวแปรจะให้สารสนเทศของสิ่งหรือสภาพที่ต้องการศึกษาเฉพาะ

เพียงด้านเดียว (facet) ไม่สามารถนำมาสรุปภาพโดยรวมได้ ซึ่งต่างจากตัวบ่งชี้เป็นการรวมตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องกันมานำเสนอเป็นภาพรวมกว้างๆ ของสิ่งหรือสภาพที่ต้องการศึกษาจากความหมายดังกล่าวตัวบ่งชี้จึงเป็นตัวแปรประกอบ (composite variable) หรือองค์ประกอบ (factor) และตัวบ่งชี้อาจมีตัวเดียวหรืออาจมี 20 – 30 ตัว หรือหลายร้อยตัวเพื่อใช้ในการวัดระบบการศึกษาทั้งระบบ

3. ค่าของตัวบ่งชี้แสดงถึงปริมาณตัวบ่งชี้ต้องแสดงสภาพที่ศึกษาเป็นค่าตัวเลขหรือเชิงปริมาณเท่านั้น และการแปลความหมายค่าของตัวบ่งชี้ต้องแปลความหมายเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้แล้วในขั้นตอนของการสร้างตัวบ่งชี้ ดังนั้นการสร้างตัวบ่งชี้ต้องมีการกำหนดความหมายและเกณฑ์อย่างชัดเจน

4. ค่าของตัวบ่งชี้แสดงสารสนเทศ ณ ช่วงเวลาหนึ่ง เมื่อเวลาเปลี่ยนไปค่าตัวบ่งชี้อาจจะเปลี่ยนแปลงได้

5. ตัวบ่งชี้เป็นหน่วยพื้นฐาน (basic units) สำหรับการพัฒนาทฤษฎีโดยการวิจัยเพื่อพัฒนาทฤษฎีใหม่มีการดำเนินงานที่สำคัญเฉพาะส่วนเกี่ยวข้องกับตัวแปร ซึ่งขั้นตอนของการกำหนดนิยามเชิงทฤษฎี และกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ ควรจะต้องสอดคล้องและตรงกัน

2.4.3 การพัฒนาตัวบ่งชี้

การพัฒนาตัวบ่งชี้มีขั้นตอนในการพัฒนา 6 ขั้นตอน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2551) ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาตัวบ่งชี้ นักประเมินต้องกำหนดล่วงหน้าว่าจะนำตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ประโยชน์ในเรื่องอะไร และอย่างไร วัตถุประสงค์สำคัญในการพัฒนาตัวบ่งชี้ คือ เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นให้ได้ตัวบ่งชี้ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ โดยที่ตัวบ่งชี้พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในประโยชน์ต่างกันมีลักษณะแตกต่างกัน เช่น ตัวบ่งชี้ประเภทอิงเกณฑ์ควรใช้ตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นเพื่อประเมินคุณภาพการศึกษา และตัวบ่งชี้ประเภทอิงกลุ่มควรเป็นตัวบ่งชี้เพื่อใช้จัดจำแนกระบบการศึกษาของประเทศต่างๆ หลายประเทศเป็นต้น ดังนั้นนักประเมินที่ต้องการพัฒนาตัวบ่งชี้จึงต้องกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาบ่งชี้ให้ชัดเจนว่าจะพัฒนาตัวบ่งชี้ไปใช้ประโยชน์ทำอะไร และเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานอย่างไร การกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนย่อมส่งผลให้ได้ตัวบ่งชี้ที่มีคุณภาพสูง และเป็นประโยชน์ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ขั้นที่ 2 การนิยามตัวบ่งชี้ การนิยามตัวบ่งชี้ที่กำหนดขึ้นจะเป็นตัวบ่งชี้แนววิธีการที่ต้องใช้ในขั้นตอนต่อไปของกระบวนการพัฒนาตัวบ่งชี้ เนื่องจากตัวบ่งชี้ หมายถึง องค์ประกอบที่ประกอบด้วยตัวแปรย่อยๆ รวมกันเพื่อแสดงสารสนเทศ หรือคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการบ่งชี้ ดังนั้นในขั้นตอนการนิยามตัวบ่งชี้ นอกจากจะเป็นการกำหนดนิยามในลักษณะเดียวกับการนิยามตัวแปรในการวิจัยทั่วไปแล้ว นักประเมินต้องกำหนดด้วยว่าตัวบ่งชี้ประกอบด้วยตัวแปรย่อย อะไร และมีวิธีการรวมตัวแปรย่อยเป็นตัวบ่งชี้อย่างไร แยกการนิยามตัวบ่งชี้เป็น 2 ส่วน ส่วนแรก คือ การกำหนดกรอบความคิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หรือการสร้างสังกะย (conceptualization) เป็นการให้ความหมายคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการบ่งชี้ โดยกำหนดรูปแบบหรือโมเดลแนวคิด (conceptual model) ของสิ่งที่ต้องการบ่งชี้ก่อนว่ามีองค์ประกอบแยกเป็นกี่มิติ (dimension) และกำหนดว่าแต่ละมิติกำหนดด้วยสังกะย (concept) อะไรบ้าง ส่วนที่สองยังแยกได้เป็นสองส่วนย่อย คือ การพัฒนาตัวแปรส่วนประกอบหรือตัวแปรย่อย (development of component measures) และการสร้างกำหนดมาตร (construction and scaling) การนิยามในส่วนนี้ เป็นการกำหนดนิยามปฏิบัติการตัวแปรย่อยตามโมเดลแนวคิด และการกำหนดวิธีการรวมตัวแปรย่อยเป็นตัวบ่งชี้

จากการนิยามตัวบ่งชี้ นักประเมินจะได้รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้าง (structural relationship model) ของตัวบ่งชี้ เนื่องจากรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างของตัวบ่งชี้ คือโครงสร้าง (structure) ที่อธิบายว่าตัวบ่งชี้ประกอบด้วยตัวแปรย่อยอะไร ตัวแปรย่อยมีความสัมพันธ์กับตัวบ่งชี้อย่างไร และตัวแปรย่อยแต่ละตัวมีน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้ต่างกันอย่างไร ดังนั้นการกำหนดนิยามตัวบ่งชี้จึงประกอบด้วยกำหนดรายละเอียด 3 ประการ ประการแรก คือ การกำหนดส่วนประกอบ (components) หรือตัวแปรย่อย (component variables) ของตัวบ่งชี้ นักประเมินต้องอาศัยความรู้จากทฤษฎีและประการศึกษาตัวแปรย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ (relate) และตรงกับตัวบ่งชี้ (relevant) และตัดสินใจคัดเลือกตัวแปรย่อยเหล่านั้นว่าจะใช้ตัวแปรย่อยจำนวนเท่าใด ใช้ตัวแปรย่อยประเภทใดในการพัฒนาตัวบ่งชี้ ประการที่สอง คือ การกำหนดวิธีการรวม (combination method) ตัวแปรย่อย นักประเมินต้องศึกษา และตัดสินใจเลือกวิธีการรวมตัวแปรย่อยให้ได้ตัวบ่งชี้ ซึ่งโดยทั่วไปทำได้เป็น 2 แบบ คือ การรวมตัวแปรย่อยด้วยการบวก (addition) และการคูณ (multiplication) ส่วนประการที่สาม คือ การกำหนดน้ำหนัก (weight) การรวมตัวแปรย่อยเข้าเป็นตัวบ่งชี้ นักประเมินต้องกำหนดน้ำหนักแทนความสำคัญของตัวแปรย่อยแต่ละตัวในการสร้างตัวบ่งชี้โดยอาจกำหนดให้ตัวแปรย่อยแต่ละตัวสร้างตัวบ่งชี้โดยอาจกำหนดให้ตัวแปรย่อยทุกตัวมีน้ำหนักเท่ากันหรือต่างกันก็ได้ การกำหนดรายละเอียดทั้งสามประการสำหรับการนิยามตัวบ่งชี้ (Johnstone 1981 อ้างอิงใน นงลักษณ์ วิชัยชัย 2551) อธิบายว่าทำได้ 3 วิธี แต่ละวิธีมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ และมีวิธีการในการพัฒนาตัวบ่งชี้แตกต่างกัน ดังนี้

การพัฒนาตัวบ่งชี้โดยใช้นิยามเชิงปฏิบัติการ (pragmatic definition) นิยามเชิงปฏิบัติการเป็นนิยามที่ใช้ในกรณีที่มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรย่อยที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้ไว้พร้อมแล้วมีฐานข้อมูลแล้ว หรือมีการสร้างตัวประกอบขึ้นจากตัวแปรย่อยหลายๆตัวได้แล้ว นักประเมินเพียงแต่ใช้วิจรรณญาณคัดเลือกตัวแปรจากจากฐานข้อมูลที่มีอยู่แล้วนำข้อมูลนั้นมาพัฒนาตัวบ่งชี้โดยกำหนดวิธีการรวมตัวแปรย่อยและกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรย่อย วิธีการกำหนดนิยามตัวบ่งชี้วิธีนี้อาศัยการตัดสินใจจากประสบการณ์ของนักประเมินเท่านั้นซึ่งอาจทำให้ได้นิยามที่ลำเอียง เพราะไม่มีการอ้างอิงทฤษฎี หรือตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร จึงเป็นนิยามที่มีจุดอ่อนมากที่สุดเมื่อเทียบกับนิยามแบบอื่นและไม่ค่อยมีผู้นิยมใช้

การพัฒนาตัวบ่งชี้โดยใช้นิยามเชิงทฤษฎี (theoretical definition) นิยามเชิงทฤษฎี เป็นนิยามที่นักประเมินใช้ทฤษฎีรองรับสนับสนุนการตัดสินใจของนักวิจัยโดยตลอดซึ่งใช้วิจารณ์ญาณของนักวิจัยน้อยกว่าการนิยามแบบอื่น ซึ่งสามารถทำได้สองแบบ แบบแรกเป็นการใช้ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยเป็นพื้นฐานการสนับสนุนทั้งหมดแต่การกำหนดตัวแปรย่อย การกำหนดวิธีการรวมตัวแปรย่อยและการกำหนดน้ำหนักของตัวแปรย่อย อาจใช้โมเดลหรือหลักสูตรในการสร้างตัวบ่งชี้ตามที่ผู้พัฒนาไว้แล้วทั้งหมด แบบที่สองเป็นการใช้ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยเป็นพื้นฐานสนับสนุนในการคัดเลือกตัวแปรย่อย และการกำหนดวิธีการรวมตัวแปรย่อยเท่านั้น ส่วนขั้นตอนกำหนดน้ำหนักตัวแปรย่อยแต่ละตัวนั้น เป็นการใช้ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญประกอบในการตัดสินใจ วิธีนี้ใช้ในกรณีที่ยังไม่มีผู้ใดกำหนดสูตรหรือโมเดลตัวบ่งชี้ก่อน

การพัฒนาตัวบ่งชี้โดยใช้นิยามเชิงประจักษ์ (empirical definition) นิยามเชิงประจักษ์เป็นนิยามที่มีลักษณะใกล้เคียงกับนิยามเชิงทฤษฎี เพราะเป็นนิยามกำหนดว่าตัวบ่งชี้ประกอบด้วยตัวแปรย่อยอะไร และกำหนดรูปแบบวิธีการรวมตัวแปรให้ได้ตัวบ่งชี้โดยมีทฤษฎี เอกสารวิชาการหรืองานวิจัยเป็นพื้นฐาน ในการกำหนดน้ำหนักของตัวแปรแต่ละตัวที่นำมารวมกันเพื่อใช้การพัฒนาตัวบ่งชี้ขึ้นนี้มีได้อาศัยแนวคิดทางทฤษฎีโดยตรง แต่อาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์การนิยามแบบนี้มีความเหมาะสม และเป็นที่ยอมรับกันอยู่มาจนถึงทุกวันนี้ หากพิจารณาวิธีการนิยามตัวบ่งชี้ทั้ง 3 วิธี Johnstone (1981) เปรียบเทียบกับวิธีการนิยามตัวแปร 2 วิธีที่ใช้ในการวิจัยทั่วไปเห็นได้ว่า Johnstone (1981) ให้ความสำคัญกับการนิยามระดับนามธรรมตามทฤษฎี หรือการนิยามโครงสร้างที่มีทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยเป็นพื้นฐานในการ กล่าวได้ว่าการนิยามทุกวิธีในส่วนของกาหนดตัวแปรย่อย และการกำหนดวิธีการรวมตัวแปรเป็นนิยามโครงสร้างตามทฤษฎีทั้งสิ้น ส่วนการแบ่งประเภทวิธีการนิยามนั้นเป็นเพียงการแบ่งโดยใช้เกณฑ์มากำหนดว่าน้ำหนักตัวแปรย่อยจะใช้ทฤษฎีหรือข้อมูลเชิงประจักษ์เท่านั้นสรุปได้ว่านิยามเชิงประจักษ์มีลักษณะเทียบเคียงได้กับนิยามเชิงทฤษฎีต่างกันที่การกำหนดน้ำหนักตัวแปรย่อยในวิธีแรกใช้ทฤษฎี ส่วนในวิธีหลังใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ ในจำนวนวิธีการกำหนดนิยามตัวบ่งชี้ทั้ง 3 วิธีของ Johnstone (1981) ที่กล่าวข้างต้นนั้นวิธีการนิยามเชิงประจักษ์เป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากที่สุด ซึ่งมีประเด็นที่น่าสังเกตเกี่ยวกับการกำหนดนิยามเชิงประจักษ์ คือ การกำหนดน้ำหนักตัวแปรย่อยนั้น มิใช่กำหนดนิยามจากการศึกษาเอกสารและทฤษฎี แต่เป็นการดำเนินการวิจัยโดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์และเมื่อเปรียบเทียบการกำหนดนิยามเชิงประจักษ์ซึ่งต้องใช้การวิจัยในการนิยามกับการวิจัยที่มีการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นหรือโมเดลลิสเรล (Linear Structural Relationship Model or LISREL model) จะเห็นได้ว่ามีวิธีการสอดคล้องกัน เนื่องจากการกำหนดนิยามเชิงประจักษ์ของตัวบ่งชี้มีงานสำคัญสองส่วน ส่วนแรก เป็นการกำหนดโมเดลสร้างความสัมพันธ์ว่าตัวบ่งชี้ประกอบด้วยตัวแปรย่อยอะไรและอย่างไร โดยมีทฤษฎีเป็นพื้นฐานรองรับโมเดลที่ได้เป็นโมเดลการวัด (measurement model) ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรย่อยซึ่งเป็นตัวแปรย่อยซึ่งเป็นตัวแปรสังเกตได้ (observed variables) กับตัวบ่งชี้ซึ่งเป็นตัวแปรแฝง (latent variables) นั่นเอง ส่วนที่สองคือ การกำหนดเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

น้ำหนักความสำคัญของตัวแปรย่อยจากข้อมูลเชิงประจักษ์โดยการวิจัย งานส่วนนี้เป็นงานวิจัยที่ใช้การวิเคราะห์โมเดลอิสระนั่นเอง กล่าวคือนักวิจัยรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ตัวแปรย่อยทั้งหลายตามโมเดลที่พัฒนาขึ้น แล้วนำมาวิเคราะห์ให้ได้ค่าน้ำหนักตัวแปรย่อยที่จะใช้ในการสร้างตัวบ่งชี้ วิธีการวิเคราะห์ที่นิยมใช้กันมากที่สุด คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) ใช้เมื่อมีทฤษฎีรองรับโมเดลแบบหนักแน่นเข้มแข็ง และสามารถตรวจสอบความตรงของโมเดลโดยพิจารณาจากความสอดคล้องระหว่างโดยโมเดลตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพบว่าโมเดลมีความตรง จึงนำสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรย่อยมาสร้างตัวแปรแฝง

ขั้นที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล (data collection) ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลในกระบวนการพัฒนาตัวบ่งชี้ คือ การดำเนินการวัดตัวแปรย่อย ได้แก่ การสร้างเครื่องมือสำหรับการวัดตัวแปรย่อย ได้แก่ การสร้างเครื่องมือสำหรับวัด การทดลองใช้เครื่องมือและนำผลการทดลองใช้มาปรับปรุงเครื่องมือ รวมถึงการตรวจสอบภาพของข้อมูลที่เป็นตัวแปรย่อยซึ่งจะนำมารวมเป็นตัวบ่งชี้

ขั้นที่ 4 การสร้างตัวบ่งชี้ ในขั้นตอนนี้ นักวิจัยสเกล (scaling) ตัวบ่งชี้การวิเคราะห์รวมข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรย่อยจนได้ตัวบ่งชี้ โดยใช้วิธีการรวมตัวแปรย่อย และกำหนดน้ำหนักตัวแปรตามที่ได้นิยามตัวบ่งชี้ไว้

ขั้นที่ 5 การตรวจสอบคุณภาพ (quality check) ตัวบ่งชี้การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นครอบคลุมถึงการตรวจสอบคุณภาพของตัวแปรย่อยและตัวบ่งชี้ด้วย โดยการตรวจสอบทั้งเรื่องความตรง (Validity) ความเที่ยง (reliability) ความเป็นประโยชน์ (utility) ความเหมาะสม (appropriateness) ความเป็นไปได้ (feasibility) และความเชื่อถือได้ (credibility) ตัวบ่งชี้ที่มีคุณภาพซึ่งจะได้เป็นสารสนเทศในการบริหารและบริหารจัดการระบบการศึกษาควรมีคุณสมบัติสำคัญ 4 ประการ (UNESCO 1993, Johnstone 1981 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย 2551) ประการแรก ตัวบ่งชี้ควรมีความทันเหตุการณ์ ทันสมัย เหมาะสมกับเวลาและสถานที่สารสนเทศที่ได้จากตัวบ่งชี้สามารถบอกถึงสถานะและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงหรือสภาพปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ทันเวลา สามารถนำสารสนเทศมาดำเนินการปัญหาได้ทันท่วงที ประการที่สอง ตัวบ่งชี้ควรตรงกับความต้องการหรือจุดมุ่งหมายของงาน ตัวบ่งชี้ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายการศึกษาไม่ควรจะมีลักษณะเป็นแบบเดียวกับตัวบ่งชี้ที่สร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในการบรรยายของระบบการศึกษาแต่อาจจะมีตัวบ่งชี้ย่อยบางตัวเหมือนกันได้ ประการที่สาม ตัวบ่งชี้ควรมีคุณสมบัติตามคุณสมบัติการวัด คือความเที่ยง ความตรง ความเป็นปรนัย และ นำไปใช้ได้จริง คุณสมบัติข้อนี้มีความสำคัญมาก ในการสร้างหรือพัฒนาตัวบ่งชี้จึงต้องมีการตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ทุกครั้ง ประการสุดท้าย ตัวบ่งชี้ควรมีกฎเกณฑ์ในการวัด (measurement rules) ที่มีความเป็นทั่วไป มีความเป็นกลาง และให้สารสนเทศเชิงประมาณที่ใช้เปรียบเทียบได้ไม่ว่าจะเป็นการเปรียบเทียบระหว่างจังหวัด ระหว่างเขตในประเทศใดประเทศหนึ่งหรือแม้กระทั่งการเปรียบเทียบระหว่างประเทศ ในทาง

ปฏิบัติ นักประเมินนิยมตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ของตัวบ่งชี้ที่เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พัฒนาขึ้นโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) โดยมีทฤษฎีหรือนิยามตัวบ่งชี้รองรับโมเดลแบบหนักแน่นเข้มแข็ง และสามารถตรวจสอบความตรงของโมเดลโดยพิจารณาจากความสอดคล้องระหว่างโมเดลตามทฤษฎีกับข้อมูล ด้วยโปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลลิสเรล (Linea Structural Relationship = LISREL) นอกจากนี้ยังนิยมตรวจสอบความตรงเชิงทำนาย (predictive validity) และความตรงรวมสมัย (concurrent validity) โดยการใช้ผลการวัดด้วยเครื่องมือชนิดอื่นเป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบ นักประเมินหลายคนนิยมตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นที่ 6 การจัดเข้าบริบท และการนำรายงาน (contextualization and presentation) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนหนึ่งในการพัฒนาตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญมากเพราะเป็นการสื่อสาร (communication) ระหว่างนักประเมินที่เป็นผู้พัฒนากับผู้ใช้ตัวบ่งชี้หลังจากสร้างและตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้แล้วนักประเมินยังต้องวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้ค่าตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมกับบริบท (context) โดยการวิเคราะห์ตีความแยกตามระดับเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัด อำเภอ โรงเรียน หรือแยกตามประเภทของบุคลากร หรืออาจวิเคราะห์ตีความในระดับมหภาค แล้วจึงรายงานค่าของตัวบ่งชี้ให้ผู้บริโภค/ผู้บริหาร/นักวางแผน/นักวิจัย ตลอดจนนักการศึกษาทั่วไปได้ทราบและใช้ประโยชน์จากตัวบ่งชี้ได้อย่างถูกต้องต่อไป

จากการศึกษาขั้นตอนการพัฒนาตัวบ่งชี้ ผู้วิจัยได้กำหนดการนิยามตัวบ่งชี้ จากนั้นการตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ด้านความเหมาะสมและตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ของตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis)

2.4.4 ประโยชน์ของตัวบ่งชี้

นักการศึกษาหลายท่านได้อธิบายประโยชน์ของตัวบ่งชี้ (Jonhstone 1981, Burstein Oakes and Guittch 1992, Windham 1988, Resnick and Nolan 1995 อ้างถึงใน สำนักปฏิรูปการศึกษา 2545) ดังนี้

1. ด้านการกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์การศึกษา ซึ่งจะทำให้มีความชัดเจนมีความเที่ยง คงเส้นคงวา สามารถตรวจจับได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น
2. ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของประเมินระบบการศึกษา เนื่องจากระบบการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจึงจำเป็นที่จะต้องมีการกำกับตรวจสอบและดูแลอย่างเป็นประจำต่อเนื่องซึ่งจะส่งเสริมให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ด้านการจัดลำดับ และการจำแนกประเภทของระบบการศึกษา การพัฒนาตัวบ่งชี้ที่มีคุณภาพช่วยกระตุ้นให้เกิดการรวมกลุ่มในกลุ่มที่อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน เกิดความร่วมมือและเร่งการพัฒนาให้เป็นไปโดยเร็วมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการศึกษา การใช้ตัวบ่งชี้เป็นหน่วยพื้นฐานในการวิเคราะห์ จะช่วยลดปัญหาด้านคุณภาพของเครื่องมือ ทำให้มีความเที่ยงหรือความตรงสูง อีกทั้งตัวบ่งชี้จะให้สารสนเทศเกี่ยวกับแนวโน้มหรือสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์

5. ด้านการแสดงความความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ และการประกันคุณภาพ ซึ่งตัวบ่งชี้จะใช้ในการกำหนดเป้าหมาย หรือระดับคุณภาพของหน่วยงานรวมถึงกำกับกำกับการดำเนินงานของหน่วยงานนั้น

6. ด้านการกำหนดเป้าหมายที่ตรวจสอบได้ เป็นการกำหนดเป้าหมายที่หน่วยงานตั้งใจจะปฏิบัติการประเมินผลเป็นผลเป็นการพิจารณาความแตกต่างระหว่างเป้าหมายแต่ชั้นกับผลการปฏิบัติจริง

จากที่กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่า ตัวบ่งชี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณลักษณะหรือสภาพที่นักวิจัยต้องการศึกษา สารสนเทศที่ได้จากตัวบ่งชี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประเมินสภาพที่เกิดขึ้นได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาและพัฒนาองค์ประกอบของสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย และเป็นแนวทางในการเตรียมการเพื่อให้มีผู้ประเมินภายนอกที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพต่อไป

2.5 แนวคิดการประเมินสมรรถนะ

การนำสมรรถนะ (Competency) มาใช้ในระบบการประเมินและบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพื่อพัฒนาบุคลากรนั้นจะต้องมีการประเมินสมรรถนะอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการที่ชัดเจนเพื่อป้องกันความผิดพลาดในการประเมิน เนื่องจากการประเมินผู้บริหารจะได้ข้อมูลในการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ (Swanberg, 1990) วางแผนการพัฒนาฝึกอบรมเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร (ชูชัย สมितिไกร, 2556)

2.5.1 ความหมายของการประเมินสมรรถนะ

Wright (1998 อ้างถึงใน พรธิดา แสงทอง, 2550) กล่าวว่า การประเมินสมรรถนะเป็นกระบวนการที่ยืดหยุ่นและมีความต่อเนื่องที่ช่วยให้มีความชัดเจนในการประเมินทักษะและความสามารถที่จำเป็นในการทำงาน สามารถสะท้อนให้เห็นธรรมชาติการเปลี่ยนแปลงของงานนั้นๆ สมรรถนะจึงไม่ใช่สิ่งที่กำหนดหรือนำมาประเมินประจำทุกปี แต่เปลี่ยนแปลงตามลักษณะของงานตามช่วงเวลานั้นๆ เพราะจะนำองค์การผ่านการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความสำเร็จได้ องค์กรจะต้องระบุสิ่งที่ต้องพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลง และแนะนำให้บุคลากรพัฒนาสมรรถนะของตนตามการเปลี่ยนแปลงขององค์กร

มัลลิกา โฆษิตชัยมงคล (2546) กล่าวว่า การประเมินสมรรถนะ หมายถึง กระบวนการซึ่งใช้กิจกรรมการประเมินเพื่อยืนยันความสามารถของบุคคลในการปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดไว้อย่างถูกต้องตรงเป้าหมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศิริชัย กาญจนวาสี (2547) การประเมินสมรรถนะเป็นการวัดคุณลักษณะภายในของบุคคลซึ่งเป็นการวัดทางจิตวิทยา (Psychology measurement) ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรงเหมือนวัดกายภาพ (Physical measurement) ต้องอาศัยการรวบรวมข้อมูลจากพฤติกรรมที่สังเกตได้ และนำไปสู่สรุปอ้างอิงเป็นค่าของคุณลักษณะภายใน

สำนักงานข้าราชการพลเรือน (2548) กล่าวว่า การประเมินสมรรถนะ คือ การประเมินพฤติกรรมการทำงาน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นประจำไม่ใช่การประเมินความสามารถสูงสุด

ชูชัย สมितिไกร (2550) กล่าวว่า การประเมินสมรรถนะเป็นกระบวนการประเมินความรู้ ทักษะ ความสามารถ คุณลักษณะ และผลของการปฏิบัติงาน

ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2551) กล่าวว่า การประเมินสมรรถนะ คือ การประเมินพฤติกรรมการทำงานของแต่ละคนในแต่ละตำแหน่ง ว่ามีความรู้ มีทักษะ และมีคุณลักษณะส่วนบุคคลครบถ้วนตามที่กำหนดไว้หรือไม่

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์ุ กล่าวว่า การประเมินสมรรถนะ หมายถึง กระบวนการในการประเมินความรู้ ความสามารถ ทักษะ และพฤติกรรมการทำงานของบุคคลในขณะนั้นเปรียบเทียบกับระดับสมรรถนะที่องค์กรคาดหวังในตำแหน่งนั้นๆ ว่าได้ตามที่คาดหวังหรือมีความแตกต่างกันอย่างไร

จากความหมายการประเมินสมรรถนะข้างต้น ดังกล่าว สรุปได้ว่า การประเมินสมรรถนะ หมายถึง กระบวนการในการประเมินพฤติกรรมการทำงานที่แสดงถึงการบูรณาการความรู้ ความสามารถ ทักษะที่จำเป็นในงานนั้นๆ และพฤติกรรมการทำงานของบุคคล ที่สอดคล้องกับเป้าหมายวิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กร เพื่อที่จะนำองค์การผ่านการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย สามารถเปรียบเทียบกับระดับสมรรถนะที่องค์กรคาดหวัง และเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มศักยภาพ สมรรถนะให้สูงขึ้น

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ การประเมินสมรรถนะ จึงเป็นกระบวนการตัดสินพฤติกรรมที่สามารถสังเกตและวัดได้ของบุคคลขณะทำงานในสถานการณ์ต่างๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ทศนคติ ความเชื่อ ตลอดจนบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัยที่จะช่วยสนับสนุนองค์การบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถของบุคลากรตามบทบาท หน้าที่ และ ความรับผิดชอบ ให้เป็นไปตามความคาดหวัง/ความต้องการขององค์กร

2.5.2 แนวคิดการออกแบบแบบประเมิน

ศิริชัย กาญจนวาสี (2556) กล่าวว่า การวัด (Measurement) เป็นกระบวนการกำหนดตัวเลข (assignment of numerals) ให้แก่สิ่งต่างๆตามเกณฑ์ การวัดจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ จุดมุ่งหมายการวัด การวัดแต่ละครั้งต้องมีความชัดเจนว่า ต้องการอะไร ในสถานการณ์เช่นไรและวัดไปทำไม เครื่องมือที่ใช้วัด การวัดจะใช้เครื่องมือชนิดใด เช่น แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการ แบบสัมภาษณ์ มาตรการประเมินค่า การสังเกต

โดยตรง และการแปลผลและนำไปใช้ ผลจากการวัดจะแปลความหมายอย่างไร และจะนำไปใช้ประโยชน์ได้บ้าง

สำหรับการออกแบบลักษณะการวัดของแบบประเมินในการศึกษารั้วนี้ ได้แก่ นำค่านิยมสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยแต่ละด้านที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิสัยทัศน์ พันธกิจ ของกลุ่มผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย นำมาพัฒนาเครื่องมือแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1 พิจารณาสาระสำคัญในแต่ละองค์ประกอบรายด้านสมรรถนะ นำสาระสำคัญแต่ละประเด็นมาสร้างเป็นข้อคำถามที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

2 สร้างข้อคำถามที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะ เขียนเนื้อหาของข้อคำถามที่บ่งชี้ถึงสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย สอดคล้องกับกรอบแนวคิด ค่านิยมสมรรถนะแต่ละด้าน รวมทั้งครอบคลุมสาระสำคัญของนิยามขององค์ประกอบสมรรถนะแต่ละด้านที่กำหนดไว้ และเขียนในลักษณะที่ประเมินได้

3 ออกแบบการวัดแบบประเมิน 3 ลักษณะ ได้แก่ แบบประเมินความรู้ เป็นแบบเลือกตอบ

4 ตัวเลือก แบบประเมินทักษะและคุณลักษณะ เป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.5.3 วิธีและขั้นตอนการประเมินสมรรถนะ

วิธีการประเมินสมรรถนะ ไม่สามารถบอกได้ว่าวิธีใดเป็นวิธีที่ดีที่สุด ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการนำผลการประเมินสมรรถนะไปใช้ ซึ่งในการประเมินแต่ละครั้งสามารถใช้หลายวิธีร่วมกันได้ เพื่อให้ได้สมรรถนะที่ครบถ้วนและตรงตามความต้องการที่กำหนดไว้ ดังนี้

1 การกำหนดตามเครื่องมือ (กราฟสเกล / ตารางจัดอันดับ) เป็นการประเมินโดยใช้แบบฟอร์มที่กำหนดค่าเป็นตัวเลขเป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากที่สุด

2 การบันทึกเหตุการณ์สำคัญ (Critical) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น) เป็นเทคนิคการประเมินบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยการบันทึกพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเพื่อให้คะแนนบุคคล

3 การกำหนดงานปฏิบัติ (การทบทวนภาคสนาม) เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลจะทำการสอบถามผู้บังคับบัญชาโดยตรงเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาแล้วทำรายงานต่อผู้บังคับบัญชาในระดับสูงขึ้นไป

4 การประเมินผลโดยกลุ่ม (ประเมินกลุ่ม) ใช้ผู้ประเมินหลายคนมาช่วยกันประเมินผลของบุคลากรนิยมใช้เพื่อเลื่อนตำแหน่งโยกย้ายลดขั้นหรือตัดสินใจเกี่ยวกับการขึ้นเงินเดือน

5 การประเมินผลตามงาน (Appraisal by results) ประเมินโดยการพิจารณาผลลัพธ์ของการปฏิบัติงานของบุคลากรเพื่อป้องกันปัญหาความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น

6 การเขียนความคิดเห็น (Free-from essay) ผู้ประเมินเขียนข้อความแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคลากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7 การจัดลำดับ (Ranking plans) ผู้ทำการประเมินพิจารณาคุณสมบัติต่างๆของผู้ถูกประเมิน แต่ละรายนำมาเปรียบเทียบกันเรียงจากลำดับสูงไปต่ำตามความเหมาะสม

8 การตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วยรายการที่แสดงขั้นตอนการปฏิบัติงาน หรือพฤติกรรมที่ผู้สังเกตบันทึกว่ากระทำตามรายการที่กำหนดไว้หรือไม่

9 การกระจาย (Distribution) ผู้ประเมินทำการพิจารณาคุณสมบัติต่างๆที่ถูกกำหนดขึ้นและคุณภาพของผลงานที่ผู้ถูกประเมินแต่ละคนปฏิบัติแล้วจัดแต่ละบุคคลเข้าสู่กลุ่มต่างๆโดยใช้หลักการกระจายทางสถิติ

10 การประเมินผลพฤติกรรมโดยอาศัยมาตราส่วน (Behaviorally Anchored Rating Scale: BARS) แบบประเมินนี้จะมีแบบประเมินเฉพาะซึ่งกำหนดพฤติกรรมที่สำคัญแต่ละงานแยกกัน โดยวิธีให้คะแนน (Rating) โดยให้ผู้บริหารกำหนดมิตินงานและให้น้ำหนักแต่ละงาน

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์ (2548) ได้แบ่งวิธีการประเมินสมรรถนะออกเป็น 4 วิธีดังนี้

1 การประเมินตนเอง (Self-assessment) เป็นการประเมินความสามารถในการทำงานตามสมรรถนะต่างๆที่กำหนดขึ้นโดยพิจารณาจากตนเองซึ่งถือได้ว่าเป็นวิธีการของการประเมินสมรรถนะที่ง่ายที่สุดแต่อย่างไรก็ตามองค์การส่วนใหญ่ไม่นิยมใช้เนื่องจากขาดความเชื่อถือของผู้ประเมินเพราะผู้ประเมินอาจไม่ประเมินตามความเป็นจริงซึ่งจะทำให้ผลที่ได้เบี่ยงเบนไปจากความเป็นจริง

2 การประเมินโดยหัวหน้างาน (Supervisor assessment) เป็นการประเมินสมรรถนะของพนักงานโดยหัวหน้างานเป็นผู้ประเมินนั้นถือได้ว่าเป็นรูปแบบของการประเมินที่พบมากที่สุดซึ่งองค์การส่วนใหญ่จะนิยมใช้แบบนี้ในช่วงของการประเมินผลการปฏิบัติงานอาจจะเป็นปีละครั้งหรือปีละ 2 ครั้งทั้งนี้การประเมินสมรรถนะของพนักงานโดยหัวหน้าเป็นผู้ประเมินนั้นอาจได้รับผลการประเมินที่ไม่ถูกต้องหรือเบี่ยงเบนไปจากความจริงซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการที่ผู้ประเมินมีอคติหรือไม่รู้หลักการหรือแนวทางในการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง

3. การประเมินแบบ 180 องศา (180 Degree assessment) เป็นการประเมินความสามารถในการทำงานตามสมรรถนะที่กำหนดขึ้นโดยหัวหน้างานและตนเองเป็นผู้ประเมิน ซึ่งถือได้ว่าเป็นรูปแบบของการประเมินที่ผสมผสานระหว่างวิธีการประเมินโดยตนเองและการประเมินโดยหัวหน้างานเพื่อลดปัญหาอคติที่เกิดขึ้นจากการประเมินการประเมินในรูปแบบนี้ควรมีการกำหนดน้ำหนักของผู้ประเมินว่าจะให้น้ำหนักของหัวหน้าประเมินเท่าไรและตนเองประเมินเป็นเท่าไร ซึ่งควรกำหนดน้ำหนักเป็นเปอร์เซ็นต์และผลรวมเปอร์เซ็นต์ของหัวหน้าและตนเองประเมิน ควรเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ หลังจากนั้นนำผลที่ได้จากการประเมินสมรรถนะของทั้งคู่มาหาค่าเฉลี่ย

4 การประเมินแบบ 360 องศา (360 Degree assessment) เป็นการประเมินความสามารถในการทำงานโดยมีผู้ประเมินที่เกี่ยวข้องในการทำงานทั้งหมดเป็นผู้ประเมินไม่ว่าจะเป็นหัวหน้างานตนเองเพื่อนร่วมงานผู้ใต้บังคับบัญชาลูกค้าทั้งวิธีประเมินรูปแบบนี้จะต้องมีการกำหนดน้ำหนักของผู้ประเมินว่าจะให้ผู้ประเมินมีน้ำหนักการประเมินอย่างไรโดยกำหนดในเปอร์เซ็นต์รวมกันได้ 100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เปอร์เซ็นต์และหลังจากนั้นนำผลที่ได้จากการประเมินสมรรถนะจากผู้ประเมินต่างๆ มาหาค่าเฉลี่ยของการประเมิน

อลงกรณ์ มีสุทธา และสมิต ขนุกร (2548) กล่าวว่า การประเมินผลแบบ 360 องศา เป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานความสามารถในการทำงานแบบผสมผสานทั้งวิธีการประเมินผล การปฏิบัติงานที่ยึดคุณลักษณะบุคคลเป็นหลัก (Trait rating based approach) และการประเมินผลการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นพฤติกรรม การปฏิบัติงานที่ทำให้งานสำเร็จ (Job performance or behavior based approach) มุ่งเน้นให้ทราบถึงความรู้ทักษะความสามารถและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของผู้รับการประเมินจากหลายแหล่งข้อมูลเพื่อให้มีความถูกต้องแม่นยำและเชื่อถือได้มากกว่าการประเมินจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวมีการกำหนดน้ำหนักของผู้ประเมินว่าจะให้ผู้ประเมินแต่ละคนมีค่าน้ำหนักการประเมินอย่างไร กล่าวคือการประเมินผลการปฏิบัติงานแบบ 360 องศาหมายถึงกระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้รับการประเมินจากผู้เกี่ยวข้องซึ่งได้แก่ผู้ทำงานร่วมกันผู้บังคับบัญชาหรือลูกค้ายุติบังคับบัญชาเพื่อนร่วมงานสำหรับข้อมูลย้อนกลับที่ดำเนินการรวบรวมในการประเมินผลนี้ ได้แก่ มุ่งเน้นให้ทราบถึงความรู้ทักษะความสามารถและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานหรือต่อสภาพแวดล้อมภายนอก

บุญใจ ศรีสถิตยรรภกร (2550) กล่าวว่าวิธีประเมินผลการปฏิบัติงาน 360 องศา หมายถึงการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยยึดหลักความเป็นธรรมโปร่งใสใช้ข้อมูลที่รวบรวมจากหลายแหล่ง (Multi-source) ให้ผู้เกี่ยวข้อง (Stakeholders) มีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยทั่วไปจะประเมินทุก 6 เดือนเพื่อนำผลการประเมินมาพิจารณาจ่ายค่าตอบแทนตามผลการปฏิบัติงาน (Performance-based Day) พิจารณาความดีความชอบและให้ข้อมูลย้อนกลับในทางสร้างสรรคเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานปรับปรุงและพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองรวมทั้งเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาและผู้ปฏิบัติงานป่าผลการประเมินมาร่วมกันวางแผนและกำหนดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องผู้เกี่ยวข้อง (Stakeholders) หมายถึงผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องนั้นๆผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการปฏิบัติงานแบบ 360 องศา ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา (Supervisors) ผู้ร่วมงาน (Peers of Coworkers) ตนเอง (Self) ผู้ใต้บังคับบัญชา (Subordinates) และผู้ใช้บริการหรือลูกค้าภายนอก (External customers)

1 ขั้นตอนการประเมินสมรรถนะ

ในการประเมินสมรรถนะให้มีประสิทธิภาพนั้นผู้บริหารควรที่จะกำหนดหลักการและขั้นตอนในการปฏิบัติให้ชัดเจน

ชูชัย สมितिไกร (2556) และอมร สุวรรณนิมิต (2553) กล่าวว่า การประเมินสมรรถนะเป็นกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ช่วยให้บุคลากรได้พัฒนาความสามารถที่สอดคล้องและสนับสนุนต่อเป้าหมายความสำเร็จในการปฏิบัติงานเพื่อนำมาเป็นข้อมูลสำคัญ ในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในอนาคตซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรโดยรวมโดยการประเมินที่ดี

จะต้องมีความยุติธรรมมีความน่าเชื่อถือและความเที่ยงตรงขณะเดียวกัน ผู้ประเมินต้องคำนึงถึงปัจจัยเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการประเมินผลทั้งในส่วนของปัจจัยด้านองค์การกระบวนการประเมินผู้ประเมิน และผู้รับการประเมินดังนั้นจึงต้องมีการเตรียมวางแผนและดำเนินการอย่างรอบคอบโดยกระบวนการประเมินสมรรถนะบุคลากรประกอบด้วยขั้นตอนการประเมินสมรรถนะหลัก ดังนี้

1. การวางแผนการประเมิน (Evaluation planning) กระบวนการนี้เป็นจุดเริ่มต้นเพื่อกำหนดสมรรถนะเป้าหมายและกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้ารับการประเมินรวมถึงเครื่องมือและวิธีการประเมินที่เหมาะสมโดยส่วนใหญ่การประเมินสมรรถนะจะเป็นการประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกดังนั้นเครื่องมือและวิธีการที่นิยมใช้กันคือการใช้มาตรวัด (Scales) และประเมินโดยวิธีหลายทาง (Mult-rating system) หรือเรียกว่าการประเมินแบบ 360 องศาในขั้นตอนนี้สิ่งที่จะต้องดำเนินการคือกำหนดสมรรถนะกำหนดผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินเลือกรูปแบบและวิธีการประเมิน

2. การสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ (Communication) กระบวนการนี้ มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะจะเป็นการสื่อสารให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงกระบวนการขั้นตอนเนื้อหาวัตถุประสงค์มาตรฐานและความคาดหวังขององค์การโดยองค์การจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่าจะประเมินอะไรจะนำผลการประเมินไปใช้เพื่อประโยชน์ด้านใด เช่น การคัดเลือก การบรรจุ การเลื่อนตำแหน่ง การพัฒนาบุคลากร เป็นต้น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมิน (Data collection for Competency gap analysis) กระบวนการนี้เป็นกระบวนการเก็บผลการประเมินจากบุคลากรซึ่งผลคะแนนที่ได้เป็นความลับ ดังนั้นต้องระบุผู้ที่รับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรงพร้อมทั้งแจ้งให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่ประมวลผลโดยตรงไม่ส่งผ่านหน่วยงานอื่นหรือฝ่ายอื่นเนื่องจากจะทำให้ไม่ได้รับความเชื่อถือจากผู้ประเมิน

4. การประมวลผลและสรุปข้อมูลการประเมินเมื่อผู้ประเมินค่าเป็นการประเมินเสร็จเรียบร้อยจะส่งแบบประเมินทั้งหมดให้กับผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบการพัฒนาบุคลากรดำเนินการเปรียบเทียบผลการประเมินสมรรถนะที่ได้รับกับมาตรฐานการจัดเทียบสมรรถนะแต่ละตำแหน่งคำนวณค่าคะแนนและจัดทำรายงานผลการประเมินส่งกลับผู้บังคับบัญชาตรวจสอบอีกครั้งหลังจากพิจารณาเรียบร้อยแล้วจะนำเข้าคณะกรรมการกลั่นกรองของหน่วยงานเพื่อร่วมพิจารณาอีกครั้งจึงแจ้งผลให้ผู้รับการประเมิน

5. การแจ้งผลการประเมิน (Performance feedback) ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลงานพัฒนาบุคลากรเป็นผู้แจ้งผลการประเมินให้กับผู้ถูกประเมินเพื่อให้บุคลากรเหล่านั้นได้รับรู้ถึงจุดแข็ง จุดอ่อนของตนเองเพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาตนเองต่อไป รวมทั้งการให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องแก้ไขปรับปรุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 การพัฒนาเครื่องมือแบบประเมินสมรรถนะ

2.6.1 แนวคิดและขั้นตอนการพัฒนาแบบประเมิน

แบบประเมินเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ผลการประเมินที่น่าเชื่อถือและแม่นยำซึ่งผลการประเมินที่น่าเชื่อถือและแม่นยำนั้นแบบประเมินต้องมีคุณภาพทั้งความตรงและความเที่ยง

การพัฒนาแบบประเมินตามแนวคิดของสุมิล ว่องวานิช (2546) ประกอบด้วย 1 วิเคราะห์ขอบเขตของงานที่ปฏิบัติเพื่อกำหนดองค์ประกอบของสมรรถนะ 2 เลือกรูปแบบเครื่องมือและมาตรวัดที่เหมาะสม 3 สร้างข้อรายการพฤติกรรมที่ต้องการวัด 4 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเกณฑ์การประเมินและคู่มือการประเมินและ 5 ตรวจสอบความตรงความเที่ยงและกำหนดเกณฑ์ตัดสินผลการประเมิน

การพัฒนาแบบประเมินตามแนวคิดของ Springer et al. (1998) ประกอบด้วย 1 ทบทวนวรรณกรรมกำหนดองค์ประกอบและนิยามนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยัน 2 รวบรวมรายการพฤติกรรมทั้งหมดเกี่ยวกับงาน 3 นำพฤติกรรมทั้งหมดกำหนดรหัสจำแนกเป็นมิติ 4 ตรวจสอบยืนยันการจัดกลุ่ม 5 แปลงพฤติกรรมให้อยู่ในรูปมาตรวัด 6 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7 เลือกรายการที่มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 0.5 มาจัดเรียงลำดับสร้างแบบประเมินและ 8 ตรวจสอบความตรงและความเที่ยง

ในการพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย สร้างและพัฒนาเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. การนิยามแนวคิดของตัวแปร (Define the Concept of Variable) หมายถึงการให้คำนิยามแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างแบบประเมินเขียนคำนิยามให้เป็นนิยามเชิงปฏิบัติการให้คำจำกัดความสิ่งที่เป็นนามธรรมให้อยู่ในรูปแบบของรูปธรรมเพื่อสามารถนำไปวัดได้จริง

2. การออกแบบลักษณะการวัด (Design the scale) หมายถึงการออกแบบสร้างข้อคำถามประกอบด้วยส่วนของเนื้อหาข้อคำถามกับการกำหนดมาตรวัดที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะ ของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย 3 รูปแบบ ได้แก่ แบบประเมินด้านความรู้แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก แบบประเมินทักษะแบบสถานการณ์ 4 ตัวเลือก และแบบประเมินลักษณะนิสัยแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ พร้อมคำอธิบายเกณฑ์แต่ละระดับของการประเมิน

3. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบประเมิน (Seek item review) หมายถึง การวิเคราะห์และทบทวนข้อรายการสมรรถนะข้อคำถามจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย รวมทั้งการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับการนิยามเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศัพท์ของสมรรถนะประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยว่ามีเนื้อหาตรงกันกับสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการวัดหรือไม่และมีการสะท้อนข้อมูลกลับในเรื่องความถูกต้องเหมาะสม

4. นำเครื่องมือไปทดลองใช้เบื้องต้น (Conduct preliminary item try outs) หมายถึง การนำแบบประเมินที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรเป้าหมายจำนวน 15-30 คน เพื่อตรวจสอบ ความเที่ยงของแบบประเมินก่อนนำไปใช้จริง

5. นำเครื่องมือไปใช้ในภาคสนามจริง (Perform a field test) หมายถึงการนำแบบประเมินไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย โดยใช้จำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์คุณสมบัติทางจิตวิทยาซึ่งประกอบด้วยความตรงเชิงโครงสร้างและความเที่ยงของแบบประเมิน

6. วิเคราะห์ข้อคำถามรายข้อ (Conduct item analyses) หมายถึง การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคำถามแต่ละข้อ (Inter-item correlation) วิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคำถามแต่ละข้อกับคำถามรวมทั้งฉบับ (Corrected item total correlation)

7. เลือกข้อรายการคงไว้ (Select items to retain) หมายถึง การวิเคราะห์เลือกข้อคำถามที่คงไว้ในเครื่องมือโดยมีเกณฑ์การคัดเลือกและวิเคราะห์ค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบราคปรับปรุงคำถามที่ไม่ผ่านเกณฑ์เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามที่เหมาะสมไว้ Burns and Grove (2001 อ้างถึงในอารีย์วรรณ อ่วมตานี, 2558) เสนอว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาควรมีอย่างน้อย 7 หากมีค่าต่ำกว่านี้ควรพิจารณาตัดทิ้งหรือปรับปรุงข้อคำถาม

8. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (Conduct validity studies) หมายถึง การตรวจสอบคุณสมบัติการวัดเชิงจิตวิทยา (Psychometric properties) ของแบบประเมิน ได้แก่

8.1. ตรวจสอบความตรงตามโครงสร้างของแบบประเมิน หมายถึง การตรวจสอบคุณสมบัติของข้อคำถามว่ามีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมของข้อคำถามและพฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการที่จะวัดพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ด้วยวิธีการวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor analysis)

8.2. ตรวจสอบความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราค (Cronbach 's alpha Coefficient)

9. ประเมินค่าความเที่ยงของแบบประเมิน หมายถึง การพิจารณาถึงค่าความเที่ยงที่ได้ของแบบประเมินทั้งฉบับ (Evaluate the reliability of the scale) ในการพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย เริ่มจากการทบทวนวรรณกรรม สังเกต สัมภาษณ์เพื่อกำหนดรายด้านสมรรถนะและข้อรายการสมรรถนะย่อยตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒินำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คนเพื่อหาค่าความเที่ยงวิเคราะห์ ข้อคำถามรายข้อ และตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบนำผลที่ได้ไปสร้างเป็นแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมิน

การวัดและการประเมินที่จะได้คุณภาพนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของแบบประเมินหรือเครื่องมือหมายถึงแบบประเมินหรือเครื่องมือวิจัยต้องมีคุณสมบัติที่ดีและมีความน่าเชื่อถือ

สุวิมล ว่องวาณิช (2546) กล่าวว่า การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดผลการปฏิบัติงาน คือ ความตรงและความเที่ยง โดยความตรงของแบบวัดการปฏิบัติงาน ได้แก่ ความตรงตามเนื้อหาซึ่งผู้เชี่ยวชาญในงานที่ทำจะเป็นผู้ตัดสินคุณภาพในส่วนนี้และความตรงตามสภาพส่วนความเที่ยงของแบบวัดการปฏิบัติงานเน้นที่การหาความเที่ยงระหว่างผู้ให้คะแนนผู้ประเมินไม่ว่าเป็นใครควรจะได้ประเมินได้สอดคล้องกัน (Inter-rater reliability)

1. ด้านความตรงตามเนื้อหา (Content validity) เป็นการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือก่อนนำไปใช้ด้วยวิธีการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างสาระคำถามกับสาระของสมรรถนะที่วัดด้วยวิธีการค่า CM โดยถือเกณฑ์ที่ใช้ตัดสินคุณภาพคือค่า M เท่ากับ 80 ขึ้นไป (Polit and Hungler, 1999: 416 อ้างถึงใน อารีย์วรรณ อ่วมธานี, 2549: 30)

2. ด้านความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) เป็นความสามารถในการวัดได้ตรงตามคุณลักษณะที่มุ่งวัดนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยงของแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ตัวประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis) ตามขั้นตอนการวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อทดสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของแบบวัดแล้วจึงไปสร้างเป็นแบบประเมิน

3. ด้านความเที่ยง (Reliability) เป็นความคงเส้นคงวาหรือความคงที่ของผลการวัดระหว่างช่วงเวลาการวัดที่ต่างกันหรือระหว่างแบบสอบที่สมมูลกันหรือความสอดคล้องภายในของการวัดเนื้อหาเดียวกัน (ศิริชัยกาญจนวาสี, 2556) โดยสามารถจำแนกความเที่ยงออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ คือ ความเที่ยงแบบความคงที่ ความเที่ยงแบบสมมูล ความเที่ยงแบบคงที่และสมมูล และความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน โดยความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในนี้เป็นความสอดคล้องกันระหว่างคะแนนรายข้อหรือความเป็นเอกพันธ์ของเนื้อหารายข้ออันเป็นตัวแทนของคุณลักษณะเด่นเดียวกันที่ต้องการวัดโดยใช้วิธีต่างๆ ดังนี้คือ

3.1. วิธีแบ่งครึ่งข้อสอบ (Split-half method) เป็นการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่วัดได้จากการแบ่งครึ่งข้อสอบที่สมมูลกันเช่นแบ่งเป็นข้อๆและข้อดีเป็นต้นจากนั้นจึงใช้สูตรของสเปียร์แมนบราวน์

3.2. วิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson method) เป็นการคำนวณค่าสถิติของคะแนนรายข้อ (ซึ่งให้คะแนนแบบ 0, 1) และคะแนนรวมจากนั้นจึงใช้สูตรของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน

3.3. วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach 's Alpha method) วิธีได้รับการพัฒนาจากครอนบาค (Cronbach) โดยได้พัฒนาสูตรคูเดอร์ริชาร์ดสันเป็นสัมประสิทธิ์แอลฟาเพื่อให้เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใช้ได้กับคะแนนที่ไม่เป็นระบบ 0, 1 สามารถใช้ได้อย่างกว้างขวางกับแบบสอบถามที่ให้คะแนนแบบถ่วงน้ำหนักคะแนนแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) หรือข้อสอบอัตนัยคำนวณค่าสถิติของคะแนนรายข้อและคะแนนรวมสามารถนำไปใช้ประมาณค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในโดยใช้สูตรคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

3.4. วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนของฮอยท์ (Hoyt 's analysis of variance method) (อ้างถึงในศิริชัย กาญจนวาสี, 2556) ได้พัฒนาวิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในโดยใช้หลักการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนสอบซึ่งมีแหล่งความแปรปรวนมาจากตัวผู้สอบข้อสอบและความคลาดเคลื่อนวิธีนี้สามารถใช้ได้กับแบบสอบถามที่ให้คะแนนแบบ 0, 1 หรือแบบสอบลักษณะอื่นๆเช่นแบบสอบอัตนัยมาตราประมาณค่า (Rating Scale) เป็นต้นการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงโดยวิธีนี้ให้ผลการประมาณค่าได้เท่ากับวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

4. การหาค่าความเที่ยงของการสังเกต (Inter-rater reliability) เป็นความสม่ำเสมอหรือความคงที่ของค่าการสังเกตหรือในกรณีเป็นการประเมินเรียกว่าความเที่ยงของการประเมินระหว่างผู้ประเมิน 2 คนหรือมากกว่า 2 คนซึ่งประเมินเหตุการณ์เดียวกันและประเมินในช่วงเวลาเดียวกันโดยใช้สถิติ Intraclass correlation coefficient: ICC (บุญใจ ศรีสถิตยัณรากร, 2555)

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของคุณภาพแบบประเมินมาประยุกต์ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยในด้านความตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญความตรงเชิงโครงสร้างจากวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) และทดสอบความเที่ยงของแบบประเมินนำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach 's Alpha method)

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ประเมินภายนอก

ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน (2547) ได้พัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพผู้ประเมินภายนอก สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพผู้ประเมินภายนอก สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีการดำเนินการวิจัยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ การสร้างรูปแบบการประเมิน การทดลองใช้รูปแบบการประเมิน การประเมินรูปแบบการประเมิน และการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับประมวลผลการประเมินคุณภาพผู้ประเมินภายนอก สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1. รูปแบบการประเมินคุณภาพผู้ประเมินภายนอก สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยขั้นตอนการประเมิน และขึ้นรายงานผลการประเมิน โดยประเมินคุณภาพผู้ประเมินภายนอกจาก 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ความรู้ ประสบการณ์ที่เอื้อต่อประสิทธิภาพในการประเมิน บุคลิกภาพ เจตคติ คุณธรรมและจรรยาบรรณ ประสิทธิภาพในเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การปฏิบัติงานประเมิน และคุณภาพของเอกสารรายงานผลการประเมินสถานศึกษา ใน 5 องค์ประกอบหลักนี้ ประกอบไปด้วย 11 องค์ประกอบย่อย และ 61 ตัวบ่งชี้ โดยใช้ผู้ประเมินจาก 3 แหล่ง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อผู้ประเมินภายนอก (ในทีมประเมินเดียวกัน) และตัวแทนสถานศึกษา ส่วนเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินมีลักษณะเป็นเกณฑ์ที่สมบูรณ์ โดยกำหนดเป็นค่าร้อยละ 2. รูปแบบการประเมินคุณภาพผู้ประเมินภายนอก สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความตรงเชิงจำแนกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความเป็นไปได้ มีประโยชน์ มีความเหมาะสม และมีความถูกต้องครบคลุม 3. โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับประมวลผลการประเมินคุณภาพผู้ประเมินภายนอกที่พัฒนาขึ้น สามารถประมวลผลการประเมินอย่างถูกต้อง เหมาะสม และสะดวกต่อการนำไปใช้

ศศิ จิระโร (2551) ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้วิธีการประเมินการปฏิบัติงานสำหรับการประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อต่ออายุการรับรอง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาวิธีการประเมินการปฏิบัติงาน สำหรับการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อต่ออายุการรับรอง (2) เพื่อทดลองใช้วิธีการประเมินการปฏิบัติงาน ตามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น (3) เพื่อประเมินคุณภาพของวิธีการประเมินการปฏิบัติงาน การวิจัยดำเนินการ 4 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 กำหนดประเด็นและน้ำหนักของประเด็นประเมินการปฏิบัติงาน โดยการวิเคราะห์สมรรถนะผู้ประเมินภายนอก จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 ท่าน ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาวิธีการประเมินการปฏิบัติงาน สำหรับการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก โดยจัดทำกรอบการประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญ 17 ท่าน ตรวจสอบ และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือก่อนทดลองใช้ โดยนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ที่เรียนวิชาวิธีวิทยาการประกันคุณภาพตามหลักสูตรที่ สมศ. ให้การรับรอง จำนวน 33 คน ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้วิธีการประเมินการปฏิบัติงาน สำหรับการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก โดยการทดลองใช้กับผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 10 คน ขั้นตอนที่ 4 ประเมินคุณภาพของวิธีการประเมินการปฏิบัติงาน สำหรับการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก โดยพิจารณาจากผลการประเมินวิธีการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนดโดย คณะกรรมการร่วมในการกำหนดมาตรฐานการประเมิน (The Joint Committee on Standards for Educational Evaluation) และผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้วิธีการประเมินการปฏิบัติงาน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนทั้งสิ้น 42 คน ได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษาที่ผู้ประเมินทำการประเมินแห่งหลังสุด โดยมีจำนวนครู 26 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 6 คน และผู้เข้ารับการประเมิน จำนวน 10 คน

นภาพร ส่งแสง (2560) ได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ (พ.ศ. 2559-2563) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ (พ.ศ. 2559-2563) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของผู้ประเมินเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายนอกกระตักการศึกษาชั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ และเพื่อวิเคราะห์ช่องว่างสมรรถนะที่เป็นอยู่จริงใน 3 รอบที่ผ่านมา กับที่คาดหวังในรอบสี่ การวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกกระตักการศึกษาชั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ โดยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์งานและบริบทที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์ประเมินคุณภาพภายนอกกระตักการศึกษาชั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา นำไปกำหนดองค์ประกอบและตัวแปรสังเกตได้ของสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกกระตักการศึกษาชั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ แล้วนำไปสอบถามความคิดเห็นผู้มีประสบการณ์ประเมินคุณภาพภายนอกกระตักการศึกษาชั้นพื้นฐาน จำนวน 449 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบจากข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรม LISREL และ 2) ศึกษาสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกกระตักการศึกษาชั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ และวิเคราะห์ช่องว่างสมรรถนะที่เป็นอยู่จริงใน 3 รอบที่ผ่านมา กับที่คาดหวังในรอบสี่ โดยการสอบถามความคิดเห็นผู้มีประสบการณ์ประเมินคุณภาพภายนอกกระตักการศึกษาชั้นพื้นฐาน จำนวน 449 คน ผลการวิจัยพบว่า 1. สมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกกระตักการศึกษาชั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สมรรถนะหลัก และ 2) สมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ โดยองค์ประกอบสมรรถนะหลัก ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย และองค์ประกอบสมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อย 2. ผลการศึกษาสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกกระตักการศึกษาชั้นพื้นฐานใน 3 รอบที่ผ่านมา กับที่คาดหวังในรอบสี่ และวิเคราะห์ค่าช่องว่างสมรรถนะ พบว่า สมรรถนะหลักที่คาดหวังและต้องการให้ความสำคัญในการพัฒนามากที่สุด คือ สมรรถนะหลักด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงาน โดยวัดด้วยตัวแปรสังเกตได้ คือ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน (ค่าช่องว่างสมรรถนะ -1.68) ส่วนสมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ที่คาดหวังและต้องการให้ความสำคัญในการพัฒนามากที่สุด คือ สมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ด้านความสามารถในการเขียนรายงานและให้ข้อเสนอแนะ โดยวัดด้วยตัวแปรสังเกตได้ คือ มีความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะ และชี้แนะให้สถานศึกษาเกิดความท้าทายในการยกระดับคุณภาพ (ค่าช่องว่างสมรรถนะ -2.31)

นันทิยา บุญสวัสดิ์ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการเก็บข้อมูลโรงเรียนสำหรับผู้ประเมินภายนอก การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวทางการเก็บข้อมูลโรงเรียนสำหรับผู้ประเมินภายนอกตามมาตรฐานการศึกษา มีวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการเพื่อการออกแบบแนวทางการเก็บข้อมูลโดยมีวิธีการดังนี้ (1) การศึกษาข้อมูลและเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน (2) การศึกษาสภาพปัญหาจากการประเมินโรงเรียนของผู้ประเมินภายนอก โดยกลุ่มตัวอย่างได้แก่ วิทยากรของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้ประเมินภายนอกจำนวน 116 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (3) การศึกษารายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 25 แห่ง เพื่อนำข้อมูลมาใช้กำหนดเป็นร่องรอยหลักฐาน และ (4) การศึกษาระบบการดำเนินงานของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 2 แห่ง ข้อมูลสารสนเทศทั้งหมดนี้ นำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการร่างแนวทางการเก็บข้อมูลขั้นต้น ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนาแนวทางการเก็บข้อมูลโรงเรียน ผู้วิจัยออกแบบแนวทางการเก็บข้อมูลโรงเรียน แล้วนำไปทดลองใช้และวิเคราะห์คุณภาพ ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาจากองค์ประกอบต่อไปนี้ (1) การสนองความต้องการของผู้ใช้ (ประโยชน์/ความครบถ้วนของข้อมูล) (2) ความสะดวกในการนำไปใช้ (3) ความสอดคล้องกับแนวทางการประเมินของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (4) การสร้างความเข้าใจในแนวการจัดการศึกษาตามนโยบาย การปฏิรูปการเรียนรู้ (5) การช่วยประหยัดเวลาในการเตรียมตัวก่อนการตรวจเยี่ยมโรงเรียน และ (6) การช่วยด้านการวางแผนเก็บข้อมูลอย่างมีระบบ จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามพบว่า ผู้ประเมินภายนอกขาดแนวทางการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการแนวทางการเก็บข้อมูลโรงเรียน 87.9% และต้องการให้มีแนวทางการสัมภาษณ์ และตัวอย่างของร่องรอย หลักฐาน เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล แนวทางการเก็บข้อมูลที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนแรก บทนำ ได้แก่ จุดมุ่งหมาย คำแนะนำในการใช้ คำอธิบายเกี่ยวกับกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนที่สอง ได้แก่ วิธีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล และส่วนสุดท้ายเป็นส่วนที่ให้ข้อมูลพื้นฐาน ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ ผลการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า แนวทางการเก็บข้อมูลโรงเรียนสำหรับผู้ประเมินภายนอก มีความเหมาะสมมากในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการประเมิน

ศิริเดช สุชีวะ ใจทิพย์ ณ สงขลา และทิพวัลย์ ปัญจมะวัต (2560) ได้ศึกษาการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบและวิธีการพัฒนาสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ วัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาเกี่ยวกับผู้ประเมินภายนอก 2) เพื่อกำหนดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก และ 3) เพื่อพัฒนารูปแบบและวิธีการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) วิเคราะห์ปัญหาของผู้ประเมินภายนอก 2) กำหนดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก 3) พัฒนารูปแบบและวิธีการพัฒนาสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก และ 4) ติดตามการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ของคณะผู้ประเมินภายนอก ผลการวิจัยที่สำคัญ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่สภาพปัญหาเกี่ยวกับผู้ประเมินภายนอก สมรรถนะผู้ประเมินภายนอก และรูปแบบและวิธีการพัฒนาผู้ประเมินภายนอก มีสาระสำคัญดังนี้ 1) สภาพปัญหาของผู้ประเมินภายนอก ได้แก่ 1.1 ด้านความรู้ ผู้ประเมินบางส่วนยังขาดความเข้าใจในธรรมชาติของการจัดการศึกษา 1.2 ด้านทักษะ ผู้ประเมินบางส่วนยังขาดทักษะใช้อุปกรณ์ IT ในการเก็บข้อมูลบันทึกเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคสนามและขาดทักษะในการให้ข้อเสนอแนะ และ 1.3 ขาดลักษณะที่พึงประสงค์ หรือจรรยาบรรณของผู้ประเมินภายนอก 2) สมรรถนะผู้ประเมินภายนอก ได้แก่ สมรรถนะหลัก และสมรรถนะเฉพาะ และ 3) รูปแบบแบบวิธีการพัฒนาสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก CARE CYCLE มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวบ่งชี้

รจรินทร์ ผลนา (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตัวบ่งชี้คุณลักษณะความเป็นคนดีของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย 2 ระยะเวลา ระยะที่ 1 สังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยนำกรอบแนวคิดไปสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ ระยะที่ 2 นำตัวบ่งชี้ไปสร้างแบบประเมินตนเองในการปฏิบัติตนของนักเรียนตามตัวบ่งชี้เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 517 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิและแบบสอบถาม วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองด้วยโปรแกรม LISREL ผลการวิจัยพบว่า 1. ตัวบ่งชี้คุณลักษณะความเป็นคนดีของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มี 3 องค์ประกอบหลัก 95 ตัวบ่งชี้ 2. โมเดลตัวบ่งชี้คุณลักษณะความเป็นคนดีของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่า $\chi^2 = 26.39$, $df = 72$, $P = 1.000$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.98$ และ $RMSEA = 0.000$

อมรรัตน์ สิงโต (2560) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ และเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์การดำเนินการมี 2 ระยะเวลา ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การพัฒนาตัวบ่งชี้การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน โดยการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและระยะที่ 2 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยมีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน จำนวน 500 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.60 – 1.00 มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.22 – 0.89 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาค เท่ากับ .978 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและโปรแกรมลิสเรลผลการวิจัย พบว่า 1. ตัวบ่งชี้การทำงานเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทีมของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก 20 องค์ประกอบย่อยและ 70 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็น 1) องค์ประกอบการมีส่วนร่วม มีตัวบ่งชี้จำนวน 20 ตัวบ่งชี้ 2) องค์ประกอบการมีเป้าหมายเดียวกัน มีตัวบ่งชี้จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ 3) องค์ประกอบการติดต่อสื่อสาร มีตัวบ่งชี้จำนวน 19 ตัวบ่งชี้ 4) องค์ประกอบความไว้วางใจ มีตัวบ่งชี้จำนวน 13 ตัวบ่งชี้ และ 5) องค์ประกอบการมีปฏิสัมพันธ์ มีตัวบ่งชี้จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ 2. โมเดลโครงสร้างการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไคสแควร์ (Chi-square) เท่ากับ 76.55 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 77 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .98 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .96 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ .00 ค่าดัชนีที่แสดงขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับ (CN) เท่ากับ 693.91 (Chi-square = 76.55, df = 77, ค่า P = .49307, ค่า GFI = .98, ค่า AGFI = .96, ค่า RMSEA = .00, CN = 693.91) และค่าน้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 70 ตัวบ่งชี้ มีค่าตั้งแต่ 0.55 – 0.81

พิสมร ผงศรีอ้อ (2561) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 และเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การดำเนินการมี 2 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโดยการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและระยะที่ 2 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยมีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน จำนวน 355 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 – 1.00 มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.26 – 0.89 และมีค่าความเชื่อ เท่ากับ 0.981 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและโปรแกรมลิสเรลผลการวิจัยพบว่าทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก 13 องค์ประกอบย่อยและ 87 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็นองค์ประกอบหลักด้านการวิเคราะห์เนื้อหา มีตัวบ่งชี้จำนวน 34 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบหลักด้านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ มีตัวบ่งชี้จำนวน 32 ตัวบ่งชี้และองค์ประกอบหลักด้านการวิเคราะห์หลักการ มีตัวบ่งชี้จำนวน 21 ตัวบ่งชี้ ส่วนในด้านโมเดลโครงสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 16.62 ค่าองศาอิสระเท่ากับ 21 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้วเท่ากับ 0.97 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์เท่ากับ 0.000 และค่าน้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 87 ตัวบ่งชี้ มีค่าระหว่าง 0.06 – 0.96

วณิดา มงคลสินธุ์ (2561) ได้การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารงานวิจัยที่เหมาะสมกับมหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ตรวจสอบความสอดคล้องของตัวบ่งชี้กับข้อมูลเชิงประจักษ์และ จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย วิธีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ยกร่างตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมในการบริหารงานวิจัย 2) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและประเมินความถูกต้องของตัวบ่งชี้โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 3) จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายโดยการประชุมข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานและ ผู้ใช้บริการมหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้การบริหารงานวิจัยที่เหมาะสมมี 5 มุมมอง ด้านผู้ให้บริการ ด้านบุคลากร ด้านนโยบาย ด้านการเงิน และ ด้านกระบวนการภายใน ตัวบ่งชี้มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรจัดทำแผนแม่บทการวิจัยที่ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างคุณภาพการบริหารงานวิจัยให้เป็นเอกภาพเดียวกัน และมีการประเมินผลครอบคลุมตามแผนแม่บท

ปาริชาติ สุวรรณมา (2562) ได้การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูในห้องเรียนหลากหลายชาติพันธุ์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูในห้องเรียนหลากหลายชาติพันธุ์ เพื่อให้ให้นักเรียนมีคุณลักษณะการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม การเคารพสิทธิของผู้อื่น และการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยทำการศึกษาพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนจาก 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ตำรา เอกสาร งานวิจัย บทความที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนทั้งในประเทศและต่างประเทศ จำนวน 20 เล่ม ด้วยการเลือกแบบเจาะจง กลุ่มที่ 2 อาจารย์ที่มีความสนใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ หรือ การจัดการศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 9 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง และกลุ่มที่ 3 นักเรียนที่เรียนในห้องเรียนหลากหลายชาติพันธุ์ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 9 โรงเรียน ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และ ตาก จำนวน 900 คน จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนของครู แบบสอบถามความเหมาะสมของพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนการสอน ของครูในห้องเรียนหลากหลายชาติพันธุ์ และแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูในห้องเรียนหลากหลาย ชาติพันธุ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) ผลการวิจัย พบว่า ได้องค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูในห้องเรียนหลากหลายชาติพันธุ์ จำนวน 4 องค์ประกอบ คือ ด้านการเคารพสิทธินักเรียนชาติพันธุ์ ด้านเทคนิคการสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องเรียนหลากหลายชาติพันธุ์ ด้านการส่งเสริม การสร้างตัวตนให้กับ นักเรียนชาติพันธุ์ และด้านการ รู้จักนักเรียนชาติพันธุ์ โดยมีตัวบ่งชี้พฤติกรรม การจัดการเรียนการสอนทั้งหมด 35 ข้อ ที่สามารถ อธิบายลักษณะขององค์ประกอบในแต่ละด้าน

2.7.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องการพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะ

กาญจนา อาชีพ (2549) ศึกษาการพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศิริราชกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 3 กลุ่มคือหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ได้รับการแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่า 1 ปีจำนวน 124 คนผู้ช่วยหัวหน้าการพยาบาลจำนวน 31 คนและ พยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 2 ปีจำนวน 278 คนรวมจำนวน 385 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับโดยใช้ แนวคิดการประเมินผลการปฏิบัติงานแบบ 360 องศาให้หัวหน้าหอผู้ป่วยประเมินตนเองประเมินโดย ผู้บังคับบัญชาและใต้บังคับบัญชาผลการศึกษาพบว่าแบบประเมินสมรรถนะของหัวหน้าหอผู้ป่วย ประกอบด้วย 6 ตัวประกอบหลัก 1) ด้านการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาล 2) ด้านภาวะผู้นำ 3) ด้านการบริหารงาน 4) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 5) ด้านจิตสำนึกในการให้บริการและการ เสริมสร้างพลังอำนาจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและ 6) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

น้ำฝน โดมกลาง (2551) ศึกษาบทบาทหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์ที่พึงประสงค์ใน ทศวรรษหน้า (พ. ศ. 2551-2556) โดยใช้เทคนิค Ethnographic Delphi Futures Research โดย กลุ่มตัวอย่างคือผู้เชี่ยวชาญในด้านการบริหารการพยาบาลการศึกษาพยาบาลการปฏิบัติการพยาบาล การบริหารโรงพยาบาลและด้านองค์การวิชาชีพทางการพยาบาลระดับนโยบายผลการศึกษาพบว่า บทบาทหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์ที่พึงประสงค์ในทศวรรษหน้า (พ. ศ. 2551-2556) ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านผู้นำด้านการบริหารและพัฒนา คุณภาพบริการ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านการบริหารงาน ด้านวิชาการและการวิจัย และ ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ

ศุภลักษณ์ รัตนสาร (2552) ศึกษาการพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์โดยการศึกษาแบ่งเป็น 2 ระยะคือระยะที่ 1 การสร้างแบบประเมินสมรรถนะ หัวหน้าหอผู้ป่วยกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งไม่น้อย กว่า 1 ปีจำนวน 74 คนผู้ตรวจการพยาบาลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่า 1 ปีจำนวน 20 คนและพยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 ปีขึ้นไปจำนวน 256 คนรวมจำนวน 350 คนระยะที่ 2 การทดสอบคุณภาพของแบบประเมินกลุ่มตัวอย่างจำนวน 250 คนประกอบด้วย หัวหน้าหอผู้ป่วยที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่า 1 ปีจำนวน 56 คนผู้ตรวจการ พยาบาลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่า 1 ปีจำนวน 18 คนและพยาบาลประจำการที่ มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 ปีขึ้นไปจำนวน 176 คนผลการศึกษาพบว่าแบบประเมินสมรรถนะ

หัวหน้าโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ประกอบด้วย 4 ตัวประกอบหลักดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านภาวะผู้นำ 3) ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลและ 4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

จารุวรรณ ธาณี (2554) ศึกษาการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินสมรรถนะของผู้จัดการพยาบาลโรงพยาบาลเอกชนเอกชน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 3 กลุ่มคือผู้จัดการพยาบาลโรงพยาบาลเอกชนจำนวน 310 คนผู้อำนวยการฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลเอกชน จำนวน 15 คนผู้จัดการพยาบาลโรงพยาบาลเอกชนจำนวน 15 คนและพยาบาลวิชาชีพจำนวน 15 คนเครื่องมือวิจัยปี 3 ยุคยุคที่ 1 เป็นแบบการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสมรรถนะที่จำเป็นของผู้จัดการพยาบาลโรงพยาบาลเอกชนเอกชนกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 3 กลุ่มคือผู้จัดการพยาบาลโรงพยาบาลเอกชนจำนวน 310 คนผู้อำนวยการฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลเอกชนจำนวน 15 คนผู้จัดการพยาบาลโรงพยาบาลเอกชนจำนวน 15 คนและพยาบาลวิชาชีพจำนวน 15 คน เครื่องมือวิจัยมี 3 ชุด ชุดที่ 1 เป็นแบบการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสมรรถนะที่จำเป็นของผู้จัดการพยาบาลโรงพยาบาลเอกชน ชุดที่ 2 และ 3 เป็นแบบสอบถามสมรรถนะของผู้จัดการพยาบาลโรงพยาบาลเอกชนลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (CVI) ตรวจสอบความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคตรวจสอบความตรงตามโครงสร้าง (Construct validity) โดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบนำสมรรถนะที่ได้ไปสร้างแบบประเมินสมรรถนะของผู้ให้การพยาบาลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงของการประเมิน (Inter-rater reliability) ระหว่างผู้ประเมิน 3 กลุ่มโดยใช้สถิติ Intraclass Correlation Coefficient และตรวจสอบความเที่ยงของแบบประเมินโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ผลการวิจัยสรุปได้ว่า แบบประเมินสมรรถนะของผู้จัดการโรงพยาบาลเอกชนประกอบด้วย 6 ตัวประกอบหลักดังนี้ 1) ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ 2) ด้านความฉลาดทางอารมณ์ 3) ด้านการติดต่อสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล 4) ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ 5) การพัฒนาบุคลากรพยาบาลที่มีศักยภาพสูงและ 6) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

กรองจิตต์ เล็กสมบุญสุข (2555) ศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลระดับตติยภูมิในจังหวัดสุพรรณบุรีกลุ่มประชากรคือพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งอย่างน้อย 1 ปีจำนวน 22 คนหัวหน้างานเฉพาะทางที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งอย่างน้อย 1 ปีจำนวน 5 คนพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งอย่างน้อย 5 ปีจำนวน 260 คนรวม 287 คนผลการศึกษาพบว่าสมรรถนะของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลระดับตติยภูมิในจังหวัดสุพรรณบุรีประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล 3) ด้านทักษะเชิงธุรกิจและการตลาด 4) ด้านภาวะผู้นำ 5) ด้านการตัดสินใจแก้ไขปัญหาและความเสี่ยงและ 6) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

จันทร์เพ็ญ พิมพ์ลา (2555) ศึกษาการพัฒนากรอบสมรรถนะของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลลำพูน โดยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลลำพูนไม่น้อยกว่า 5 ปีจำนวน 16

คนและผู้เชี่ยวชาญด้านสมรรถนะจำนวน 3 คนผลการศึกษาพบว่าสมรรถนะของหัวหน้าหอผู้ป่วยเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โรงพยาบาลลำพูนประกอบด้วย 5 ด้านคือด้านการบริหารการพยาบาลด้านการปฏิบัติการพยาบาล
ด้านวิชาการด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการพยาบาลและด้านการจัดการเชิงธุรกิจ

ยุภา เทิดอุดมธรรม (2557) ศึกษาการพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะและกำหนดเกณฑ์ตัดสิน
ผลการประเมินสมรรถนะหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน) แบ่งการศึกษาเป็น
2 ระยะคือระยะที่ 1 การสร้างแบบประเมินมี 2 ขั้นตอนขั้นตอนที่ 1 สังเคราะห์และวิเคราะห์ความ
สอดคล้องขององค์ประกอบและรายการสมรรถนะโดยการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแบบประเมินนำรายการพฤติกรรมมาสร้างเกณฑ์การประเมินแบบมาตร
ประมาณค่าแบบยึดพฤติกรรม (BARS) 4 ระดับวิเคราะห์ความตรงตามเนื้อหาของแบบประเมินโดย
ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนวิเคราะห์คุณภาพของแบบประเมินด้านความคงที่โดยพยาบาลผู้ได้บังคับบัญชา
จำนวน 3 คู่ประเมินหัวหน้าหอผู้ป่วย 3 คนและหาค่าความสอดคล้องภายในโดยนำแบบประเมินไปใช้
กับประชากรคือหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลบ้านแพ้วจำนวน 30 คนประเมินโดยหัวหน้าพยาบาล /
ประธานองค์การพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยประเมินตนเองและพยาบาลผู้ได้บังคับบัญชาจำนวน 30
คน ประเมินหัวหน้าหอผู้ป่วยระยะที่ 2 การกำหนดเกณฑ์ตัดสินผลการประเมินสมรรถนะโดยนำผล
การประเมินที่ได้มากำหนดคะแนนจุดตัดโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการพยาบาลจำนวน 8 คน ผล
การศึกษาพบว่าแบบประเมินสมรรถนะหัวหน้าหอผู้ป่วยประกอบด้วยสมรรถนะ 7 ด้านดังนี้ 1) ภาวะ
ผู้นำและการทำงานเป็นทีม 2) การบริหารจัดการทรัพยากร 3) การพัฒนาคุณภาพบริการ 4) การ
สื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ 5) จริยธรรมจรรยาบรรณและกฎหมายวิชาชีพ 6) นโยบายและ
สิ่งแวดล้อมด้านสุขภาพจำนวน 2 ข้อและ 7) การจัดการเชิงธุรกิจ

คารินทร์ ลีมีตระกูล (2557) ศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย
โรงพยาบาลระดับตติยภูมิในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างคือ พยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาล
ประจวบคีรีขันธ์และโรงพยาบาลหัวหินรวมเป็นจำนวน 224 คน ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบ
สมรรถนะของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลระดับตติยภูมิในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์และ
พัฒนาคุณภาพ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการบริหารจัดการ ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านคุณธรรมจริยธรรม
ด้านความเชี่ยวชาญเชิงวิชาชีพและด้านการติดต่อประสานงาน

พิมพ์นภัส แม่นศิริ (2557) ศึกษาระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมของผู้บริหารการพยาบาล
และพยาบาลประจำการโรงพยาบาลศูนย์สังกัดกระทรวงสาธารณสุขตามกรอบแนวคิดของแคมพินฮา-
บาคอต (Campinha-Bacote) กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารทางการพยาบาลจำนวน 310 คนและ
พยาบาลประจำการจำนวน 425 คนจำนวนทั้งสิ้น 735 คนผลการศึกษาพบว่าสมรรถนะทาง
วัฒนธรรมของผู้บริหารการพยาบาลและพยาบาลประจำการโรงพยาบาลศูนย์สังกัดกระทรวง
สาธารณสุขโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางคือด้านความรู้ด้านการตระหนักรู้ด้านทักษะและด้านการมี
ปฏิสัมพันธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปานจันทร์ ชูทิพย์ (2557) ศึกษาการพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลเอกชนโดยการศึกษาแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนคือขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาสร้างแบบประเมินสมรรถนะโดยการทบทวนวรรณกรรมและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญสร้างข้อคำถามและตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินโดยการหาค่าความเที่ยงของแบบประเมินสมรรถนะการตรวจสอบความตรงตามสภาพของแบบประเมินโดยวิธี Known-groups technique และตรวจสอบความสอดคล้องของการประเมิน 2 กลุ่มด้วยวิธี Interrater Reliability ด้วยสถิติ Intraclass Correlation Coefficient (ICC) ผลการศึกษาพบว่าแบบประเมินสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลเอกชนได้สมรรถนะหลักจำนวน 9 ด้านประกอบด้วยด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพด้านการสร้างเครือข่ายด้านภาวะผู้นำด้านความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมด้านการบริการการพยาบาลด้านการสร้างสัมพันธภาพด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารด้านการสื่อสารและด้านการบริหารความเสี่ยงอธิบายความแปรปรวนรวมได้ร้อยละ 71.7 ความเที่ยงของแบบประเมินสมรรถนะได้ค่าแอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 98 และค่าความสอดคล้องของการประเมิน Intraclass Correlation Coefficient (ICC) ได้เท่ากับ 84

จงจิตร รัมย์จรัสพงษ์ (2559) ศึกษาการพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลสมุทรปราการแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ตอนคือตอนที่ 1 ศึกษาสมรรถนะหัวหน้าหอผู้ป่วยโดยสนทนากลุ่มนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดสมรรถนะหัวหน้าหอผู้ป่วยตอนที่ 2 พัฒนาเป็นแบบประเมินสมรรถนะและกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ในการประเมินสมรรถนะด้วยเกณฑ์รูปปิดและตอนที่ 3 ศึกษาคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะหัวหน้าหอผู้ป่วยความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิคำนวณหาค่าความเที่ยงของความสอดคล้องของการประเมินระหว่างผู้ประเมิน 4 กลุ่มคือรองหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยเพื่อนร่วมงานและพยาบาลประจำการจำนวน 232 คนผลการศึกษาพบว่าสมรรถนะหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลสมุทรปราการประกอบด้วยสมรรถนะ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำ 2) ด้านการบริหารจัดการ 3) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) ด้านการพัฒนาคุณภาพทางการพยาบาล 5) ด้านคุณธรรมจริยธรรมแบบประเมินมีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 81 และความเที่ยงของความสอดคล้องของการประเมินระหว่างผู้ประเมิน 4 กลุ่มในการประเมินสมรรถนะหัวหน้าหอผู้ป่วยได้ค่ามากกว่า 0.70 เท่ากับร้อยละ 100 ค่าความเที่ยงของแบบประเมินทั้งหมดเท่ากับ 39

Chase (2010) ศึกษากรอบสมรรถนะพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยในเครือข่ายโรงพยาบาลของสมาคมพยาบาลแห่งอเมริกาเป็นการศึกษาเชิงพรรณนาที่นำเครื่องมือที่ผ่านการทดสอบความตรงและความเที่ยงและการทดสอบทางจิตวิทยาเป็นแบบสำรวจผ่านเว็บเป็นเครื่องมือประเมินสมรรถนะตนเองของหัวหน้าหอผู้ป่วยผลการศึกษาพบว่าหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ตอบแบบประเมินมีจำนวน 81 ราย โดยมีคะแนนสูงสุดในการประเมินสมรรถนะตนเองเรียงตามลำดับดังนี้คือด้านการสื่อสารที่มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประสิทธิภาพกลยุทธ์การทำงานด้านความมีวินัยและประสิทธิภาพในการตัดสินใจสมรรถนะที่ได้ค่าคะแนนต่ำคือทฤษฎีทางการพยาบาลการบริหารจัดการรายกรณีและกระบวนการวิจัย

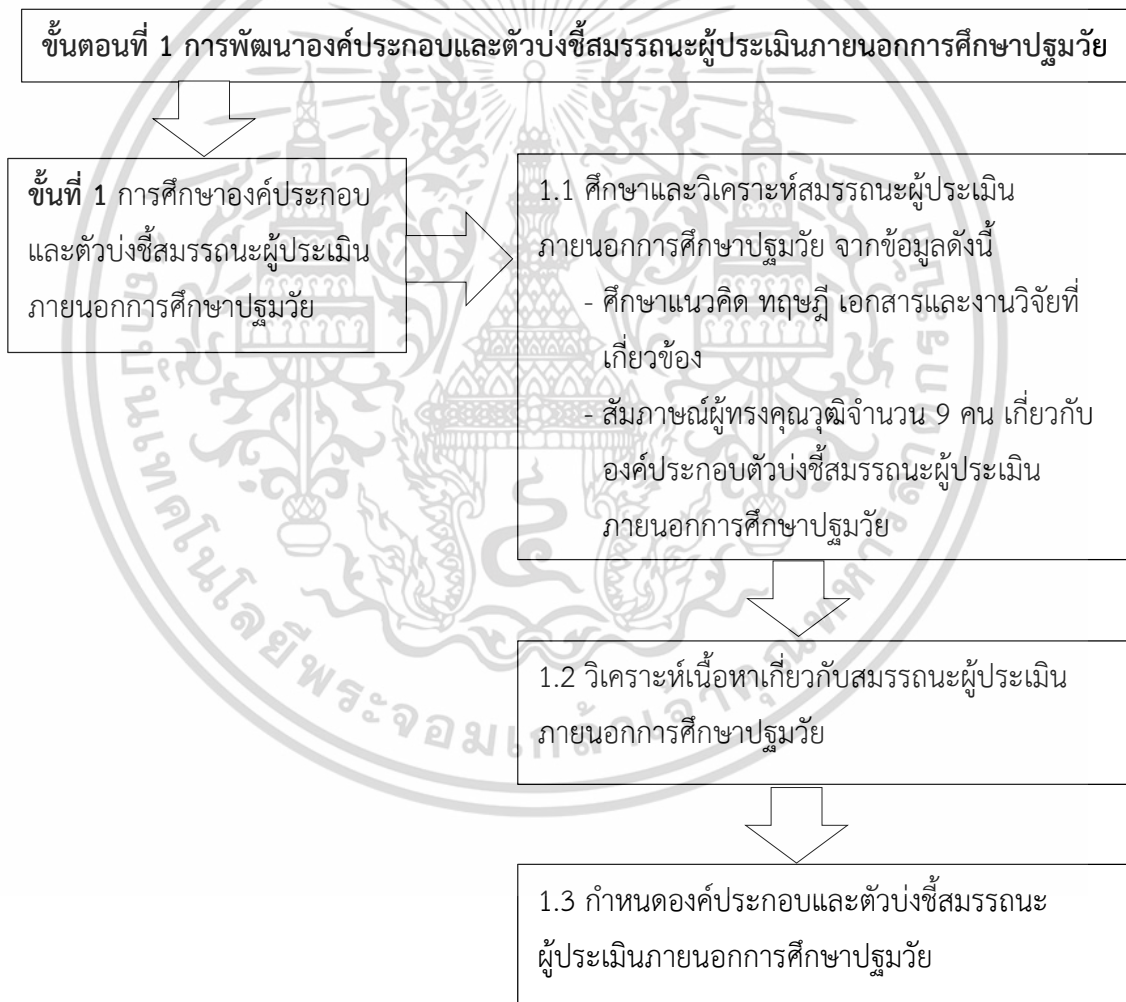
Furukawa and Cunha (2011) ศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลและสมรรถนะของผู้จัดการพยาบาลของโรงพยาบาลที่ได้รับการรับรองดำเนินการในโรงพยาบาลของเมืองเซาเปาโลประเทศบราซิลที่ได้รับการรับรองโดยคณะกรรมการร่วมระหว่างประเทศ (Joint Commission International) และได้รับการรับรององค์การแห่งชาติ (ONA) จำนวนโรงพยาบาล 14 โรงพยาบาลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้จัดการพยาบาลและผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับสมรรถนะที่จำเป็นในงานและระบุสมรรถนะของผู้จัดการพยาบาลจากมุมมองของผู้บังคับบัญชากลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้จัดการพยาบาลและผู้บังคับบัญชาผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้การประเมินสมรรถนะของผู้บริหารและผู้จัดการพยาบาลจำแนกตามลำดับความสำคัญของสมรรถนะมีจำนวน 11 สมรรถนะตามความเห็นของผู้บริหารและผู้จัดการพยาบาลไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ยกเว้นสมรรถนะการบริหารจัดการทรัพยากรที่ผู้บริหารมีสมรรถนะมากกว่าผู้จัดการพยาบาลเนื่องจากค่า p เข้าใกล้ .05 มากคือ .059 สรุปสมรรถนะผู้จัดการพยาบาลมี 11 สมรรถนะดังนี้ 1) ภาวะผู้นำ 2) มุมมองเชิงกลยุทธ์ 3) การทำงานเป็นทีม 4) การสื่อสารประสานงาน 5) มุ่งเน้นผู้ป่วย 6) กระบวนการบริหารจัดการ 7) การตัดสินใจ 8) การเจรจาต่อรอง 9) การบริหารจัดการทรัพยากร 10) ผู้ประกอบการและ 11) การแสวงหาความรู้

สรุปผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและผลงานวิจัยทั้งในส่วนของ ผู้ประเมินภายนอก การพัฒนาตัวบ่งชี้ และการพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะ มาใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานวิจัย การพัฒนาตัวบ่งชี้ การตรวจสอบความสอดคล้องของคำนิยาม และการสร้างแบบประเมินมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการในการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมิน ดังนี้ (1) ค่าความยากง่าย (2) ค่าอำนาจจำแนก (3) ค่าความเที่ยง

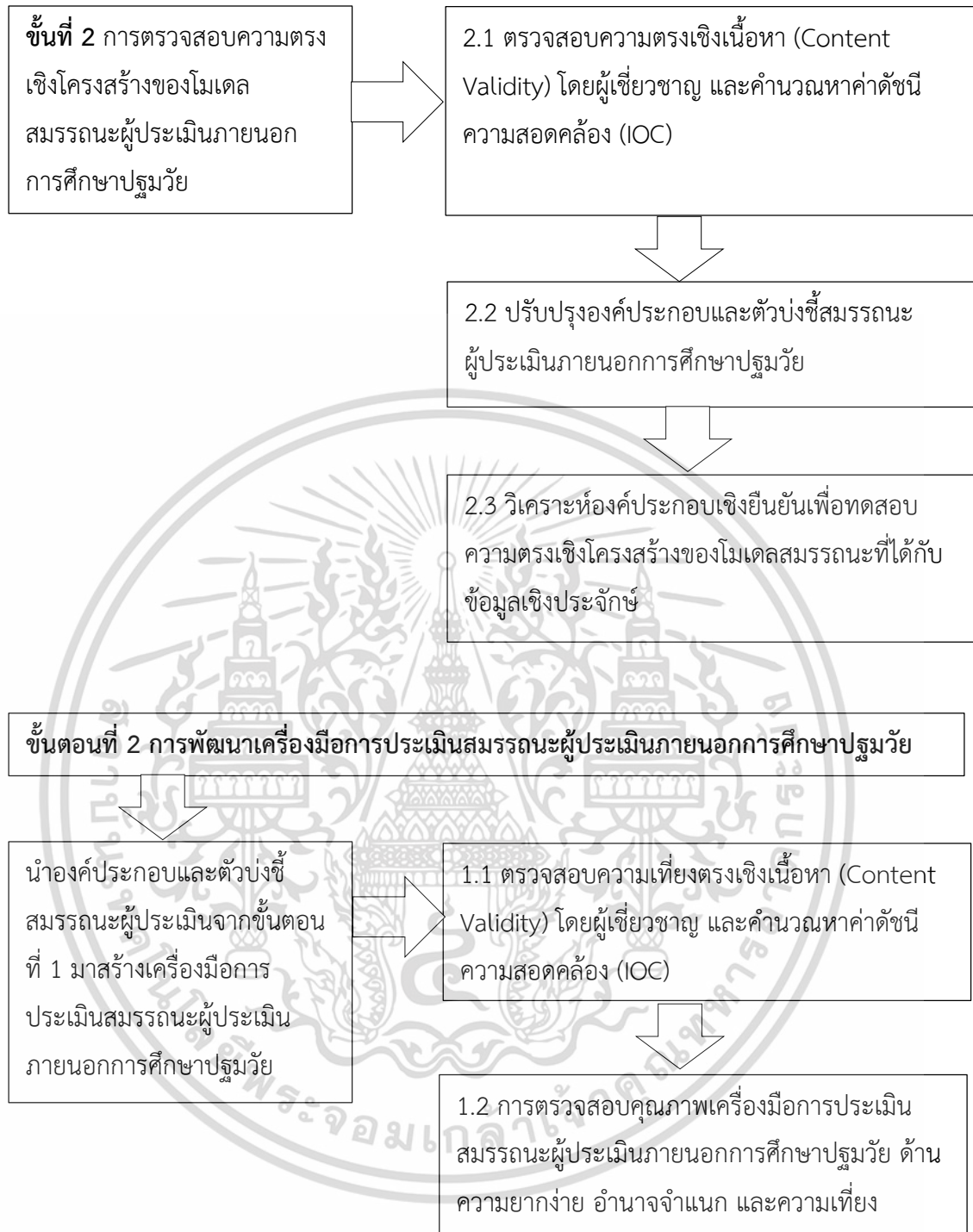
บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

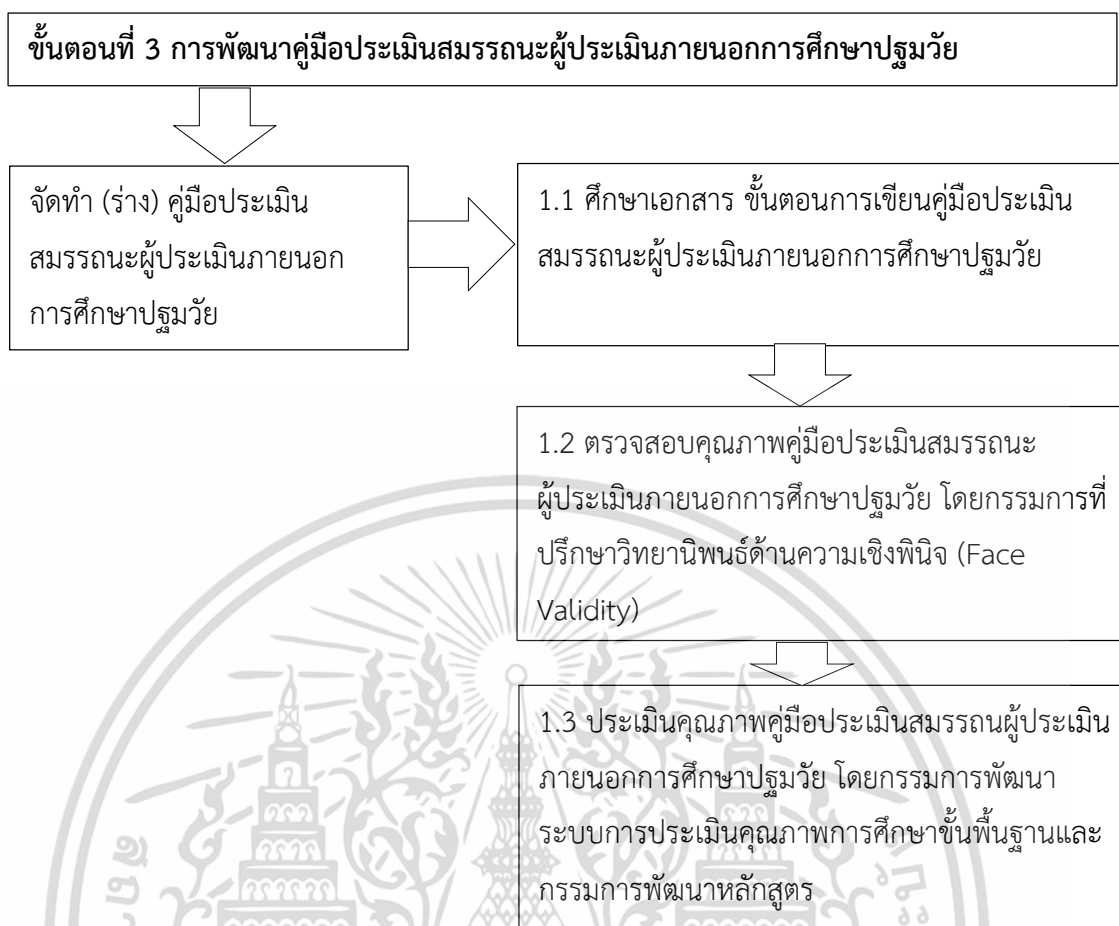
การวิจัยและพัฒนาฝีมือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย และพัฒนาเครื่องมือและคู่มือประเมินสมรรถนะประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน มีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอน ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย

จากภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการวิจัย สามารถอธิบายรายละเอียดโดยแยกเสนอตามลำดับขั้น ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

มีวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพภายนอก จำนวน 4 คน ด้านการศึกษาปฐมวัยจำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 9 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยขั้นที่ 1 คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi structured interview) ถึงองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายนอกการศึกษาปฐมวัย โดยผู้วิจัยศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม จากนั้นนำข้อสรุปที่ได้มาสังเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์

3. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ศึกษาแนวคิดและวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เช่น คุณสมบัติผู้ประเมินบทบาทของผู้ประเมิน จรรยาบรรณของผู้ประเมิน การประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัย หลักสูตรการฝึกอบรมผู้ประเมินภายนอก แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้

3.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ขึ้นโดยกำหนดหัวข้อที่จะถามและเขียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ภาษาที่ใช้โดยเว้นที่ว่างไว้สำหรับบันทึกข้อมูล เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

3.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ภาษาที่ใช้โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยพิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป พบว่า มีค่า IOC เท่ากับ 0.80 จากนั้นแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้แบบสัมภาษณ์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.5 จัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถึงผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน และนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์

4.2 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนตามวันและเวลาที่ได้นัดหมายด้วยตนเอง มีการบันทึกการสัมภาษณ์ และใช้เครื่องบันทึกเสียงควบคู่กันไปด้วย ก่อนจบการสัมภาษณ์ทุกครั้ง ผู้วิจัยได้สรุปผลการสัมภาษณ์ให้กับผู้ถูกสัมภาษณ์ฟังเพื่อยืนยันว่าผู้วิจัยสรุปผลการสัมภาษณ์ถูกต้อง

4.3 สรุปยืนยันองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้มาประมวลเข้าด้วยกัน แล้วสังเคราะห์เนื้อหา (Content Synthesis) เพื่อให้ได้เนื้อหาโครงสร้างของร่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยในเบื้องต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก การศึกษาปฐมวัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ปีงบประมาณ 2562 จำนวน 630 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย จำนวน 400 คน โดยพิจารณาจากเกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Hair และคณะ (2006) ที่ต้องใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 10 หน่วยต่อ 1 ตัวแปร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนตัวแปรสังเกตได้ 17 ตัวแปร ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างจึงไม่น้อยกว่า 170 คน แต่เพื่อให้การวิจัยมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage random sampling) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 ทำการสุ่มจังหวัดจากภูมิภาค 5 ภูมิภาค ภูมิภาคละ 8 จังหวัด รวมเป็น 40 จังหวัด โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling)

ขั้นที่ 2 ทำการสุ่มผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยจาก 40 จังหวัด จังหวัดละ 10 คน รวมเป็น 400 โดยการสุ่มอย่างง่าย (Sample random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยขั้นที่ 2 คือ

แบบสอบถามความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

3. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย มีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

3.1. ศึกษาแนวคิดและวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เช่น คุณสมบัติผู้ประเมินบทบาทของผู้ประเมิน จรรยาบรรณของผู้ประเมิน การประเมินคุณภาพภายนอกสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หลักสูตรการฝึกอบรมผู้ประเมินภายนอก แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้

3.2. สร้างแบบสอบถามขึ้นโดยกำหนดหัวข้อที่จะถามและเขียนให้สอดคล้องกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

3.3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ภาษาที่ใช้โดยเว้นที่ว่างไว้สำหรับบันทึกข้อมูล เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

3.4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ภาษาที่ใช้ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยพิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่ามีค่า IOC อยู่ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระหว่าง 0.71-1.00 แล้วปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้แบบสอบถามมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้ประเมินภายนอกการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน

3.6. วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach α - Coefficient) ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ค่าความเที่ยงแบบสอบถามความเหมาะสมขององค์ประกอบสมรรถนะ

ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

องค์ประกอบ	ค่าความเที่ยง
1. ด้านความรู้	0.89
2. ด้านทักษะ	0.92
3. ด้านคุณลักษณะ	0.87

จากตารางที่ 3.1 พบว่า ค่าความเที่ยงแบบสอบถามความเหมาะสมขององค์ประกอบสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านทักษะ ด้านความรู้ ด้านคุณลักษณะ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92, 0.89 และ 0.87 ตามลำดับ

3.7. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับผู้ประเมินภายนอกการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 400 คน เพื่อสอบถามความเหมาะสมเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับความเหมาะสม	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถึงหน่วยประเมินภายนอกที่กำกับดูแลผู้ประเมินภายนอกการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 400 คนโดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้ตอบแบบสอบถามและให้ข้อเสนอแนะที่เป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์ในการปรับปรุงร่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ให้มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น

4.2 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ผู้ประเมินภายนอกส่งแบบสอบถามกลับมาภายใน 2 สัปดาห์ เพื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.)

5.2 ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบสมรรถนะผู้ประเมินการศึกษาระดับปริญญาตรีที่พัฒนาขึ้นประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบตามโมเดลกำหนดไว้หรือไม่ โดยการพิจารณา ดังนี้

5.2.1. แบบการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น

5.2.2. กลุ่มตัวอย่างสุ่มมาจากประชากรที่มีการแจกแจงแบบปกติ ทดสอบโดยความเบ้และความโด่ง

5.2.3. การตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร ตรวจสอบโดยใช้สถิติ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) และ Bartlett's test of sphericity เป็นการตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลและความสัมพันธ์ของตัวแปรที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ

5.2.4. ค่า KMO มากกว่า .50 แสดงว่า ข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะสามารถนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบได้

5.2.5. Bartlett's test of sphericity ต้องมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบได้

5.2.6. การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาระดับปริญญาตรี ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยโปรแกรม AMOS ซึ่งมีการพิจารณาค่าไค-สแควร์ ดัชนี GFI (Goodness of Fit) ดัชนี AGFI (Adjust Goodness of Fit Index) และ RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation)

5.2.7. การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล (Goodness of Fit Measures) เพื่อศึกษาภาพรวมของโมเดลว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เพียงใด ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติที่จะตรวจสอบ ดังนี้ (Jöreskog and Sörbom. 1996)

1. ค่าสถิติ ไค-สแควร์ (Chi-Square Statistics) เป็นสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่าฟังก์ชันความสอดคล้องมีค่าเป็นศูนย์ ถ้าค่าสถิติ ไค-สแควร์ มีค่าต่ำมาก หรือยิ่งเข้าใกล้ 0 มากเท่าไร แสดงว่าข้อมูลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of Fit Index : GFI) ซึ่งเป็นอัตราส่วนของผลต่างระหว่างฟังก์ชันความสอดคล้องจากโมเดลก่อน และหลังปรับโมเดลฟังก์ชัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสอดคล้องก่อนปรับโมเดล ค่า GFI หากเข้าใกล้ 1.00 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. ใช้ดัชนีวัดความสอดคล้องที่ปรับแล้ว (Adjust Goodness of Fit Index: AGFI) ซึ่งนำค่า GFI มาปรับแก้และคำนึงถึงขนาดของตัวแปรและกลุ่มตัวอย่าง ค่าที่ใช้เช่นเดียวกับ GFI และ AGFI ที่เข้าใกล้ 1.00 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4. ค่า RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation) เป็นค่าที่บ่งบอกถึงความไม่สอดคล้องของโมเดลที่สร้างขึ้นกับเมตริกซ์ข้อความแปรปรวนร่วมกับประชากร ค่าที่ใช้ได้และถือว่าโมเดลที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับโมเดลมีค่าเข้าใกล้ 0

ผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์ในการตรวจสอบความกลมกลืนระหว่างโมเดลเชิงสมมติฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (สุภมาศ อังศุโชติ และคณะ, 2554) ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 เกณฑ์ในการตรวจสอบความสอดคล้อง

ดัชนี	ระดับการยอมรับ
1. ค่าไค-สแควร์ (χ^2)	χ^2 ที่ไม่มีนัยสำคัญหรือค่า P-value สูงกว่า .05 แสดงว่ามีความสอดคล้อง
2. ค่าสัดส่วน χ^2/df	มีค่าไม่ควรเกิน 2
3. ค่าดัชนีความกลมกลืน (Goodness of Fit Index : GFI)	มีค่าเข้าใกล้ 1
4. ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjust Goodness of Fit Index: AGFI)	มีค่าเข้าใกล้ 1
5. ค่าดัชนีความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI)	มีค่าเข้าใกล้ 1
6. ค่าดัชนี Tucker-Lewis Index (TLI)	มีค่าเข้าใกล้ 1
7. ค่ารากที่สองของกำลังสองเฉลี่ยของส่วนเหลือ (Standardized Root Mean Square Residual : SRMSR)	มีค่าเข้าใกล้ 0
8. ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน (Root Mean Square Error of Approximation : RMSEA)	มีค่าเข้าใกล้ 0

5.2.8. การปรับโมเดล (Model Adjustment) ผู้วิจัยปรับพื้นฐานบนทฤษฎีและงานวิจัยหลัก โดยมีการดำเนินการ คือ การตรวจสอบผลการประมาณค่าพารามิเตอร์ว่ามีความสมเหตุสมผลหรือไม่ มีค่าใดแปลกเกินความเป็นจริงหรือไม่ และพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุคูณกำลังสอง (Squared Multiple Correlation) ให้มีความเหมาะสม รวมทั้งเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตเห็นไปใช้ประโยชน์ด้านการศึกษาไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิจารณาความสอดคล้องรวม (Overall Fit) ของโมเดล โดยภาพรวมแล้วโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เพียงใด

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาเครื่องมือการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ปีงบประมาณ 2562 จำนวน 630 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.2.1 ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จำนวน 3 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของแบบวัด ความชัดเจนของภาษา และเวลาในการทำ เป็นต้น

1.2.2 ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จำนวน 30 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) เป็นกลุ่มทดลองใช้ (Try out) ในการวิเคราะห์คุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ

3. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย มีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

3.1 แบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย (ด้านความรู้)

3.1.1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินความรู้ของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

3.1.2. ศึกษาหลักการสร้างแบบประเมินและนำผลการการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในขั้นตอนที่ 1 มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย (ด้านความรู้)

3.1.3. กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของความรู้ของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

3.1.4. เลือกรูปแบบข้อคำถาม ผู้วิจัยพิจารณาเลือกลักษณะของข้อคำถามในแบบประเมินความรู้ของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก ที่มีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว การให้คะแนนเป็นแบบ 0 และ 1 โดยให้ 1 คะแนน หากตอบข้อคำถามถูกต้องและหากตอบข้อคำถามผิดจะให้ 0 คะแนน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.5. สร้างข้อคำถามเพื่อประเมินความรู้ของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาระดับมัธยมศึกษา แล้วนำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการของความรู้ของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ความเหมาะสมของข้อคำถามและตัวเลือกในการประเมินความรู้ของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแต่ละตัวบ่งชี้และข้อเสนอแนะในการปรับแก้

3.1.6. ปรับแก้ข้อคำถามของแบบประเมินความรู้ของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำแบบประเมินเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 3 ท่าน ด้านการวัดและประเมินผล การศึกษา จำนวน 2 ท่าน และจิตวิทยาการศึกษา จำนวน 2 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามความรู้เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ความถูกต้องเหมาะสมของข้อคำถามและตัวเลือก รวมทั้งความเหมาะสมของภาษาที่ใช้

3.1.7. นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการของความรู้ของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (IOC) เพื่อพิจารณาความตรงกับนิยามความรู้ของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือมีความตรงตามเนื้อหาตามเกณฑ์ที่กำหนดว่าข้อคำถามที่มีความตรงตามเนื้อหาต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่า แบบประเมินมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.71-1.00

3.1.8. นำแบบประเมินที่ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน ในการทดลองคุณภาพแบบประเมินครั้งที่ 1 เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษา และเวลาที่ใช้ในการทำแบบประเมิน

3.1.9. นำแบบประเมินไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในการทดลองคุณภาพแบบประเมินครั้งที่ 2 เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของแบบประเมินโดยหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเที่ยง (α) พบว่า แบบประเมินมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.35 - 0.78 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.23 - 0.68 และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92

3.1.10. คัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มารวมเป็นแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ด้านความรู้) ฉบับสมบูรณ์

3.2 แบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ด้านทักษะ)

3.2.1. กำหนดจุดมุ่งหมายของทักษะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

3.2.2. ศึกษาหลักการสร้างแบบประเมินและนำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในขั้นตอนที่ 1 มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ด้านทักษะ)

3.2.3. กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของทักษะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

3.2.4. เลือกรูปแบบข้อคำถาม ผู้วิจัยพิจารณาเลือกลักษณะของข้อคำถามในแบบประเมินทักษะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์โดยไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับ ตามวิธีของ Likert ตามระดับของพฤติกรรมที่แสดงออกถึงทักษะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย โดยให้ผู้ประเมินประเมินตนเองตามระดับ 5 4 3 2 1 คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3.2.5. สร้างข้อคำถามเพื่อประเมินทักษะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย แล้วนำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการของทักษะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ความเหมาะสมของข้อคำถามและตัวเลือกในการประเมินทักษะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยแต่ละตัวบ่งชี้และข้อเสนอแนะในการปรับแก้

3.2.6. ปรับแก้ข้อคำถามของแบบประเมินทักษะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำแบบประเมินเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน 3 ท่าน ด้านการวัดและประเมินผล การศึกษา จำนวน 2 ท่าน และจิตวิทยาการศึกษา จำนวน 2 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามทักษะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ความถูกต้องเหมาะสมของข้อคำถามและตัวเลือก รวมทั้งความเหมาะสมของภาษาที่ใช้

3.2.7. นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการของทักษะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย (IOC) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องกับนิยามทักษะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย หรือมีความตรงตามเนื้อหาตามเกณฑ์ที่กำหนดว่าข้อคำถามที่มีความตรงตามเนื้อหาต้องมีค่าดัชนี ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่า แบบประเมินมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.71-1.00

3.2.8. นำแบบประเมินที่ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน ในการทดลองคุณภาพแบบประเมินครั้งที่ 1 เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษา และเวลาที่ใช้ในการทำแบบประเมิน

3.2.9. นำแบบประเมินไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในการทดลองคุณภาพแบบประเมินครั้งที่ 2 เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของแบบประเมินโดยหาค่าอำนาจจำแนก (t-test) และค่าความเที่ยง (α) เพื่อคัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพไปใช้เป็นแบบประเมินฉบับสมบูรณ์ พบว่าแบบประเมินมีค่าอำนาจจำแนก (t) เท่ากับ 7.98 ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97

3.2.10. คัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มารวมเป็นแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย (ทักษะ) ฉบับสมบูรณ์

3.3 แบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย (ด้านคุณลักษณะ)

3.3.1. กำหนดจุดมุ่งหมายของคุณลักษณะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

3.3.2. ศึกษาหลักการสร้างแบบประเมินและนำผลการการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในขั้นตอนที่ 1 มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย (ด้านคุณลักษณะ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนเวลาให้บริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.3. กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของคุณลักษณะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษา
ปฐมวัย

3.3.4. เลือกรูปแบบข้อคำถาม ผู้วิจัยพิจารณาเลือกลักษณะของข้อคำถามในแบบ
ประเมินคุณลักษณะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5
ระดับ ตามวิธีของ Likert ให้ผู้ประเมินประเมินตนเอง ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามที่เป็นข้อความทั้ง
ทางบวก (+) และทางลบ (-) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน

ถ้าข้อความการประเมินเป็นข้อความทางบวก			ให้คะแนนแต่ละข้อดังนี้
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ถ้าข้อความการประเมินเป็นข้อความทางลบ			ให้คะแนนแต่ละข้อดังนี้
น้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน
น้อย	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
มาก	ให้	2	คะแนน
มากที่สุด	ให้	1	คะแนน

3.3.5. สร้างข้อคำถามเพื่อประเมินคุณลักษณะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษา
ปฐมวัยแล้วนำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณา
ความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการของคุณลักษณะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษา
ปฐมวัยความเหมาะสมของข้อคำถามและตัวเลือกในการประเมินคุณลักษณะของผู้ประเมินภายนอก
การศึกษาปฐมวัยแต่ละตัวบ่งชี้และข้อเสนอแนะในการปรับแก้

3.3.6. ปรับแก้ข้อคำถามของแบบประเมินคุณลักษณะของผู้ประเมินภายนอก
การศึกษาปฐมวัยตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำแบบประเมินเสนอ
ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน 3 ท่าน ด้านการวัดและ
ประเมินผลการศึกษา จำนวน 2 ท่าน และจิตวิทยาการศึกษา จำนวน 2 ท่าน เพื่อพิจารณาความตรง
ของข้อคำถามกับนิยามผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ความถูกต้องเหมาะสมของข้อคำถามและ
ตัวเลือก รวมทั้งความเหมาะสมของภาษาที่ใช้

3.3.7. นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง
ของข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการของคุณลักษณะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย (IOC)
เพื่อพิจารณาความสอดคล้องกับนิยามคุณลักษณะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย หรือมีความ

ตรงตามเนื้อหาตามเกณฑ์ที่กำหนดว่าข้อคำถามที่มีความตรงตามเนื้อหาต้องมีค่าดัชนี ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่า แบบประเมินมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.71-1.00

3.3.8. นำแบบประเมินที่ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการทดลองคุณภาพแบบประเมินครั้งที่ 1 เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษา และเวลาที่ใช้ในการทำแบบประเมิน

3.3.9. นำแบบประเมินไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการทดลองคุณภาพแบบประเมินครั้งที่ 2 เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของแบบประเมินโดยหาค่าอำนาจจำแนก (t-test) และค่าความเที่ยง (α) เพื่อคัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพไปใช้เป็นแบบประเมินฉบับสมบูรณ์ พบว่า แบบประเมินมีค่าอำนาจจำแนก (t) เท่ากับ 6.77 และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.95

3.3.10 คัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มารวมเป็นแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย (คุณลักษณะ) ฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

4.1 ขออนุญาตความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

4.2 จัดเตรียมแบบประเมินให้เพียงพอกับจำนวนผู้ประเมินภายนอกที่เก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละครั้ง โดยขอความอนุเคราะห์หน่วยประเมินภายนอกช่วยเก็บรวบรวมข้อมูล

4.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกำหนดการจำนวน 2 ครั้ง ดังนี้

4.3.1 ทดลองครั้งที่ 1 ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบข้อคำถามด้านภาษา ความชัดเจนของข้อคำถาม และเวลาในการทำแบบประเมิน

4.3.2 ทดลองครั้งที่ 2 ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าความยากและอำนาจจำแนก เพื่อคัดเลือกข้อคำถามที่ผ่านการพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนด สำหรับแบบประเมินด้านความรู้

2. ตรวจสอบความค่าเที่ยงของแบบประเมินทั้งรายด้านและทั้งฉบับ

3. กำหนดเกณฑ์การประเมินทั้งรายด้านและทั้งฉบับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ที่พัฒนาขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1 การตรวจสอบความตรง (Validity) ประกอบด้วย

5.1.1. ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างผู้เชี่ยวชาญ (Index of Item Congruence : IOC) การพิจารณาความสอดคล้องใช้ดัชนีความสอดคล้องคือ

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	คือ	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
	R	คือ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ
	$\sum R$	คือ	ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญ
	N	คือ	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยกำหนดเกณฑ์คัดเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ .50 ขึ้นไป (พรณี ลีกิจวัฒน์. 2555 : 110) ซึ่งสามารถตัดสินได้ว่าข้อคำถามตัดได้ตรงกับนิยามเชิงปฏิบัติการ

5.1.2. วิเคราะห์ค่าความยากง่าย (Item Difficulty of Index: p) (บุญเรียง ขจรศิลป์. 2543: 121) โดยคำนวณได้จากสูตรต่อไปนี้

$$p = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบวัดที่ตอบข้อคำถามถูกต้องหรือเลือกตัวเลือกนั้น}}{\text{จำนวนผู้ตอบ}}$$

5.1.3. วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (Item Discrimination Power Index: r) (บุญเรียง ขจรศิลป์. 2543: 117) ซึ่งคำนวณได้จากสูตรดังนี้

$$r = P_H - P_L$$

เมื่อ	r	=	ดัชนีอำนาจจำแนก
	P_H	=	สัดส่วนของคนกลุ่มเก่งหรือกลุ่มผ่านเกณฑ์ที่เลือกตัวเลือกนั้น
	P_L	=	สัดส่วนของคนกลุ่มอ่อนกลุ่มไม่ผ่านเกณฑ์ที่เลือกตัวเลือกนั้น

5.1.4. วิเคราะห์หาความเที่ยงของของแบบประเมิน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์-แอลฟา (α - Coefficient) ของ (Cronbach) (บุญเรียง ขจรศิลป์. 2543: 117)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อ α	แทน ค่าความเชื่อมั่น
K	แทน จำนวนข้อของเครื่องมือ
S_i^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
S_i^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

5.1.5 การสร้างเกณฑ์ในการประเมินค่านวนจากคะแนนมาตรฐาน (T-Score) โดยใช้สูตร
คะแนนมาตรฐาน (T-Score) (บุญเรียง ขจรศิลป์. 2543: 120)

$$T = 50 + 10Z$$

$$\text{และ } Z = \frac{X - \bar{X}}{S}$$

เมื่อ Z	แทน คะแนนมาตรฐานที่
X	แทน คะแนนนั้น
\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละกลุ่ม
S	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เกณฑ์การแปลผลระดับสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย จาก
คะแนน มาตรฐานที่ (T-Score) (ชวาล แพรัตกุล, 2536: 21) ดังนี้

ช่วงคะแนน	ระดับสมรรถนะ
T65 ขึ้นไป	สูง
T55 – T64	ค่อนข้างสูง
T44 – T54	ปานกลาง
T33 – T43	ค่อนข้างต่ำ
ต่ำกว่า/เท่ากับ T32	ต่ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กรรมการพัฒนาระบบการประเมินการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรรมการพัฒนาหลักสูตร สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินคุณภาพคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด (5 คะแนน) มาก (4 คะแนน) ปานกลาง (3 คะแนน) น้อย (2 คะแนน) และน้อยที่สุด (1 คะแนน) โดยสร้างข้อคำถามตามแนวทางที่ได้ตามมาตรฐานการประเมินของคณะกรรมการร่วมด้านมาตรฐานสำหรับการประเมินผลการศึกษา (Join Committee on Standards for Educational Evaluation . 2011) ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านอรรถประโยชน์ (Utility) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) ด้านความเหมาะสม (Propriety) และด้านความถูกต้อง (Accuracy) รวมทั้งมีข้อคำถามปลายเปิด ซึ่งตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินโดยกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ด้านความเชิงเนื้อหาพินิจ (Face Validity)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบประเมินคุณภาพคู่มือถูกนำมาวิเคราะห์โดย ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.) ทั้งในระดับคุณภาพและการนำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งมีเกณฑ์การแปลความหมายของการประเมิน ดังนี้

ช่วงเฉลี่ยคะแนนการประเมิน (คะแนนเต็ม 5 คะแนน)	ความหมาย (ระดับคุณภาพ)
4.50-5.00	มากที่สุด
3.50-4.49	มาก
2.50-3.49	ปานกลาง
1.50-2.49	น้อย
1.00-1.49	น้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยและพัฒนาคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ และอักษรย่อที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ผลการพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
- 4.4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย
- 4.5 ผลการพัฒนาเครื่องมือและเกณฑ์การประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย
- 4.6 ผลการประเมินคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

4.1 สัญลักษณ์ และอักษรย่อที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปร

ตัวแปรแฝง

KNO แทน ด้านความรู้

SKI แทน ด้านทักษะ

ATT แทน ด้านคุณลักษณะ

ตัวแปรสังเกตได้

KA แทน ความรู้ด้านการศึกษาปฐมวัย

KB แทน ความรู้ด้านบริบทของสถานศึกษา

KC แทน ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

SA แทน ทักษะการวางแผน

SB แทน ทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล

SC แทน ทักษะการสรุปผลการประเมิน

SD แทน ทักษะการให้ข้อเสนอแนะ

SE แทน ทักษะการเขียนรายงาน

SF แทน ทักษะการทำงานเป็นทีม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SG	แทน	ทักษะการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
SH	แทน	ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
AA	แทน	มีความเป็นกัลยาณมิตร
AB	แทน	ความยุติธรรมเป็นกลาง
AC	แทน	เจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพ
AD	แทน	ความตรงต่อเวลา
AE	แทน	ความซื่อสัตย์สุจริต
AF	แทน	ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง

χ^2	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบที
Z	แทน	ค่าสถิติทดสอบซี
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบเอฟ
b_{sc}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของคะแนนดิบ
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของคะแนนมาตรฐาน
χ^2	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบที
df	แทน	ค่าองศาอิสระ
p-value	แทน	ค่าโอกาสความน่าจะเป็นที่จะเกิดความคลาดเคลื่อนในการปฏิเสธสมมติฐานศูนย์
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย
χ^2/df	แทน	ค่าสัดส่วน
GIF	แทน	ค่าดัชนีความกลมกลืน
AGIF	แทน	ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว
CFI	แทน	ค่าดัชนีความกลมกลืนเปรียบเทียบ
TLI	แทน	ค่าดัชนี
RMR	แทน	ค่ารากที่สองของกำลังสองเฉลี่ยของส่วนเหลือ
RMSEA	แทน	ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน
Σ	แทน	เมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม

สัญลักษณ์ทางสถิติทั่วไป

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
S	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SE	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SKE	แทน	ค่าความเบ้
KUR	แทน	ค่าความโด่ง
Z _{SKE}	แทน	ค่ามาตรฐานความเบ้
Z _{KUR}	แทน	ค่ามาตรฐานความโด่ง

4.2 ผลการพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

4.2.1 ผลการสังเคราะห์แนวคิดและวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 ท่าน ผลการสัมภาษณ์ พบว่า

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1 มีความคิดเห็นว่าสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

“ด้านความรู้ : “ผู้ประเมินคุณภาพการภายนอกต้องมีความเข้าใจธรรมชาติของเด็กปฐมวัย มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษา หลักสูตร และวิธีการเสริมสร้างประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัย”

“ด้านทักษะ : “ต้องมีทักษะการวางแผนในการทำงานที่ดี และการเขียนรายงานการสะท้อนผลที่เป็นประโยชน์แก่สถานศึกษา มีทักษะการใช้เทคโนโลยี สามารถใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการสืบค้น จัดเก็บและประมวลผลข้อมูลได้”

“ด้านคุณลักษณะ : “เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ กัลยาณมิตร ประพฤติตนสุภาพ อ่อนน้อม ไม่ก้าวร้าว มีความเที่ยงตรง เป็นกลางไม่ลำเอียง โปร่งใส ตรงไปตรงมา”

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2 มีความคิดเห็นว่าสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

ด้านความรู้ : “มีความเข้าใจในการจัดการศึกษาปฐมวัย หลักสูตร รูปแบบการเรียนการสอน ที่เสริมสร้างทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เข้าใจบริบทของสถานศึกษาที่ การศึกษาระดับปฐมวัย มีความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพ การศึกษา”

ด้านทักษะ : “มีทักษะในการทำงานที่เป็นระบบ มีการวางแผน การทำงานเป็นทีม ทักษะการ เก็บรวบรวมข้อมูล การให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ และการเขียนรายงานสะท้อนผลการประเมิน ให้สถานศึกษาอย่างถูกต้อง ชัดเจน สมบูรณ์ และเกิดประโยชน์”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านคุณลักษณะ : “มีความยุติธรรม มีวินัยในตนเอง เป็นคนที่ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์ เที่ยงธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน และมีความสุภาพ อ่อนน้อมต่อผู้อื่น”

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3 มีความคิดเห็นว่าสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

ด้านความรู้ : “มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานด้านการศึกษาปฐมวัย หลักสูตรจรรยาบรรณวิชาชีพครู ลักษณะครูผู้สอนระดับการศึกษาปฐมวัย ความรู้เกี่ยวกับความมุ่งหมายของการศึกษาปฐมวัย จุดเน้นของสถานศึกษา อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของแต่ละสถานศึกษาที่เข้าไปประเมิน”

ด้านทักษะ : “มีทักษะการให้ข้อเสนอแนะ การเขียนรายงาน การเตรียมการดำเนินงานประเมินตามขั้นตอนที่ชัดเจน นำไปสู่การปฏิบัติหน้าที่ในการประเมินที่เป็นรูปธรรม สามารถวิเคราะห์ผลการประเมินโดยอธิบายจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา โอกาส และอุปสรรคของสถานศึกษาได้ตรงตามเกณฑ์ที่ สมศ. กำหนด”

ด้านคุณลักษณะ : “มีความเป็นกลาง มีกัลยาณมิตร สุภาพ อ่อนน้อม สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี”

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4 มีความคิดเห็นว่าสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

ด้านความรู้ : “มีความรู้ด้านบริบทของสถานศึกษา ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางบริบทของการจัดการศึกษาปฐมวัย ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพภายในของการศึกษาปฐมวัย ความรู้เกี่ยวกับแนวทาง วิธีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของการศึกษาปฐมวัย”

ด้านทักษะ : “มีความสามารถในการเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขอบเขต และประเด็นที่กำหนดให้ มีการวางแผนที่เป็นระบบ สามารถใช้เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการประเมินให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีทักษะในการทำงานเป็นทีม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี สามารถอธิบายผลการประเมินให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินบริบทของสถานศึกษาและเป้าหมายการจัดการศึกษาและหลักฐานเชิงประจักษ์”

ด้านคุณลักษณะ : “มีโปร่งใส ตรงไปตรงมา และตรวจสอบได้ ปฏิภาณและไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างทันถ่วงที มีความรับผิดชอบในหน้าที่และยุติธรรมในการประเมิน”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5 มีความคิดเห็นว่าสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

ด้านความรู้ : “มีความเข้าใจในการจัดการศึกษาปฐมวัย เข้าใจบทบาทของครู หลักสูตร การจัดการประเมินแก่เด็กปฐมวัย มีความเข้าใจในระบบประกันคุณภาพการศึกษา มีความรู้เรื่องมาตรฐานการประเมินระดับการศึกษาปฐมวัย”

ด้านทักษะ : “สามารถให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่สถานศึกษา มีการวางแผน การทำงานเป็นทีม และมีระบบในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล เข้าข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ สามารถวิเคราะห์ผลและเขียนรายงานได้อย่างสมบูรณ์”

ด้านคุณลักษณะ : “มีความเป็นกัลยาณมิตร สุภาพ อ่อนน้อม มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ชยัน อดทน ตรงต่อเวลา และยุติธรรมเป็นกลางในการประเมิน”

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 6 มีความคิดเห็นว่าสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

ด้านความรู้ : “มีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพภายในของ การศึกษาปฐมวัย ความรู้เกี่ยวกับแนวทาง วิธีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของการศึกษา ปฐมวัย ความรู้เกี่ยวกับจุดประสงค์ จุดเน้น หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของ การศึกษาปฐมวัย ความรู้เกี่ยวกับประเด็นการประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัย หลักสูตร การศึกษาการศึกษาปฐมวัย เข้าใจธรรมชาติของเด็กปฐมวัย วิธีการสอน และคุณลักษณะของครู ปฐมวัยที่ดี”

ด้านทักษะ : “มีการทำงานอย่างเป็นระบบ สามารถสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีเทคนิคในการ เก็บรวบรวมข้อมูล สามารถใช้เทคโนโลยีได้ดี ให้ข้อเสนอแนะและสะท้อนผลการประเมินที่เป็น ประโยชน์แก่สถานศึกษา”

ด้านคุณลักษณะ : “ประเมินด้วยความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ไม่ลำเอียง มีความเป็นกัลยาณมิตร ใช้วาจาที่สุภาพ อ่อนน้อม ซื่อสัตย์สุจริต และแก้ไขปัญหาเฉพาะ หน้าได้อย่างทันถ่วงที ยืดหยุ่น และมีเหตุผล”

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 7 มีความคิดเห็นว่าสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

ด้านความรู้ : “มีความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษา หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เข้าใจธรรมชาติของเด็กระดับปฐมวัย ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย และความรู้ เกี่ยวกับความหลากหลายทางบริบทของการจัดการศึกษาปฐมวัย”

ด้านทักษะ : “มีทักษะการวางแผน มีมนุษยสัมพันธ์ ใช้ภาษาในการสอบการข้อมูลที่เข้าใจง่าย เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ และสะท้อนผลให้สถานศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้”

ด้านคุณลักษณะ : “มีการเขียนรายงานผลการประเมินตรงตามสภาพจริง ไม่แสวงหาผลประโยชน์อื่นจากการประเมิน โดยใช้ข้อมูลใดๆ ซึ่ง สมศ. ยังไม่ได้เปิดเผยต่อสาธารณะ มีความยุติธรรม เป็นกลาง และมีความเป็นกัลยาณมิตร”

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 8 มีความคิดเห็นว่าสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

ด้านความรู้ : “มีความเข้าใจหลักสูตร บริบทสถานศึกษา การประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัย”

ด้านทักษะ : “มีทักษะในการวางแผน การทำงานเป็นทีม การใช้เทคโนโลยีเพื่อการประเมินที่มีคุณภาพ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง แสวงหาความรู้ และทักษะใหม่ๆ แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเครือข่ายผู้ประเมินภายนอกเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการประเมิน”

ด้านคุณลักษณะ : “มีความเป็นกัลยาณมิตร เป็นผู้ประพฤติตนสุภาพ อ่อนน้อม ไม่ก้าวร้าว มีความรู้ทรงภูมิปัญญา เป็นที่น่ายกย่องและเอาเป็นแบบอย่าง เป็นที่ปรึกษาที่ดี ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และชี้แจงให้เข้าใจ อดทนต่อคำพูด คำวิพากษ์ วิจารณ์ รวมถึงความอดทนต่อความยากลำบากในการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ข้อจำกัดและภาวะกดดันได้ และอุทิศเวลาอย่างเต็มที่ในการทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย”

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 9 มีความคิดเห็นว่าสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

ด้านความรู้ : “มีความรู้เกี่ยวกับประเด็นการประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานตามที่ สมศ กำหนด และเข้าใจรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัย”

ด้านทักษะ : “มีทักษะในการวางแผน การเขียนรายงาน กานเก็บรวบรวมข้อมูล และการทำงานอย่างเป็นระบบ”

ด้านคุณลักษณะ : “มีความตรงต่อเวลา ปฏิบัติหน้าที่ตามกำหนดเวลาตามที่ได้นัดหมายไว้ กับสถานศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกตรงตามเวลาที่ สมศ. กำหนด มีความยุติธรรม ซื่อสัตย์ มีความโปร่งใส และไม่เอนเอียง”

จากผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลจากการสัมภาษณ์มาสรุปเป็น ร่าง องค์กรประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย 3 องค์กรประกอบ 17 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. องค์กรประกอบด้านความรู้ แบ่งออกเป็น 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

1.1 ความรู้ด้านการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบ มาตรฐานด้านการศึกษาปฐมวัย ความรู้เกี่ยวกับความมุ่งหมายของการศึกษาปฐมวัย และความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัย

1.2 ความรู้ด้านบริบทของสถานศึกษา ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการ การศึกษาปฐมวัย และความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางบริบทของการจัดการศึกษาปฐมวัย

1.3 ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐาน และตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพภายในของการศึกษาปฐมวัย ความรู้เกี่ยวกับแนวทาง วิธีการ ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของการศึกษาปฐมวัย ความรู้เกี่ยวกับจุดประสงค์ จุดเน้น หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของการศึกษาปฐมวัย ความรู้เกี่ยวกับประเด็นการ ประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัย

2. องค์กรประกอบด้านทักษะ แบ่งออกเป็น 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

2.1 ทักษะการวางแผน ประกอบด้วย การเตรียมการดำเนินงานประเมินตามขั้นตอนที่ ชัดเจน นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ศึกษาประเด็นการประเมิน หลักเกณฑ์ วิธีการประเมินผล การตัดสินผล การเก็บรวบรวมข้อมูล และรูปแบบการเขียนรายงานการประเมินล่วงหน้า

2.2 ทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย เลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับการ เก็บรวบรวมข้อมูลตามขอบเขต และประเด็นที่กำหนดให้ รวบรวมและจัดระเบียบข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และเรียงลำดับความสำคัญ และการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศพร้อม ทั้งให้แนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยความยืดหยุ่น

2.3 ทักษะการให้ข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย เสนอแนวทางที่ชัดเจนและเป็นประโยชน์ ที่นำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน และอธิบายแนวทางปฏิบัติหรือเสนอทางเลือกให้กับ สถานศึกษาเพื่อปรับปรุง พัฒนา และแก้ไข

2.4 ทักษะการสรุปผลการประเมิน ประกอบด้วย สามารถวิเคราะห์ผลการประเมินโดย อธิบายจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา โอกาส และอุปสรรคของสถานศึกษาได้ตรงตามเกณฑ์ที่ สมศ. กำหนด และอธิบายผลการประเมินให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินบริบทของสถานศึกษาและเป้าหมาย การจัดการศึกษาและหลักฐานเชิงประจักษ์

2.5 ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย สามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการ รับ-ส่งข้อมูลได้ สามารถใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการสืบค้น จัดเก็บและประมวลผลข้อมูลได้ และ สามารถใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นหรือเพื่อนร่วมงานได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 ทักษะการเขียนรายงาน ประกอบด้วย เขียนรายงานผลการประเมินที่เข้าใจง่าย กระชับ และมีสาระสำคัญครบถ้วน และอธิบายรายละเอียดพร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบเกี่ยวกับ ประเด็นการประเมินนั้นๆ ได้อย่างถูกต้องและตรงตามประเด็นตามรูปแบบที่ สมศ. กำหนด

2.7 ทักษะการทำงานเป็นทีม ประกอบด้วย ทำงานร่วมกับผู้อื่นตามหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย ช่วยเหลือ สนับสนุนเพื่อนร่วมงานเพื่อความสำเร็จของเป้าหมาย แสดงความคิดเห็นอย่าง สร้างสรรค์ และรับฟังเหตุผลที่แตกต่างของเพื่อนร่วมงานได้โต้แย้งอย่างสร้างสรรค์ แลกเปลี่ยน/รับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น และยอมรับเหตุผลในการตัดสินใจและความคิดเห็นที่แตกต่างของเพื่อน ร่วมงานได้ ให้เกียรติ ให้กำลังใจ และชื่นชมเพื่อนร่วมงานในโอกาสที่เหมาะสม

2.8 ทักษะการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย แสวงหาความรู้ และทักษะใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเครือข่ายผู้ประเมินภายนอกเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการประเมิน และประเมินการดำเนินงานของตนเองและปรับปรุงเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3. องค์ประกอบด้านคุณลักษณะ แบ่งออกเป็น 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

3.1 ความเป็นกัลยาณมิตร ประกอบด้วย ใส่ใจถึงประโยชน์และความสำคัญของการประเมินคุณภาพภายนอก เป็นผู้ประพฤติตนสุภาพ อ่อนน้อม ไม่ก้าวร้าว มีความรู้ทรงภูมิปัญญา เป็นที่น่ายกย่องและเอาเป็นแบบอย่าง เป็นที่ปรึกษาที่ดี ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และชี้แจงให้เข้าใจ อุดหนุนต่อคำพูด คำวิพากษ์ วิจารณ์ รวมถึงความอดทนต่อความยากลำบากในการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ข้อจำกัดและภาวะกดดันได้

3.2 ความยุติธรรมเป็นกลาง ประกอบด้วย ประเมินด้วยความเที่ยงตรง เป็นกลาง ไม่ลำเอียงโดยยึดตามจรรยาบรรณ และประเมินบนร่องรอยหลักฐานที่ปรากฏ และไม่ใช้อคติในการตัดสินใจ

3.3 เจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพ ประกอบด้วย มีความตระหนักและเห็นประโยชน์ที่จะพัฒนาการศึกษาให้กับสถานศึกษา และอุทิศเวลาอย่างเต็มที่ในการทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

3.4 ความตรงต่อเวลา ประกอบด้วย ปฏิบัติหน้าที่ตามกำหนดเวลาตามที่ได้นัดหมายไว้กับสถานศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกตรงตามเวลาที่ สมศ.กำหนด

3.5 ความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วย ประเมินอย่างถูกต้อง โปร่งใส ตรงไปตรงมา และตรวจสอบได้ รายงานผลการประเมินตรงตามสภาพจริง ไม่แสวงหาผลประโยชน์อื่นจากการประเมิน โดยใช้ข้อมูลใดๆ ซึ่ง สมศ. ยังไม่ได้เปิดเผยต่อสาธารณะ

3.6 ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ประกอบด้วย มีปฏิภาณและไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างทันถ่วงที ยืดหยุ่น และมีเหตุผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รวมทั้งหมด 400 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อบรรยายแจกแจงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวอย่างในภาพรวม ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

(n = 400 คน)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	124	31.00
หญิง	276	69.00
การศึกษา		
ปริญญาโท	378	94.00
ปริญญาเอก	22	6.00
อายุ (ปี)		
35-45 ปี	101	25.25
46-55 ปี	206	51.50
56 ปีขึ้นไป	93	23.25
ประสบการณ์ในการประเมิน (ปี)		
ครั้งแรก	143	35.75
1 ครั้ง	146	36.50
2 ครั้ง	91	22.75
3 ครั้ง	20	5.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 69.00 เพศชายจำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 จบการศึกษาระดับปริญญาโทจำนวน 378 คน คิดเป็นร้อยละ 94.00 ปริญญาเอกจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 มีอายุอยู่ระหว่าง 46-55 จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 51.50 อายุระหว่าง 35-45 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.25 และมีอายุระหว่าง 56 ปีขึ้นไป 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.25 ประสบการณ์ในการประเมินเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นผู้ประเมินภายนอกมาแล้ว 1 ครั้ง จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 เป็นผู้ประเมินภายนอกครั้งแรก จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 35.75 เป็นผู้ประเมินภายนอกมาแล้ว 2 ครั้ง จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 22.75 และเป็นผู้ประเมินภายนอกมาแล้ว 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00

ตารางที่ 4.2 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

ตัวแปรสังเกตได้	\bar{X}	S.	Skew	Kurt	C.V.
1. ความรู้ (KNO)	4.36	0.52	-2.34	2.61	11.92
1.1 ความรู้ด้านการศึกษาปฐมวัย (KA)	4.31	0.56	-5.57	1.60	12.99
1.2 ความรู้ด้านบริบทของสถานศึกษา(KB)	4.51	0.47	-7.59	2.01	10.42
1.3 ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (KC)	4.27	0.43	-3.82	0.45	10.07
2. ด้านทักษะ (SKI)	4.40	0.42	-3.54	3.30	9.54
2.1 ทักษะการวางแผน (SA)	4.75	0.60	-3.60	2.40	13.48
2.2 ทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล (SB)	4.79	0.53	-5.15	3.14	11.06
2.3 ทักษะการสรุปผลการประเมิน (SC)	4.86	0.39	-1.19	0.13	8.06
2.4 ทักษะการให้ข้อเสนอแนะ (SD)	4.07	0.29	-0.08	1.58	7.12
2.5 ทักษะการเขียนรายงาน (SE)	4.04	0.26	-3.06	4.10	6.43
2.6 ทักษะการทำงานเป็นทีม (SF)	4.27	0.43	-6.96	0.34	10.07
2.7 ทักษะการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (SG)	4.20	0.57	-1.59	2.29	13.57
2.8 ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SH)	4.25	0.58	-2.59	2.63	13.64
3. ด้านคุณลักษณะ (ATT)	4.32	0.60	-1.96	2.37	13.88
1. ความเป็นกัลยาณมิตร (AA)	4.77	0.25	-2.22	3.36	5.24
2. เจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพ (AB)	4.36	0.61	-7.71	1.46	13.99
3. ความยุติธรรมเป็นกลาง (AC)	4.54	0.54	-0.74	0.16	11.89
4. ความตรงต่อเวลา (AD)	4.13	0.67	-1.80	2.16	16.22
5. ความซื่อสัตย์สุจริต (AE)	4.04	0.62	-0.56	-0.17	15.34
6. ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า (AF)	4.13	0.70	-2.86	2.39	16.94

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.2 พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.32 – 4.40 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานตั้งแต่ 0.42 - 0.60 โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ องค์ประกอบด้านทักษะ (SKI) (\bar{X} = 4.40) รองลงมาคือ ด้านความรู้ (KNO) (\bar{X} = 4.36) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ องค์ประกอบด้านคุณลักษณะ (ATT) (\bar{X} = 4.32) ส่วนตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.04 – 4.86 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานตั้งแต่ 0.25 - 0.70 โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ทักษะการสรุปผลการประเมิน (SC) (\bar{X} = 4.86) รองลงมาคือ ทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล (SB) (\bar{X} = 4.79) และตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ทักษะการเขียนรายงาน (SE) และความซื่อสัตย์สุจริต (AE) (\bar{X} = 4.04) เมื่อพิจารณา ค่าความเบ้ (Skewness) พบว่า ลักษณะการแจกแจงของข้อมูลตัวแปรในองค์ประกอบนี้ทั้งหมด มีความเบ้ทางลบ (Negative Skewness) ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากค่าความเบ้ของข้อมูลทั้งหมดที่มีค่าเป็นลบ แสดงว่าทั้งหมดมีค่าคะแนนสูง (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2550 : 91) และเมื่อพิจารณาความโด่ง (Kurtosis) พบว่าลักษณะการแจกแจงของตัวแปรในองค์ประกอบนี้ เกือบทุกตัวมีความโด่งน้อยหรือเตี้ยแบนกว่าโค้งปกติ (Platykurtic) ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากค่าความโด่งของข้อมูลเกือบทุกตัวมีค่าเป็นบวก หรือมากกว่า 0 แสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้มีการกระจายของข้อมูลออกจากค่าเฉลี่ยค่อนข้างน้อยกว่าการแจกแจงปกติ (Glass and Hopkins. 1995 : 92) เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของตัวแปร พบว่ามีค่าระหว่าง 5.24 – 16.94 ซึ่งตัวแปรที่มีสัมประสิทธิ์การกระจายมากที่สุดคือ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า (AF)

4.4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second order confirmatory factor analysis) กับโมเดลการวัดตามตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย มีดังนี้

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ดังแสดงในตารางที่ 4.3-4.4

ตารางที่ 4.3 ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

ตัวแปร สังเกตได้	ค่าความสัมพันธ์																
	ka	kb	kc	sa	sb	sc	sd	se	sf	sg	sh	aa	ab	ac	ad	ae	af
ka	1																
kb	0.56**	1															
kc	0.36**	0.32**	1														
sa	0.43**	0.56**	0.45**	1													
sb	0.55**	0.27**	0.25**	0.79**	1												
sc	0.58**	0.28**	0.48**	0.74**	0.53**	1											
sd	0.32**	0.22**	0.36**	0.40**	0.55**	0.44**	1										
se	0.54**	0.56**	0.41**	0.40**	0.51**	0.44**	0.52**	1									
sf	0.42**	0.27**	0.30**	0.45**	0.53**	0.51**	0.30**	0.57**	1								
sg	0.51**	0.51**	0.40**	0.57**	0.55**	0.60**	0.54**	0.50**	0.42**	1							
sh	0.36**	0.55**	0.46**	0.54**	0.52**	0.39**	0.25**	0.50**	0.34**	0.29**	1						
aa	0.22**	0.52**	0.42**	0.51**	0.59**	0.59**	0.52**	0.58**	0.46**	0.43**	0.45**	1					
ab	0.57**	0.20**	0.31**	0.53**	0.50**	0.51**	0.26**	0.22**	0.45**	0.42**	0.49**	0.44**	1				
ac	0.57**	0.28**	0.46**	0.58**	0.55**	0.52**	0.57**	0.54**	0.31**	0.41**	0.41**	0.47**	.45**	1			
ad	0.25**	0.52**	0.49**	0.44**	0.56**	0.53**	0.52**	0.52**	0.42**	0.45**	0.49**	0.44**	.41**	.40**	1		
ae	0.33**	0.46**	0.33**	0.42**	0.52**	0.57**	0.22**	0.52**	0.45**	0.44**	0.49**	0.47**	.26**	.28**	0.46**	1	
af	0.30**	0.53**	0.32**	0.40**	0.41**	0.50**	0.30**	0.46**	0.33**	0.40**	0.47**	0.42**	.30**	.34**	0.25**	0.53**	1
Skew	-5.57	-7.59	-3.82	-3.60	-5.15	-1.19	-0.08	-3.06	-6.96	-1.59	-2.59	-2.22	-7.71	-0.74	-1.80	-0.56	-2.86
Kurt	1.60	2.01	0.45	2.40	3.14	0.13	1.58	4.10	0.34	2.29	2.63	3.36	1.46	0.16	2.16	0.17	2.39

KMO : Measure of Sampling Adequacy = 0.74 Bartlett's Test of Sphericity : Chi-Square= 2504.82, df = 136, p = 0.00

หมายเหตุ : **p<.01

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ค่าสัมพันธระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ด้วยค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 17 ตัวแปร ผลพบว่าค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 136 คู่ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกคู่โดยมีค่าความสัมพันธ์เป็นบวก และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.79 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ไม่ควรเกิน 0.80 จึงไม่เกิดภาวะร่วมเชิงเส้นพหุ (Multicollinearity แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวแปรในโมเดลนี้มีความสัมพันธ์กันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

นอกจากนี้ผู้วิจัยทำการทดสอบค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity เพื่อตรวจสอบเมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะหรือไม่ ผลพบว่าค่า Chi-Square = 2504.82, df = 136, p = 0.00 ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รวมทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) มีค่าเท่ากับ 0.74 โดยมีความมากกว่า 0.05 แสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะและมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมากพอที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างได้ ค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยนั้นแสดงในตารางที่ 4.4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้
สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

ตัวแปรสังเกตได้	สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย			
	b_{sc}	SE	t	ความเที่ยง (R^2)
อันดับที่ 1				
KA	0.87**	<-->	<-->	0.75
KB	0.68**	0.07	15.74	0.58
KC	0.66**	0.05	14.91	0.54
SA	0.61**	<-->	<-->	0.48
SB	0.84**	0.08	18.11	0.82
SC	0.73**	0.05	17.41	0.61
SD	0.76**	0.08	17.52	0.62
SE	0.75**	0.06	17.48	0.62
SF	0.62**	0.08	15.54	0.47
SG	0.74**	0.06	17.22	0.62
SH	0.95**	0.04	18.64	0.91
AA	0.87**	<-->	<-->	0.87
AB	0.61**	0.04	14.48	0.50
AC	0.85**	0.04	18.42	0.84
AD	0.75**	0.05	17.48	0.62
AE	0.64**	0.08	15.62	0.51
AF	0.63**	0.04	16.24	0.49
อันดับที่ 2				
K	0.81**	0.52	22.75	0.73
S	0.89**	0.04	23.21	0.88
A	0.79**	0.04	12.41	0.74

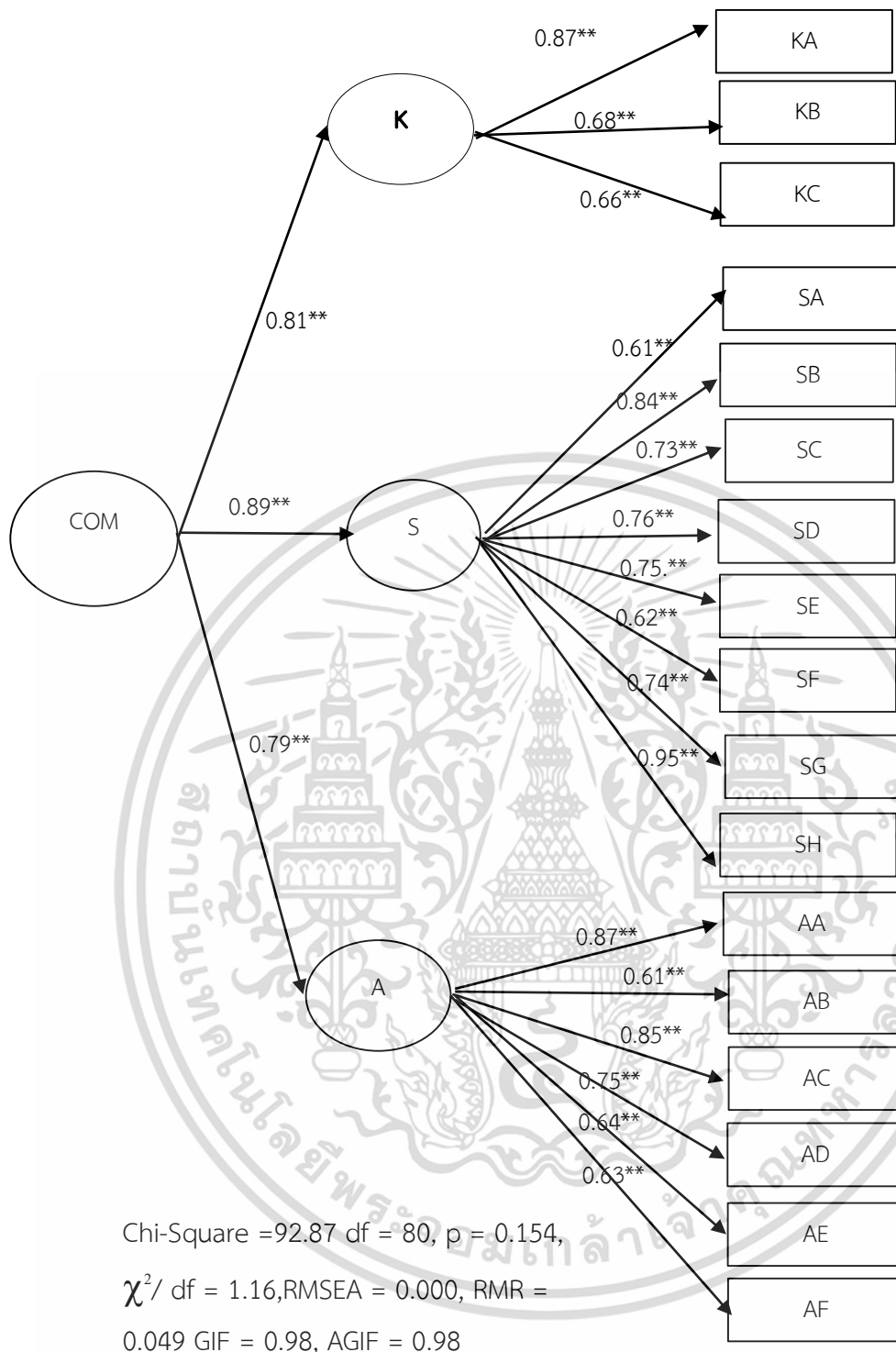
Chi-Square = 92.87, df = 80, p = 0.15, $\chi^2/df = 1.16$, RMSEA = 0.01,

RMR = 0.01, GIF = 0.98, AGIF = 0.98

หมายเหตุ : ** $p < .01$, b_{sc} หมายถึง ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เครื่องหมาย <-->

หมายถึง พารามิเตอร์บังคับจึงไม่รายงานผลค่า SE และ t

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.1 ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย
 ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.4 และภาพที่ 4.1 พบว่า ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย พบว่า มีค่า Chi-Square = 92.87, df = 80 และค่า p-value = 0.15 กล่าวคือ ค่า χ^2 แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งค่าดัชนี RMSEA = 0.000 และ RMR = 0.049 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 0 ค่าดัชนี GIF = 0.98 และ AGIF = 0.98 มีค่าเข้าใกล้ 1 และ $\chi^2/df = 1.16$ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 3 แสดงว่า โมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีความตรงเชิงโครงสร้างสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

นอกจากนี้ค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวแตกต่างจากศูนย์ โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบ มากที่สุดคือ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($b_{sc} = 0.95$) รองลงมาคือ ความรู้ด้านบริบทของสถานศึกษา ($b_{sc} = 0.87$) มีความเป็นกัลยาณมิตร ($b_{sc} = 0.87$) ความยุติธรรมเป็นกลาง ($b_{sc} = 0.85$) ทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล ($b_{sc} = 0.84$) ทักษะการให้ข้อเสนอแนะ ($b_{sc} = 0.75$) ความตรงต่อเวลา ($b_{sc} = 0.75$) ทักษะการเขียนรายงาน ($b_{sc} = 0.75$) ทักษะการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ($b_{sc} = 0.74$) ทักษะการสรุปผลการประเมิน ($b_{sc} = 0.73$) ความรู้ด้านบริบทของสถานศึกษา ($b_{sc} = 0.68$) ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ($b_{sc} = 0.66$) ความซื่อสัตย์สุจริต ($b_{sc} = 0.64$) ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ($b_{sc} = 0.63$) ทักษะการทำงานเป็นทีม ($b_{sc} = 0.62$) ทักษะการวางแผน ($b_{sc} = 0.61$) และเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพ ($b_{sc} = 0.61$) ตามลำดับ ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้ทุกค่าซึ่งวัดจาก R^2 ที่บ่งบอกความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหลักกับองค์ประกอบย่อยของโมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง (R^2 อยู่ระหว่าง .47 ถึง .91)

4.5 ผลการพัฒนาเครื่องมือการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

4.5.1 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นด้วยการให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ด้านจิตวิทยาการศึกษา และด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาจำนวน 7 ท่าน (รายละเอียดในภาคผนวก ก) เป็นผู้พิจารณาความตรงของเนื้อหา (Face Validity) ด้วยการพิจารณาความสอดคล้องของข้อความคำถามกับนิยามสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ผู้วิจัยคำนวณค่าความสอดคล้อง (IOC) แล้วเลือกเฉพาะข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง มากกว่า 0.05 ขึ้น (พรุณี ลีกิจวัฒน์. 2555) พร้อมทั้งปรับปรุงตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ข้อคำถามกับในแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก
การศึกษาปฐมวัย

องค์ประกอบ	ค่าความสอดคล้อง (IOC)
1. ด้านความรู้	0.71 – 1.00
2. ด้านทักษะ	0.71 – 1.00
3. ด้านคุณลักษณะ	0.71 – 1.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ข้อคำถามในแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านคุณลักษณะ มีค่า IOC ระหว่าง 0.71-1.00 แสดงว่าข้อคำถามมีความตรง

4.5.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย โดยหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเที่ยง (α) แสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ผลการตรวจสอบคุณภาพรายข้อด้านค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเที่ยง (α) ของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

องค์ประกอบ	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก	ความเที่ยง(α)
1. ด้านความรู้	0.35 - 0.78	(r) 0.23 - 0.68	0.92
2. ด้านทักษะ	-	(t) 7.98	0.97
3. ด้านคุณลักษณะ	-	(t) 6.77	0.95

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ข้อคำถามในแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.35 – 0.78 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.23 – 0.68 และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92 ด้านทักษะมีค่าอำนาจจำแนก (t) เท่ากับ 7.98 และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97 และด้านคุณลักษณะมีค่าอำนาจจำแนก (t) เท่ากับ 6.77 และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.95 แสดงว่าข้อคำถามมีความยากง่ายเหมาะสม มีอำนาจจำแนกดี และมีความเที่ยงสูง

4.6 ผลการประเมินคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

ผู้วิจัยนำผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษากระบวนการสร้างคู่มือการประเมิน และได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเก็บรวบรวมข้อมูลจากทั้งผู้ทรงคุณวุฒินำมาสร้าง “คู่มือการประเมินสมรรถนะเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ทำให้มีสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ และใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยตลอดจนนำผลการศึกษาไปประยุกต์ในพัฒนาสมรรถนะผู้ประเมินภายในในระดับต่างๆให้สอดคล้องกับสภาวการณ์ปัจจุบันได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถใช้วางแผนพัฒนาผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยให้มีสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

บทที่ 3 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

บทที่ 4 การประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย

ภาคผนวก ข ตัวอย่างผลการประเมินสมรรถนะการแปลงคะแนนมาตรฐาน

รายละเอียดตามคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ดังแสดงในภาคผนวก จ. ซึ่งตามเกณฑ์ผู้วิจัยนำคู่มือที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพ โดยประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินของคณะกรรมการร่วมด้านมาตรฐานสำหรับการประเมินผลการศึกษา (Join Committee on Standards for Educational Evaluation. 2011) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอรรถประโยชน์ (Utility) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) ด้านความเหมาะสม (Propriety) และด้านความถูกต้อง (Accuracy) ในภาพรวม ดังแสดงในตารางที่ 4.7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 ผลการประเมินคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
ด้านอรรถประโยชน์			
1. มีประโยชน์ต่อการประเมินคุณภาพการศึกษา	4.80	0.44	มากที่สุด
2. นำแบบประเมินไปใช้ประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยได้	4.80	0.44	มากที่สุด
3. มีการระบุแนวทางในการนำไปใช้ประโยชน์อย่างชัดเจน	4.80	0.44	มากที่สุด
4. สามารถตัดสินใจคุณค่าได้ชัดเจน	4.60	0.54	มากที่สุด
5. ก่อให้เกิดการพัฒนาผู้ประเมินได้อย่างต่อเนื่อง	4.80	0.44	มากที่สุด
รวม	4.76	0.32	มากที่สุด
ด้านความเป็นไปได้			
1. คู่มือมีความเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้กับผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย	4.80	0.44	มากที่สุด
2. การปฏิบัติตามคู่มือนำไปสู่การประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยได้จริง	4.80	0.44	มากที่สุด
3. ผลที่ได้จากการประเมินมีความเป็นไปได้ว่าตรงกับความเป็นจริง	4.60	0.54	มากที่สุด
4. ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถใช้คู่มือนี้ได้สะดวก	4.60	0.54	มากที่สุด
5. มีความคุ้มค่าในการนำไปใช้	4.60	0.89	มากที่สุด
รวม	4.68	0.26	มากที่สุด
ด้านความเหมาะสม			
1. มีความเหมาะสมในการนำไปประเมินกับผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย	4.60	0.54	มากที่สุด
2. เนื้อหาของคู่มือครบถ้วนเหมาะสมกับการนำไปใช้งาน	4.60	0.54	มากที่สุด
3. เนื้อหาของคู่มือมีการประเมินด้วยความเป็นธรรม	4.40	0.89	มาก
4. การใช้คู่มือไม่ส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.60	0.89	มากที่สุด
5. การวัดประเมินผลการใช้คู่มือมีความเหมาะสม	4.60	0.54	มากที่สุด
รวม	4.56	0.26	มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
ด้านความถูกต้อง			
1. มีการระบุวัตถุประสงค์ของการประเมิน	4.60	0.54	มากที่สุด
2. มีการระบุแนวคิดและทฤษฎีได้อย่างถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือต้องถูกต้องและน่าเชื่อถือ	4.40	0.54	มาก
4. อธิบายขั้นตอนต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
5. การพิมพ์ ตัวสะกด และการเว้นวรรคถูกต้อง	4.60	0.54	มากที่สุด
รวม	4.72	0.10	มากที่สุด
รวมทั้งหมด	4.68	0.15	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านมีความคิดเห็นว่า คู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ ด้านอรรถประโยชน์ ($\bar{X} = 4.76$) ด้านความถูกต้อง ($\bar{X} = 4.72$) ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.68$) และด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.56$) ตามลำดับ

1. จุดแข็งของคู่มือ

1.1 ผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยเล่มนี้ จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่สำคัญและบทความที่เกี่ยวข้องจำนวนมากทั้งในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือทั้งด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและความเชื่อมั่นเพื่อไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาวิจัยมากที่สุด

1.2 ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ทำให้ผลการศึกษาวิจัยสามารถเชื่อถือได้มากยิ่งขึ้น และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนมากพอที่เป็นตัวแทนของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ส่วนเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครอบคลุมความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับผู้ประเมินภายนอก

1.3 มีความครบถ้วน มีประโยชน์ต่อผู้ประเมินมาก ความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม ในการนำไปใช้

1.4 สามารถพัฒนาเป็นมาตรฐานระดับประเทศที่ใช้ร่วมกัน และเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกระดับอื่น ๆ

1.5 โครงสร้างของข้อคำถามและตัวบ่งชี้สอดคล้องกับนิยามสมรรถนะที่กำหนดและมีความเป็นลำดับที่ชัดเจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. จุดที่ควรพัฒนาของคู่มือ

ในส่วนบทนำ ผู้วิจัยควรเพิ่มเติมเหตุผลความจำเป็นว่าทำไมต้องมีแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย มีปัญหาการประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัยว่าแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร แบบประเมินที่มีโครงสร้างปลายปิด ถ้าผู้ถูกประเมินไม่เข้าใจคำถามหรือเข้าใจคำถามผิด หรือไม่ตอบคำถามบางข้อ หรือไม่ไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนที่จะตอบคำถาม ก็จะทำให้ได้ผลประเมินที่มีความคลาดเคลื่อนได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยและพัฒนาคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย เป็นการดำเนินการวิจัย
ในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสารเพื่อพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอก การศึกษาปฐมวัย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพภายนอก
จำนวน 4 คน ด้านการศึกษาปฐมวัยจำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 9 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยขั้นที่ 1 คือ แบบสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนตามวันและเวลาที่ได้นัดหมายด้วย
ตนเอง มีการบันทึกการสัมภาษณ์ และใช้เครื่องบันทึกเสียงควบคู่กันไปด้วย ก่อนจบการสัมภาษณ์ทุกครั้ง
ผู้วิจัยได้สรุปผลการสัมภาษณ์ให้กับผู้ถูกสัมภาษณ์ฟังเพื่อยืนยันว่าผู้วิจัยสรุปผลการสัมภาษณ์ถูกต้อง

3.2 สรุปยืนยันองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้มาประมวลเข้าด้วยกัน แล้วสังเคราะห์เนื้อหา
(Content Synthesis) เพื่อให้ได้เนื้อหาโครงสร้างของร่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของสมรรถนะผู้ประเมิน
ภายนอกการศึกษาปฐมวัยในเบื้องต้น

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษา ปฐมวัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ
การศึกษา ปีงบประมาณ 2562 จำนวน 630 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย จำนวน 400 คน โดยพิจารณาจากเกณฑ์การ
กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Hair และคณะ (2006) ที่ต้องใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 10 หน่วยต่อ 1 ตัวแปร ซึ่ง
การวิจัยครั้งนี้มีจำนวนตัวแปรสังเกตได้ 17 ตัวแปร ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จึงไม่น้อยกว่า 170 คน แต่เพื่อให้
การวิจัยมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบ

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลายขั้นตอน (Multi Stage random sampling) เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second order confirmatory factor analysis) และค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยขั้นที่ 2 คือ แบบสอบถาม ที่ใช้ในการสอบถาม ความเหมาะสมองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถึงผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย จำนวน 400 คน โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้ประเมินภายนอกและแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงร่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ให้มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น

3.2 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ผู้ประเมินภายนอกส่งแบบสอบถามกลับมาภายใน 2 สัปดาห์ เพื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.)

4.2 ตรวจสอบความตรงของโมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second order confirmatory factor analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาเครื่องมือการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.2.1 ผู้ประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จำนวน 3 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของแบบประเมิน ความชัดเจนของภาษา และเวลาในการทำ

1.2.2 ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จำนวน 30 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) เป็นกลุ่มทดลองใช้ (Try out) ในการวิเคราะห์คุณภาพของแบบประเมินโดยหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเที่ยง (α) เพื่อคัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพไปใช้เป็นแบบประเมินฉบับสมบูรณ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกำหนดการจำนวน 2 ครั้ง ดังนี้

3.1 ทำแบบประเมินเสนอผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและข้อคำถามด้านภาษา ความชัดเจนของข้อคำถาม และเวลาในการทำแบบประเมิน

3.2 ทดลองใช้ครั้งที่ 1 ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพดังนี้

3.2.1. วิเคราะห์ค่าความยากและอำนาจจำแนก เพื่อคัดเลือกข้อคำถามที่ผ่านการพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนด สำหรับแบบประเมินด้านความรู้

3.2.2. ตรวจสอบความค่าเที่ยงของแบบประเมินรายด้าน

3.2.3. กำหนดเกณฑ์การประเมินทั้งรายด้านและทั้งฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ที่พัฒนาขึ้น

1. การวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

2. วิเคราะห์ค่าความยากง่าย (Item Difficulty Index: p)

3. วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (Item Discrimination Power Index: r) เพื่อคัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพไปใช้

4. วิเคราะห์หาความเที่ยงของแบบประเมิน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์- แอลฟา (α - Coefficient)

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาคู่มือการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กรรมการพัฒนาระบบการประเมินการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาและกรรมการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินคุณภาพคู่มือการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบประเมินคุณภาพคู่มือถูกนำมาวิเคราะห์โดย ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

ผลการพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย พบว่า

1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก 17 ตัวบ่งชี้

2. การวิเคราะห์ระดับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย พบว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.04 – 4.86 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานตั้งแต่ 0.25 - 0.70 โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ทักษะการสรุปผลการประเมิน รองลงมาคือ ทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล และตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ทักษะการเขียนรายงานและความซื่อสัตย์สุจริต

3. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง พบว่า มีค่า Chi-Square = 92.87, df = 80, χ^2/df = 1.16, p-value = 0.15, RMSEA = 0.000, RMR = 0.049, GIF = 0.98, AGIF = 0.98 แสดงว่า โมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีความตรงตามโครงสร้างสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาเครื่องมือการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

ผลการพัฒนาประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย พบว่า

1. การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational Definition) ขององค์ประกอบสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

1.1 ด้านความรู้ หมายถึง ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีความรู้เรื่องการพัฒนาเด็กอย่างลึกซึ้ง ความรู้ในเรื่องปรัชญา แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยทุกรูปแบบ และสามารถเข้าถึงความไว้วางใจจากเด็กเล็ก ครู และผู้ปกครอง

1.2 ด้านทักษะ หมายถึง ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ ความสามารถในการสืบสอบและวิเคราะห์ข้อมูล ความสามารถในการสะท้อนคิดและให้ข้อเสนอแนะ และความสามารถในการสื่อสารเจรจาต่อรอง

1.3 ด้านคุณลักษณะ หมายถึง ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีความยึดมั่นในจรรยาบรรณเคารพให้เกียรติผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต มีกิริยามารยาทที่ดีงาม มีเจตคติต่อการประเมินเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา ปรรณชาติต่อผู้รับการประเมิน และเป็นกัลยาณมิตรในการประเมิน

2. การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

2.1. แบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย (ด้านความรู้) จำนวน 25 ข้อ มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก ที่มีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว การให้คะแนนเป็นแบบ 0 และ 1 โดยให้ 1 คะแนน หากตอบข้อคำถามถูกต้องและหากตอบข้อคำถามผิดจะให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

0 คะแนน แบบประเมินดังกล่าวมีความตรงเชิงเนื้อหา IOC ของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.71 – 1.00 ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.35 - 0.78 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.23 - 0.68 และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92

2.2 แบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย (ด้านทักษะ) จำนวน 30 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert ตามระดับของพฤติกรรมที่แสดงออกถึงทักษะของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาปฐมวัย แบบประเมินดังกล่าวมีความตรงเชิงเนื้อหา IOC ของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.71 – 1.00 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97

2.3 แบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย (ด้านคุณลักษณะ) จำนวน 24 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert ตามระดับของพฤติกรรมที่แสดงออกถึงคุณลักษณะของผู้ประเมินประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาปฐมวัย แบบประเมินดังกล่าวมีความตรงเชิงเนื้อหา IOC ของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.71 – 1.00 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.95

ตอนที่ 3 การสร้างคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

ผลการสร้างคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ได้เป็นเอกสารคู่มือที่ประกอบด้วย 4 บท คือ บทที่ 1 บทนำ ซึ่งจะกล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของการดำเนินงานการศึกษาปฐมวัย ผู้ประเมินภายนอกที่มีความสำคัญและจำเป็นในการประเมินคุณภาพภายนอกที่จะต้องมีความสมรรถนะในการดำเนินงานเป็นผู้ประเมินภายนอก บทที่ 2 ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย เป็นการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่และ ข้อบังคับ กฎ ระเบียบ แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอก บทที่ 3 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย เป็นรายละเอียดจากผลการดำเนินงานวิจัยที่ได้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้เบื้องต้นเพื่อใช้ในการกำหนดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย บทที่ 4 การประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย เป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยและให้ผู้ประเมินภายนอกทราบว่า ตนเองมีสมรรถนะอยู่ในระดับใด และในคู่มือยังบรรจุ ภาคผนวกที่ประกอบด้วย ภาคผนวก ก มาตรฐานการศึกษาปฐมวัยและภาคผนวก ข ตัวอย่างผลการประเมินสมรรถนะการแปลงคะแนนมาตรฐานตามเกณฑ์

ผลการตรวจสอบคุณภาพคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย พบว่าผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านมีความคิดเห็นว่า คู่มือการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ ด้านอรรถประโยชน์ (\bar{X} = 4.76) ด้านความถูกต้อง (\bar{X} = 4.72) ด้านความเป็นไปได้ (\bar{X} = 4.68) และด้านความเหมาะสม (\bar{X} = 4.56) ตามลำดับ

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยมีประเด็นสำหรับการอภิปราย ดังนี้

1. การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย พบว่า จากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มสนทนา สรุปได้ว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก 17 องค์ประกอบย่อย 59 ตัวบ่งชี้ และจากการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยจำนวน 400 คน พบว่า โมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีความเที่ยงตรงดี เนื่องจากมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า Chi-Square = 92.87, df = 80, $\chi^2/df = 1.16$, p-value = 0.15, RMSEA = 0.000, RMR = 0.049, GIF = 0.98, AGIF = 0.98 ทั้งนี้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยที่ได้พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องตามแนวคิดของ Boruch and Cordray. (1980); Cronbach et al. (1980); Guba and Lincoln. (1981); Stufflebeam et al. (1971) and McShane and Glinow (2000) ที่ประกอบด้วยสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษามีความต้องการให้ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีสมรรถนะในการประเมินตามที่ต้องการ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน (2547) วิจัยพบว่า สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก คือ มีความรู้ ประสบการณ์ที่เอื้อต่อประสิทธิภาพในการประเมิน บุคลิกภาพ เจตคติ คุณธรรมและจรรยาบรรณ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานประเมิน และคุณภาพของเอกสารรายงานผลการประเมินสถานศึกษา และนภาพร ส่งแสง (2560) วิจัยพบว่า องค์ประกอบสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานประเมินคุณภาพภายนอก (พ.ศ. 2559-2563) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สมรรถนะหลัก และ 2) สมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ ซึ่งองค์ประกอบที่ให้ความสำคัญในการพัฒนามากที่สุด คือ สมรรถนะหลักด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับองค์ประกอบด้านทักษะของผู้วิจัย คือ ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยต้องมีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการรับ-ส่งข้อมูลได้ สามารถใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการสืบค้น จัดเก็บและประมวลผลข้อมูลได้ และสามารถใช้อีเมลออนไลน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นหรือเพื่อนร่วมงานได้ สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นี้ โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลที่ต้องการใช้อีเมลออนไลน์ในปัจจุบัน การสร้างทักษะชีวิตให้เกิดขึ้นกับกลุ่มบุคคลดังกล่าวนี้ จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นที่ต้องสร้างฐานการศึกษาและการขัดเกลาทางสังคมเพื่อที่จะออกไปเผชิญชีวิตในโลกแห่งความเป็นจริงได้อย่างเป็นรูปธรรม

2. ผลการพัฒนาเครื่องมือการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

2.1. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ข้อคำถามในแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย จำนวน 79 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.71-1.00 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแบบประเมินที่สร้างขึ้นประกอบด้วยข้อคำถามที่มีความตรงเชิงเนื้อหาทุกข้อ ดังที่บุญเรียง ขจรศิลป์ (2543); พรทิพย์ ไชยโส (2545) และ พรรณี ลีกิจวัฒน์. (2555) ได้กล่าวไว้ว่า ค่า IOC ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แสดงให้เห็นว่า ข้อคำถามมีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2. ผลการตรวจสอบค่าความยากง่าย

ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่ายของข้อคำถามในแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก การศึกษาปฐมวัย ด้านความรู้ ซึ่งพบว่าข้อคำถามในแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ด้านความรู้ มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.35 - 0.78 ซึ่งแสดงว่าข้อคำถามในแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ด้านความรู้ เป็นข้อคำถามที่มีค่าความยากง่ายอยู่เกณฑ์ที่มีคุณภาพ ดังที่ บุญเรียง ขจรศิลป์ (2543) และพรธณี ลีกิจวัฒน์. (2555) ที่กล่าวว่า ข้อสอบที่คัดเลือกมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลควรเป็นข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย ปานกลางคือ ประมาณ 0.50 แต่ในทางปฏิบัติมักจะกำหนดเกณฑ์ระดับความยากของข้อสอบที่จะเลือกไว้ในช่วง 0.20-0.80 ดังนั้นแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ด้านความรู้ ที่สร้างขึ้นจึงประกอบด้วยข้อคำถามข้อที่มีค่าความยากง่ายอยู่ในระดับที่นำไปใช้ได้อย่างมีคุณภาพ

2.3. ผลการตรวจสอบค่าอำนาจจำแนก

ผลการตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามในแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก การศึกษาปฐมวัย ด้านความรู้ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.23 - 0.68 ซึ่งข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ที่มีคุณภาพ ดังที่ บุญเรียง ขจรศิลป์ (2543) และพรธณี ลีกิจวัฒน์. (2555) ซึ่งกล่าวว่า ข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกที่ดีจะต้องมีค่าเป็นบวกและควรมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ดังนั้นแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ด้านความรู้ ที่สร้างขึ้นจึงประกอบด้วย ข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในระดับที่นำไปใช้ได้ สามารถจำแนกผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยที่มีสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ด้านความรู้ระดับต่างกันได้

2.4. ผลการตรวจสอบความเที่ยงของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

การตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก การศึกษาปฐมวัย พบว่า ความเที่ยงของด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ มีค่าเท่ากับ 0.92 0.97 และ 0.95 ตามลำดับ สรุปได้ว่า หากพิจารณาความเที่ยงของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก การศึกษาปฐมวัยเป็นรายด้านพบว่า แบบประเมินทุกด้านมีความเที่ยงอยู่ในระดับสูง ดังเกณฑ์การพิจารณาค่าความเที่ยงของ Ebel (1986) ที่กำหนดเกณฑ์ไว้ว่า ค่าความเที่ยงตั้งแต่ 0.01-0.40 แสดงถึงค่าความเที่ยงระดับต่ำ ค่าความเที่ยง 0.41-0.70 แสดงถึงค่าความเที่ยงระดับปานกลาง ค่าความเที่ยง 0.71-0.90 แสดงถึงค่าความเที่ยงระดับสูง และค่าความเที่ยง 0.91-1.00 แสดงถึงค่าความเที่ยงระดับสูงมาก นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับศิริชัย กาญจนวาสี (2544: 176) ที่กล่าวถึงความเที่ยงของแบบประเมินไว้ว่า “แบบประเมินควรมีความเที่ยงเบื้องต้นอย่างน้อย 0.50 จึงเหมาะสมที่จะนำมาใช้ได้” ผลการตรวจสอบความเที่ยงของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย แสดงให้เห็นว่าแบบประเมินมีความเที่ยงอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยได้

3. ผลการตรวจสอบคุณภาพคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

ผลการตรวจสอบคุณภาพคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยพบว่า คู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีการตรวจสอบความตรงเชิงพินิจ (Face Validity) ดังที่บุญเรียง ขจรศิลป์ (2543) ซึ่งกล่าวว่า คุณสมบัติของคู่มือที่ดีสามารถอ่านเข้าใจ มีเนื้อหาครบถ้วนได้ตรงกับที่นิยามไว้ และคู่มือสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และมีประโยชน์ สะดวกในการนำไปใช้ อ่านเข้าใจง่ายและมีส่วนประกอบสำคัญครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินของคณะกรรมการร่วมด้านมาตรฐานสำหรับการประเมินผลการศึกษา (Join Committee on Standards for Educational Evaluation. 2011) ที่ใช้มาตรฐานการประเมินคู่มือการใช้แบบประเมินที่ประกอบด้วยความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และมีประโยชน์ สามารถนำไปใช้การประเมินและแปลความหมายคะแนนได้อย่างมีถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้และการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาควรมีการกำหนดแผนงานในการพัฒนาสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยเพื่อพัฒนาและปรับปรุงให้ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยที่เหมาะสม

5.3.1.2 สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ควรนำเอาผลการวิจัยเพื่อกำหนดนโยบายการอบรมพัฒนาผู้ประเมินภายนอกของสำนักงานให้มีสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยอย่างยั่งยืน

5.3.1.3 สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาควรนำแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปใช้กับผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยก่อนการอบรมเพื่อให้ทราบสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยแต่ละคนว่าอยู่ในระดับใด มีจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาและแนวทางพัฒนาอย่างไร และนำผลประเมินที่ได้ไปใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 การศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยยังมีประเด็นอื่น ๆ ที่น่าสนใจ อีกหลายประเด็น เช่น ควรมีการศึกษาโมเดลสมการโครงสร้างสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ที่จะประกอบด้วยปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลการพัฒนาสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ที่มีสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

5.3.2.2 การวิจัยครั้งนี้ควรมีการทดลองใช้คู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย และมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสนทนากลุ่ม หลังจากการทดลองใช้คู่มือ เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมและลึก ซึ่งมาสนับสนุนข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงปริมาณ

5.3.2.3 จากการวิเคราะห์โมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย พบว่า ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด ดังนั้นจึงควรพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้ผู้ประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัยสามารถนำทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5.3.2.4 ผู้วิจัยควรมีการวิจัยพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย เพื่อใช้คู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยประเมินผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยหลังการอบรมเพิ่ม และศึกษาพัฒนาการของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยว่ามีพัฒนาอย่างไร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2561. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการตรวจ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา พ.ศ. 2560. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนพิเศษ 221 ง, 8 กันยายน 2560.
- กรัณญา อรุณรัตน์. 2547. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินภายนอกสำหรับตรวจสอบ หน่วยงานฝึกอบรมภาคเอกชน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการ การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กานดา พูนลาภทวี. 2524. ความคิดเห็นของผู้บริหาร นักวิจัย และนักประเมินเกี่ยวกับสมรรถภาพ ในการวิจัยและประเมินการศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (การวัดและ ประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา อาชีพ. 2549. การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะของผู้ป่วย. วารสารพยาบาลศิริราช, 1(2), 27-42.
- กรองจิตต์ เล็กสมบูรณ์สุข. 2555. องค์ประกอบของสมรรถนะของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลระดับตติยภูมิ ในจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. (การจัดการพยาบาล). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน
- เกื้อ กระแสโสม. 2547. การพัฒนาการรับรองผู้ประเมินภายนอกตามแนวคิดที่เน้นสมรรถภาพ สำหรับการประเมินสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. (การวัดและ ประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนิษฐา วิทยาอนุมาส. 2530. การวิจัยแบบเดลฟาย : เทคนิคและปัญหาที่พบในการวิจัย. รวมบทความที่เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- จารุวรรณ ธานี. 2554. การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินสมรรถนะของผู้จัดการ พยาบาลโรงพยาบาลเอกชน. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารพยาบาล). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทนา อุดม (2561) การวิเคราะห์องค์ประกอบนวัตกรรมการบริหารจัดการองค์กรแห่งการเรียนรู้ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้. 1(11): 67-78.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- จงจิตร รั้มจรูพงษ์. 2559. การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาล
สมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารพยาบาล). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2523. การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2535. การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย. ในรวมบทความที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
ทางการศึกษา (เล่ม 2). ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- ฉัตรนภา พรหมมา. 2558. การพัฒนาเกณฑ์ประเมินภารกิจของภาควิชาคณิตศาสตร์ในวิทยาลัย
ครู. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. (การวัดและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉัตรศิริ ปิยพิมลสิทธิ์. 2541. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน. วารสารวัดผลการศึกษา. 20(59):
27-42.
- ชวาล แพร่ตกุล. 2536. เทคนิคการวัดผล. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ชนิตา รักษ์พลเมือง. 2531. การศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ชูชัย สมितिไกร. 2550. การสรรหา การคัดเลือก และการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูชัย สมितिไกร. 2556. การฝึกอบรมบุคลากรในองค์การ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. 2551. การบริหารผลงานเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- दनัย เทียนพุด. 2546. Human core competencies ความสามารถปัจจัยชนะของธุรกิจ
และคน. กรุงเทพฯ : นาโกต้า.
- เดชา เดชะวัฒนะไพศาล. 2543. ความสามารถในการบริหารบุคคล. วารสารบริหารคน. 1(12):
30-42.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2547. การพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพผู้ประเมินภายนอก สำหรับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา).
พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นภาพร ส่งแสง. 2560. การพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้น
พื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การติดตามและประเมินแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์. ปริญญาการศึกษาดุษฎี
บัณฑิต. (การทดสอบและวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นันทิยา บุญสวัสดิ์. 2560. การพัฒนาแนวทางการเก็บข้อมูลโรงเรียนสำหรับผู้ประเมินภายนอก.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (การวัดและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2551. การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- น้ำฝน โดมกลาง. 2551. บทบาทหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์ที่พึงประสงค์ในศตวรรษหน้า (พ.ศ. 2551-2560). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์.. 2547. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. 2543. วิธีวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ ห.จ.ก.พี.เอ็น. การพิมพ์.
- บุษรินทร์ เขียววานิช.2549. การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมคุณภาพการสอนวิชาภาษาอังกฤษของครูชาวต่างชาติในโรงเรียนสองภาษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญใจ ศรีสถิตนรากร. 2550. ภาวะผู้นำและกลยุทธ์การจัดการองค์การพยาบาลในศตวรรษที่ 21 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญใจ ศรีสถิตนรากร. 2555. การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย : คุณสมบัติการวัดเชิงจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยูร ศรีประสารณ์. 2523. เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย. วารสารการศึกษาแห่งชาติ 14(59): 49-60.
- ปาริชาติ สุวรรณมา. 2562. การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูในห้องเรียนหลากหลายชาติพันธุ์. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. 13(1): 56-68.
- ปานจันทร์ ชูทิพย์. 2557. การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลเอกชน. วารสารพยาบาลและการดูแลสุขภาพ, 34(1), 170-178.
- ปิยะมาศ หวังช่วยกลาง. 2548. สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (การวัดและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปองพล อติเรกสาร. 2546. ปองพลแนะผลิตผู้ผลิตผู้ประเมินระดับคุณภาพ. หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ (11 สิงหาคม 2546): 15.
- พรทิพย์ ไชยโส. 2545. เอกสารประกอบการสอนวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษากรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิมพ์นภัส แม้นศิริ. 2557. สมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลศูนย์สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารพยาบาล). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- พิสมร ผงศรีอีก. 2561. การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. วารสารวิถีสังคมมนุษย์.
2(6): 120-139.
- พสุ เดชะรินทร์. 2546. กลยุทธ์ใหม่ในการจัดการ. กรุงเทพฯ : ผู้จัดการ
- พรธิดา แสงทอง. 2550. สมรรถนะของพยาบาลอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลอุตรดิตถ์.
วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารพยาบาล). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรรณี ลีกิจวัฒน์. 2553. การพัฒนาองค์ประกอบของสมรรถภาพครูเทคโนโลยีสารสนเทศระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น. 15(11): 1101-1114.
- พรรณี ลีกิจวัฒน์. 2555. วิธีการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ไพฑูรย์ พิมพ์. 2557. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพฤติกรรมการบริโภค ที่เป็นมิตรกับ
สิ่งแวดล้อมของนักศึกษา. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. 3(39): 317-326.
- ภูริต วาจาบัณฑิตย์. 2549. การพัฒนาตัวบ่งชี้เสริมสร้างพลังอำนาจผู้ประเมินภายนอกระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (การวัดและประเมินผล
การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มัลลิกา โฆษิตชัยมงคล. 2546. Competency Assessment ใน Best Practice in Patient
Safety. กรุงเทพฯ : บริษัท ดีไซร์ จำกัด.
- ยุภา เทิดอุดมธรรม. 2557. ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรที่สังกัดศูนย์อนามัย
ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล
- ราชกิจจานุเบกษา. 2561. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก: 14. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- รจรินทร์ ผลนา. 2559. การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7. วารสารราชพฤกษ์.
14(3): 100-110
- วณิดา มงคลสินธุ์. 2561. การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช
วารสารณ์. วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. 2(8): 101-115.
- วารสารณ์ หนูสมตน. 2562. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการปรับตัวในการทำงานของ
พนักงาน โดยการวิเคราะห์โหมเดลแข่งขัน. วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนา.
1(11): 53-70.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- วิจารณ์ พานิช และคณะ. 2544. รายงานการศึกษาเรื่องการประกันคุณภาพและมาตรฐาน
การศึกษา : กรณีศึกษานิวซีแลนด์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. 2546. ผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาในมหาวิทยาลัย. หนังสือพิมพ์มติชน.
(16 มิถุนายน 2546) : 31
- วรรณกร พรประเสริฐ (2561) การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของนิสิตครูคุณภาพ
มหาวิทยาลัยนเรศวร. วารสารวิจัยศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ. 2(18): 72-82.
- วรรณิ แกมเกต และสุเทพ บุญซ้อน. 2554. การพัฒนาดัชนีการอ่านของไทย. วารสารวิธีวิทยา
การวิจัย. 1(25) : 89-115.
- ศจี จิระโร. 2551. การประยุกต์ใช้วิธีการปฏิบัติงานสำหรับผู้ประเมิน
ภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อต่ออายุการรับรอง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต. (การวัดและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. 2540. ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (Classical Test Theory).
พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. 2547. ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. 2550. ทฤษฎีการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. 2556. การวิเคราะห์พหุระดับ : Muti-level Analysis. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริเดช สุชีวะ ใจทิพย์ ณ สงขลา และทิพวัลย์ ปัญจมะวัต. 2560. การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบและ
วิธีการพัฒนาสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก. รายงานการวิจัยสำนักงานรับรองมาตรฐาน
และประเมินคุณภาพการศึกษา.
- ศรีรัตน์ จันทร์สมวงศ์. 2530. อนาคตภาพของหาพักนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใน พ.ศ. 2540.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (การวัดและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภลักษณ์ รัตนสาร. 2552. การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาล
จุฬาลงกรณ์. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารพยาบาล). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทิวรรณ พีรศักดิ์โสภณ. 2557. การพัฒนาแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารการวัดผลการศึกษา. 2(20):264-277.
- สุวิมล ว่องวานิช. 2546. การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สุวรรณมา เชื้อรัตนพงษ์. 2528. การวิจัยเทคนิคเดลฟาย. วารสารการศึกษาแห่งชาติ 19(20) : 69-77.

สุมาลี ศรีพุทธรินทร์. 2550. การพัฒนาแบบจำลองเพื่อรับรองผู้ประเมินภายนอกในการประเมิน
คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรบัณฑิต. (วิจัยและประเมินผล
การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เสรี ชัดแจ่ม. 2547. โมเดลสมการโครงสร้าง. วารสารวิจัยและวัดผล. 1(2). 45-55.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. 2542. พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา
พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2542. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิกส์จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2548. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง สมรรถนะ
ของข้าราชการ. แหล่งที่มา <http://www.Ocsc.go.th/reform/สมรรถนะ.pdf>. [Online].

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2561. มาตรฐานการศึกษาของชาติ. นนทบุรี: บริษัท
๒๑ เซ็นจูรี จำกัด

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2562. มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ.
คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ วันที่ 2 มกราคม 2562.

สำนักปฏิรูปการศึกษา. 2545. แนวทางบริหารและจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและ
สถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา. 2544. หลักสูตรอบรมผู้ประเมิน
ภายนอก. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2549. หลักเกณฑ์และ
วิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่ 2
(พ.ศ. 2549-2553). เอกสารอัดสำเนา.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2550. ประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการ
ประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่ 2 (พ.ศ.
2549-2553). เอกสารอัดสำเนา.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2559. โครงการสังเคราะห์ผลการประเมิน
คุณภาพภายนอก รอบที่ 3). เอกสารอัดสำเนา.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2541. วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อมร สุวรรณนิมิต. 2553. การบริหารการพยาบาล. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อมรรัตน์ สิงโต. 2560. การพัฒนาตัวบ่งชี้การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วารสารวิชาการวิถีสังคม. 5(2). 295-312.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- อลงกรณ์ มีสุทธา และสมิต ชนุกร. 2548. การประเมินผลการปฏิบัติงาน. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- อารีย์วรรณ อ่วมธานี. 2549. การวิจัยเชิงคุณภาพทางการพยาบาล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์. 2548. 9 กลยุทธ์มัดเด็ดพิชิตใจลูกน้อง. กรุงเทพฯ : เนชั่นมัลติมีเดียกรุ๊ป
- อานนท์ คักดีวรวิชัย. 2547. แนวความคิดเรื่องสมรรถนะ (Competency) : เรื่องเก่าที่เรายังหลงทาง. Chulalongkorn Review, 16(64), 57-58.
- อรนิตา เจริญรอย. 2544. คุณลักษณะและวิธีการที่พึงประสงค์ในการกำหนดผู้ประเมินภายนอกสำหรับการตรวจสอบสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (การวัดและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- American Evaluation Association. 2004. **Guiding principles for evaluators** [On-line]. Available: <http://www.eval.org/publications/area06.GPBochure.pdf>
- Altschuld, J.W. 1999. The Case for a Voluntary System for Credentialing Evaluation. *American journal of evaluation*. 20(3): 507-517.
- Bollen K.A. (1989). *Structure Equations with Latent Variables*. New York : wiley.
- Boyatzis, R.E. 1993. *The competent manager : A model of effective performance*. New York : John Wiley and Sons.
- Boruch, D. and Cordray, G. 1980. A mandated appraisal of evaluation Practices : digest of Recommendation to the congress and the department of education. *Journal of Aamerican Educational Research*. 17(2), 10-16.
- Byrue. F.G. 1998. *Principle of Education and Psychological Testing*. Hinsdale, Lillinois: The Dryden Press.
- Chase, H.G. 2010. *Schools that learn*. New York: Doubleday.
- Cronbach et al. 1980. Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika* 16 (3), 297-334.
- Dalkey, N.C. Brown, B., and Cochran, S. 1969. *The Delphi method. III : Use of self ratings to improve group estimates*. California : The Rand Corporation.
- Dalkey, N.C. et al. 1972. The Delphi methodology. Retrieved. *Evaluation Quarterly*. (2).5-51.
- Dalkey, N.C. (n.d.). 2001. The Delphi methodology. Retrieved on August24, 2001 from: <http://www.femuni-hagen.de/ZIFF/v2-ch45a.htm>.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- David Nevo. 1995. **A study of Current perception and expectations of evaluators and special educators regarding the role of the evaluator.** Thesis (Ed.D.) Boston College. n.p. (Dissertation Abstract Online). Retrieved on August 21, 2001 from: <http://thailis.uni.net/dao/detail.nsp>.
- Ebel, R. L. and D.A. Frisbie. 1986. **Essentials of Education Measurement.** 4th ed New Jersey: Prentice-Hall.
- Furukawa, G., and Cunha, D. 2011 Improving the quality of collaboration requirements for information management through social network analysis. **International Journal of Information Management**, 27(2), 86-103.
- Guba and Lincoln. 1981. **Effective Evaluation.** San Francisco: Jossey-Bass.
- Hair. J. F., Black, W. C., Babin, B. J., and Anderson, R. E. 2006. **Multivariate Data Analysis.** 7th ed. New Jersey : Person Education, Inc. Healthy People 2010.
- Johnstone, J.N. 1981. **Indicators of education systems.** London: UNESCO.
- Joint Committee on Standards for Educational Evaluation. 2011. **The Program Evaluation Standards.** Newbury Park, CA: Sage.
- Joreskog, K. G., & Sorbom, D. 1996. **Lisrel 8: Structural equation modeling with the SIMPLIS command language.** Chicago: Scientific Software
- King, J. A., et al. 2001. Toward a taxonomy of essential evaluator competencies. **American Journal of Evaluation** 22(2): 229-247.
- Knott. T.D. 1998. Awiz of a way to remember the five guiding principles for evaluators **American Journal of Evaluation.** 19(1) : 135-139.
- Ludwig. B. 1997. **Predicting the future : Have you considered using the Delphi methodology.** Retrieved on August 24, 2001 from :<http://www.joe.org/joe/1997October/tt2.html>.
- MacMillan. T. T. (1971). **The Delphi technique.** In Paper presented at the annual meeting of the California Junior Colleges associations committee on research and development, May 3 – 5. CA: Monterey.
- McClelland, D.C. 1993. In L.M. Spencer and S.M. Spencer (Eds), **Competence at work : Model for superior performance (pp. 3-8).** New York : John Wiley and Sons.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- McShane, S. and Glinow, M.A. 2000. **Organizational Behavior**. McGraw-Hill, Boston.
- Murry, J.W. and Hammon. J.O. 1995. Delphi : A versatile methodology for conducting Qualitative Research. **The Review of Higher Education**. 18(4). 423-436.
- Parry. B.S. 1998. **Just What Is a Competency And Why Should You Care Training**. 35, 58-64.
- Smith M. 1999. **Educational leadership: culture and diversity**. Gateshead: Athenaeum Press.
- Springer, P., Payne, K., & Petermann, B. 1998. Rating nursing performance based on behaviors. **Journal of Nursing Administration**. 28(1), 39-45.
- Stufflebeam D., L., and others. (1971). **Educational evaluation and Decision Making**. Illinois : F. E. Peacock Publishing.
- Worthen. B.R. 1999. Critical challenges confronting certification of evaluators. **American Journal of Evaluation** 20(3) : 533-555.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครั้งที่ 1 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการ กพพ. (สมศ.) สัมภาษณ์ ตรวจสอบประกอบตัวบ่งชี้

1. รศ.ดร. สุพักตร์	พิบูลย์
2. ดร.รังสรรค์	มณีเล็ก
3. รศ.นายแพทย์สุริยเดว	ทรีปาตี
4. ดร.ธนสิทธิ์	ศิริวรรณ
5. ดร.กาญจน์วรินทร์	ผลอนันต์
6. ผศ.ดร.รสสุคนธ์	แสงมณี
7. ดร.สุทิพร	สีจันโรจน์
8. ดร.ทนาง	โชติสรยุทธ์
9. นายอดุลย์	โยธาสุมุท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครั้งที่ 2 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือและเกณฑ์การประเมิน

1. ดร.รังสรรค์	มณีเล็ก
2. ผศ.พัทธนันท์	เกิดคง
3. ดร.กัญญา	ศิลปะกิจยาน
4. ผศ.กรกนก	ฐปประสม
5. รศ.ดร.สังวรณ์	จัดกระโทก
6. ผศ.ดร.ฐิยาพร	กันตารณวัฒน์
7. นายแพทย์ธีระชัย	บุญยะลีพรรณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครั้งที่ 3 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

1. รศ.ดร. สุพักตร์	พิบูลย์
2. รศ.ดร.มารุต	พัฒนาผล
3. ดร.รังสรรค์	มณีเหล็ก
4. ดร.กาญจน์วรินทร์	ผลอนันต์
5. ดร.ธนสิทธิ์	ศิริวรรณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข

คุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก การศึกษาปฐมวัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ข 1 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้
ด้านความรู้

ข้อ	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ							รวม	ค่าความ สอดคล้อง	สรุปผล
	1	2	3	4	5	6	7			
1	0	1	1	1	1	1	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
2	1	1	1	1	1	1	0	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
3	1	1	0	1	1	1	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
4	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
5	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
6	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
7	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
8	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
9	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
10	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
11	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
12	1	1	1	1	0	1	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
13	1	1	1	0	1	1	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
14	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
15	1	1	0	1	1	0	1	5	0.71	ผ่านเกณฑ์
16	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
17	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
18	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
19	1	1	1	1	0	1	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
20	1	0	1	0	1	1	1	5	0.71	ผ่านเกณฑ์
21	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
22	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
23	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
24	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
25	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ ข 1 การพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้
ด้านความรู้จะเห็นได้ว่า มีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.71 – 1.00 โดยข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ คือมีความ
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มีจำนวน 25 ข้อ แบ่งเป็นข้อคำถามที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จำนวน 17 ข้อ มีความสอดคล้องเท่ากับ 0.85 จำนวน 6 ข้อ มีความสอดคล้องเท่ากับ 0.71 จำนวน 2 ข้อ

ตารางที่ ข 2 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้
ด้านทักษะ

ข้อ	ผลการพิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ							รวม	ค่าความ สอดคล้อง	สรุปผล
	1	2	3	4	5	6	7			
1	1	1	0	1	1	1	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
2	1	1	1	1	0	1	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
3	1	1	1	0	1	1	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
4	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
5	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
6	1	1	0	1	1	1	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
7	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
8	1	0	1	1	1	1	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
9	1	1	0	1	1	1	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
10	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
11	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
12	1	1	0	1	1	1	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
13	1	0	1	1	1	1	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
14	1	1	1	1	1	0	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
15	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
16	1	1	1	0	1	1	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
17	1	1	1	1	0	0	1	5	0.71	ผ่านเกณฑ์
18	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
19	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
20	1	1	1	0	1	1	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
21	1	0	1	1	0	1	1	5	0.71	ผ่านเกณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ข 2 (ต่อ)

ข้อ	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ							รวม	ค่าความสอดคล้อง	สรุปผล
	1	2	3	4	5	6	7			
22	1	1	1	0	1	1	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
23	1	1	1	0	1	1	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
24	1	1	0	1	0	1	1	5	0.71	ผ่านเกณฑ์
25	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
26	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
27	1	1	1	0	1	1	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
28	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
29	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
30	0	1	1	1	1	0	1	5	0.71	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ ข 2 การพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ด้านทักษะจะเห็นได้ว่า มีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.71 – 1.00 โดยข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ คือมีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มีจำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็นข้อคำถามที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จำนวน 12 ข้อ มีความสอดคล้องเท่ากับ 0.85 จำนวน 14 ข้อ มีความสอดคล้องเท่ากับ 0.71 จำนวน 4 ข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ข 3 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้
ด้านคุณลักษณะ

ข้อ	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ							รวม	ค่าความ สอดคล้อง	สรุปผล
	1	2	3	4	5	6	7			
1	1	1	1	1	0	1	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
2	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
3	1	1	1	0	1	1	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
4	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
5	1	1	0	1	1	0	1	5	0.71	ผ่านเกณฑ์
6	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
7	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
8	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
9	1	0	1	1	0	1	1	5	0.71	ผ่านเกณฑ์
10	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
11	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
12	1	1	1	0	1	1	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
13	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
14	1	1	0	1	1	0	1	5	0.71	ผ่านเกณฑ์
15	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
16	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
17	1	1	0	1	0	1	1	5	0.71	ผ่านเกณฑ์
18	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
19	1	1	1	1	1	0	1	7	0.85	ผ่านเกณฑ์
20	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
21	1	1	1	1	0	1	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
22	1	1	1	1	1	1	1	7	1.00	ผ่านเกณฑ์
23	1	1	0	1	1	1	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์
24	1	1	1	0	1	1	1	6	0.85	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ ข 3 การพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้
ด้านทักษะจะเห็นได้ว่า มีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.71 – 1.00 โดยข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ คือมีความ
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มีจำนวน 24 ข้อ แบ่งเป็นข้อคำถามที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จำนวน 13 ข้อ มีความสอดคล้องเท่ากับ 0.85 จำนวน 7 ข้อ มีความสอดคล้องเท่ากับ 0.71 จำนวน 4 ข้อ

ตารางที่ ข 4 การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย
ในการทดลองใช้แบบประเมิน (ด้านความรู้)

ข้อ	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	สรุปผล
1	0.60	0.59	ผ่านเกณฑ์
2	0.72	0.23	ผ่านเกณฑ์
3	0.62	0.41	ผ่านเกณฑ์
4	0.68	0.27	ผ่านเกณฑ์
5	0.65	0.53	ผ่านเกณฑ์
6	0.68	0.35	ผ่านเกณฑ์
7	0.60	0.23	ผ่านเกณฑ์
8	0.60	0.42	ผ่านเกณฑ์
9	0.64	0.23	ผ่านเกณฑ์
10	0.57	0.34	ผ่านเกณฑ์
11	0.57	0.32	ผ่านเกณฑ์
12	0.75	0.31	ผ่านเกณฑ์
13	0.78	0.27	ผ่านเกณฑ์
14	0.58	0.26	ผ่านเกณฑ์
15	0.75	0.54	ผ่านเกณฑ์
16	0.62	0.50	ผ่านเกณฑ์
17	0.42	0.56	ผ่านเกณฑ์
18	0.35	0.57	ผ่านเกณฑ์
19	0.49	0.68	ผ่านเกณฑ์
20	0.52	0.54	ผ่านเกณฑ์
21	0.58	0.55	ผ่านเกณฑ์
22	0.78	0.57	ผ่านเกณฑ์
23	0.65	0.27	ผ่านเกณฑ์
24	0.55	0.50	ผ่านเกณฑ์
25	0.42	0.44	ผ่านเกณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ ข 4 พบว่า แบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.35 - 0.78 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.23 - 0.68

ตารางที่ ข 7 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และภาพรวม (ด้านทักษะ)

ข้อที่	กลุ่ม	Mean	S.	t	p-value
Pro1	สูง	4.67	0.50	3.762	.002
	ต่ำ	3.29	0.95		
Pro2	สูง	5.00	0.00	4.185	.007
	ต่ำ	3.14	1.35		
Pro3	สูง	5.00	0.00	4.185	.011
	ต่ำ	3.14	1.35		
Pro4	สูง	5.00	0.00	5.346	.000
	ต่ำ	2.86	1.21		
Pro5	สูง	4.33	0.50	4.973	.000
	ต่ำ	2.86	0.69		
Pro6	สูง	5.00	0.00	6.874	.000
	ต่ำ	3.29	0.76		
Pro7	สูง	5.00	0.00	6.076	.000
	ต่ำ	2.86	1.07		
Pro8	สูง	5.00	0.00	6.874	.000
	ต่ำ	2.43	1.13		
Pro9	สูง	5.00	0.00	6.226	.000
	ต่ำ	2.71	1.11		
Pro10	สูง	4.44	0.53	7.009	.000
	ต่ำ	2.57	0.53		
Pro11	สูง	5.00	0.00	6.076	.000
	ต่ำ	2.86	1.07		
Pro12	สูง	5.00	0.00	8.649	.000
	ต่ำ	2.29	0.95		
Pro13	สูง	5.00	0.00	9.165	.000
	ต่ำ	2.71	0.75		
Pro14	สูง	4.89	0.33	5.343	.000
	ต่ำ	3.00	1.00		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ข 7 (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่ม	Mean	S.	t	p-value
Pro15	สูง	4.33	0.50	4.973	.000
	ต่ำ	2.86	0.69		
Pro16	สูง	5.00	0.00	7.284	.000
	ต่ำ	2.71	0.95		
Pro17	สูง	5.00	0.00	6.563	.000
	ต่ำ	2.29	1.25		
Pro18	สูง	5.00	0.00	8.157	.000
	ต่ำ	3.14	0.69		
Pro19	สูง	4.89	0.33	5.343	.000
	ต่ำ	3.00	1.00		
Pro20	สูง	5.00	0.00	6.256	.000
	ต่ำ	3.14	0.90		
Pro21	สูง	5.00	0.00	8.157	.000
	ต่ำ	3.14	0.69		
Pro22	สูง	5.00	0.00	17.185	.000
	ต่ำ	2.86	0.37		
Pro23	สูง	4.78	0.44	4.916	.000
	ต่ำ	2.86	1.06		
Pro24	สูง	5.00	0.00	6.256	.000
	ต่ำ	3.14	0.90		
Pro25	สูง	4.78	0.44	4.802	.000
	ต่ำ	3.00	1.00		
Pro26	สูง	4.89	0.33	5.420	.000
	ต่ำ	2.86	1.06		
Pro27	สูง	5.00	0.00	6.226	.000
	ต่ำ	2.71	1.11		
Pro28	สูง	4.67	0.50	4.721	.000
	ต่ำ	2.71	1.11		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ข 7 (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่ม	Mean	S.	t	p-value
Pro29	สูง	4.78	0.44	5.111	.000
	ต่ำ	2.71	1.11		
Pro30	สูง	4.67	0.50	4.721	.000
	ต่ำ	2.71	1.11		
ทั้งหมด	สูง	146.11	1.69	7.989	.000
	ต่ำ	85.86	22.77		

จากตารางที่ ข 7 พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านทักษะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาปฐมวัยกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ ทั้งภาพรวมและรายข้อ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าแบบวัด ทักษะมีค่าอำนาจจำแนก โดยสามารถจำแนกผู้ประเมินภายนอกออกเป็นกลุ่มได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ข 8 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะ ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ เพื่อหาค่าอำนาจ
จำแนกรายข้อ และภาพรวม (ด้านคุณลักษณะ)

ข้อที่	กลุ่ม	Mean	S.	t	p-value
Att1	สูง	4.88	0.35	3.864	.002
	ต่ำ	3.88	0.64		
Att2	สูง	4.88	0.35	4.025	.001
	ต่ำ	3.75	0.71		
Att3	สูง	4.88	0.35	4.025	.001
	ต่ำ	3.75	0.71		
Att4	สูง	4.75	0.46	3.347	.005
	ต่ำ	3.75	0.71		
Att5	สูง	4.63	0.52	2.824	.014
	ต่ำ	3.75	0.71		
Att6	สูง	4.88	0.35	4.025	.001
	ต่ำ	3.75	0.71		
Att7	สูง	4.88	0.35	3.864	.002
	ต่ำ	3.88	0.64		
Att8	สูง	4.75	0.46	3.631	.004
	ต่ำ	3.63	0.74		
Att9	สูง	4.50	0.53	2.701	.017
	ต่ำ	3.63	0.74		
Att10	สูง	4.50	0.53	3.055	.009
	ต่ำ	3.50	0.76		
Att11	สูง	4.63	0.52	3.121	.008
	ต่ำ	3.63	0.74		
Att12	สูง	4.50	0.53	2.393	.031
	ต่ำ	3.75	0.71		
Att13	สูง	4.38	0.52	2.440	.017
	ต่ำ	3.88	0.83		
Att14	สูง	4.38	.52	1.986	.009
	ต่ำ	3.63	1.06		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ข 8 (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่ม	Mean	S.	t	p-value
Att15	สูง	4.13	0.35	1.998	.009
	ต่ำ	3.88	0.64		
Att16	สูง	4.50	0.53	2.118	.005
	ต่ำ	3.88	0.64		
Att17	สูง	4.63	0.52	3.564	.003
	ต่ำ	3.75	0.46		
Att18	สูง	4.75	0.46	4.583	.000
	ต่ำ	3.63	0.52		
Att19	สูง	4.50	0.53	3.326	.005
	ต่ำ	3.63	0.52		
Att20	สูง	4.75	0.46	5.000	.000
	ต่ำ	3.50	0.53		
Att21	สูง	5.00	0.00	7.937	.000
	ต่ำ	3.50	0.53		
Att22	สูง	4.88	0.35	5.641	.000
	ต่ำ	3.63	0.52		
Att23	สูง	5.00	0.00	7.514	.000
	ต่ำ	3.63	0.52		
Att24	สูง	4.88	0.35	5.641	.000
	ต่ำ	3.63	0.52		
ทั้งหมด	สูง	112.38	1.69	6.773	.000
	ต่ำ	88.75	9.75		

จากตารางที่ ข 8 พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านคุณลักษณะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาปฐมวัย กลุ่มสูงกลุ่มต่ำ ทั้งภาพรวมและรายข้อ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า แบบวัดด้านคุณลักษณะมีค่าอำนาจจำแนก โดยสามารถจำแนกผู้ประเมินภายนอกออกเป็นกลุ่มได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ค

ตารางแสดงการกำหนดน้ำหนักตามความสำคัญของเนื้อหาทั้งจำนวน
ข้อสอบที่ต้องการวัดสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย
(ด้านความรู้)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ค 1 แสดงการกำหนดน้ำหนักตามความสำคัญของเนื้อหาเกี่ยวกับจำนวนข้อสอบ
ที่ต้องการวัดสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย (ด้านความรู้)

ตัวบ่งชี้	จำนวนข้อสอบที่ต้องการวัดและประเมิน				
	ความรู้ ความจำ	ความเข้าใจ	วิเคราะห์	นำไปใช้	รวม
1. กรอบมาตรฐานด้าน การศึกษาปฐมวัย		1			1
2. ความมุ่งหมายของการศึกษา ปฐมวัย	2				2
3. รูปแบบการจัดการศึกษา ปฐมวัย	1				1
4. พัฒนาการเด็กปฐมวัย	1				1
5. การจัดประสบการณ์และ การใช้สื่อ	1				1
7. การบริหารจัดการการศึกษา ปฐมวัย	1				1
8. ความหลากหลายทางบริบท ของการจัดการศึกษาปฐมวัย	1	1			2
9. มาตรฐานและตัวบ่งชี้การ ประกันคุณภาพภายในของ การศึกษาปฐมวัย	2				2
10. วิธีการดำเนินงานประกัน คุณภาพภายใน		2			2
11. จุดเน้น หลักเกณฑ์และ วิธีการประเมินคุณภาพ ภายนอกของการศึกษาปฐมวัย			1	1	2
12. ประเด็นการประเมิน คุณภาพภายนอกการศึกษา ปฐมวัย		1			1
13. เกณฑ์การประเมินคุณภาพ ภายนอกการศึกษาปฐมวัย		1			1
14. การวิเคราะห์และ สังเคราะห์ข้อมูลการประเมิน คุณภาพภายนอกการศึกษา ปฐมวัย			1	1	2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ค 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	จำนวนข้อสอบที่ต้องการวัดและประเมิน				
	ความรู้ ความจำ	ความเข้าใจ	วิเคราะห์	นำไปใช้	รวม
15. การสรุปผลการประเมิน คุณภาพภายนอกการศึกษา ปฐมวัย		1		1	2
16. การให้ข้อเสนอแนะจากการ ประเมินคุณภาพภายนอก การศึกษาปฐมวัย				2	2
17. การนำผลประเมินการ ประเมินการศึกษาปฐมวัยไปใช้			1	1	2
รวม	9	7	3	6	25

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์

การวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนาคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินการศึกษาปฐมวัย

1. องค์กรประกอบสมรรถนะผู้ประเมินการศึกษาปฐมวัย ด้านความรู้ มีองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. องค์กรประกอบสมรรถนะผู้ประเมินการศึกษาปฐมวัย ด้านทักษะ มีองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. องค์กรประกอบสมรรถนะผู้ประเมินการศึกษาปฐมวัย ด้านคุณลักษณะ มีองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การวิจัยและพัฒนาคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย
2. คำตอบของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำวิจัย คำตอบของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับและจะถูกนำเสนอโดยภาพรวมเพื่อใช้ประโยชน์ในการทำวิจัยเท่านั้น
3. แบบสอบถามประกอบไปด้วยข้อคำถามทั้งหมด 58 ข้อ โดยแบ่งออกเป็นรายองค์ประกอบดังนี้
 - 3.1 ด้านความรู้ จำนวน 16 ข้อ
 - 3.2 ด้านทักษะ จำนวน 25 ข้อ
 - 3.2 ด้านคุณลักษณะ จำนวน 18 ข้อ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ภูมิลำเนาปัจจุบัน

☐ 1. ภาคเหนือ	☐ 2. ภาคกลาง
☐ 3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	☐ 4. ภาคใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความเหมาะสม ดังต่อไปนี้

ข้อ	รายการ	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
ด้านความรู้						
1. ความรู้ด้านการศึกษาปฐมวัย						
1	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานด้านการศึกษาปฐมวัย					
2	ความรู้เกี่ยวกับความมุ่งหมายของการศึกษาปฐมวัย					
3	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัย					
4	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย					
5	ความรู้เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์และการใช้สื่อที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย					
2. ความรู้ด้านบริบทของสถานศึกษา						
6	ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย					
7	ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางบริบทของการจัดการศึกษาปฐมวัย					
3. ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา						
8	ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพภายในของการศึกษาปฐมวัย					
9	ความรู้เกี่ยวกับแนวทาง วิธีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของการศึกษาปฐมวัย					
10	ความรู้เกี่ยวกับจุดประสงค์ จุดเน้น หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของการศึกษาปฐมวัย					
11	ความรู้เกี่ยวกับประเด็นการประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัย					
12	ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัย					
13	ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลการประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัย					
14	ความรู้เกี่ยวกับการสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัย					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	รายการ	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
15	ความรู้เกี่ยวกับการให้ข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัย					
16	ความรู้เกี่ยวกับการนำผลประเมินการประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัยไปใช้					
ด้านทักษะ						
1. ทักษะการวางแผน						
17	การเตรียมการดำเนินงานประเมินตามขั้นตอนที่ชัดเจน นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม					
18	ศึกษาประเด็นการประเมิน หลักเกณฑ์ วิธีการ ประเมินผล การตัดสินผล การเก็บรวบรวมข้อมูล และรูปแบบการเขียนรายงานการประเมินล่วงหน้า					
19	ศึกษาข้อมูลรายงานผลการประเมินตนเอง ผลการประเมินรอบที่ผ่านมาพร้อมสรุปประเด็นการพิจารณาในเบื้องต้นล่วงหน้า					
2. ทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล						
20	เลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขอบเขต และประเด็นที่กำหนดให้					
21	รวบรวมและจัดระเบียบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้					
22	เรียงลำดับความสำคัญ และการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศพร้อมทั้งให้แนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยความยืดหยุ่น					
3. ทักษะการสรุปผลการประเมิน						
23	สามารถวิเคราะห์ผลการประเมินโดยอธิบายจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา โอกาส และอุปสรรคของสถานศึกษาได้ตรงตามเกณฑ์ที่ สมศ. กำหนด					
24	อธิบายผลการประเมินให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินบริบทของสถานศึกษาและเป้าหมายการจัดการศึกษาและหลักฐานเชิงประจักษ์					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	รายการ	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
4. ทักษะการให้ข้อเสนอแนะ						
25	เสนอแนวทางที่ชัดเจนและเป็นประโยชน์ที่นำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน					
26	อธิบายแนวทางปฏิบัติหรือเสนอทางเลือกให้กับสถานศึกษาเพื่อปรับปรุง พัฒนา และแก้ไข					
27	เสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ทั้งด้านการวางแผน การกำกับติดตาม ส่งเสริมสนับสนุน และความร่วมมือต่างๆ					
5. ทักษะการเขียนรายงาน						
28	เขียนรายงานผลการประเมินที่เข้าใจง่าย กระชับ และมีสาระสำคัญครบถ้วน					
29	อธิบายรายละเอียดพร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบเกี่ยวกับประเด็นการประเมินนั้นๆ ได้อย่างถูกต้อง และตรงตามประเด็นตามรูปแบบที่ สมศ. กำหนด					
6. ทักษะการทำงานเป็นทีม						
30	ทำงานร่วมกับผู้อื่นตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
31	ช่วยเหลือ สนับสนุนเพื่อนร่วมงานเพื่อความสำเร็จของเป้าหมาย					
32	แสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ และรับฟังเหตุผลที่แตกต่างของเพื่อนร่วมงานได้ โต้แย้งอย่างสร้างสรรค์ แลกเปลี่ยน/รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และยอมรับเหตุผลในการตัดสินใจและความเห็นที่แตกต่างของเพื่อนร่วมงานได้					
33	ให้เกียรติ ให้กำลังใจ และชื่นชมเพื่อนร่วมงานในโอกาสที่เหมาะสม					
34	แลกเปลี่ยน/ยอมรับ/รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
35	สื่อสารกับผู้อื่นเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยคำนึงถึงหลักการแนวทางและเกณฑ์ประเมิน					
7. ทักษะการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง						
36	แสวงหาความรู้ และทักษะใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการเรียนการสอนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	รายการ	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
37	แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเครือข่ายผู้ประเมินภายนอกเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการประเมิน					
38	ประเมินการดำเนินงานของตนเองและปรับปรุงเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง					
8. ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ						
39	สามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการรับ-ส่งข้อมูลได้					
40	สามารถใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการสืบค้น จัดเก็บ และประมวลผลข้อมูลได้					
41	สามารถใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นหรือเพื่อนร่วมงานได้					
ด้านคุณลักษณะ						
1. ความเป็นกัลยาณมิตร						
42	ใส่ใจถึงประโยชน์และความสำคัญของการประเมินคุณภาพภายนอก					
43	เป็นผู้ประพฤติตนสุภาพ อ่อนน้อม ไม่ก้าวร้าว					
44	มีความรู้ทรงภูมิปัญญา เป็นที่น่ายกย่องและเอาเป็นแบบอย่าง					
45	เป็นที่ปรึกษาที่ดี ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และชี้แจงให้เข้าใจ					
46	อดทนต่อคำพูด คำวิพากษ์ วิจารณ์ รวมถึงความอดทนต่อความยากลำบากในการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ข้อจำกัดและภาวะกดดันได้					
47	ชี้แจงเรื่องต่างๆ ที่ยุ่งยากให้เข้าใจได้ง่าย					
48	มีความเป็นมืออาชีพไม่แนะนำเรื่องที่ไม่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น					
2. เจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพ						
49	มีความตระหนักและเห็นประโยชน์ที่จะพัฒนาการศึกษาให้กับสถานศึกษา					
50	อุทิศเวลาอย่างเต็มที่ในการทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้เฉพาะเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	รายการ	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
3. ความยุติธรรมเป็นกลาง						
51	ประเมินด้วยความเที่ยงตรง เป็นกลาง ไม่ลำเอียงโดยยึดตามจรรยาบรรณ					
52	ประเมินบนหลักฐานที่ปรากฏ และไม่ใช้อคติในการตัดสิน					
4. ความตรงต่อเวลา						
53	ปฏิบัติหน้าที่ตามกำหนดเวลาตามที่ได้นัดหมายไว้กับสถานศึกษา					
54	จัดส่งรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกตรงตามเวลาที่กำหนด					
5. ความซื่อสัตย์สุจริต						
55	ประเมินอย่างถูกต้อง โปร่งใส ตรงไปตรงมา และตรวจสอบได้					
56	รายงานผลการประเมินตรงตามสภาพจริง					
57	ไม่แสวงหาผลประโยชน์อื่นจากการประเมิน โดยใช้ข้อมูลใดๆ ซึ่ง สมศ. ยังไม่ได้เปิดเผยต่อสาธารณะ					
6. ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า						
58	มีปฏิภาณและไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า					
59	แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างทันถ่วงที ยืดหยุ่น และมีเหตุผล					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย (ด้านความรู้)

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

(ตัวอย่าง)

ข้อ	ตัวบ่งชี้	โจทย์	ระดับ พฤติกรรม
1	วิธีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	ข้อใดไม่ใช่องค์ประกอบของระบบประกันคุณภาพภายใน ก. การประเมิน ข. การติดตามตรวจสอบ ค. การควบคุม ง. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ	ความเข้าใจ
2	ความมุ่งหมายของการศึกษาปฐมวัย	ข้อใดคือจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ก. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย ข. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ค. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย ง. รู้จักช่วยเหลือพ่อแม่ได้	ความรู้
3	การให้ข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัย	การเขียนข้อเสนอแนะให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษา ควรมีลักษณะอย่างไร ก. เป็นรูปธรรม นำไปใช้ได้จริง ข. เป็นรูปธรรม มีส่วนร่วม ค. เป็นรูปธรรม มีธรรมาภิบาล ง. เป็นรูปธรรม ไม่มีอคติ	การนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย (ด้านทักษะ)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับที่ดำเนินการ

1 หมายถึง ผู้ประเมินภายนอกมีระดับการปฏิบัติในรายการนี้น้อยที่สุด หรือปฏิบัติกิจกรรมนั้น ในลักษณะนานๆ ครั้ง หรือปฏิบัติกิจกรรมนี้น้อยกว่าร้อยละ 20 เมื่อเทียบกับโอกาสที่ต้องปฏิบัติกิจกรรมนั้นทั้งหมด

2 หมายถึง ผู้ประเมินภายนอกมีระดับการปฏิบัติในรายการนี้น้อย หรือปฏิบัติกิจกรรมนั้นเพียงบางครั้ง หรือปฏิบัติกิจกรรมนั้นระหว่างร้อยละ 20 - 39 เมื่อเทียบกับโอกาสที่ต้องปฏิบัติกิจกรรมนั้นทั้งหมด

3 หมายถึง ผู้ประเมินภายนอกมีระดับการปฏิบัติในรายการนี้ปานกลาง หรือปฏิบัติกิจกรรมนั้นแต่ไม่สม่ำเสมอ ปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้าง สลับกันไปมา หรือปฏิบัติกิจกรรมนี้ระหว่างร้อยละ 40 - 59 เมื่อเทียบกับโอกาสที่ต้องปฏิบัติกิจกรรมนั้นทั้งหมด

4 หมายถึง ผู้ประเมินภายนอกมีระดับการปฏิบัติในรายการนี้มาก หรือปฏิบัติกิจกรรมนี้น้อยครั้งหรือปฏิบัติกิจกรรมนี้ระหว่างร้อยละ 60 - 79 เมื่อเทียบกับโอกาสที่ต้องปฏิบัติกิจกรรมนั้นทั้งหมด

5 หมายถึง ผู้ประเมินภายนอกมีระดับการปฏิบัติในรายการนี้มากที่สุด หรือปฏิบัติกิจกรรมนี้อย่างสม่ำเสมอ หรือปฏิบัติกิจกรรมนี้ร้อยละ 80 ขึ้นไป เมื่อเทียบกับโอกาสที่ต้องปฏิบัติกิจกรรมนั้นทั้งหมด

(ตัวอย่าง)

ข้อ ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ทักษะการวางแผน					
1	การเตรียมการดำเนินงานประเมินตามขั้นตอนที่ชัดเจน นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม					
2	ศึกษาประเด็นการประเมิน หลักเกณฑ์ วิธีการ ประเมินผล การตัดสินผล การเก็บรวบรวมข้อมูล และรูปแบบการเขียนรายงานการประเมินล่วงหน้า					
3	ศึกษาข้อมูลรายงานผลการประเมินตนเอง ผลการประเมินรอบที่ผ่านมาพร้อมสรุปประเด็นการพิจารณาในเบื้องต้นล่วงหน้า					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย (ด้านคุณลักษณะ)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1 หมายถึง ผู้ประเมินภายนอกมีระดับการปฏิบัติในรายการนี้น้อยที่สุด หรือปฏิบัติกิจกรรมนั้นในลักษณะนานๆครั้ง หรือปฏิบัติกิจกรรมนี้น้อยกว่าร้อยละ 20 เมื่อเทียบกับโอกาสที่ต้องปฏิบัติกิจกรรมนั้นทั้งหมด

2 หมายถึง ผู้ประเมินภายนอกมีระดับการปฏิบัติในรายการนี้น้อย หรือปฏิบัติกิจกรรมนั้นเพียงบางครั้ง หรือปฏิบัติกิจกรรมนั้นระหว่างร้อยละ 20 - 39 เมื่อเทียบกับโอกาสที่ต้องปฏิบัติกิจกรรมนั้นทั้งหมด

3 หมายถึง ผู้ประเมินภายนอกมีระดับการปฏิบัติในรายการนี้ปานกลาง หรือปฏิบัติกิจกรรมนั้นแต่ไม่สม่ำเสมอ ปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้าง สลับกันไปมา หรือปฏิบัติกิจกรรมนี้ระหว่างร้อยละ 40 - 59 เมื่อเทียบกับโอกาสที่ต้องปฏิบัติกิจกรรมนั้นทั้งหมด

4 หมายถึง ผู้ประเมินภายนอกมีระดับการปฏิบัติในรายการนี้มาก หรือปฏิบัติกิจกรรมนั้นบ่อยครั้ง หรือปฏิบัติกิจกรรมนี้ระหว่างร้อยละ 60 - 79 เมื่อเทียบกับโอกาสที่ต้องปฏิบัติกิจกรรมนั้นทั้งหมด

5 หมายถึง ผู้ประเมินภายนอกมีระดับการปฏิบัติในรายการนี้มากที่สุด หรือปฏิบัติกิจกรรมนี้อย่างสม่ำเสมอ หรือปฏิบัติกิจกรรมนี้ร้อยละ 80 ขึ้นไป เมื่อเทียบกับโอกาสที่ต้องปฏิบัติกิจกรรมนั้นทั้งหมด

(ตัวอย่าง)

คุณลักษณะ	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ความเป็น กัลยาณมิตร	1. ผู้ประเมินภายนอกใช้วาจาสุภาพและยิ้มแย้ม แจ่มใส					
	2. ผู้ประเมินภายนอกเมื่อเข้าสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย สามารถแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมได้โดยรู้บทบาทหน้าที่ของตน					
คุณลักษณะ	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		1	2	3	4	5
ความตรงต่อ เวลา	1. ผู้ประเมินภายนอกไม่ดำเนินการตามแผนที่แจ้งไว้กับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย					
	2. ผู้ประเมินภายนอกอยู่ที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจนเย็นค่า ซึ่งไม่เป็นไปตามที่ สมศ.กำหนด					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินคุณภาพคู่มือการใช้แบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก การศึกษาปฐมวัย

คำชี้แจง : เป็นระดับคะแนน 5 ระดับ คือ 5 คะแนน = มากที่สุด 4 คะแนน = มาก 3 คะแนน = ปานกลาง 2 คะแนน = น้อย และ 1 คะแนน = น้อยที่สุด

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นต่อการนำคู่มือไปใช้

รายการ	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
ด้านอรรถประโยชน์					
1. มีประโยชน์ต่อการประเมินคุณภาพการศึกษา					
2. นำแบบประเมินไปใช้ประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก การศึกษาปฐมวัยได้					
3. มีการระบุแนวทางในการนำไปใช้ประโยชน์อย่างชัดเจน					
4. สามารถตัดสินคุณค่าได้ชัดเจน					
5. ก่อให้เกิดการพัฒนาผู้ประเมินได้อย่างต่อเนื่อง					
ด้านความเป็นไปได้					
1. คู่มือมีความเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้กับผู้ประเมินภายนอก การศึกษาปฐมวัย					
2. การปฏิบัติตามคู่มือนำไปสู่การประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก การศึกษาปฐมวัย ได้จริง					
3. ผลที่ได้จากการประเมินมีความเป็นไปได้ว่าตรงกับความเป็นจริง					
4. ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถใช้คู่มือนี้ได้สะดวก					
5. มีความคุ้มค่าในการนำไปใช้					
ด้านความเหมาะสม					
1. มีความเหมาะสมในการนำไปประเมินกับผู้ประเมินภายนอก การศึกษาปฐมวัย					
2. เนื้อหาของคู่มือครบถ้วนเหมาะสมกับการนำไปใช้งาน					
3. เนื้อหาของคู่มือมีการประเมินด้วยความเป็นธรรม					
4. การใช้คู่มือไม่ส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
5. การวัดประเมินผลการใช้คู่มือมีความเหมาะสม					
ด้านความถูกต้อง					
1. มีการระบุวัตถุประสงค์ของการประเมิน					
2. มีการระบุแนวคิดและทฤษฎีได้อย่างถูกต้อง					
3. ขั้นตอนการพัฒนาคู่มือต้องถูกต้องและน่าเชื่อถือ					
4. อธิบายขั้นตอนต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง					
5. การพิมพ์ ตัวสะกด และการเว้นวรรคถูกต้อง					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

จุดแข็งของคู่มือ

.....

.....

.....

จุดที่ควรพัฒนาของคู่มือ

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก จ

คู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก การศึกษาปฐมวัย

นางสาวณิชฐา ตั้งวรสิทธิชัย

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมดุสิตบัณฑิต

สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร)

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนำ

การประกันคุณภาพภายในของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกำหนดขึ้น โดยการประเมินคุณภาพภายนอกที่กำหนดให้ผู้ประเมินภายนอกทำการประเมินผลการจัดการศึกษาและสะท้อนถึงคุณภาพของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง ดังนั้น การพัฒนาผู้ประเมินภายนอกให้มีมาตรฐาน มีความน่าเชื่อถือ สามารถให้คำชี้แนะและให้คำปรึกษาแก่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ จึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาประเภท ระดับนั้นๆ

มาตรฐานผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย จึงเป็นอีกเรื่องที่สำคัญในการประเมินคุณภาพภายนอกสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยสมรรถนะที่สำคัญ ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก 17 องค์ประกอบย่อย ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าว จะเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดเป็นมาตรฐานของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยให้มีมาตรฐาน มีความน่าเชื่อถือ สามารถให้คำชี้แนะและให้คำปรึกษาแก่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ มีการปรับกระบวนการทศน์ ในการประเมินที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาบนพื้นฐานบริบทของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกำหนดขึ้น จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทฤษฎีและเป็นเป้าหมายสำคัญที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องรับรู้และปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบให้บรรลุถึงเป้าหมายคือมาตรฐานที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกำหนดขึ้น

คู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยเล่มนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประเมินภายนอก โดยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) และนำผลการวิจัยมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประมวลผลเป็นแนวทางในการประเมินผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ซึ่งอยู่ภายใต้หัวข้อการวิจัยเรื่อง “การวิจัยและพัฒนาคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณี สีกิจวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และรองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ พิมดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ร่วม เป็นเอกสารที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้ทราบถึงสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกและนำไปสู่การพัฒนาให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนด

ผู้วิจัยหวังว่า สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) จะได้รับประโยชน์จากการศึกษาคู่มือเล่มนี้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยสู่เป้าหมายมาตรฐานของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ทั้งนี้ขอขอบคุณ คณาจารย์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน ซึ่งให้คำแนะนำ ข้อมูลทางวิชาการ และข้อมูลวิจัย อันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการพัฒนาคู่มือเล่มนี้จนสำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดีและสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

นางสาวชนิษฐา ตั้งวรสิทธิชัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย	4
บทที่ 3 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย	14
บทที่ 4 การประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย	19
ภาคผนวก	30
ภาคผนวก ก มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย	31
ภาคผนวก ข ตัวอย่างผลการประเมินสมรรถนะการแปลงคะแนนมาตรฐานตามเกณฑ์	40

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

การจัดการศึกษาในประเทศไทยเห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพเด็กตั้งแต่แรกเกิด เพื่อพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกฐานแรก เป็นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมในวัยเด็กให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ครบทั้ง 4 ด้าน คือร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ทุกหน่วยงานที่จัดการศึกษาปฐมวัยต่างมุ่งหวังที่จะพัฒนาคุณภาพเด็ก โดยการพัฒนามาตรฐานการศึกษาที่จะใช้ในการกำกับและติดตามให้ได้คุณภาพ การพัฒนาการศึกษาไทยในระยะที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จอย่างสูงในด้านปริมาณ แต่ในด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา รัฐบาลยังไม่สามารถสร้างคนให้มีคุณภาพและมีศักยภาพเพียงพอ ที่จะไปสู่การแข่งขันระดับนานาชาติได้ จึงพยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านการศึกษา ปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาของชาติ ด้วยการปฏิรูปการศึกษาโดยประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542:7) เป็นเครื่องมือในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกันและกันทั้งระบบ ทั้งการปฏิรูปการเรียนรู้ การปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้มีหน่วยงานทำหน้าที่ในการประเมินคุณภาพการศึกษาที่เป็นหน่วยงานภายนอกและไม่มีส่วนได้เสีย โดยมีปัจจัยด้านมาตรฐานและระบบประกันคุณภาพเพื่อเป็นหลักประกันว่าการศึกษาไทยในอนาคตจะต้องมีคุณภาพ จึงมีการจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษานี้

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นองค์การมหาชนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกา พ.ศ. 2543 ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2561 ได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาบางมาตราและยกเลิกบางมาตราแต่ยังคงความเป็นหน่วยงานอิสระ ในการทำหน้าที่ตรวจสอบและสะท้อนผลการจัดการศึกษาทำให้มีความเป็นกลางและเป็นธรรม ปราศจากแรงกดดันที่จะทำให้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกเบี่ยงเบนไปจากความจริงอันก่อให้เกิดความถ่วงดุล (Check & Balance) อย่างแท้จริง โดยมี 6 พันธกิจหลักที่สำคัญคือ 1) พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายนอก 2) พัฒนามาตรฐานและเกณฑ์สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก 3) ให้การรับรองผู้ประเมินภายนอก 4) กำกับดูแลและกำหนดมาตรฐานในการประเมินคุณภาพ 5) พัฒนาและฝึกอบรมผู้ประเมินภายนอกและ 6) เสนอรายงานการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาประจำปีต่อ

คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา ซึ่งในบทบาทหน้าที่หนึ่งจะต้องให้การรับรองเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ประเมินภายนอกและฝึกอบรมผู้ประเมินภายนอกที่มีคุณภาพอย่างเพียงพอ โดยมีการสรรหาและพัฒนาผู้ประเมินภายนอกให้มีคุณภาพและมีคุณสมบัติที่เหมาะสมเป็นที่เชื่อถือได้ โดยมีการกำหนดคุณสมบัติเบื้องต้น คุณสมบัติเฉพาะ และกำกับบทบาทหน้าที่ที่มีจรรยาบรรณของผู้ประเมินภายนอก (สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา, 2544:140-143) เนื่องจากผู้ประเมินภายนอกเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการประเมินคุณภาพภายนอกเป็นอย่างมาก เพราะเป็นคนที่วางแผน ออกแบบ ดำเนินการประเมิน และรายงานผลการประเมิน ดังนั้นผู้ประเมินภายนอกจึงเป็นบุคคลที่ต้องมีสมรรถนะในการประเมินจึงต้องให้ความสำคัญต่อการคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเป็นผู้ประเมินภายนอก

ดังนั้นจากการศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาองค์ประกอบสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย นั้น พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญมี 3 องค์ประกอบ 17 ตัวบ่งชี้ จึงนำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

ความสำคัญและความจำเป็นในการกำหนดองค์ประกอบสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

การประเมินคุณภาพภายนอก ดำเนินการโดยการอบรมพัฒนาบุคคล(สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รวมกฎหมาย: 41) ไปทำหน้าที่ในการประเมินคุณภาพภายนอกสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่จะต้องกำหนดสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยเพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ที่จะใช้ในการกำกับดูแล การตรวจสอบและการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยต่อไป สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยในการศึกษารุ่นนี้เป็นการเน้นด้านองค์ประกอบสำคัญเพื่อ 1. มุ่งให้มีการพัฒนาผู้ประเมินภายนอกมีสมรรถนะที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย และ 2. ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยสามารถพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะตามองค์ประกอบที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและพัฒนาขึ้น นอกจากนี้การกำหนดสมรรถนะยังเป็นความคาดหวังที่ชัดเจน ให้กับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เกิดคุณภาพการศึกษาโดยมีข้อเสนอที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยตามเป้าหมายที่กำหนดในมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ การศึกษาปฐมวัยเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทุนมนุษย์และเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องร่วมรับผิดชอบ (accountability) ต่อผลการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้น หากผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีสมรรถนะตามที่กำหนด ประโยชน์จะเกิดต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1. เด็ก ก่อให้เกิดการปรับปรุงและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พัฒนาตามความคาดหวังของสังคมและประเทศชาติ 2. ครู นำข้อเสนอแนะหรือคำปรึกษาในการออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ และการประเมินตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดในมาตรฐานการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอง 3. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย นำผลการประเมินมาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ 4. ประเทศชาติ ใช้การประเมินและข้อเสนอแนะเพื่อกำหนดเป็นนโยบายทางการศึกษาปฐมวัย เป็นเครื่องมือที่ทำให้ทุกสังกัดขับเคลื่อนไปพร้อม ๆ กันสู่เป้าหมายเดียวกัน และทำให้เกิดภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีนำไปสู่ความสำเร็จของอนาคตต่อไป

แนวคิดในการกำหนดองค์ประกอบสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

จากการศึกษางานวิจัย บทความ บทสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนการประชุมสนทนากลุ่มสรุปได้ว่า ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยที่มีสมรรถนะ มีสิ่งสำคัญที่บ่งบอกได้อย่างชัดเจนหลายประการ ได้แก่ การกำหนดสมรรถนะโดยการเชื่อมโยงกับกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ เริ่มจากการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กร นำมากำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์กร จากนั้นนำมากำหนดกลยุทธ์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และความเป็นไปวัตถุประสงค์และวิสัยทัศน์ที่วางแผนไว้ การกำหนดสมรรถนะโดยใช้วิธีการประเมินสมรรถนะในงาน ประกอบด้วย การกำหนดเกณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ สุ่มตัวอย่างของตัวแปรเกณฑ์ที่สามารถจำแนกระหว่างบุคคล ที่ปฏิบัติงานได้ดีกว่าปกติกับบุคคลที่ปฏิบัติงานได้โดยเฉลี่ย เก็บข้อมูลโดยเทคนิควิธีต่างๆ การใช้ผู้เชี่ยวชาญ อาจเป็นผู้ที่ทำงานในตำแหน่งนั้น ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การประชุมร่วมกัน การระดมสมอง การวิเคราะห์หน้าที่หลัก การวิเคราะห์งาน การศึกษาวิธีการกำหนดสมรรถนะตามที่กล่าวมา หากจะเลือกวิธีการในการกำหนดสมรรถนะของผู้ประเมินให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของงานวิจัย การสำรวจข้อมูลทุติยภูมิ อาจได้มาจากหลายตำแหน่ง ได้แก่ สารทางวิชาการ ฐานข้อมูลด้านอาชีพ ข้อมูลในองค์กร เป็นต้น วิธีการนี้ใช้เวลาสั้นๆ บางแหล่งสามารถอธิบายเหตุผลหรือหริอมีทฤษฎีรองรับ ทำให้สามารถตรวจสอบความตรงได้ง่าย มีโอกาสที่จะได้ค่าความตรงที่ดี แต่ต้องมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับตำแหน่งงานที่ต้องการกำหนดสมรรถนะ และต้องใช้วิจารณญาณในการคิด เนื่องจากไม่สามารถยืนยันได้ว่า สมรรถนะที่ใช้จะสามารถจำแนกผู้ปฏิบัติงานดีเด่นออกจากผู้ปฏิบัติงานปกติ นอกจากนั้น ข้อมูลบางอย่างอาจไม่มีความเหมาะสมกับองค์กรและตำแหน่งที่ต้องการ จากแนวคิดในการพัฒนาเพื่อให้ได้องค์ประกอบสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ดังกล่าว ประกอบกับแนวคิดในการพัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้ในการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ว่าต้องเป็นตามแนวทางการพัฒนา สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยได้จริง และสามารถสะท้อนคุณภาพด้านสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ข้อมูลที่ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการประเมินคุณภาพภายนอกของผู้ประเมินภายนอกเกิดประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย

วัตถุประสงค์ของการจัดทำคู่มือประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

1. เพื่อให้ทราบองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย
2. เพื่อทราบสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยในภาพรวมและสมรรถนะแต่ละด้าน รวมทั้งจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาของสมรรถนะแต่ละด้านที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาให้ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย
3. เพื่อใช้ในการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย
4. เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้ประเมินภายนอกให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย หมายถึง บุคคลที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาให้ทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาการศึกษาปฐมวัย ในการประเมินคุณภาพภายนอก ผู้ประเมินภายนอกซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการตัดสินผลการประเมินโดยอาศัยความเชี่ยวชาญนั้น ผู้ประเมินภายนอกจะต้องปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ โดยยึดถือบทบาทในลักษณะ “เพื่อนร่วมวิชาชีพ” และเป็น “กัลยาณมิตร” กับสถานศึกษาและชุมชน จึงเป็นผู้ที่ต้องมี สมรรถนะ ซึ่งสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะทางวิชาชีพการประเมินที่มีในตัวผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ที่ผู้ประเมินจำเป็นต้องมีเพื่อให้สามารถปฏิบัติการประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการดำเนินงานของ สมศ.ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอกในการประเมินคุณภาพภายนอก ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย มีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้

- 1) ตรวจสอบสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย สร้างความเข้าใจและเจตคติที่ถูกต้องให้กับบุคลากรของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 2) รวบรวมข้อมูลและตรวจสอบร่องรอยหลักฐานข้อมูลเพื่อยืนยันสภาพจริงในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้รายงานไว้ในรายงานประเมินตนเอง และตามร่องรอยหลักฐานที่สะท้อนสภาพความเป็นจริง ซึ่งไม่ได้อยู่ในรายงานการประเมินตนเอง
- 3) ตรวจสอบผลการดำเนินงานและวิธีการที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยใช้ในการได้มาซึ่งข้อมูลหลักฐานที่ระบุผลในรายงานการประเมินตนเองว่ามีความเหมาะสม ครอบคลุม และน่าเชื่อถือเพียงใด
- 4) ตรวจสอบผลการพัฒนาเทียบเคียงกับเป้าหมาย/แผนพัฒนาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และมาตรฐานการศึกษาที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกำหนด เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งตรวจสอบเป้าหมาย/แผนพัฒนาที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยควรดำเนินการต่อไป เพื่อดูความสอดคล้องกับผลการประเมิน
- 5) ประมวล วิเคราะห์ข้อมูล และประเมินคุณภาพการศึกษาตามแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก และให้ข้อเสนอแนะแก่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป
- 6) เสนอความเห็นต่อ สมศ. ในด้านคุณภาพผลการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประธานคณะผู้ประเมินภายนอก จะมีบทบาทหน้าที่ดังนี้

ก่อนลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม

- 1) กำหนดให้มีการประชุมคณะผู้ประเมินภายนอก
- 2) มอบหมายงานให้คณะผู้ประเมินภายนอก ร่วมกันวิเคราะห์รายงานการประเมินตนเอง ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยพื้นฐานของสถานศึกษา (Pre-Analysis) และ/หรือ บทสรุปผู้บริหาร เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ในการบริหารจัดการตามพันธกิจที่ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ

3) ตรวจสอบและรับรองผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามข้อ 2 เพื่อกำหนดจำนวนวันในการประเมิน (Non visit / Partial visit / Full visit) ส่งให้ สมศ. พิจารณาเห็นชอบ

ในกรณีที่ประเมินแบบ (Partial visit หรือ Full visit)

- 1) พิจารณากำหนดวันการประเมินคุณภาพภายนอกและแผนการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมร่วมกับคณะผู้ประเมิน
- 2) มอบหมายภาระงานให้กรรมการแต่ละคนในการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม (กรณีประเมินแบบ Partial visit หรือ Full visit) และนัดวันที่จะลงตรวจเยี่ยม
- 3) เตรียมความพร้อมในการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม เช่น ประเด็นการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ทั้งการสังเกต การสัมภาษณ์ และข้อมูลที่ยังไม่ชัดเจน

ระหว่างลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม

- 1) ชี้แจงกระบวนการและวัตถุประสงค์ของการประเมิน แผนและตารางการปฏิบัติงาน กำหนดการประเมินในแต่ละวัน ให้ผู้บริหาร ครู/อาจารย์ และบุคลากรของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้รับทราบ
- 2) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามประเด็นและข้อมูลที่ต้องการความชัดเจน ตามขอบข่ายที่กำหนดไว้
- 3) กำหนดการประชุมร่วมกับผู้ประเมินภายนอกในการนำข้อค้นพบ หรือข้อมูลที่ได้ทั้งหมด มาอภิปรายร่วมกันเพื่อวิเคราะห์ผลการประเมิน
- 4) นำเสนอผลการประเมินด้วยวาจาต่อสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อให้บุคลากรที่มีส่วนได้ส่วนเสียรับฟังความคิดเห็น และตรวจสอบความถูกต้องของข้อค้นพบต่างๆ และเปิดโอกาสให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมในกรณีที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีข้อสังเกตว่ามีข้อมูลบางประเด็นไม่ถูกต้อง ไม่ชัดเจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลังลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม

- 1) กำหนดการประชุมเพื่อสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อมอบหมายให้กรรมการและเลขานุการยกร่างรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก
- 2) ตรวจสอบและรับรองความถูกต้องของรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกก่อนส่งให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยพิจารณา
- 3) ในกรณีที่มีการจัดส่งรายงานล่าช้า ประธานต้องดำเนินการประสานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำรายงานดังกล่าวให้จัดส่งรายงานฯ มายังสมศ. โดยเร่งด่วน
- 4) ในกรณีที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยไม่ยอมรับผลการประเมิน ประธานต้องพิจารณาประเด็นข้อทักท้วงเพื่อมอบหมายให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ทักท้วงตรวจสอบข้อมูลตามประเด็นข้อทักท้วงแล้วแจ้งประธานเพื่อพิจารณา

กรรมการคณะผู้ประเมิน แบ่งขั้นตอนการประเมิน ดังนี้

ก่อนการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม

- 1) วิเคราะห์รายงานการประเมินตนเองร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (Pre Analysis) และ/หรือบทสรุปผู้บริหารเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ในการบริหารจัดการตามพันธกิจที่ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ
- 2) พิจารณารูปแบบการประเมินเพื่อเสนอให้ประธานคณะผู้ประเมินพิจารณา (Non visit / Partial visit / Full visit) ส่งให้ สมศ. พิจารณาเห็นชอบ

ในกรณีที่ประเมินแบบ (Partial visit หรือ Full visit)

- 1) เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดแผนการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม และรับทราบภาระหน้าที่ในการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมสถานศึกษา
- 2) เตรียมความพร้อมในการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม เช่น ประเด็นการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ข้อมูลที่ยังไม่ชัดเจน

ระหว่างลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม

- 1) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามประเด็นและข้อมูลที่ต้องการความชัดเจน ตามขอบข่ายที่กำหนดไว้
- 2) เข้าร่วมประชุมกับคณะผู้ประเมินในการนำข้อค้นพบ หรือข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาอภิปรายร่วมกันเพื่อวิเคราะห์ผลการประเมินในแต่ละวัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) ร่วมนำเสนอผลการประเมินด้วยวาจาต่อสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อให้บุคลากรที่มีส่วนได้ส่วนเสียรับฟังความคิดเห็น และตรวจสอบความถูกต้องของข้อค้นพบต่างๆ และเปิดโอกาสให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมในกรณีที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีข้อสังเกตว่ามีข้อมูลบางประเด็นไม่ถูกต้อง ไม่ชัดเจน

หลังการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม

- 1) เข้าร่วมประชุมเพื่อสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 2) จัดส่งผลการประเมินคุณภาพภายนอกในส่วนเกี่ยวข้องให้กับกรรมการและเลขานุการ

กรรมการและเลขานุการ แบ่งขั้นตอนการประเมิน ดังนี้

ก่อนการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม

- 1) จัดการประชุมคณะผู้ประเมินภายนอก
- 2) วิเคราะห์รายงานการประเมินตนเองร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยพื้นฐาน (Pre Analysis) ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และ/หรือบทสรุปผู้บริหารเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ในการบริหารจัดการตามพันธกิจที่ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ
- 3) พิจารณาจำนวนวันในการประเมินเพื่อเสนอให้ประธานคณะผู้ประเมินพิจารณา (Non visit / Partial visit / Full visit) เพื่อเสนอให้ประธานคณะผู้ประเมินพิจารณา
- 4) จัดทำกำหนดการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมของในแต่ละวัน พร้อมจัดส่งมายัง สมศ. ก่อนการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม

ในกรณีที่ประเมินแบบ (Partial visit หรือ Full visit)

- 1) ประสานกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อกำหนดช่วงระยะเวลาที่พร้อมรับการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม
- 2) เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดแผนการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม และรับทราบภาระหน้าที่ในการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 3) เตรียมความพร้อมในการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม เช่น ประเด็นการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ข้อมูลที่ยังไม่ชัดเจน
- 4) ประสานข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายนอกที่ สมศ. กำหนด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระหว่างลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม

- 1) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามประเด็นและข้อมูลที่ต้องการความชัดเจน ตามขอบข่ายที่กำหนดไว้
- 2) จัดการประชุมร่วมกับผู้ประเมินในการนำข้อค้นพบ หรือข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาอภิปรายร่วมกันเพื่อวิเคราะห์ผลการประเมินในแต่ละวัน
- 3) ร่วมนำเสนอผลการประเมินด้วยวาจาต่อสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อให้บุคลากรที่มีส่วนได้ส่วนเสียรับฟังความคิดเห็น และตรวจสอบความถูกต้องของข้อค้นพบต่างๆ และเปิดโอกาสให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมในกรณีที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีข้อสงสัยว่ามีข้อมูลบางประเด็นไม่ถูกต้อง ไม่ชัดเจน
- 4) งานอื่นๆตามที่ประธานคณะผู้ประเมินมอบหมาย

หลังการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม

- 1) จัดการประชุมเพื่อสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 2) รวบรวมผลการประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อจัดทำร่างรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก เสนอให้ประธานลงนามยืนยันความถูกต้องของรายงานก่อนส่งให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยตรวจสอบ
- 3) จัดส่งให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยตรวจสอบความถูกต้อง
- 4) รวบรวมและจัดส่งรายงานให้กับคณะผู้ประเมินในการพิจารณาปรับแก้ไขรายงานการประเมินตามข้อเสนอแนะของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (ถ้ามี)
- 5) จัดส่งรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกให้ประธานคณะผู้ประเมินตรวจสอบความถูกต้องและลงนามรับรอง
- 6) จัดส่งรายงานให้ สมศ. เพื่อตรวจสอบและเสนอให้รับรองผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 7) รวบรวมประเด็นการปรับแก้ไข (ถ้ามี) จาก สมศ. พร้อมทั้งจัดส่งให้กับผู้ประเมินในส่วนที่เกี่ยวข้องแก้ไขรายงานตามข้อเสนอแนะจาก สมศ.
- 8) จัดส่งรายงานฉบับสมบูรณ์พร้อมเอกสารประกอบการประเมินฯให้กับ สมศ.ภายในระยะเวลาที่กำหนด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. จรรยาบรรณของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

การประเมินคุณภาพภายนอกต้องปฏิบัติงานหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยทุกคนจะต้องยึดจรรยาบรรณ ดังต่อไปนี้

- 1) ทำการประเมินคุณภาพภายนอกด้วยตนเอง
- 2) มีความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส มีความรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ รายงานสิ่งที่ค้นพบตามความเป็นจริงอย่างชัดเจน มีเหตุผล มีหลักฐานสนับสนุนและมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ยอมให้อิทธิพลใดเบี่ยงเบนผลการประเมินให้ผิดไปจากความเป็นจริงและต้องไม่รายงานเท็จหรือรายงานโดยปกปิดข้อความซึ่งควรต้องแจ้ง
- 3) ต้องไม่ประพฤติให้เสื่อมเสียแก่ชื่อเสียงของตน หรือแก่ชื่อเสียงของ สมศ.
- 4) รักษาความลับของข้อมูลสารสนเทศส่วนบุคคลและสถานศึกษาที่ได้รับระหว่างการตรวจเยี่ยมและการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างเคร่งครัด
- 5) ไม่รับและไม่เรียกร้องในสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา เช่น ไม่รับอามิสสินจ้าง รางวัล ของขวัญ ของกำนัล การต้อนรับและรับรอง
- 6) ไม่แสวงหาผลประโยชน์สำหรับตัวเองหรือผู้อื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมโดยใช้ข้อมูลใดๆ ซึ่ง สมศ. ยังไม่ได้เปิดเผยต่อสาธารณะ และไม่ดำเนินการใดๆ ในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ผู้ประเมินภายนอก
- 7) ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ตามมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกที่ สมศ. กำหนด

การกระทำผิดของผู้ประเมินภายนอกที่ถือว่าการกระทำผิดอย่างร้ายแรง มีดังนี้

- 1) ละทิ้งหน้าที่ หรือไม่รับผิดชอบงานในหน้าที่อย่างผู้มีความรู้ความสามารถพึงกระทำ
- 2) ทุจริตต่อหน้าที่
- 3) กระทำผิดจรรยาบรรณกรณีใดกรณีหนึ่งเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ สมศ. อย่างร้ายแรง
- 4) ส่งรายงานการประเมินอันเป็นเท็จ
- 5) เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อทำการหรือไม่ทำการอย่างหนึ่งอย่างใดในฐานที่ตนเป็นผู้ประเมินนั้น
- 6) มีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประเมิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7) ใช้อำนาจในฐานะเป็นผู้ประเมิน ช่มชื่นใจ หรือจูงใจ เพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่น

8) จงใจ หรือประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ หรือกระทำการใดๆ อันเป็นเหตุให้เกิด ความเสียหายแก่ สมศ.อย่างร้ายแรง

ในการกระทำผิด ดังกล่าว สมศ.อาจตั้งคณะกรรมการ เพื่อสอบสวนข้อเท็จจริง และรายงาน ต่อคณะกรรมการเพื่อมีคำวินิจฉัย อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

- 1) ยกข้อกล่าวหา
- 2) ตักเตือน
- 3) ภาคทัณฑ์
- 4) พักการใช้หนังสือรับรอง
- 5) เพิกถอนหนังสือรับรอง

3. การปฏิบัติตนของผู้ประเมินภายนอก

ในการประเมินคุณภาพภายนอกผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีข้อปฏิบัติ และข้อควรละ เว้นการปฏิบัติ ดังนี้

ข้อปฏิบัติ

1) ศึกษากรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก วิธีการตัดสินผล วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล รูปแบบการเขียนรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก และคู่มือผู้ประเมินภายนอกให้ เข้าใจอย่างถ่องแท้

2) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยล่วงหน้า เช่น รายงานการประเมินตนเองของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ผลประเมินคุณภาพภายนอกในรอบที่ผ่านมา พร้อมสรุปข้อเสนอแนะและทิศทางการพัฒนาเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการประเมิน

3) ประเมินเต็มตามจำนวนวันที่ สมศ. กำหนดในสัญญาหรือข้อตกลงโดยร่วมกันวาง แผนการตรวจเยี่ยมและแผนการประเมิน กำหนดการประเมิน ประเด็นรายการข้อมูลที่จะตรวจสอบ ตลอดจนการจัดเอกสารต่างๆ ทั้งในส่วนที่แจ้งล่วงหน้าและส่วนที่อาจขอพิจารณาเพิ่มเติม

4) การแจ้งสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนรับการประเมิน เช่น แจ้งกำหนดการประเมิน และข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องที่คณะผู้ประเมินต้องการเพิ่มเติม ฯลฯ ให้เป็นไป ตามที่ สมศ. กำหนด

5) ส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ให้กับ สมศ. ตามที่กำหนดไว้ในสัญญา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6) การประสานระหว่างผู้ประเมินกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และระหว่างผู้ประเมินกับ สมศ. ควรมีความเป็นกัลยาณมิตร

7) มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานเต็มความรู้ความสามารถของตน และรับฟังความคิดเห็นจากคณะผู้ประเมินที่ไปประเมินด้วยกันไม่ควรถือความคิดของตนเองเป็นหลัก

8) มีความตระหนักและระลึกลักษณะที่ตนเองเป็นผู้แทนของ สมศ. ดังนั้น ก่อนตัดสินใจหรือกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดควรคิดไตร่ตรองให้รอบคอบและต้องไม่เกิดความเสียหายต่อองค์กรรวมทั้งระมัดระวังการนำเสนอข้อมูลเชิงลบ

9) ให้ข้อเสนอแนะที่ชัดเจนต่อสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หน่วยงานต้นสังกัดและ สมศ. อย่างมีคุณค่า สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

10) เขียนรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างมีคุณค่ารวมทั้งเลือกใช้ภาษาศัพท์การศึกษาที่เหมาะสม ถูกต้อง

11) แสวงหาความรู้ใหม่อยู่เสมอเพื่อให้เข้าใจบริบท เทคนิควิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบต่างๆ ที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยนำมาใช้

ทั้งนี้ผู้ประเมินต้องแต่งกายให้สุภาพเหมาะสม สะอาดและเรียบร้อย เพื่อให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเกิดความเชื่อถือต่อผู้ประเมินภายนอก สร้างบรรยากาศที่อบอุ่น น่าไว้วางใจ เป็นมิตร แสดงมารยาทที่ดีในการทำความเคารพทั้งต่อเด็กและผู้ใหญ่ รู้จักการรับไหว้และการไหว้ผู้อื่นตามมารยาทไทยที่พึงปฏิบัติ รวมถึงการแสดงความเคารพต่อสิ่งที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยนับถือ โดยปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังคำว่า ผู้ประเมินภายนอก ต้องมีภูมิรู้ ภูมิธรรม และภูมิฐาน

ข้อควรระวังก่อนการปฏิบัติ

1) วางอำนาจ ยกตนข่มท่านหรือใช้อำนาจในทางมิชอบสั่งการผู้บริหารหรือบุคลากรของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรใช้การขอความอนุเคราะห์ด้วยถ้อยคำที่สุภาพ และแสดงความเกรงใจต่อสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เช่น การเรียกหรือเชิญให้ผู้บริหารมาพบผู้ประเมินภายนอกเพื่อให้สัมภาษณ์

2) ครอบงำสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในสิ่งที่ผู้ประเมินสามารถทำได้ด้วยตนเองหรือควรทำด้วยตนเอง เช่น การขอให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจองห้องพักให้ จัดหาอาหารกลางวันให้ที่ร้านอาหาร เป็นต้น

3) โอ้อวดสรรพคุณของตนเอง อวดรู้ในสิ่งที่ไม่รู้จริงไม่พูดหรือแสดงกริยาที่ไม่เหมาะสม เช่น บ่นว่าร้อนเกินไป ไม่ได้รับความสะดวกเรื่องห้องน้ำ ไม่สูบบุหรี่ หรือเสพของมีนเมา

ขณะปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 4) พุดถึงผู้บริหารหรือบุคลากรในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในทางที่ไม่เหมาะสม อันจะก่อให้เกิดความขัดแย้งภายในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 5) เปรียบเทียบสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เข้าประเมินกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอื่นๆ
- 6) แสดงความสนิทนสนมกับบุคลากรของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจนเกินขอบเขต
- 7) ปรับผลการประเมินคุณภาพภายนอก โดยไม่แจ้งให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยรับทราบ
- 8) ออกคำสั่งให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดทำเอกสาร หลักฐานอื่นๆนอกเหนือจากที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีอยู่เพื่อประกอบการพิจารณาการประเมิน
- 9) พบบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการประเมินเข้าสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่างดำเนินการตรวจเยี่ยมหรือปล่อยให้กลุ่มบุคคลหรือบุคคลดำเนินการใดๆ ที่ทำให้การปฏิบัติงานของคณะผู้ประเมินภายนอกเบี่ยงเบนไปจากแผนการตรวจเยี่ยม และแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้โดยไม่จำเป็น
- 10) เรียกรับค่าอามิสสินจ้าง หรือของขวัญจากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 11) สำเนาส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดจากบันทึกภาคสนามหรือรายงานการประเมินจากสถานศึกษาหนึ่งไปใช้กับอีกสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยหนึ่งเพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น
- 12) สร้างภาระให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นผู้ตรวจคำถูกคำผิด ความถูกต้องของภาษาในรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก

4 การกำกับและติดตาม

ในระหว่างและภายหลังการประเมินคุณภาพภายนอกสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของคณะผู้ประเมินภายนอก แล้ว สมศ. จะดำเนินการกำกับดูแลคุณภาพและประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยอาศัยทั้งข้อมูลย้อนกลับจากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ได้รับการประเมินและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องว่าผู้ประเมินภายนอกได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์และข้อกำหนดของ สมศ. หรือไม่ นอกจากนี้ยังมีการตรวจสอบคุณภาพของผู้ประเมินจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่จัดส่งมายัง สมศ.

ระบบประเมินผู้ประเมิน QC100 (Quality Control 100)

บทบาทหน้าที่หลักของ สมศ. ประการหนึ่ง คือ ให้การรับรองผู้ประเมินภายนอก กำกับดูแลและกำหนดกรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกที่ดำเนินการโดยผู้ประเมินภายนอก พัฒนาและฝึกอบรมผู้ประเมินภายนอก จัดทำหลักสูตรในการฝึกอบรมผู้ประเมินภายนอกอย่างมีเอกสารเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ประเมินภายนอกมีการวิพากษ์วิจารณ์ใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประสิทธิภาพ สมศ. จึงมีนโยบายที่สำคัญ คือ การพัฒนาผู้ประเมินภายนอกให้เป็นผู้ประเมินที่มีความเชี่ยวชาญ ที่ร่วมสร้างสรรคงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการสร้างเสริมศักยภาพและพัฒนาผู้ประเมินภายนอกทุกระดับไปสู่ “ผู้ประเมินมืออาชีพ” โดยเล็งเห็นว่า “ผู้ประเมินภายนอก” เป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ภารกิจของ สมศ. ก้าวไปสู่ความสำเร็จได้

เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการประเมินภายนอกครอบคลุมทั้งระบบ ตั้งแต่ผู้ประเมินภายนอก กระบวนการประเมินภายนอก และผลผลิตที่ได้จากการประเมินภายนอกเป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง จึงได้จัดทำระบบ “QC100” ขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพของกระบวนการประเมินคุณภาพภายนอก โดยคำว่า “QC” มาจากคำว่า Quality Control ส่วนคำว่า “100” หมายถึง ผู้ประเมินภายนอกทุกคนที่ร่วมปฏิบัติงานในการประเมินคุณภาพภายนอกจะได้รับการติดตามคุณภาพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อนำผลจากการประเมินติดตามมาใช้ในการสร้างและปรับปรุงเครื่องมือในการพัฒนาผู้ประเมินภายนอก และกระบวนการประเมิน ๒) เพื่อนำผลจากการประเมินติดตามมาใช้ในการจำแนกระดับคุณภาพผู้ประเมินภายนอก ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการประเมินคุณภาพภายนอก และ ๓) เพื่อพัฒนากิจกรรรม และสร้างความร่วมมือกับต้นสังกัดและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างการประเมินคุณภาพภายนอกกับการประกันคุณภาพภายใน เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบยิ่งขึ้น

5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

หลังจากที่ผู้ประเมินภายนอกได้ลงพื้นที่ประเมินสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแล้ว เพื่อเป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจะมีการจัดสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันจากประสบการณ์ในการลงพื้นที่เพื่อนำมาพัฒนาระบบการประเมินภายนอกในประเด็นต่างๆ โดยจะจัดปีละ ๒ ครั้ง ครั้งแรกประมาณช่วงเดือน เมษายน – พฤษภาคม และครั้งที่ ๒ ประมาณเดือนกันยายน – ตุลาคม

6 การพัฒนาผู้ประเมินภายนอก

เพื่อให้ผู้ประเมินภายนอกเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ สามารถประเมินคุณภาพภายนอกสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ตรงสภาพบริบทของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้ประเมินภายนอก จึงควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทุกปี และเพื่อให้การพัฒนา สามารถพัฒนาได้ตรงกับสภาพปัญหาของผู้ประเมินภายนอกและตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้ประเมินภายนอกเอง สมศ.จึงจัดให้มีโครงการพัฒนาผู้ประเมินภายนอก โดยผู้ประเมินภายนอกที่มีความสนใจที่จะพัฒนาเรื่องใด สามารถแจ้งความประสงค์กลับมาได้

จากการดำเนินงานตามแผนของ สมศ. ผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางการพัฒนาผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย โดยพิจารณาจากผลประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย เพื่อกำหนดเป็นแผนการพัฒนาสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ซึ่งจะเป็นการกำหนดมาตรฐานของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยต่อไป

บทที่ 3

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

การอบรมพัฒนาผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยให้มีสมรรถนะหลัก ถือเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีมาตรฐาน โดยกำหนดเป็นสมรรถนะหลัก เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง ประเมินได้อย่างแม่นยำสอดคล้องกับบริบทของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและสะท้อนผลการดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้จริง และได้รับการยอมรับ ดังนั้นสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากงานวิจัยต่าง ๆ และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงได้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ซึ่งองค์ประกอบสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งส่งผลต่อสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ซึ่งวัดได้จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ตามแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยวัดตัวแปรด้านต่างๆ ที่ประกอบ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้

ด้านความรู้ หมายถึง ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีความรู้เรื่องการพัฒนาเด็กอย่างลึกซึ้ง ความรู้ในเรื่องปรัชญา แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยทุกรูปแบบ และสามารถเข้าถึงความไว้วางใจจากเด็กเล็ก ครู และผู้ปกครอง

โดยองค์ประกอบด้านความรู้ ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ซึ่งตัวบ่งชี้ หมายถึง สารสนเทศที่บ่งบอกถึงคุณภาพในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายนอกของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย

1.1 ความรู้ด้านการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานด้านการศึกษาปฐมวัย ความรู้เกี่ยวกับความมุ่งหมายของการศึกษาปฐมวัย และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัย

1.2 ความรู้ด้านบริบทของสถานศึกษา ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย และความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางบริบทของการจัดการศึกษาปฐมวัย

1.3 ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานและ ตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพภายในของการศึกษาปฐมวัย ความรู้เกี่ยวกับแนวทาง วิธีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของการศึกษาปฐมวัย ความรู้เกี่ยวกับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จุดประสงค์ จุดเน้น หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของการศึกษาปฐมวัย
ความรู้เกี่ยวกับประเด็นการประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัย

2. องค์ประกอบด้านทักษะ

ด้านทักษะ หมายถึง ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีความสามารถในการวิเคราะห์
สถานการณ์ ความสามารถในการสืบสอบและวิเคราะห์ข้อมูล ความสามารถในการสะท้อนคิดและให้
ข้อเสนอแนะ และความสามารถในการสื่อสารเจรจาต่อรอง

โดยองค์ประกอบด้านทักษะ ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ ซึ่งตัวบ่งชี้ หมายถึง สารสนเทศที่บ่ง
บอกถึงคุณภาพในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายนอกของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย
ประกอบด้วย

2.1 ทักษะการวางแผน ประกอบด้วย การเตรียมการดำเนินงานประเมินตามขั้นตอน
ที่ชัดเจน นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ศึกษาประเด็นการประเมิน หลักเกณฑ์ วิธีการ
ประเมินผล การตัดสินใจ การเก็บรวบรวมข้อมูล และรูปแบบการเขียนรายงานการประเมิน
ล่วงหน้า

2.2 ทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย เลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับการ
เก็บรวบรวมข้อมูลตามขอบเขตและประเด็นที่กำหนดให้รวบรวมและจัดระเบียบข้อมูลที่
เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และเรียงลำดับความสำคัญ และการใช้ประโยชน์
จากสารสนเทศพร้อมทั้งให้แนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยความยืดหยุ่น

2.3 ทักษะการให้ข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย เสนอแนวทางที่ชัดเจนและเป็น
ประโยชน์ที่นำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน และอธิบายแนวทางปฏิบัติหรือ
เสนอทางเลือกให้กับสถานศึกษาเพื่อปรับปรุง พัฒนา และแก้ไข

2.4 ทักษะการสรุปผลการประเมิน ประกอบด้วย สามารถวิเคราะห์ผลการประเมิน
โดยอธิบายจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา โอกาส และอุปสรรคของสถานศึกษาได้ตรงตามเกณฑ์ที่
สมศ. กำหนด และอธิบายผลการประเมินให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินบริบทของ
สถานศึกษาและเป้าหมายการจัดการศึกษาและหลักฐานเชิงประจักษ์

2.5 ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย สามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการ
รับ-ส่งข้อมูลได้ สามารถใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการสืบค้น จัดเก็บและประมวลผลข้อมูลได้
และสามารถใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นหรือเพื่อนร่วมงานได้

2.6 ทักษะการเขียนรายงาน ประกอบด้วย เขียนรายงานผลการประเมินที่เข้าใจง่าย
กระชับ และมีสาระสำคัญครบถ้วน และอธิบายรายละเอียดพร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกี่ยวกับประเด็นการประเมินนั้นๆ ได้อย่างถูกต้องและตรงตามประเด็นตามรูปแบบที่ สมศ. กำหนด

2.7 ทักษะการทำงานเป็นทีม ประกอบด้วย ทำงานร่วมกับผู้อื่นตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ช่วยเหลือ สนับสนุนเพื่อนร่วมงานเพื่อความสำเร็จของเป้าหมาย แสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ และรับฟังเหตุผลที่แตกต่างของเพื่อนร่วมงานได้โต้แย้งอย่างสร้างสรรค์ แลกเปลี่ยน/รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และยอมรับเหตุผลในการตัดสินใจและความคิดเห็นที่แตกต่างของเพื่อนร่วมงานได้ ให้เกียรติ ให้กำลังใจ และชื่นชมเพื่อนร่วมงานในโอกาสที่เหมาะสม

2.8 ทักษะการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย แสวงหาความรู้ และทักษะใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเครือข่ายผู้ประเมินภายนอก เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการประเมิน และประเมินการดำเนินงานของตนเองและปรับปรุงเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3. องค์ประกอบด้านคุณลักษณะ

ด้านคุณลักษณะ หมายถึง ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีความยึดมั่นในจรรยาบรรณเคารพให้เกียรติผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต มีกิจกรรมยามาที่เที่ยงม มีเจตคติต่อการประเมินเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา ประารถนาดีต่อผู้รับการประเมิน และเป็นกัลยาณมิตรในการประเมิน

โดยองค์ประกอบด้านคุณลักษณะ ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ ซึ่งตัวบ่งชี้ หมายถึง สารสนเทศที่บ่งบอกถึงคุณภาพในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายนอกของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย

3.1 ความเป็นกัลยาณมิตร ประกอบด้วย ใส่ใจถึงประโยชน์และความสำคัญของการประเมินคุณภาพภายนอก เป็นผู้ประพฤติตนสุภาพ อ่อนน้อม ไม่ก้าวร้าว มีความรู้ทรงภูมิปัญญา เป็นที่น่ายกย่องและเอาเป็นแบบอย่าง เป็นที่ปรึกษาที่ดี ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และชี้แจงให้เข้าใจ อดทนต่อคำพูด คำวิพากษ์ วิจารณ์ รวมถึงความอดทนต่อความยากลำบากในการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ข้อจำกัดและภาวะกดดันได้

3.2 ความยุติธรรมเป็นกลาง ประกอบด้วย ประเมินด้วยความเที่ยงตรง เป็นกลางไม่ลำเอียงโดยยึดตามจรรยาบรรณ และประเมินบนร่องรอยหลักฐานที่ปรากฏ และไม่ใช้อคติในการตัดสิน

3.3 เจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพ ประกอบด้วย มีความตระหนักและเห็นประโยชน์ที่จะพัฒนาการศึกษาให้กับสถานศึกษา และอุทิศเวลาอย่างเต็มที่ในการทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 ความตรงต่อเวลา ประกอบด้วย ปฏิบัติหน้าที่ตามกำหนดเวลาตามที่ได้นัดหมายไว้กับสถานศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกตรงตามเวลาที่ สมศ. กำหนด

3.5 ความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วย ประเมินอย่างถูกต้อง โปร่งใส ตรงไปตรงมา และตรวจสอบได้ รายงานผลการประเมินตรงตามสภาพจริง ไม่แสวงหาผลประโยชน์อื่นจากการประเมิน โดยใช้ข้อมูลใดๆ ซึ่ง สมศ. ยังไม่ได้เปิดเผยต่อสาธารณะ

3.6 ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ประกอบด้วย มีปฏิภาณและไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างทันถ่วงที ยืดหยุ่น และมีเหตุผล

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายนอกและหลักสูตรในการอบรมพัฒนาผู้ประเมินภายนอกแล้ว จึงสรุปสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยได้ เป็น 3 องค์ประกอบ 17 ตัวบ่งชี้ เพื่อกำหนดเป็นสมรรถนะที่ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยควรมีเป็นเบื้องต้น ในการดำเนินงานเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดหลักสูตรอบรมพัฒนาผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย การติดตามผลการปฏิบัติงาน (QC100) เพื่อใช้เป็นมาตรฐานสำหรับผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

การประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแนวทางการพัฒนาผู้ประเมินภายนอก การศึกษาปฐมวัยของ สมศ. และจากรายงานสรุปผลการติดตามการนำผลประเมินไปใช้ปรับปรุงคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม พบถึงสภาพปัญหาของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ การเก็บบันทึกข้อมูลภาคสนามไม่เป็นไปตามที่ สมศ. การให้ข้อเสนอแนะของผู้ประเมินยังไม่สอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จากข้อค้นพบ ดังกล่าว ผู้วิจัย จึงได้ศึกษา สืบค้นข้อมูลแล้ว พบว่า ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ควรมีสมรรถนะครบทั้ง 3 องค์ประกอบ 17 ตัวบ่งชี้ โดยผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยควรมี เช่น ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ทักษะการให้ข้อเสนอแนะ การเก็บรวบรวมและคุณลักษณะของความเป็นกัลยาณมิตร ความเป็นกลาง เป็นต้น ทั้งนี้รายละเอียดขององค์ประกอบ ทั้ง 3 องค์ประกอบ 17 ตัวบ่งชี้ ได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 แล้ว ในส่วนการดำเนินงาน เพื่อให้ทราบถึงสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือ เป็นแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย แบ่งเป็น 3 ด้าน คือด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ

1. แบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย (ด้านความรู้)

ผู้วิจัยศึกษาหลักการสร้างแบบประเมินและศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวกับความรู้ของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของความรู้ของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ด้านความรู้ หมายถึง ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีความรู้เรื่องการพัฒนาเด็กอย่างลึกซึ้ง ความรู้ในเรื่องปรัชญา แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยทุกรูปแบบ และสามารถเข้าถึงความไว้วางใจจากเด็กเล็ก ครู และผู้ปกครองโดยผู้วิจัยพิจารณาเลือกลักษณะของข้อคำถามในแบบประเมินความรู้ของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก ที่มีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว การให้คะแนนเป็นแบบ 0 และ 1 โดยให้ 1 คะแนน หากตอบข้อคำถามถูกต้องและหากตอบข้อคำถามผิดจะให้ 0 คะแนน ข้อคำถามของแบบประเมินความรู้ของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการของความรู้ของผู้ประเมิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายนอกการศึกษาปฐมวัย มีความตรงตามเนื้อหาตามเกณฑ์ที่กำหนดว่าข้อคำถามที่มีความตรงตามเนื้อหา ต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ

2. แบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย (ด้านทักษะ)

ผู้วิจัยศึกษาหลักการสร้างแบบประเมินและศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวกับทักษะการประเมินคุณภาพ ภายนอกของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัย กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของทักษะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ด้านทักษะ หมายถึง ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ ความสามารถในการสืบสอบและวิเคราะห์ข้อมูล ความสามารถในการสะท้อนคิดและให้ข้อเสนอแนะ และความสามารถในการสื่อสารเจราจาต่อรอง โดย ผู้วิจัยพิจารณาเลือกลักษณะของข้อคำถามในแบบประเมินทักษะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert ตามระดับของพฤติกรรมที่แสดงออกถึงทักษะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย โดยให้ ผู้ประเมินประเมินตนเองหรือ สมศ.จัดให้มีการประเมินตามระดับ 5 4 3 2 1 คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามทักษะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย หรือมีความตรงตามเนื้อหาตามเกณฑ์ที่กำหนดว่าข้อคำถามที่มีความตรงตามเนื้อหาต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ

3. แบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย (ด้านคุณลักษณะ)

ผู้วิจัยศึกษาหลักการสร้างแบบประเมินและศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประเมิน ภายนอกการศึกษาปฐมวัย กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของคุณลักษณะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ด้านคุณลักษณะ หมายถึง ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยมีความยึดมั่นในจรรยาบรรณ เคารพให้เกียรติผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต มีกิจกรรมที่ดีงาม มีเจตคติต่อการประเมินเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา ปรารถนาดีต่อผู้รับการประเมิน และเป็นกัลยาณมิตรในการประเมิน โดยผู้วิจัยพิจารณาเลือกลักษณะของข้อคำถามในแบบประเมินคุณลักษณะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert ให้ผู้ประเมินประเมินตนเองหรือ สมศ. จัดให้มีการประเมิน ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามที่เป็นข้อความทั้งทางบวก (+) และทางลบ (-) ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามทักษะของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย หรือมีความตรงตามเนื้อหาตามเกณฑ์ที่กำหนดว่าข้อคำถามที่มีความตรงตามเนื้อหาต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ

โครงสร้างเนื้อหาของแบบประเมิน

โครงสร้างเนื้อหาของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย จำแนก

ตามองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ย่อย และจำนวนข้อคำถาม แสดงในตารางที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 โครงสร้างเนื้อหาของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ตัวบ่งชี้ย่อย/จำนวนข้อคำถาม	ตรงกับแบบประเมินข้อ	
1.ความรู้	1.1 การศึกษาปฐมวัย	กรอบมาตรฐานด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัย 1 ข้อ	1	
		ความมุ่งหมายของการศึกษาศึกษาปฐมวัย 2 ข้อ	2 และ 3	
		รูปแบบการจัดการศึกษาศึกษาปฐมวัย 1 ข้อ	4	
		พัฒนาการเด็กปฐมวัย การจัดประสบการณ์และการใช้สื่อ 2 ข้อ	5 และ 6	
	1.2 บริบทของสถานศึกษา	การบริหารจัดการการศึกษาศึกษาปฐมวัย 1 ข้อ	7	
		ความหลากหลายทางบริบทของการจัดการศึกษาศึกษาปฐมวัย 2 ข้อ	8 และ 9	
	ความรู้	1.3 การประกันคุณภาพการศึกษา	มาตรฐานและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพภายในของการศึกษาศึกษาปฐมวัย 2 ข้อ	10 และ 11
			วิธีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน 2 ข้อ	12 และ 13
			จุดเน้น หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของการศึกษาศึกษาปฐมวัย 2 ข้อ	14 และ 15
			ประเด็นการประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาศึกษาปฐมวัย 1 ข้อ	16
เกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาศึกษาปฐมวัย 1 ข้อ			17	
การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลการประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาศึกษาปฐมวัย 2 ข้อ			18 และ 19	
การสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาศึกษาปฐมวัย 2 ข้อ			20 และ 21	
การให้ข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาศึกษาปฐมวัย 2 ข้อ			22 และ 23	
การนำผลประเมินการประเมินการศึกษาปฐมวัยไปใช้ 2 ข้อ			24 และ 25	
รวม 25 ข้อ				
		การเตรียมการดำเนินงานประเมิน 1 ข้อ	1	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ไปยังประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ตัวบ่งชี้ย่อย/จำนวนข้อคำถาม	ตรงกับแบบประเมินข้อ	
2.ทักษะ	2.1 การวางแผน	ศึกษาประเด็นการประเมิน ตามที่สมศ. กำหนด 1 ข้อ	2	
		ศึกษาข้อมูลรายงานผลการประเมินตนเอง 1 ข้อ	3	
		ศึกษาข้อมูลของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 1 ข้อ	4	
	2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	เลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 ข้อ	รวบรวมและจัดระเบียบข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 1 ข้อ	5
			เรียงลำดับความสำคัญ และการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศ 1 ข้อ	6
			เก็บรวบรวมข้อมูลให้ตรงและสอดคล้องกับประเด็นการประเมิน 1 ข้อ	7
			เก็บรวบรวมข้อมูลให้ตรงและสอดคล้องกับประเด็นการประเมิน 1 ข้อ	8
	2.3 การสรุปผลการประเมิน	สามารถวิเคราะห์ผลการประเมินได้ตรงตามเกณฑ์ที่ สมศ. กำหนด 1 ข้อ	อธิบายผลการประเมินให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินและเป้าหมายการจัดการศึกษา 1 ข้อ	9
			สามารถสรุปผลการประเมินได้สอดคล้องกับการดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 1 ข้อ	10
			สามารถสรุปผลการประเมินได้สอดคล้องกับการดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 1 ข้อ	11
	2.4 การให้ข้อเสนอแนะ	เสนอแนวทางที่ชัดเจนและเป็นประโยชน์ 1 ข้อ	อธิบายแนวทางปฏิบัติให้กับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อปรับปรุง พัฒนา และแก้ไข 1 ข้อ	12
			เสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ 1 ข้อ	13
			เสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ 1 ข้อ	14

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ตัวบ่งชี้ย่อย/จำนวนข้อคำถาม	ตรงกับแบบประเมินข้อ
	2.5 การเขียน รายงาน	เขียนรายงานผลการประเมินที่เข้าใจง่าย กระชับ และมีสาระสำคัญครบถ้วน 1 ข้อ	15
		อธิบายรายละเอียดพร้อมทั้งให้เหตุผลได้ อย่างถูกต้องตามประเด็นที่สมศ. กำหนด 1 ข้อ	16
		เขียนรายงานผลการประเมินที่ สอดคล้อง และสามารถสะท้อนผล การดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็ก ปฐมวัยได้ 1 ข้อ	17
2.6 การทำงาน เป็นทีม		ทำงานร่วมกับผู้อื่นตามหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย 1 ข้อ	18
		ช่วยเหลือ สนับสนุนเพื่อนร่วมงาน 1 ข้อ	19
		แสดงความคิดเห็น/โต้แย้งอย่าง สร้างสรรค์ แลกเปลี่ยน/รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ได้ 1 ข้อ	20
		ให้เกียรติ ให้กำลังใจ และชื่นชมเพื่อน ร่วมงานในโอกาสที่เหมาะสม 1 ข้อ	21
2.7 การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง		แสวงหาความรู้ และทักษะใหม่ๆ เพื่อ พัฒนาตนเอง 1 ข้อ	23
		แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเครือข่ายผู้ ประเมินภายนอก 1 ข้อ	24
		ประเมินการดำเนินงานของตนเอง และปรับปรุงเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 1 ข้อ	25
		ศึกษาการดำเนินงานด้านการศึกษา ปฐมวัยอย่างสม่ำเสมอ 1 ข้อ	26

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ตัวบ่งชี้ย่อย/จำนวนข้อคำถาม	ตรงกับแบบประเมินข้อ
	2.8การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	สามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการรับ-ส่งข้อมูลได้ 1 ข้อ	27
		สามารถใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการสืบค้น จัดเก็บและประมวลผลข้อมูลได้ 1 ข้อ	28
		สามารถใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 1 ข้อ	29
		สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้ 1 ข้อ	30
รวม 30 ข้อ			
คุณลักษณะ	3.1ความเป็นกัลยาณมิตร	ผู้ประเมินภายนอกใช้วาจาสุภาพและยิ้มแย้ม แจ่มใส 1 ข้อ	1
		ผู้ประเมินภายนอกแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมได้โดยรู้บทบาทหน้าที่ของตน 1 ข้อ	2
		ผู้ประเมินภายนอกพยายามอธิบายการจัดประสบการณ์ที่ครูมักจะมีปัญหาทำให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น 1 ข้อ	3
		ผู้ประเมินภายนอกแนะนำให้ครูเพิ่มเติมกิจกรรมเสริม เพื่อพัฒนาเด็กด้านความคิดสร้างสรรค์ 1 ข้อ	4
คุณลักษณะ	3.2 เจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพ	ผู้ประเมินภายนอกมีความมั่นใจการนำข้อเสนอแนะไปใช้แล้วจะเกิดการพัฒนาขึ้น 1 ข้อ	5
		ผู้ประเมินภายนอกมีความตระหนักและเห็นประโยชน์ที่จะให้ข้อเสนอแนะเพื่อการยกระดับคุณภาพของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 1 ข้อ	6
		ผู้ประเมินภายนอกอุทิศเวลาอย่างเต็มที่ในการทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย 1 ข้อ	7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ตัวบ่งชี้ย่อย/จำนวนข้อคำถาม	ตรงกับแบบประเมินข้อ	
คุณลักษณะ	3.3 ความยุติธรรมเป็นกลาง	ผู้ประเมินภายนอกศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติม 1 ข้อ	8	
		ผู้ประเมินภายนอกประเมินโดยพิจารณาจากเกณฑ์การประเมินเทียบกับบริบทของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 1 ข้อ	9	
		ผู้ประเมินภายนอก พิจารณาจากหลักฐานร่องรอยเชิงประจักษ์ ประกอบการตัดสิน 1 ข้อ	10	
		ผู้ประเมินภายนอกใช้วิธีการประเมินแบบสามเส้า 1 ข้อ	11	
		ผู้ประเมินภายนอก ตรวจสอบรายงานการประเมินตนเองของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยปราศจากอคติ 1 ข้อ	12	
		ผู้ประเมินภายนอกประเมินตามเวลาราชการและตามที่ สมศ.กำหนด 1 ข้อ	13	
		ผู้ประเมินภายนอกดำเนินการตรวจทานข้อมูล ความถูกต้องก่อน เพื่อให้การส่งรายงานตรงตามเวลาที่กำหนด 1 ข้อ	14	
		3.4 ความตรงต่อเวลา	ผู้ประเมินภายนอกจัดทำรายงานส่ง สมศ. ได้ภายในเวลาที่กำหนด 1 ข้อ	15
			ผู้ประเมินภายนอกดำเนินการตามแผนที่แจ้งไว้กับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 1 ข้อ	16
		3.5 ความซื่อสัตย์สุจริต	ผู้ประเมินภายนอกเมื่อให้ระดับคุณภาพใดกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยนั้นๆ แล้ว สามารถบอกเหตุผลได้ 1 ข้อ	17
			ผู้ประเมินภายนอกรายงานด้วยวาจาและจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกตรงตามสภาพจริง 1 ข้อ	18

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ตัวบ่งชี้ย่อย/จำนวนข้อคำถาม	ตรงกับแบบประเมินข้อ
3.6 ความสามารถในการแก้ไข ปัญหาเฉพาะหน้า		ผู้ประเมินภายนอกบอกกับเพื่อนร่วมทีม ไม่ให้นำข้อมูลของสถานพัฒนาเด็ก ปฐมวัยไปเผยแพร่ 1 ข้อ	19
		ผู้ประเมินภายนอกประชุมร่วมกัน มิให้มีการนำผลงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ไปแสวงหาผลประโยชน์ 1 ข้อ	20
		ผู้ประเมินภายนอกสามารถแก้ไข ปัญหาเมื่อเกิดการต่อต้านของบุคลากร ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เข้าใจได้ 1 ข้อ	21
		เมื่อเกิดความเข้าใจไม่ตรงกันขณะรายงาน ด้วยวาจาผู้ประเมินภายนอกสามารถแก้ไข สถานการณ์ให้สงบเรียบร้อยได้ 1 ข้อ	22
		การสื่อสารของผู้ประเมินภายนอก ช่วย แก้ไขสถานการณ์ที่กำลังเลวร้ายลงได้ ทันท่วงที 1 ข้อ	23
		ผู้ประเมินภายนอกมีการอธิบายเพิ่มเติม ทำให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความพึง พอใจ 1 ข้อ	24
รวม 24 ข้อ			
รวมทั้งหมด 79 ข้อ			

คุณภาพของเครื่องมือใช้ในการประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

คุณภาพของแบบประเมิน คือ คุณลักษณะที่ดีของแบบประเมิน โดยพิจารณาจากความตรง
เชิงเนื้อหา ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยง

1 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบประเมิน
ที่ประกอบ ด้วยข้อคำถามที่สามารถวัดได้สอดคล้องกับนิยามของสมรรถนะการประเมินคุณภาพ
ภายนอกการศึกษาปฐมวัยใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ

2 ค่าความยากง่าย (Item Difficulty) หมายถึง สัดส่วนของจำนวนผู้ประเมิน
ภายนอกการศึกษาปฐมวัยที่ตอบข้อคำถามถูกต้องกับจำนวนผู้ประเมินภายนอกที่ตอบข้อคำถามข้อ

นั้นทั้งหมด โดยข้อคำถามที่มีคุณภาพคือข้อคำถามที่มีค่าความยากระหว่าง 0.20-0.80

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3 ค่าอำนาจจำแนก (Item Discrimination) หมายถึง คุณสมบัติของข้อคำถามที่สามารถแยกผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยที่มีสมรรถนะการประเมินคุณภาพภายนอก การศึกษาปฐมวัยสูงและต่ำออกจากกัน โดยข้อคำถามที่มีคุณภาพคือข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

4 ความเที่ยง (Reliability) หมายถึง ดัชนีที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกพันธ์ของ ข้อคำถามในแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ

แบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ฉบับนี้ได้ผ่านการ ตรวจสอบคุณภาพรายข้อโดยการวิเคราะห์คือความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้อง (IOC) ค่าความ ยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกรวมทั้งการตรวจสอบคุณภาพทั้งฉบับ โดยการตรวจสอบความตรงตาม โครงสร้างและความเที่ยง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.1 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อ คำถามด้านความรู้ แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามสมรรถนะผู้ประเมินภายนอก การศึกษาปฐมวัย

องค์ประกอบ	ค่าความสอดคล้อง (IOC)
1. ด้านความรู้	0.71 – 1.00
2. ด้านทักษะ	0.71 – 1.00
3. ด้านคุณลักษณะ	0.71 – 1.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ข้อคำถามในแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษา ปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านคุณลักษณะ มีค่า IOC ระหว่าง 0.71-1.00

ตารางที่ 3 ผลการตรวจสอบคุณภาพรายข้อด้านค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r)

และค่าความเที่ยงของแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย

องค์ประกอบ	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ความเที่ยง
1. ด้านความรู้	0.35 - 0.78	0.23 - 0.68	0.92
2. ด้านทักษะ	-	7.98	0.97
3. ด้านคุณลักษณะ	-	6.77	0.95

จากตารางที่ 3 พบว่า ข้อคำถามในแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.35 – 0.78 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.23 – 0.68 และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92 ด้านทักษะมีค่าอำนาจจำแนก (t) เท่ากับ 7.98 และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97 และด้านคุณลักษณะมีค่าอำนาจจำแนก (t) เท่ากับ 6.77 และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.95

ระยะเวลาที่ใช้ในการประเมิน

การประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย โดยใช้แบบประเมินฉบับนี้ ใช้เวลาดำเนินการ เป็นเวลา 1 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการประเมิน

การดำเนินการก่อนการประเมิน

1. การเตรียมแบบประเมินให้มากกว่าจำนวนผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยที่จะทำการประเมินเพื่อเก็บสำรองไว้

2. ผู้ดำเนินการประเมินควรอ่านและศึกษาคำชี้แจงในการทำแบบประเมินไว้ล่วงหน้าเพื่อให้สามารถดำเนินการประเมินได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว

การดำเนินการระหว่างการประเมิน

1. แจ้งวัตถุประสงค์ของการประเมิน พร้อมทั้งข้อปฏิบัติในขณะที่ประเมิน เช่น อธิบายให้ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยทำแบบประเมินด้วยตนเองและตอบข้อคำถามให้ตรงกับการปฏิบัติตนเองของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย และดำเนินการอย่างเต็มความสามารถ ในขณะที่ดำเนินการประเมินห้ามสอบถามหรือพูดคุยกันเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. แจกแบบประเมินและกระดาษคำตอบให้ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยทุกคน และให้ผู้ประเมินภายนอกเขียนรายละเอียดตามแบบฟอร์มที่กำหนด แล้วชี้แจงวิธีการทำแบบประเมินรวมทั้งแจ้งเวลาที่ใช้ในการประเมิน หากผู้ประเมินภายนอกไม่เข้าใจให้ยกมือถาม

3. เมื่อผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยทุกคนเข้าใจวิธีทำแบบประเมินแล้ว และได้เวลาตามที่กำหนด ให้ผู้ดำเนินการประเมินแจ้งให้ผู้ประเมินภายนอกลงมือทำได้ หรือกำหนดการวางลิงค์ข้อสอบออนไลน์ เช่น <https://docs.google.com/forms/d/e/1F22aEnBZJ64b> (กรณีจัดทดสอบแบบออนไลน์) เป็นต้น

การปฏิบัติเมื่อหมดเวลา ผู้ดำเนินการประเมินเก็บแบบประเมินพร้อมตรวจสอบความเรียบร้อยใน การตอบก่อนที่จะอนุญาตให้ผู้เข้ารับการประเมินออกจากห้องสอบ (กรณีดำเนินการประเมินออนไลน์ มีการตรวจสอบในระบบว่าผู้เข้ารับการประเมินมีการส่งงานแล้วเรียบร้อย)

8. การตรวจและการให้คะแนน

ลักษณะการตรวจให้คะแนนใช้เกณฑ์ ดังนี้

1. ผู้ดำเนินการจะนำกระดาษคำตอบของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย เข้าคณะกรรมการตรวจแบบประเมินโดยตรวจให้คะแนนตามเฉลย ดังนี้

1.1 แบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ด้านความรู้ โดยการให้ 1 คะแนน กรณีที่ ผู้ประเมินภายนอก ทำแบบประเมินในข้อนั้นถูกต้อง และให้ 0 คะแนน กรณีที่ผู้ประเมินภายนอก ทำแบบประเมินในข้อนั้นผิด กรรมการจะดำเนินการตรวจให้คะแนนตามเฉลย

1.2 แบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ด้านทักษะกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนของแบบประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert คือ มากที่สุด (5 คะแนน) มาก (4 คะแนน) ปานกลาง (3 คะแนน) น้อย (2 คะแนน) และน้อยที่สุด (1 คะแนน) ในกรณีมีการปฏิบัติตามรายการ

1.3 แบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย ด้านคุณลักษณะกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนของแบบประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert คือ มากที่สุด (5 คะแนน) มาก (4 คะแนน) ปานกลาง (3 คะแนน) น้อย (2 คะแนน) และน้อยที่สุด (1 คะแนน) ในกรณีมีการปฏิบัติตามรายการ ซึ่งมีทางบวกและทางลบ

เกณฑ์การสรุปผลและการแปลความหมายคะแนน

ความจำเป็นที่ต้องมีเกณฑ์ปกติ (Norm) การวัด ประเมินใดๆ จะมีความหมายก็ต่อเมื่อผลการสอบนั้น สามารถบอกถึงสถานภาพของผู้สอบว่า มีระดับความสามารถหรือสมรรถภาพเด่นด้อยกว่าบุคคลอื่นๆภายในกลุ่มนั้นเพียงใด เพื่อจะได้นำผลนั้นไปใช้ในการประเมินค่า หรือคัดแยกจัดประเภทผู้

ประเมินได้อย่างถูกต้อง การสร้างเกณฑ์ปกติของคะแนนรายวิชาต่าง ๆ ให้เป็นคะแนน T ปกติร่วมกัน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นี้ก็เสมือนกับการที่เราเปลี่ยนมาตรงเงินปอนด์ ดอลลาร์ ก็ให้เป็นมาตรงเงินบาทเสียให้หมด นั่นเอง ฉะนั้นคะแนนใหม่ที่ได้จึงมีความหมายเป็นอย่างเดียวกัน และสามารถนำมารวมกันได้โดยตรงอย่าง ถูกต้องตามหลักวิชา และมาตรงคะแนน T นี้ก็ง่ายใช้สะดวก มีตั้งแต่ 0 ถึง 100 คล้ายกับสตรงค์เงิน บาทของไทย โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่กึ่งกลางที่ T 50 พอตี เมื่อนำมาแปลงเป็นคะแนน T แล้ว ต่างก็จะมี คะแนนเฉลี่ยใหม่เท่ากับ 50 หน่วย และความเบี่ยงเบนก็จะเท่ากับ 10 หน่วย เหมือนกันหมดทุกวิชา กลายเป็นตัวเลขมาตรงเดียวกันตลอด (อ้างในหนังสือ “การทดสอบเพื่อค้นและพัฒนาสมรรถภาพ” ชวาล แพร์ตกุล:95-104)

การเก็บรวบรวมคะแนนของผู้เข้ารับการประเมินขององค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้าน ความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ จึงนำคะแนนดิบมาแปลงเป็นคะแนน t-score ก่อน จึงใช้ แปลความหมายตามเกณฑ์ของศาสตราจารย์ ดร.ชวาล แพร์ตกุล

เกณฑ์การแปลผลระดับสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย จากคะแนน มาตรงฐานที่ (T-Score) (ชวาล แพร์ตกุล, 2536: 21) ดังนี้

T65 ขึ้นไป	หมายถึง	มีสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยสูง
T55 – T64	หมายถึง	มีสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยค่อนข้างสูง
T44 – T54	หมายถึง	มีสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยปานกลาง
T33 – T43	หมายถึง	มีสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยค่อนข้างต่ำ
ต่ำกว่า/เท่ากับ T32	หมายถึง	มีสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัยต่ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก

มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย
 แนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย
 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ
 ฉบับลงวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๑ มีจำนวน ๓ มาตรฐาน ได้แก่
 มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของเด็ก
 มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ
 มาตรฐานที่ ๓ การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ
 แต่ละมาตรฐานมีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของเด็ก

- ๑.๑ มีพัฒนาการด้านร่างกาย แข็งแรง มีสุขนิสัยที่ดี และดูแลความปลอดภัยของตนเองได้
- ๑.๒ มีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ควบคุม และแสดงออกทางอารมณ์ได้
- ๑.๓ มีพัฒนาการด้านสังคม ช่วยเหลือตนเอง และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
- ๑.๔ มีพัฒนาการด้านสติปัญญา สื่อสารได้ มีทักษะการคิดพื้นฐาน และแสวงหาความรู้ได้

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

- ๒.๑ มีหลักสูตรครอบคลุมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น
- ๒.๒ จัดครูให้เพียงพอกับชั้นเรียน
- ๒.๓ ส่งเสริมให้ครูมีความเชี่ยวชาญด้านการจัดประสบการณ์
- ๒.๔ จัดสภาพแวดล้อมและสื่อเพื่อการเรียนรู้ อย่างปลอดภัย และเพียงพอ
- ๒.๕ ให้บริการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดประสบการณ์
- ๒.๖ มีระบบบริหารคุณภาพที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

มาตรฐานที่ ๓ การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

- ๓.๑ จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลเต็มศักยภาพ
- ๓.๒ สร้างโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เล่นและปฏิบัติอย่างมีความสุข
- ๓.๓ จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับวัย
- ๓.๔ ประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพจริงและนำผลการประเมินพัฒนาการเด็กไปปรับปรุง
 การจัดประสบการณ์และพัฒนาเด็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาระของมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ประกอบด้วยมาตรฐาน ๓ ด้าน ได้แก่

- มาตรฐานด้านที่ ๑ การบริหารจัดการ
จำนวน ๕ ตัวบ่งชี้/ ๒๖ ข้อ
- มาตรฐานด้านที่ ๒ กระบวนการดูแลจัดประสบการณ์ เรียนรู้ และเล่น
จำนวน ๕ ตัวบ่งชี้/ ๒๐ ข้อ
- มาตรฐานด้านที่ ๓ คุณภาพเด็กปฐมวัย
 - ๓ ก แรกเกิด ถึง ๒ ปี (๒ ปี ๑๑ เดือน ๒๙ วัน) จำนวน ๒ ตัวบ่งชี้/ ๗ ข้อ
 - ๓ ข ๓ ปี ถึง ๖ ปี (ก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑) จำนวน ๗ ตัวบ่งชี้/ ๒๒ ข้อ

สาระของมาตรฐานแต่ละด้าน มีดังนี้

มาตรฐานด้านที่ ๑ การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๑ การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

ตัวบ่งชี้ย่อย

- ๑.๑.๑ บริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ
- ๑.๑.๒ บริหารหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
- ๑.๑.๓ บริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๒ การบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภทตามหน่วยงานที่สังกัด

ตัวบ่งชี้ย่อย

- ๑.๒.๑ บริหารจัดการบุคลากรอย่างเป็นระบบ
- ๑.๒.๒ ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย/หัวหน้าระดับปฐมวัย/ผู้ดำเนินกิจการ มีคุณวุฒิ/คุณสมบัติเหมาะสม และบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๑.๒.๓ ครู/ผู้ดูแลเด็กที่ทำหน้าที่หลักในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย มีวุฒิการศึกษา/คุณสมบัติเหมาะสม
- ๑.๒.๔ บริหารบุคลากรจัดอัตราส่วนของครู/ผู้ดูแลเด็กอย่างเหมาะสมพอเพียงต่อจำนวนเด็กในแต่ละกลุ่มอายุ

เด็ก (อายุ)	อัตราส่วนครู/ผู้ดูแล : เด็ก(คน)	จำนวนเด็กในกลุ่มกิจกรรม
ต่ำกว่า ๑ ปี	๑ : ๓	กลุ่มละไม่เกิน ๖ คน
ต่ำกว่า ๒ ปี	๑ : ๕	กลุ่มละไม่เกิน ๑๐ คน
ต่ำกว่า ๓ ปี	๑ : ๑๐	กลุ่มละไม่เกิน ๒๐ คน
๓ ปี - ก่อนเข้าป.๑	๑ : ๑๕	กลุ่มละไม่เกิน ๓๐ คน

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๓ การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย

ตัวบ่งชี้ย่อย

- ๑.๓.๑ บริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ
- ๑.๓.๒ โครงสร้างและตัวอาคารมั่นคง ตั้งอยู่ในบริเวณและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย
- ๑.๓.๓ จัดการความปลอดภัยของพื้นที่เล่น/สนามเด็กเล่น และสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ๑.๓.๔ จัดการสภาพแวดล้อมภายในอาคาร ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องใช้ให้ปลอดภัยเหมาะสมกับการใช้งานและเพียงพอ
- ๑.๓.๕ จัดให้มีของเล่นที่ปลอดภัยได้มาตรฐาน มีจำนวนเพียงพอ สะอาด เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก
- ๑.๓.๖ ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเดินทางอย่างปลอดภัย
- ๑.๓.๗ จัดให้มีระบบป้องกันภัยจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
- ๑.๓.๘ จัดให้มีระบบบรรเทาฉุกเฉิน ป้องกันอัคคีภัย/ภัยพิบัติตามความเสี่ยงของพื้นที่

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๔ การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ย่อย

- ๑.๔.๑ มีการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ฝ่าระวีการเจริญเติบโตของเด็ก และดูแลการเจ็บป่วยเบื้องต้น
- ๑.๔.๒ มีแผนและดำเนินการตรวจสอบอนามัยประจำวัน ตรวจสอบสุขภาพประจำปี และป้องกันควบคุมโรคติดต่อ
- ๑.๔.๓ อาคารต้องมีพื้นที่ใช้สอยเป็นสัดส่วนตามกิจวัตรประจำวันของเด็กที่เหมาะสมตามช่วงวัย และการใช้ประโยชน์
- ๑.๔.๔ จัดให้มีพื้นที่/มุมประสบการณ์ และแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน
- ๑.๔.๕ จัดบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วม ที่แบริ่งพื้น/ล้างมือให้เพียงพอ สะอาด ปลอดภัย และเหมาะสมกับการใช้งานของเด็ก
- ๑.๔.๖ จัดการระบบสุขาภิบาลที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมสถานที่ปรุง ประกอบอาหาร น้ำดื่ม น้ำใช้ กำจัดขยะ สิ่งปฏิกูล และพาหะนำโรค
- ๑.๔.๗ จัดอุปกรณ์ภาษาและเครื่องใช้ส่วนตัวให้เพียงพอกับการใช้งานของเด็กทุกคน และดูแลความสะอาดและปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๕ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

ตัวบ่งชี้ย่อย

- ๑.๕.๑ มีการสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างพ่อแม่/ผู้ปกครองกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับตัวเด็กและการดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
- ๑.๕.๒ การจัดกิจกรรมที่พ่อแม่/ผู้ปกครอง/ครอบครัว และชุมชน มีส่วนร่วม
- ๑.๕.๓ ดำเนินงานให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- ๑.๕.๔ มีคณะกรรมการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรฐานด้านที่ ๒ ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๑ การดูแลและพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน

ตัวบ่งชี้ย่อย

- ๒.๑.๑ มีแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มีการดำเนินงานและประเมินผล
- ๒.๑.๒ จัดพื้นที่/มุมประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นที่เหมาะสมอย่างหลากหลาย
- ๒.๑.๓ จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านอย่างบูรณาการตามธรรมชาติของเด็กที่เรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัส ลงมือทำ ปฏิสัมพันธ์ และการเล่น
- ๒.๑.๔ เลือกใช้สื่อ/อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องเล่นและจัดสภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอก แหล่งเรียนรู้ ที่เพียงพอ เหมาะสม ปลอดภัย
- ๒.๑.๕ เผื่อระวังติดตามพัฒนาการเด็กรายบุคคลเป็นระยะ เพื่อใช้ผลในการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กทุกคนให้เต็มตามศักยภาพ

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๒ การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ

ตัวบ่งชี้ย่อย

- ๒.๒.๑ ให้เด็กอายุ ๖ เดือนขึ้นไป รับประทานอาหารที่ครบถ้วนในปริมาณที่เพียงพอ และส่งเสริมพฤติกรรมกินที่เหมาะสม
- ๒.๒.๒ จัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมในการดูแลสุขภาพ ความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน
- ๒.๒.๓ ตรวจสอบสุขภาพอนามัยของเด็กประจำวัน ความสะอาดของร่างกาย ฟันและช่องปาก เพื่อคัดกรองโรคและการบาดเจ็บ
- ๒.๒.๔ เผื่อระวังติดตามการเจริญเติบโตของเด็กเป็นรายบุคคล บันทึกผลภาวะโภชนาการอย่างต่อเนื่อง
- ๒.๒.๕ จัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพร่างกาย ฟันและช่องปาก สายตา หู ตามกำหนด

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๓ การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษาและการสื่อสาร

ตัวบ่งชี้ย่อย

- ๒.๓.๑ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กได้สังเกต สัมผัส ลองทำ คิดตั้งคำถาม สืบเสาะหาความรู้ แก้ปัญหา จินตนาการ คิดสร้างสรรค์ โดยยอมรับความคิดและผลงานที่แตกต่างของเด็ก
- ๒.๓.๒ จัดกิจกรรมและประสบการณ์ทางภาษาที่มีความหมายต่อเด็ก เพื่อการสื่อสารอย่างหลากหลาย ฟัง ฟัง พูด ถาม ตอบ เล่นและสนทนาตามลำดับขั้นตอนพัฒนาการ
- ๒.๓.๓ จัดกิจกรรมปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านให้เด็กมีทักษะการดูภาพ ฟังเรื่องราว พูด เล่น อ่าน วาด/เขียน เบื้องต้น ตามลำดับพัฒนาการ โดยครู/ผู้ดูแลเด็ก เป็นตัวอย่างของการพูด และการอ่านที่ถูกต้อง
- ๒.๓.๔ จัดให้เด็กมีประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคล สิ่งต่างๆ สถานที่ และธรรมชาติรอบตัวด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ๒.๓.๕ จัดกิจกรรมและประสบการณ์ด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เบื้องต้นตามวัย โดยเด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัส และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๔ การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ-สังคม ปลุกฝังคุณธรรมและความเป็นพลเมืองดี
ตัวบ่งชี้ย่อย

- ๒.๔.๑ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและมั่นคง ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก จัดกิจกรรมสร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับเด็ก และการแก้ไขข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์
- ๒.๔.๒ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมีความสุข แจ่มใส ร่าเริง ได้แสดงออกด้านอารมณ์ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง โดยผ่านการเคลื่อนไหวร่างกาย ศิลปะ ดนตรี ตามความสนใจ และถนัด
- ๒.๔.๓ จัดกิจกรรมและประสบการณ์ ปลุกฝังคุณธรรมให้เด็กได้ มีวินัย ซื่อสัตย์ รู้จักสิทธิ และหน้าที่รับผิดชอบของพลเมืองดี รักครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและประเทศชาติ ด้วยวิธีที่เหมาะสมกับวัย และพัฒนาการ

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๕ การส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในชั้นถัดไป
ตัวบ่งชี้ย่อย

- ๒.๕.๑ จัดกิจกรรมกับผู้ปกครองให้เตรียมเด็กก่อนจากบ้านเข้าสู่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย/โรงเรียน และจัดกิจกรรมช่วงปฐมวัยให้เด็กค่อยปรับตัวในบรรยากาศที่เป็นมิตร
- ๒.๕.๒ จัดกิจกรรมส่งเสริมการปรับตัวก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นแต่ละชั้น จนถึง การเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

มาตรฐานด้านที่ ๓ คุณภาพของเด็กปฐมวัย

• **สำหรับเด็กแรกเกิด - อายุ ๒ ปี (๒ ปี ๑๑ เดือน ๒๙ วัน)**

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๑ ก เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัย

ตัวบ่งชี้ย่อย

- ๓.๑.๑ ก เด็กมีน้ำหนักตัวเหมาะสมกับวัยและสูงตีสมส่วน ซึ่งมีบันทึกเป็นรายบุคคล

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๒ ก เด็กมีพัฒนาการสมวัย

ตัวบ่งชี้ย่อย

- ๓.๒.๑ ก เด็กมีพัฒนาการสมวัยโดยรวม ๕ ด้าน
- ๓.๒.๒ ก รายงาน : เด็กมีพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ (Gross Motor)
- ๓.๒.๓ ก รายงาน : เด็กมีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญาสมวัย (Fine Motor Adaptive)
- ๓.๒.๔ ก รายงาน : เด็กมีพัฒนาการด้านการรับรู้และเข้าใจภาษา (Receptive Language)
- ๓.๒.๕ ก รายงาน : เด็กมีพัฒนาการการใช้ภาษาสมวัย (Expressive Language)
- ๓.๒.๖ ก รายงาน : เด็กมีพัฒนาการการช่วยเหลือตนเองและการเข้าสังคม (Personal Social)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

• สำหรับเด็ก อายุ ๓ ปี - อายุ ๖ ปี (ก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ ๑)

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๑ ข เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัยที่เหมาะสม

ตัวบ่งชี้ย่อย

- ๓.๑.๑ ข เด็กมีน้ำหนักตัวเหมาะสมกับวัยและสูงตีสมส่วน ซึ่งมีบันทึกเป็นรายบุคคล
- ๓.๑.๒ ข เด็กมีสุขนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพตนเองตามวัย
- ๓.๑.๓ ข เด็กมีสุขภาพช่องปากดี ไม่มีฟันผุ

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๒ ข เด็กมีพัฒนาการสมวัย

ตัวบ่งชี้ย่อย

- ๓.๒.๑ ข เด็กมีพัฒนาการสมวัยโดยรวม ๕ ด้าน

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๓ ข เด็กมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้ย่อย

- ๓.๓.๑ ข เด็กมีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ สามารถเคลื่อนไหว และทรงตัวได้ตามวัย
- ๓.๓.๒ ข เด็กมีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานงานระหว่างตากับมือตามวัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๔ ข เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ

ตัวบ่งชี้ย่อย

- ๓.๔.๑ ข เด็กแสดงออก ว่าเรใจ แจ่มใส รู้สึกมั่นคงปลอดภัย แสดงความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นได้สมวัย
- ๓.๔.๒ ข เด็กมีความสนใจ และร่วมกิจกรรมต่างๆ อย่างสมวัย ซึ่งรวมการเล่น การทำงาน ศิลปะ ดนตรี กีฬา
- ๓.๔.๓ ข เด็กสามารถอดทน รอคอย ควบคุมตนเอง ยับยั้งชั่งใจ ทำตามข้อตกลง คำนิ้งถึง ความรู้สึกของผู้อื่น มีกาลเทศะ ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ได้สมวัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๕ ข เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา เรียนรู้และสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้ย่อย

- ๓.๕.๑ ข เด็กนอกเกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคล สถานที่แวดล้อมธรรมชาติ และสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็กได้สมวัย
- ๓.๕.๒ ข เด็กมีพื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ สามารถสังเกต จำแนก และเปรียบเทียบ จำนวน มิติสัมพันธ์ (พื้นที่/ระยะ) เวลา ได้สมวัย
- ๓.๕.๓ ข เด็กสามารถคิดอย่างมีเหตุผล แก้ปัญหาได้สมวัย
- ๓.๕.๔ ข เด็กมีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ ที่แสดงออกได้สมวัย
- ๓.๕.๕ ข เด็กมีความพยายาม มุ่งมั่นตั้งใจ ทำกิจกรรมให้สำเร็จสมวัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๖ ข เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสาร

ตัวบ่งชี้ย่อย

- ๓.๖.๑ ข เด็กสามารถฟัง พูด จับใจความ เล่า สนทนา และสื่อสารได้สมวัย
- ๓.๖.๒ ข เด็กมีทักษะในการดูรูปภาพ สัญลักษณ์ การใช้หนังสือ รู้จักตัวอักษร การคิดเขียนคำ และการอ่านเบื้องต้นได้สมวัยและตามลำดับพัฒนาการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ๓.๖.๓ ข เด็กมีทักษะการวาด การขีดเขียนตามลำดับขั้นตอนพัฒนาการสมวัย นำไปสู่ การขีดเขียนคำที่คุ้นเคย และสนใจ
- ๓.๖.๔ ข เด็กมีทักษะในการสื่อสารอย่างเหมาะสมตามวัย โดยใช้ภาษาไทยเป็นหลัก และมีความคุ้นเคยกับภาษาอื่นด้วย

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๗ ข เด็กมีพัฒนาการด้านสังคม คุณธรรม มีวินัย และความเป็นพลเมืองดี
ตัวบ่งชี้ย่อย

- ๓.๗.๑ ข เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างสมวัย และแสดงออกถึงการยอมรับความแตกต่าง ระหว่างบุคคล
- ๓.๗.๒ ข เด็กมีความเมตตา กรุณา มีวินัย ซื่อสัตย์ รับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม และมี ค่านิยมที่พึงประสงค์สมวัย
- ๓.๗.๓ ข เด็กสามารถเล่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นกลุ่ม เป็นได้ทั้งผู้นำและผู้ตาม แก้ไข ข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์
- ๓.๗.๔ ข เด็กภาคภูมิใจที่เป็นสมาชิกที่ดีในครอบครัว ชุมชน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และตระหนักถึงความเป็นพลเมืองดีของประเทศไทย และภูมิภาคอาเซียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คนที่	ความรู้	ทักษะ	คุณลักษณะ	ค่า T-score เฉลี่ย	ระดับสมรรถนะ
1	17.63	60.38	59.27	45.76	ปานกลาง
2	22.25	61.50	61.51	48.42	ปานกลาง
3	22.25	60.38	57.04	46.55	ปานกลาง
4	17.63	59.25	52.57	43.15	ค่อนข้างต่ำ
5	13.00	26.61	61.51	33.71	ต่ำ
6	17.63	61.50	63.74	47.62	ปานกลาง
7	36.12	62.63	61.51	53.42	ปานกลาง
8	26.87	61.50	63.74	50.71	ปานกลาง
9	22.25	64.88	58.15	48.43	ปานกลาง
10	26.87	24.92	63.74	38.51	ค่อนข้างต่ำ
11	22.25	60.38	61.51	48.04	ปานกลาง
12	36.12	64.88	51.45	50.82	ปานกลาง
13	36.12	61.50	61.51	53.04	ปานกลาง
14	54.61	24.36	62.62	47.20	ปานกลาง
15	59.23	61.50	61.51	60.75	ค่อนข้างสูง
16	59.23	62.07	60.39	60.56	ค่อนข้างสูง
17	40.74	61.50	63.74	55.33	ค่อนข้างสูง
18	49.99	26.05	64.86	46.97	ปานกลาง
19	45.37	60.94	53.68	53.33	ปานกลาง
20	54.61	62.63	64.86	60.70	ค่อนข้างสูง
21	40.74	63.19	64.86	56.26	ค่อนข้างสูง
22	45.37	23.23	62.62	43.74	ค่อนข้างต่ำ
23	59.23	63.19	55.92	59.45	ค่อนข้างสูง
24	49.99	65.44	57.04	57.49	ค่อนข้างสูง
25	59.23	64.32	54.80	59.45	ค่อนข้างสูง
26	59.23	64.88	58.15	60.76	ค่อนข้างสูง
27	49.99	65.44	49.21	54.88	ค่อนข้างสูง
28	59.23	23.23	44.74	42.40	ค่อนข้างต่ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวชนิษฐา ตั้งวรสิทธิชัย
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	ปี พ.ศ. 2533 บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) สาขาวิชาการ โฆษณาประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปี พ.ศ. 2536 ครุศาสตร์บัณฑิต (คบ.) สาขาวิชา คอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา ปี พ.ศ. 2551 ศีกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ปี พ.ศ. 2563 ครุศาสตร์อุตสาหกรรมดุษฐ์บัณฑิต (ค.อ.ด.) สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม (สาขาวิชาการ วิจัยและพัฒนาหลักสูตร) สถาบันเทคโนโลยีพระจอม เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ประวัติการทำงาน	ปี พ.ศ. 2546-2547 ผู้บริหารสถานศึกษา สถานพัฒนา เด็กปฐมวัย ปี พ.ศ. 2548-2551 ผู้ประเมินภายนอกและผู้จัดการ หน่วยประเมินภายนอก สมศ. ปี พ.ศ. 2551 -2553 นักวิชาการศูนย์เครือข่าย สมศ. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. 2553 -2560 เจ้าหน้าที่ สมศ. นักวิชาการ หัวหน้า งาน หัวหน้าสำนักพัฒนาและส่งเสริม ตามลำดับ ปี พ.ศ. 2561 รองผู้อำนวยการ สมศ. ปี พ.ศ. 2561-2563 รักษาการผู้อำนวยการ สมศ. ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการ สมศ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้